

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ

2021 – 2028 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	9
II.	ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ. АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР	10
1.	ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ	10
2.	РЕЛЕФ	12
3.	КЛИМАТ.....	12
4.	ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ.....	13
5.	ПОЧВИ	13
6.	ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ	14
7.	НАСЕЛЕНИЕ И НАСЕЛЕНИ МЕСТА	14
III.	СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	15
1.	АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ.....	24
1.1.	ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	24
1.2.	КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	27
2.	ВОДИ	31
2.1.	ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	31
2.2.	СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ	33
2.3.	СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИ ВОДИ	36
2.4.	ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 119А, АЛ. 1 ОТ ЗВ	39
2.5.	ВОДОСНАБДИТЕЛНА МРЕЖА	41
2.6.	ПРЕЧИСТВАТЕЛНИ СТАНЦИИ ЗА ПИТЕЙНИ ВОДИ (ПСПВ)	44
2.7.	КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА.....	44
2.8.	ПРЕЧИСТВАТЕЛНА СТАНЦИИ ЗА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ (ПСОВ).....	45
2.9.	ТЕРИТОРИИ СЪС ЗНАЧИТЕЛЕН ПОТЕНЦИАЛЕН РИСК ОТ НАВОДНЕНИЯ (РЗПРН)	46
2.10.	ИДЕНТИФИЦИРАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ	47
3.	ПОЧВИ	49
3.1.	ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	49
3.2.	ПОЧВЕНА ПОКРИВКА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ.....	50
3.3.	СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ – ЗАМЪРСЯВАНЕ С НЕФТОПРОДУТИ, ЗАСОЛЯВАНЕ, ВКИСЛЯВАНЕ, ЗАПЕЧАТВАНЕ.....	51
3.4.	СВЛАЧИЩА И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ.....	55
4.	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ГОРИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....	56
4.1.	ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	56
4.2.	НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА (НЕМ)	58
4.3.	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	59
4.4.	ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ.....	61
4.5.	ГОРИ И ГОРСКО СТОПАНСТВО	67
4.6.	БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	70
5.	ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	75

5.1.	ЗАКОНОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА МЕСТНА НОРМАТИВНА УРЕДБА	75
5.2.	АСПЕКТИ И БЕЛЕЗИ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА В ОБЩИНА ЛЕВСКИ.....	76
6.	ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ИЗПОЛЗВАНЕ	79
7.	ЛАНДШАФТ	83
8.	ОТПАДЪЦИ	85
8.1.	КЛЮЧОВИ РАЗПОРЕДБИ НА ЗУО. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ПО РЕДА НА ЗУО	85
8.2.	ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ, ГЕНЕРИРАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА.....	90
8.3.	СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ	95
8.4.	ИНСТАЛАЦИИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	97
8.5.	СТАРИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ С ОТПАДЪЦИ	100
8.6.	ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	102
9.	АКУСТИЧНА СРЕДА (ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ)	105
9.1.	ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ШУМА ВЪРХУ ЧОВЕКА	105
9.2.	ПОКАЗАТЕЛИ НА ШУМ И ГРАНИЧНИ СТОЙНОСТИ.....	107
9.3.	ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ШУМ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВИШАВАНЕ НА ГРАНИЧНИТЕ СТОЙНОСТИ НА ДАДЕН ПОКАЗАТЕЛ ЗА ШУМ	108
9.4.	АНАЛИЗ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ПОВИШЕНИЕ НА НИВОТО НА АКУСТИЧНО НАТОВАРВАНЕ НА СРЕДАТА.....	110
10.	РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА, ЙОНИЗИРАЩИ И НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ.....	111
10.1.	ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ	111
10.2.	ИЗТОЧНИЦИ НА НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ	112
10.3.	РАДИОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ	113
10.4.	ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ ..	114
IV.	СОЦИАЛНА СРЕДА	115
1.	ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	115
1.1.	БРОЙ НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	115
1.2.	ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА	116
1.3.	РАЖДАЕМОСТ И СМЪРТНОСТ	117
1.4.	МЕХАНИЧНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	118
1.5.	ЗАБОЛЕВАЕМОСТ И БОЛЕСТИ.....	119
2.	ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ	119
V.	УПРАВЛЕНЧЕСКИ ФАКТОРИ.....	121
1.	АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ.....	121
2.	НОРМАТИВНА УРЕДБА	122
3.	СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ И ОРГАНИЗАЦИИ	125
3.1.	РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЛЕВСКИ/НИКОПОЛ	126
3.2.	ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРЖАВНИ И ТЕХНИТЕ РЕГИОНАЛНИ СДРУЖЕНИЕ.....	127
4.	ПРЕДЛАГАНИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ОТ ОБЩИНА ЛЕВСКИ	127
4.1.	ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	127
4.2.	ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ПО ОЗЕЛЕНЯВАНЕ	128

4.3.	ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ПО ВОДОСНАБДЯВАНЕ, КАНАЛИЗАЦИЯ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ВОДИ	129
4.4.	ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ВЪЗДУХА	130
4.5.	ИЗДАВАНЕ НА ПОЗВОЛИТЕЛНО ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ	130
5.	БЮДЖЕТ И РАЗХОДИ НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	131
5.1.	БЮДЖЕТ НА ОБЩИНАТА	131
VI.	ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ ПО ВЪПРОСИТЕ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА	134
1.	МЕСТНИ СРЕДСТВА ЗА МАСОВА ОСВЕДОМЕНОСТ	134
VII.	АНАЛИЗ НА СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT АНАЛИЗ).	136
VIII.	ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА	141
IX.	ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.....	143
X.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	144
XI.	АКТУАЛИЗАЦИЯ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	156
1.	МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	156
2.	КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	156
3.	АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА И ДОПЪЛВАНЕ	157
XII.	СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМАТА	158

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1 Населени места в община Левски	14
Таблица 2 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха в ст. Плевен и ст. Павликени	18
Таблица 3 Месечна абсолютна максимална температура на въздуха с различна обезпеченост (%), ст. Плевен	19
Таблица 4 Средна месечна и годишна относителна влажност (%)	19
Таблица 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра (m/sec).....	20
Таблица 6 Честота на вятъра по скорости в градуции (%), ст. Плевен	21
Таблица 7 Състояние на улична мрежа.....	29
Таблица 8 Повърхностни водни тела категория "река" на територията на община Левски	34
Таблица 9 Химично и екологично състояние/ потенциал на повърхностни водни тела на територията на община Левски	34
Таблица 10 Подземни водни тека на територията на община Левски	36
Таблица 11 Количествено и химично състояние на ПВТ на територията на община Левски	37
Таблица 12 Водни ресурси, допустими за водочерпене от ПВТ.....	38
Таблица 13 Санитарни-охранителни зони на територията на общината	40
Таблица 14 Водоизточници на територията на община Левски.....	41
Таблица 15 Водопроводна мрежа на територията на община Левски	42
Таблица 16 Помпени станции на територията на община Левски	43
Таблица 17 Райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН).....	46
Таблица 18 Регистрирани свлачища на територията на община Левски към 2021 г.	55
Таблица 19 Защитени зони на територията на община Левски	67
Таблица 20 Зелени площи в община Левски.....	77
Таблица 21 Регистрирани вековни дървета на територията на община Левски.....	78
Таблица 22 Райони/зони с организирано сметосъбиране и сметоизвозване в община Левски...	90
Таблица 23 Количества събрани битови отпадъци в община Левски за периода 2015 - 2020 г.	90
Таблица 24 Разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2018 - 2020 г. (тона).....	91
Таблица 25 Събрани и предадени за обезвреждане, опасни битови отпадъци в общински център за разделно събиране на опасни битови отпадъци – гр. Левски, 2020 г.....	94
Таблица 26 Съдове и честотата на извозване в община Левски.....	95
Таблица 27 Технически характеристики на използваните транспортни средства за събиране на отпадъци в община Левски	95
Таблица 28 Общо количество третирани отпадъци в инсталация за сепариране на територията на РСУО Левски/Никопол.....	98
Таблица 29 Общо количество третирани отпадъци в инсталация за компостиране на територията на РСУО Левски/Никопол.....	99
Таблица 30 Гранични стойности на нивата на шум в различни територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.....	107
Таблица 31 Данни за броя на населението на община Левски към 31.01.2021 г.	115
Таблица 32 Население на община Левски по данни на НСИ към 31.12.2020 г.....	116

Таблица 33 Население във, под и над трудоспособна възраст в община Левски към 31.12.2020 г.	116
Таблица 34 Основни демографски показатели за община Левски.....	117
Таблица 35 Механично движение на населението в община Левски.....	119
Таблица 36 Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в община Левски	137

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Географско местоположение - община Левски	11
Фигура 2 Климатично райониране в България	16
Фигура 3 Месечна и абсолютна температура на въздуха за ст. Плевен и ст. Павликени.....	18
Фигура 4 Средна месечна и годишна температура на въздуха (%).....	20
Фигура 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра m/sec	21
Фигура 6 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарии за средна годишна температура за 2080 (Б).....	23
Фигура 7 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарии	23
Фигура 8 Райони за оценка и управление на КАВ	28
Фигура 9 Разпределение на площите засегнати от свлачищни процеси в България, ха	55
Фигура 10 Защитена местност "Тараклъка".....	61
Фигура 11 Граници и обхват на 33 BG0002096 "Обнова"	62
Фигура 12 Граници и обхват на 33 BG0000239"Обнова - Караман дол"	62
Фигура 13 Население по пол в община Левски	117
Фигура 14 Административни граници на общините част от РСУО Левски/Никопол	126

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
АПИ	Агенция пътна инфраструктура
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БЕК	Биологични елементи за качество
БДДР	Басейнова дирекция Дунавски район
БФК	Битово – фекални води
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВТ	Водно тяло
ЗБР	Закон за биологично разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗМ	Защитена местност
ЗМДТ	Закон за местни данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местно самоуправление и местна администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗП	Закон за почвите
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
МАС	Мобилна автоматична станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
НАСККАВ	Национална автоматизирана система за контрол качество на атмосферния въздух
НЕМ	Национална екологична мрежа
ОПООС	Общинска програма за опазване на околната среда
ПВТ	Подземни водни тела
ПКАВ	Програми за качество на атмосферния въздух
ПОВ	Произходствени отпадъчни води
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателни станции за питейни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОУКАВ	Райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СМВТ	Силно модифицирани водни тела

СНМП	Стандартен набор от метеорологични параметри
СОЗ	Санитарно-охранителни зони
ФПЧ	Фини прахови частици
ХВП	Хранително-вкусова промишленост

УВОД

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За опазване на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейните задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленчески решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазването на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

За начало в създаването на Общинските програми за опазване на околната среда (ОПООС) се счита Първата конференция на министрите по околна среда през 1991 г., на която е взето общо решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните в Европа, която да послужи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета от ООН за околна среда и развитие, в Рио де Жанейро през 1992 г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приетият план за действие на ООН „Дневен ред 21“, отрежда много важна роля на местните власти в процеса на вземане на решения за околната среда – те са най-близо до хората, най-близо до проблемите и в много случай най-близо до решенията.

Определенията дадени в справочната литература описват програмата, като изложение на основните цели и задачи на дадена организация в определена област. В много случаи понятието „програма“ се отъждествява с план за работа, план за действие. В този смисъл общинските програми за опазване на околната среда, би могло да се дефинират, като целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за определен период от време и следва да се считат като инструмент за постигане на подобрения в областта на околната среда.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на Община Левски е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), както следва:

- (1) Кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда за съответната община в съответствия с указания на министъра на околната среда и водите;
- (2) Програмите по ал. 1 обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години.

Програмата се разработва за периода 2021 - 2028 г., обхващайки всички дейности, които произтичат като задължение на общините по опазване на околната среда. Основните задачи, които се поставят с Програмата са свързани с настоящи проблеми, по опазването на околната среда в община Левски, бъдещи мероприятия за намаляване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на план за действие, съдържащ схеми за организация на изпълнение, източници на финансиране и др., което следва да доведе до дългосрочно планиране.

Принципното право за приемане на стратегии, прогнози, програми и планове по въпроси от местно значение, включително по опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Програмата е периодичен и отворен документ, който може да бъде допълван съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство или други фактори.

Програмата е изготвена с цел да се открият приоритетите на общината в областта на околната среда в т.ч. за да се набележат ефективни мерки за решаване на съществуващите екологични проблеми, да се насърчи прехода към кръговата икономика, да се подобри използването на природните ресурси на територията на общината, да се аргументират проектите, които ще бъдат предложени за финансиране от фондовете на Европейския съюз (ЕС).

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ. АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР

1. Географско местоположение

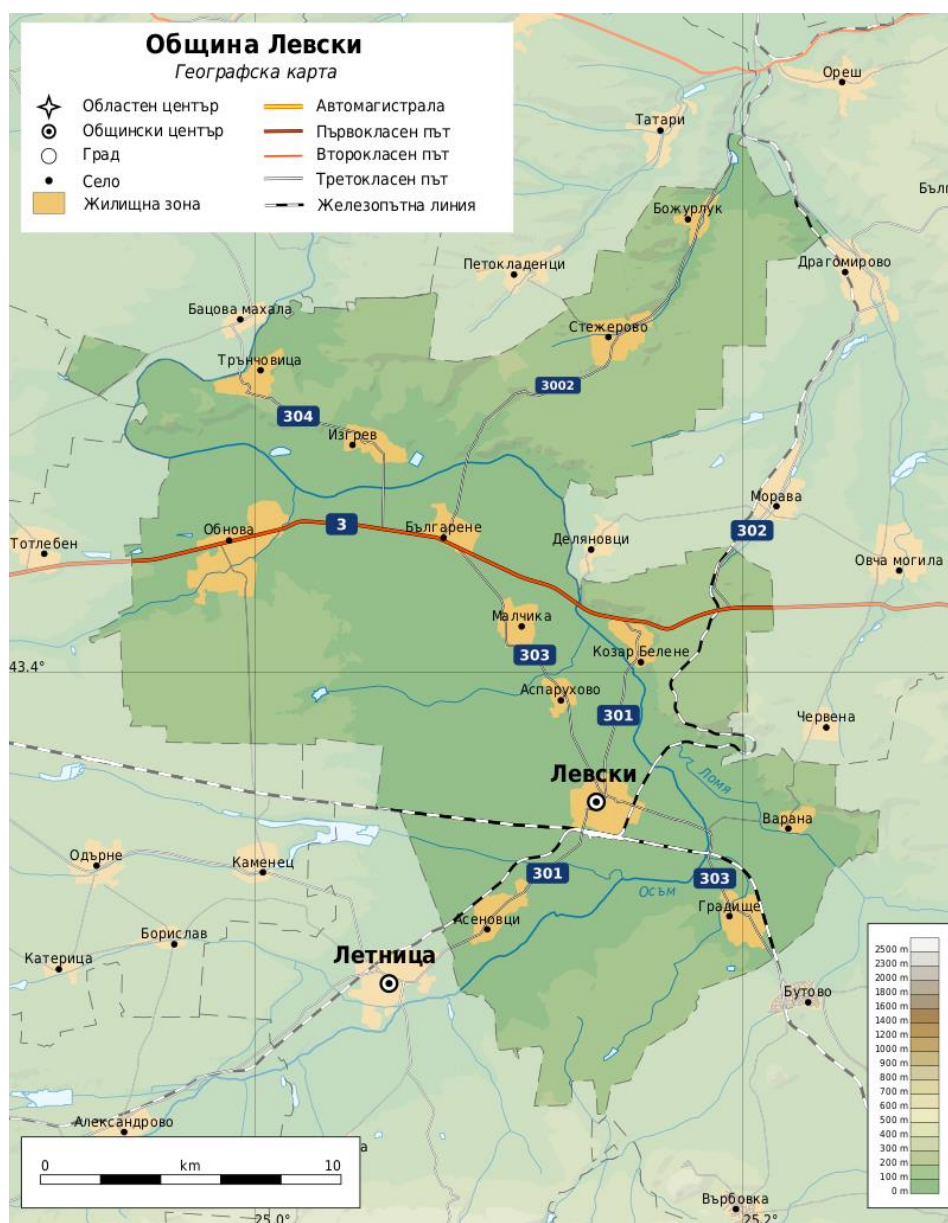
Община Левски се намира в границите на „Северна и Югоизточна България“ от ниво NUTS 1, Северозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Плевен ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Левски е с площ 414.7 km², което е около 10% от общата площ на област Плевен и около 2% от територията на Северозападен район и се отнася към трета категория община според Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Административно-териториалната структура на община Левски граничи на север с общините Белене и Никопол, на запад с община Пордим, на юг с община Летница и на изток с общините Свищов и Павликени.

Община Левски е на четвърто място по територия спрямо общините в областта. Най-голяма е община Свищов, а най-малка община Летница. По население Левски е на трето място сред съседните общини. Населението на общината към 2020 г. По данни на НСИ, наброява 16 871 души.

Град Левски е основен транспортен възел, през който преминава главна железопътна линия София – Варна, както и линии в направление – Троян, Ловеч и Свищов. През града преминават два третокласно, републикански шосейни пътища – Свищов – Левски – Ловеч – Троян и Никопол – Левски – Павликени – В. Търново. На 8 км северно от гр. Левски преминава първокласен път София – Варна. (фигура №1)

Фигура 1 Географско местоположение - община Левски

Голяма част от населените места в общината са 5-та и 6-та категория, съгласно Методиката за категоризация на административно-териториалните единици. Едно населено място е с категория „8“ и две с категория „7“. Административния център на общината е с най-висока категория – „3“, спрямо критериите, които се взимат в предвид: демографски, урбанизационни, инфраструктурни, селищно-административни и културни функции.

2. Релеф

Община Левски е разположена в Централа Северна България, Дунавската равнинно – хълмиста област, Тученишко долноосъмски район. Територията на община Левски е разположена в обхвата на Мизийската плоча. Тя представлява плосък свод, в пределите на който са се формирали по-малки морфоструктури. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали, върху които хоризонтално са разположени мезозойски и неозойски седименти с мощност около 2000 метра. Наблюдават и кватернерни утайки, които се характеризират с лъос, лъосовидни глини и кватернерни речни тераси. Според морфохидрографската подялба на Дунавската равнина, община Левски заема Средната ѝ част между реките Вит и Янтра. Релефът е предимно равнинен със средна надморска височина - 87 м. Характеристиката на релефа позволява безпроблемното развитие на техническата инфраструктура (система на сгради, съоръжения и линейни инженерни мрежи на транспорта, водоснабдяването и канализацията, газоснабдяването и електроснабдяването).

3. Климат

Община Левски попада в умерено-континенталната климатична област, среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат).

Характерна особеност за този климатичен район е по-интензивната проява на фьон, поради което средните от абсолютните максимални температури за януари са около 11 – 12 °С, докато в северният район те са около 8 – 9 °С. Дните със средна денонощна температура под 0 °С са около 46 – 48. Средногодишната температура е 13,3°С. Често срещани са и засушаванията в края на лятото и ранната есен, което налага изкуственото напояване на земеделските площи. Средната температура през юли е около 25°С. Средната температура през месец януари е около - 2°С. Тук най-добре е изразен континенталният климат на страната, основен белег, на което е значителната годишна амплитуда (например в Дунавската равнина температурната амплитуда е 25°С, в преходната област близо 23°С). За тази област е характерно, че валежите имат главен максимум през лятото и главен минимум през зимата. Годишната сума на валежите е 500÷600 mm за Дунавската равнина и 750 mm за Предбалкана и преходната област.

4. Води и водни ресурси

Община Левски попада в Дунавска отточна област, чийто речни води се оттичат към акваторията на Черно море.

Общината попада в Дунавския район за басейново управление с център гр. Плевен, който включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки. Като административно-териториален обхват дейността на Басейнова дирекция Дунавски район покрива 18 области на България (София, Плевен, Ловеч, Русе, Силистра, В. Търново, Враца, Монтана, Видин, Разград, Добрич, Шумен и други) и 126 общини.

Количеството на повърхностните води на общината се изчислява като сума от повърхностните води, които се генерират на територията и - от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез р. Осъм. Повърхностните води са със снежно-дъждовно подхранване и неустойчиво до слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Оттокът се наблюдава при Ловеч и с. Изгрев, при средна сума на валежите 552 mm. Валежните води са включени в тези количества, тъй като пунктовете, в които стават измерванията на дебита на реките предполагат тяхното отчитане. Подпочвените води в общината са акумулирани в алувиалните чакълесто пясъчливи отложения от терасата на р. Осъм.

Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренването се извършва в отложенията на речната тераса. По тип водите са порови и със слаб напор. Подземните води на територията на общината залягат на около 4,5 m под повърхността. Територията е богата на високи подпочвени води, като нивото се движи между 0,6 и 1 m. Срещат се и територии с високи подпочвени води, чието ниво се движи между 0,6 и 1 m при с. Варана. Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси.

5. Почви

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си.

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на общината са вида на почвообразуващите материали, надморската височина, разчленението на релефа, хидроклиматичните условия, типа и разпространението на растителната покривка, а също така и антропогенната дейност.

6. Полезни изкопаеми

Територията на община Левски е бедна на полезни изкопаеми. Срещат се находища на глина в някои от населените места и едрозърнести пясъци по поречието на р. Осъм. В землището на с. Варана са установени залежи на базалт, а в с. Асеновци има разработена кариера за извличане на суровини за производството на керамични изделия.

7. Население и населени места

Селищната система на общината включва общо 13 населени места - общинският център гр. Левски и 12 села – Асеновци, Аспарухово, Божурлук, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар Белене, Малчика, Обнова, Стежерово и Трънчовица.

Таблица 1 Населени места в община Левски

№	Населено място	Площ (км ²)	Разстояние до общински център (км)
1	Асеновци	68,7	1,95
2	Аспарухово	11,8	4,01
3	Божурлук	13,85	26,02
4	Българене	35,06	11,09
5	Варана	13,85	7,02
6	Градище	38,4	6,79
7	Изгрев	21,8	16,01
8	Козар Белене	27,15	5,45
9	Левски	30,7	-
10	Малчика	31,2	6,87
11	Обнова	68,7	18,02
12	Стежерово	46,2	21,12
13	Трънчовица	32,11	21,02
Общо			

Източни: ОУП Левски

Най-близко разположеното населено място до административния център гр. Левски е с. Асеновци, а най-отдалечени са селата Божурлук, Стежерово и Трънчовица.

Населението на община Левски наброява 16 891 души (по данни на НСИ към 2020 г.) и по този показател се подрежда на четвърто място в област Плевен след общините Плевен, Червен бряг и Долна Митрополия. Населението ѝ представлява 7,2% от населението на областта.

По данни от преброяването на населението на НСИ от 2011 г. в община Левски има четири села с население над 1000 души – Асеновци, Градище, Малчика, Обнова. С население под 100 души е само село Варана.

III. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. КЛИМАТ И КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ

1.1. Климат

България като част от Европа, разположена в нейната югоизточна част и в източната част на Балканския полуостров, попада в сферата на проявление на два климатични пояса - европейски-континентален, (и то в неговата континентална разновидност), и континентално-средиземноморски, както и на прехода между тези два климатични пояса.

Силно влияние върху климата в страната има характера на подсилващата повърхност. Тъй като различните повърхности (суша и вода) оказват различно влияние върху климата, поради географското си положение, територията на България е подложена на два основни типа влияние: океанско (морско) и континентално влияние.

Влиянието на водните басейни се проявява чрез общата атмосферна циркулация и местната циркулация покрай водните басейни. Макар, България да бъде отдалечена от Атлантическия океан, тя попада под неговото климатично влияние, поради западния пренос на въздушни маси в умерения пояс на Северното полукълбо. Образуванията над Атлантика и придвижващи се на изток въздушни маси със своите свойства и главно с повишеното съдържание на влага оказват пряко въздействие върху климата на страната.

Влиянието на Средиземно море, макар и по-близко разположено, е по-слабо, и се проявява по-значително, предимно в южните части на страната. То се чувства най-вече през зимното полугодие. Влиянието на Средиземно море върху климата на България е възпрепятствано от голямата надморска височина на Рило-Родопския масив. Въздушни маси от Средиземно и Егейско море достигат нашата територия предимно по долините на реките Марица, Места и Струма.

Влиянието на Черно море върху климата на България е незначително поради разположението му на изток и доминиращият въздушен пренос от запад на изток. Неговото влияние се чувства само в тясната крайбрежна ивица, т.е. до мястото до което достига черноморския бриз. Черноморското влияние е по-силно през топлото полугодие, когато бризовата циркулация на въздуха е по-силно изразена.

Незначително влияние върху климата имат река Дунав, по-големите езера и язовири в България. Край тях, в тясна ивица от сушата, се наблюдава повишаване на влажността на въздуха, по-често проявление на мъглите, намаляване на температурните амплитуди и др.

На фигура №2 е представено климатичното райониране на България (*по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат*).

Фигура 2 Климатично райониране в България

Легенда:

- A - Европейско континентална климатична област:*
- A1 - Умерено континентална климатична подобласт*
- A2 – Преходно-континентална климатична подобласт*
- B - Континентално-средиземноморска климатична област*
- B1 - Южнобългарска климатична подобласт*
- B2 - Черноморска климатична подобласт*

Община Левски, попада в Европейско континентална климатична област (A), умерено континентална подобласт (A1). В тази подобласт континенталният характер на климата е най-добре изразен. Откритостта и към североизток осигурява преобладаването на континентални въздушни маси през зимата. Поради това, зимата в тази климатична област е студена в сравнение с всички останали низини в страната.

Района обхваща Дунавската равнина (без Черноморското крайбрежие), Западния и Средния Предбалкан, Западна и Средна Стара планина, Софийската и ЗлатишкоПирдопската котловина, северната и западната част на Същинска Средна гора, Ихтиманска Средна гора с Ихтиманската котловина, Завалско-Планската планинска редица със Самоковската, Пернишката и Брезнишката котловина (Знеполе), Голо Бърдо, Черна гора, Стражата, Любаш, Руй и Милевска планина.

Най-характерните особености са: континенталност на климата, определена от голямата годишна температурна амплитуда (23–26°C), топло лято и студена зима, пролетно-летен

максимум и зимен минимум на валежите, ежегодна и сравнително устойчива снежна покривка, чиято продължителност нараства в планините.

Средните годишни температури намаляват от Дунавската равнина (11-12°C) към Предбалкана (10-11°C). Във високите котловини на Югозападна България са 9-10°C, а под 0°C – по планинските била и върхове.

Зимата е най-студена спрямо останалата непланинска част от страната. В Предбалкана, Лудогорието и Добруджа средните януарски температури са от -2 до -1°C, в крайдунавските низини, Централната Дунавска равнина и високите котловини на Югозападна България са от -2 до -3°C (най-ниски са в изразителните котловини Кнежа, Трън, Севлиево). В планините температурите достигат до -5 и -11°C. В умереноконтиненталната област са измерени абсолютните минимални температури за България - в котловините на Западна Средна България и Предбалкана (-38,3°C в Трън, -35,2°C в Севлиево и Кнежа).

През лятото не се наблюдават температурни различия в низинния пояс между Северна и Юж. България. Средните юлски температури са най-високи в крайдунавските низини (23-24°C), в Дунавската равнина са 22-23°C, а в Предбалкана, Лудогорието и Добруджа – с около 1°C по-ниски. Във високите котловини на Югозападна България са 19-20°C. Температурите бързо се понижават във височина до под 10°C във високопланинския пояс на Стара планина и Витоша. Абсолютните максимални температури в областта могат да достигнат 43-44 °C в равнинно-хълмистите райони (Русе - 44°C през 1993 г.).

Пролетта и есента са с приблизително еднакви температури. В равнинно-хълмистите райони април е по-топъл от октомври, но с увеличаване на надморската височина есента става по-топла, т.е. октомври спрямо април.

Годишната температурна амплитуда (която характеризира континенталността на климата) е най-голяма в крайдунавските низини – 25–26°C. В Предбалкана, Лудогорието, Добруджа високите котловини на Югозападна България стойностите са 22-23°C.

Годишният режим на валежите е с летен максимум (май-юни) и зимен минимум (февруари или март). В крайната северозападна част (Видинско) се наблюдава вторичен максимум през ноември-декември и вторичен минимум през август-септември (т.е. има „смесване“ на двата основни типа валежни режими – умереноконтиненталния и средиземноморския).

Средните годишни валежни суми са най-малки в крайдунавските низини и Добруджа (500–550 mm). В извънпланински части от областта те са 550–700 mm). В средно- и високопланинския пояс годишните суми са над 1000 mm. Най-високи стойности се отчитат по северните склонове и билото на Стара планина – 1100–1400 mm. В подножието и северния склон на Централна Стара планина съществуват благоприятни орографски и циркулационни условия за интензивни валежи през лятото.

Възможният период на образуване на снежна покривка в непланинската част е 80–110 дни (най-кратък е периодът в Добруджа, а най-дълъг – по северното подножие на Стара планина и високите котловини на Югозападна България). Средната действителна продължителност е 40–50 дни (от края на декември до първата декада на февруари). Във високопланинския пояс устойчива снежна покривка се задържа около 180 дни.

Доминират ветровете от северозапад-запад, на второ място, предимно през студеното полугодие, са ветровете от североизток-изток. По върховете и билото на Стара планина скоростите на вятъра са най-големите в България (~9 m/s).. Фьонът е с най-типична проява северно от високите планини и има значителен териториален обхват (дори до р. Дунав).

За района на общината, месечната и годишна абсолютна температура на въздуха е дадена в следващите две таблици (по данни от ст. Плевен и ст. Павликени и съгласно данни от Климатични справочник на България, Институт по метеорология и хидрология - БАН, 1983 г.)

Таблица 2 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха в ст. Плевен и ст. Павликени

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Плевен	19,4	21,6	34,2	34,6	37,0	38,6	42,5	41,8	40,8	38,3	28,8	22,4	42,5
Павликени	19,0	25,0	34,0	33,4	36,2	38,2	39,2	42,0	41,0	38,0	27,6	20,6	42,0

Фигура 3 Месечна и абсолютна температура на въздуха за ст. Плевен и ст. Павликени

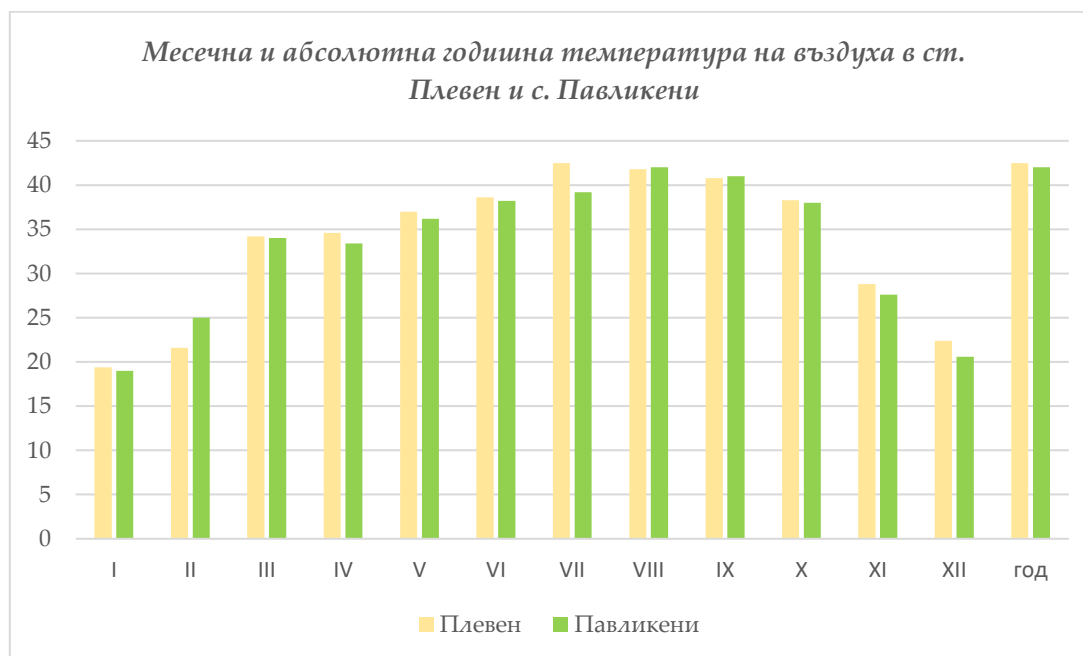

Таблица 3 Месечна абсолютна максимална температура на въздуха с различна обезпеченост (%), ст. Плевен

месец	Обезпеченост (%)										
	5	10	20	30	40	50	60	70	80	90	95
I	18,0	16,6	14,1	12,4	11,3	10,6	9,8	8,8	7,8	6,4	5,2
II	20,8	19,7	18,4	17,3	16,3	15,3	14,4	13,2	11,0	7,3	4,7
III	29,6	28,4	26,7	25,1	23,8	22,5	21,3	19,9	18,5	16,7	15,5
IV	32,0	31,1	29,8	28,8	28,0	28,2	26,4	25,4	24,3	22,9	21,8
V	35,5	34,6	33,4	32,6	32,0	31,3	30,5	29,7	28,8	27,4	26,3
VI	37,8	37,0	35,9	35,1	34,5	33,9	33,2	32,6	31,8	30,9	30,4
VII	40,9	39,5	38,0	37,1	36,5	36,0	35,5	34,9	34,2	33,1	32,3
VIII	40,7	39,6	38,3	34,4	36,7	31,1	35,6	35,1	34,3	33,0	31,6
IX	37,8	36,7	35,5	34,6	33,8	33,2	32,6	31,8	31,0	29,4	27,7
X	35,6	33,3	31,1	30,0	29,2	28,2	27,2	26,1	24,9	23,4	22,3
XI	26,0	24,6	23,3	22,5	21,9	21,2	20,4	19,5	18,5	16,7	15,4
XII	20,5	19,6	18,5	17,5	16,6	15,8	15,0	13,5	11,4	8,5	6,6

Влажност на въздуха

Относителната влажност на въздуха се влияе силно от годишния ход на температурата на въздуха. Сухите дни в района са само 12,5, а дните с относителна влажност над 80% са 80,2 дни. Високата влажност на въздуха е главно през месеците януари, февруари, ноември и декември. Дните с висока влажност на въздуха са от 13 до 20 дни на месец. Средната месечна и годишна влажност за района на ст. Плевен и ст. Павликени по данни от Климатични справочник на България, Институт по метеорология и хидрология - БАН, 1983 г. са представени в следващата таблица:

Таблица 4 Средна месечна и годишна относителна влажност (%)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Плевен	85	82	75	66	68	67	62	60	65	75	84	87	73
Павликени	85	81	75	70	70	66	62	61	65	74	83	86	73

Фигура 4 Средна месечна и годишна температура на въздуха (%)

Мъгли

Като метеорологично явление мъглата е един от елементите, обуславящи климата на дадено място. Дните с мъгли в района са от 20,2 до 38,3 дни в годината. Мъглите са главно през периода от края на октомври до средата на март и са общо – 20 до 35,6 дни.

Вятър

В района на община Левски преобладаващите ветрове са в посока запад, северозапад – изток. Проявяват се предимно северозападни, западни и североизточни ветрове. Тихото време (безветрие) е със средногодишна честота 38,7 %, като най-тихо е през месец април (31,8% от случаите). Средната месечна скорост на ветровете е сравнително ниска – между 1,4 и 2,5 m/s, а средната годишна 1,9 m/s. Целогодишно преобладават западни ветрове с честота 21,1% и източните с честота 15,0%.

Таблица 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра (m/sec)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Плевен	1,8	2,1	2,5	2,4	2,1	1,9	1,8	1,8	1,6	1,7	1,8	1,6	1,9
Павликени	1,6	2,0	2,4	2,2	1,9	1,8	1,7	1,5	1,5	1,6	1,6	1,4	1,8

Фигура 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра m/sec

Таблица 6 Честота на вятъра по скорости в градации (%), ст. Плевен

Скорост (м/сек.)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
0-1	73,2	63,9	58,5	58,2	58,9	65,7	69,0	67,2	72,4	71,9	71,4	74,6	67,1
2-5	21,1	29,0	32,8	34,5	35,8	30,1	27,5	29,7	25,0	24,4	23,6	21,2	27,9
6-9	4,5	5,4	6,4	5,8	4,5	3,5	2,6	2,7	2,1	3,1	4,1	3,6	4,0
10-13	0,9	1,0	1,3	0,9	0,6	0,4	0,6	0,2	0,3	0,4	0,7	0,5	0,7
14-17	0,2	0,5	0,7	0,5	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,3
18-20		0,2	0,3	0,1		0,1	0,2						0,1

Снежна покривка

Снежната покривка в този район е неустойчива. Образува се средно в първите дни на декември, като рядко се задържа по-продължително време. През януари тя се задържа главно през периодите на застудяване, докато през периодите на затопляне, тя се стопява напълно. Сумата на валежите е около 85-120 мм, като на валежен ден се пада по около 8 – 9 мм.

1.2. Климатични изменения в България

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Най-често срещаните хидрометеорологични природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

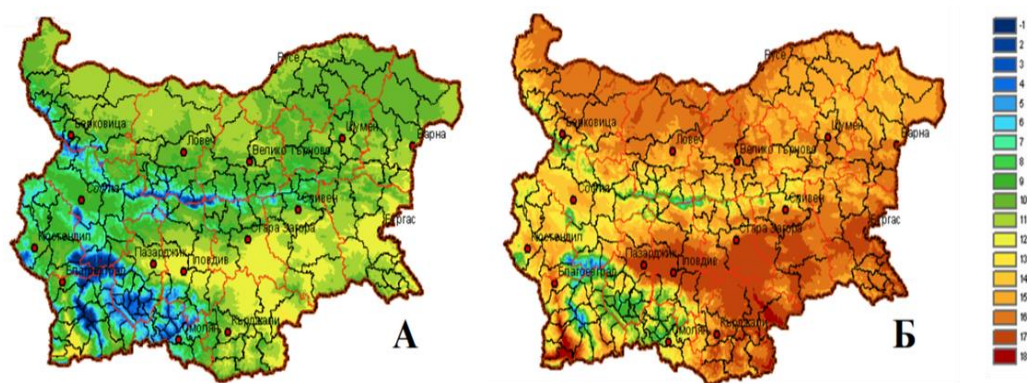
Анализите на многогодишните климатични данни показват следните факти:

- повишението на средногодишните температури на въздуха през 20-ти век е най-голямо спрямо предишните векове за последните 1000 години;
- средната глобална приземна температура на въздуха се е увеличила от 0.74 °C през периода 1906-2005 година;
- над 10 от последните 15 години са измежду най-топлите от началото на регулярните инструментални метеорологични наблюдения, започнали около 1850 година;
- максималната продължителност на периода, през който земята е замръзвала е намаляла с около 7% през втората половина на 20 век;
- годишната температура на въздуха, осреднена за Европа се е повишила с 0.8 - 1.0 °C, а изминалите последни две десетилетия са били най-топлите на континента за периода на инструментални измервания;

В България по отношение на промените на климата се наблюдава следното:

- налице е тенденция към затопляне – последното десетилетие е по-топло от предходното, което от своя страна е по-топло от десет годишният период преди него.
- увеличават се случаите на проливни валежи;
- увеличава се броя на дните с гръмотевични бури и градушки в по-хладните десетдневия през април и септември;
- намалява годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната;
- намалява дебелината на снежната покривка;

Научните прогнози сочат, че средната температура ще се повиши между 1,8°C и 4°C до 2100 г., като покачването в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност. Изследванията, проведени от департамента по метеорология на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 0,7 °C до 1,8 °C до 2020 г. Още по-високи температури се очакват до 2050 и 2080 г., като прогнозираните повишения са съответно от 1.6°C до 3.1°C и от 2.9 °C до 4.1 °C (фигура №6). Като цяло, повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон (от юли до септември).

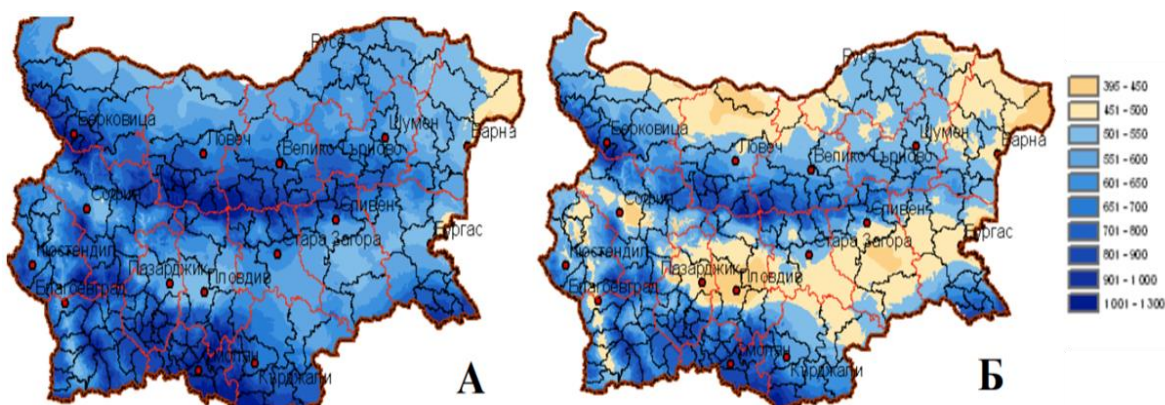

Източник: НИХМ

Фигура 6 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарии за средна годишна температура за 2080 (Б)

В периода 1988-2018 г. средната годишна температура на въздуха за ниската част от страната (за районите с н.в. до 800 m) е нараснала средно с 0.87 °C спрямо нормата за референтния климатичен период 1961-1990 г., като се изменя в границите от 10.6 °C до 13.0°C (Фиг.6). Запазва се нарастващата тенденция на колебанията на средната годишна температура на въздуха, а температурните аномалии за всички години след 2007 г. (с изключение на 2011г.) са над +1°C.

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната. В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 10% до 2020 г., 15 % до 2050 г. и от 30 % до 40 % до 2080 г. (фигура № 7). При повечето сценарии за изменението на климата валежите през зимните месеци вероятно ще се увеличат до края на века, но се очаква значителното намаляване на валежите през летните месеци да компенсира това увеличение.

Източник: НИХМ

Фигура 7 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарии

Климатичните и метеорологичните условия влияят на природните и антропогенни процеси, които въздействат върху състоянието на околната среда. Високите температури засягат отводняването, увеличават еутрофикацията на стоящите води, и могат да доведат до пожари. Метеорологичните условия също влияят на икономиката и по този начин увеличават натиска върху околната среда от тези сектори. Валежите оказват значителен ефект върху селското стопанство, чрез употребата на вода за напояване, торене, агрохимикали, разпространение на вредители и количеството на добивите. Други засегнати сектори включват горското стопанство и в малка степен - услугите.

2. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

2.1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

В България двата основополагащи закона в областта на качеството на атмосферния въздух са:

- *Закон за опазване на околната среда (ЗООС), в сила от 25.09.2002г, посл.изм. ДВ. 21 от 12 Март 2021г.;*
- *Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), в сила от 09.06.1996 г., обн. ДВ, бр. 18 от 2 Март 2021 г.*

1. Закон за опазване на околната среда (ЗООС)

Правомощията и задълженията на местната власт по отношение опазване и подобряване на КАВ, съгласно ЗООС са разписани към чл. 15, ал. 1 и се свеждат до:

1. Да информират населението за състоянието на околната среда, съгласно изискванията на закона.
2. Да разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината.
3. Да организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи, биологичното разнообразие, ландшафта и природното и културното наследство в тях.
4. Да определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване, и контролират изпълнението на техните задължения.
5. Да организират дейността на създадени с решение на Общ. съвет екоинспекции, включително на обюествени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения.
6. Да определят длъжностни лица, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения по реда на ЗООС.

7. Да осъществяват правомощията си по специални закони в областта на околната среда.
8. Да определят лицата в общинската администрация, притежаващи професионалната квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Член 4 от Закона за опазване на околната среда дефинира атмосферния въздух като компонент на околната среда, заедно с атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафта, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи. Законът (членове 60, 74 и 79) също така установява основните разпоредби относно източниците на финансиране на дейностите по опазване на околната среда.

2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя специфичните разпоредби за управление и планиране на качеството на атмосферния въздух както на национално, така и на местно/общинско ниво. Съгласно последните изменения и разпоредби на ЗЧАВ (ДВ, бр. 18 от 2 Март 2021 г.), основните делегирани права и отговорности на местната власт по отношение подобрене и опазване на КАВ са:

- *Да разработват, прилагат и изпълняват Програма за качество на атмосферния въздух (ПКАВ) (когато е приложимо)*

Програмите за качеството на атмосферния въздух се разработват в случаите, когато общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух.

В съответствие с чл.37, ал.4 от Наредба 12/2010 г. в районите, в които е налице превишаване на установените норми за повече от един замърсител, се изготвят комплексни програми за достигане на установените норми за всеки отделен замърсител. Програмите включват цели, мерки, етапи и срокове за тяхното постигане; организации и институции, отговорни за тяхното изпълнение; средствата за обезпечаване на програмите; система за отчет и контрол; и система за оценка на резултатите.

Общинската програма за подобряване и управление на КАВ е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството на местно ниво за общините с проблемно КАВ. Наличието на този стратегически документ, помага на общините да структурират и планират своите намерения за подобрене в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период, като ги обвържат с конкретни мерки, срокове за изпълнение, източници на финансиране, отговорни лица и показатели за наблюдение на изпълнението на заложените цели и мерки.

- *Да създават „зони с ниски“ емисии (по преценка и необходимост)*

Последните изменения в Закона за чистотата на атмосферния въздух от месец март 2021 г., предоставят на местната власт по-големи правомощия за справяне с наднорменото атмосферно замърсяване, посредством създаването на т.нар „зони с ниски емисии“. Възможността за въвеждане на зоните с „ниски емисии“ влиза в сила от 2022 г., като се предвижда в тях да се въвеждат временни забрани за ползването на определен вид горива и/или уреди за отопление и/или забрани за обществено ползване на пътища, участъци от пътища или определени зони от пътната мрежа. Зоните с ниски емисии на вредни вещества могат да се въвеждат чрез налагане на мерки, забрани, такси и ограничения.

С измененията на ЗЧАВ се цели да бъде въведен децентрализиран подход, с който ще се предостави възможност на всяка община да извършва самостоятелен анализ, съобразно местните условия, посредством които да определи дали е налице необходимост от създаване на „зони с ниски емисии“, какъв да е обхватът на зоните, какви да са границите на създадените зони, както и за какво време ще се прилагат мерките и ограниченията в ЗНЕ за постигането на резултати във връзка с качеството на въздуха.

Правомощията и задълженията на общините по отношение осигуряване чистотата на атмосферния въздух (с изключение на изготвянето ПКАВ и създаването на ЗНЕ), обхващат и дейности по:

1. Управление и поддържане на елементите на техническата инфраструктура вкл. общински дейности с цел осигуряване на чистотата на атмосферния въздух (чл. 19, ал. 5);
2. За ограничаване на уврежданията върху здравето на населението, когато съществува риск от превишаване на установените норми или алармени прагове, при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори общинските органи съгласувано със съответната регионална инспекция по околната среда и водите могат да разработят оперативен план за действие, определящ мерките, които трябва да бъдат предприети с цел намаляване на посочения риск и ограничаване продължителността на подобни явления. (чл. 30, ал. 1). Оперативният план за действие се разработва въз основа на проучвания в района и на утвърдените алармени прагове, които се обсъждат със заинтересуваните лица и с екологичните организации и движения. (чл. 30, ал.2). Оперативният план за действие се привежда в изпълнение при необходимост по нареждане на кмета на общината (чл.30, ал.3);
3. Общинските органи съгласувано с органите на Министерството на вътрешните работи организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед осигуряване качество на атмосферния въздух, отговарящо на установените норми за вредни вещества (замърсители) (чл. 29).
4. За отделни райони, в зависимост от характера на източниците на емисии и характерния здравен риск, по предложение на кмета на общината и/или министъра на здравеопазването, министърът на околната среда и водите може

да определя допълнителни показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух, извън тези към чл. 4, ал. 1 от ЗЧАВ.

5. Общинските органи могат да предлагат за утвърждаване от министъра на околната среда и водите, по-строги норми за вредни вещества в определени селища, цялата община или райони в зависимост от нивото и характера на замърсяване на атмосферния въздух над тях. (чл. 6, ал. 5);
6. Общинските органи съгласувано с министъра на околната среда и водите могат да изграждат местни системи за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух в райони на тяхната територия.
7. В съответствие с *Наредба № 6 от 7 октомври 2019 г. за изискванията и контрола върху дървесината, която се използва за битово отопление* и в рамките на своите правомощия общината може да осигури/изисква за определени райони да бъдат доставяни и предлагани дърва с определено влагосъдържание. Общините, за които се прилага Наредбата, ще имат ангажимент да обявяват на интернет страниците си и на видно място в сградата на общината и кметствата изискванията към дървесината за битово отопление и начините и сроковете за нейното съхранение.

2.2. Качество на атмосферния въздух

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез норми за концентрациите на основните замърсители в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 час, 8 часа, 24 часа, 1 година), установени с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, като тези нива следва да бъдат постигнати в определен за целта срок, след което да не бъдат превишавани.

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на България е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Агломерация Столична, Агломерация Пловдив, Агломерация Варна, Северен/Дунавски район, Югозападен район и Югоизточен район. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол. (фигура № 8).

Източник: ИАОС

Фигура 8 Райони за оценка и управление на КАВ

Деятността на Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се регламентира със Заповед на министъра на околната среда и водите № РД-489/26.06.2019 г., в това число: брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване. Община Левски попада в район за оценка и управление на КАВ - „Агломерация Северен/Дунавски“, в която са регистрирани превишения по показател $ФПЧ_{10}$. Общината не се отнася към зоните/териториалните единици в рамките на РОУКАВ Северен/Дунавски район, в който са превишени пределно допустимите норми за КАВ. На територията на общината не са разположени пунктове за мониторинг, част от Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух (НАСККАВ). Най-близко разположеният пункт, част от НАСККАВ се намира в гр. Плевен – автоматична измервателна станция (АИС), разположена в сградата на НУ „Патриарх Евтимий“, следящ нивата на $ФПЧ_{10}$ (ПАВ), SO_2 , NO/NO_x , C_6H_6 и CO ; $CHMP$.

Качеството на атмосферния въздух на територията на община Левски периодично се следи от мобилни автоматични станции (МАС). Мобилните автоматични станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броят на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители.

Непосредственият контрол върху състоянието и експлоатацията на обектите и източници на емисии в атмосферния въздух, върху работата на пречиствателните съоръжения и върху емисиите от отделните източници на територията на общината се

извършва от РИОСВ – Плевен, в съответствие с Закона за чистотата на атмосферния въздух /ЗЧАВ/.

Съгласно регионалните годишни доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ – Плевен, за района на област Плевен, общините с нарушено КАВ по отношение на показателя ФПЧ₁₀ са Плевен и Никопол. За останалите общини в т.ч. и община Левски се наблюдава достигане на нормите по показатели, характеризиращи КАВ. Промислеността в града също е със силно понижена активност и не оказва влияние върху качеството на атмосферния въздух с емитирани вредни вещества. От действащите предприятия (осъществяващи дейности с източници на емисии и притежаващи комплексно разрешително по реда на глава VII от ЗООС), на територията на община Левски към 2020 г, няма такива с наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух.

По отношение на транспортния сектор, към настоящият момента на територията на общината няма данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми от отработените газове от автомобилния транспорт. Важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС са гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика. През общината преминава първокласен път от републиканската пътна мрежа I-3, /част от международен път E-83/ и четири третокласни пътя III-301, III-303, III-304 и III-3002¹. По данни на община Левски и Агенция пътна инфраструктура (АПИ), участъците в лошо състояние от третокласната пътна мрежа, попадаща на територията на общината са както следва:

Таблица 7 Състояние на улична мрежа

	От км	До км	Обща дължина (км)	Добро (км)	Средно (км)	Лошо (км)
път III-301 (гара Бяла – о.п. Плевен – Козар Белене – Левски – Ловеч)	0,000	0,700	0,700		0,700	
	0,700	1,900	1,200			1,200
	1,900	2,00	0,100	0,100		
	2,000	5,860	3,860			3,860
	5,860	6,550	0,690	0,690		
	6,550	14,743	8,193			8,193
път III – 303 (гара Бяла – о.п. Плевен – Левски – Крека)	0,000	0,300	0,300	0,300		
	0,300	3,600	3,300		3,300	
	3,600	3,900	0,300			0,300
	3,900	7,400	3,500		3,500	
	7,400	9,830	2,430			2,430
	9,830	11,488	1,658	1,658		
	11,488	19,260	7,772			7,772
път III – 304 (гара Бяла – о.п. Плевен –)		2,600	2600			2,600
	2,600	3,530	0,930	0,930		
	3,530	6,150	2,620			2,620

¹ Информацията е по данни на Областно пътно управление – Плевен.

Трънчовица – Дебово)	6,150	6,750	0,600	0,600		
	6,750	7,800	1,050			1,050
	7,800	8,300	0,500	0,500		
	8,300	8,760	0,460			0,460

Източник: АПИ, община Левски

През общината преминава и главен републикански път София-Бяла, който е основна транспортна ос за северна България. Бъдещото трасе на автомагистрала „Хемус“ също се предвижда да преминава в непосредствена близост до южната граница на общината.

Както в община Левски, така и в много други български общини, замърсяването на въздуха с прахови частици е най-вече в резултат от лоши градоустройствени решения и незадоволителното състояние на уличната мрежа и обществените пространства в населените места.

Индивидуалното отопление на жилищните сгради на твърдо гориво също може да се разглеждат като фактори, водещ до замърсяване на атмосферния въздух. Оценката на емисиите от битовото отопление на територията на общината като цяло е трудно да бъде определена, тъй като е необходимо да се разполага с точна информация за броя на домакинствата, тяхното разпределение по жилищни квартали и комплекси, начина на отопление и консумацията на течни, газообразни и твърди горива (дърва, въглища, брикети) от всяко домакинство. С такава информация, не разполага нито една община в България, тъй като няма изградена единна система за инвентаризация както на горивата ползвани от населението за отопление, така и за други битови нужди.

Като положителна черта за община Левски може да се посочи газифицирането на град Левски, което обхваща част от промишлените предприятия, част от общинските административни сгради, вкл. детските заведения и жилищни сгради. До този момент по данни на „Плевен ГАЗ“ ЕАД са газифицирани общо 10 бр. от обществено-административните сгради, в т.ч. детски и учебни заведения и 6 бр. жилищни сгради в гр. Левски.

Близостта на газопровода до гр. Левски също създава благоприятни условия за газифицирането на общинския център. През територията на община Левски преминават следните трасета на газопроводи на „Бултрансгаз“ ЕАД:

- магистрален газопровод – северен клон, диаметър DN700, PN 5,4 Мра;
- газопроводно отклонение Левски – диаметър DN700, PN 5,4 Мра.

В заключение може да се обобщи, че качеството на атмосферния въздух за района на община Левски се характеризира като добро, главно поради липсата на големи промишлени предприятия и висока интензивност на автомобилния трафик в града. Замърсяванията са предимно с ФПЧ₁₀ от отоплението през зимния период, както и от лошата пътна инфраструктура – натрупан пътен нанос и недобро състояние на уличната мрежа в града и основни пътни артерии.

Изводи и препоръки:

Тенденцията за установяване на ниски нива на атмосферни замърсители в община Левски се дължи на няколко устойчиви фактора:

- ✓ В общината липсват съществени промишлени източници на вредни емисии в атмосферния въздух;
- ✓ Голяма част от промишлените предприятия, част от общинските административни сгради, вкл. и детските заведения и жилищни сгради са газифицирани;

Въпреки положителната тенденция за регистрираните ниски нива на атмосферни замърсители, индикирани фактори, които създават предпоставки за повишаване нивата на ФПЧ_{10} в общината биват:

- ✓ Битово отопление - отоплителните инсталации могат да се разглеждат като източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което ще допринесе за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.
- ✓ Състоянието на пътната мрежа и автомобилния парк, като втори по значение фактор, включително във връзка с вторичния унос на отложените върху пътните настилки прахови частици;

3. ВОДИ

3.1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Основополагащият закон, уреждащ собствеността и управлението на водите на територията на Р. България е **Закона за водите (ЗВ)**, в сила от 28.01.2000 г., изм. ДВ, бр. 17 от 26 Февруари 2021 г. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото в т.ч. да защити здравето на населението, като създаде условия за:

1. осигуряване на достатъчно количество и добро качество на повърхностните и подземните води за устойчиво, балансирано и справедливо водоползване;
2. намаляване на замърсяването на водите;
3. опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море;
4. прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества;
5. намаляване на заустванията, емисиите и изпусканията на приоритетни вещества;
6. прекратяване на заустванията, емисиите и изпусканията на приоритетно опасни вещества;

7. предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

Управлението на водите и на водностопанските системи и съоръжения се осъществява от голям брой институции на *централно, басейново, регионално и местно ниво*, поради което координацията и взаимодействието между тях е от изключително значение за провеждане на успешна политика в разглеждания сектор.

На местно ниво общините чрез общинските съвети и кметовете на общини са натоварени със следните функции, съгласно Закона за водите (ЗВ):

Общинският съвет:

- приема програма за развитието на водоснабдяването и канализацията на територията на общината в съответствие с Плановите за управление на речните басейни, Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията, общинския план за развитие и програмата за реализация на общинския план за развитие, с регионалния генерален план на ВиК системите и съоръженията на обособената територия и генералните планове на агломерации над 10 000 е. ж. на ВиК системите и съоръженията;
- приема програма за реструктуриране на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик на капитала;
- приема и предлага за одобряване от съответните общи събрания на търговските дружества - ВиК оператори, с общинско участие в капитала, програми за реструктурирането им;
- одобрява договорите за възлагане и за контрол на управлението на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик на капитала;
- изразява становище по разработените от ВиК операторите бизнес планове;
- определя представители на общината в органите за управление на търговските дружества - ВиК оператори, с общинско участие в капитала;
- определя представител на общината в съответната асоциация по ВиК и съгласува мандата му;
- отговаря за координирането на управлението на ВиК системите и съоръженията на обособената територия в предвидените в закона случаи.

Кметът на общината:

1. разработва и предлага за одобрение от общинския съвет програмата за развитие на ВиК системите;
2. осъществява координацията по подготовката и реализацията на проектите за ВиК инфраструктура, които се реализират с безвъзмездна помощ чрез оперативните програми, финансирани от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз;

3. предвижда в общите и подробните устройствени планове мероприятията, необходими за развитието на водоснабдяването и канализацията в общината;
4. сключва договорите за възлагане на управлението на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик, или когато е собственик на над 50 на сто от капитала, ако е оправомощен от общото им събрание;
5. определя основните показатели за дейността на ВиК операторите по предходната точка и за развитието им в съответствие с одобрените от КЕВР бизнес планове, контролира изпълнението им и го отчита пред общинския съвет;
6. участва като представител на общината в съответната асоциация по ВиК;
7. упражнява правата и задълженията на собственик на общински води и водни обекти;
8. издава разрешителни и осъществява контрол в предвидените от закона случаи.

3.2. Състояние на повърхностни води

В Р. България управлението на водните басейни се извършва от четирите Басейнови Дирекции, част от държавната администрация на Министерство на околната среда и водите (МОСВ). Управлението на водните басейни на територията на община Левски се извършва от Басейнова Дирекция за управление на водите – Дунавски район (БДДР) с административен център гр. Плевен.

Главна отводнителна артерия за региона е р. Осъм, в която се вливат протичащите на територията на общината реки. Водосборната област на река Осъм е ограничена на запад от вододела с р. Вит, а на изток от вододелите на притоците на р. Янтра – реките Росица и Студена. Тя се формира от сливането на реките Черни и Бели Осъм – при гр. Троян, като за нейно начало е приета р. Черни Осъм. И двата ѝ основни притока извираят от северните склонове на Троянския Балкан, разположен в Средна Стара планина. В горното си течение реката има северна посока, от гр. Ловеч тя завива на североизток, като запазва тази посока до гр. Левски, откъдето с остър завой заема северозападна посока, която запазва до устието си в р. Дунав – 5 km западно от гр. Никопол. Дължината на реката е 204,457 km, а площта на водосборната ѝ област – 2 838 km². Средният наклон на реката е 57 ‰. Водосборната област е тясна със средна ширина под 20 km, което е ограничило възможността да се развива гъста речна мрежа. Притоците на реката са малко на брой, къси и с малки водосбори. Гъстотата на речната мрежа е 0,4 km/km², а за отделни притоци в долното течение достига до 0,15 km/km². Общата дължина на р. Осъм протичаща през община Левски е 45.34 km, 36.656 km лява дига и 33,970 km дясна дига.

Водните обекти на територията на Басейновата дирекция се отнасят към две категории повърхностни води – „река“ и „езеро“. Към категория „река“ се отнасят речните водни тела и язовирите, образувани през преграждане на река, която над язовира формира самостоятелно водно тяло. Към категория „езеро“ се отнасят естествените езера и язовири (водоеми), които са изкуствено създадени извън съществуващия водосбор на

реките (изкуствени водни тела - ИВТ) или са разположени в началото на реките и над тях не е обособено самостоятелно водно тяло.

На база на тези показатели за територията на Община Левски са идентифицирани повърхностни водни тела единствено от категория „река“, както следва:

Таблица 8 Повърхностни водни тела категория "река" на територията на община Левски

Код на водното тяло	Име на реката	Име на воден обект	Категория водно тяло	СМВТ/ИВТ/ Естествено водно тяло
BG1OS130R1115	ОСЪМ OSRWB1115	Осъм	река	СМВТ
BG1OS400R010	ЛОМЯ OSRWB010	Ломя	река	Естествено
BG1OS600R1005	БАРА OSRWB1005	Бара	река	СМВТ
BG1OS700R1011	ОСЪМ OSRWB1011	Осъм	река	СМВТ

Източник: ПУРБ 2016-2021 г. БДДР

Повърхностният отток на територията на общината се формира от дъждовни води и в малка степен от топенето на снеговете. Честите и продължителни летни засушавания и високите изпарения през летния период водят до пресъхване на малките притоци, а по-големите реки силно намаляват водните си количества.

За оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела на територията на общината са ползвани данни от ПУРБ БДДР 2016-2021 г. Съгласно данни от актуализацията на плана за управление на речните басейни (2016-2021 г.), химичното и екологичното състояние на повърхностните водните тела на територията на община Левски е както следва.

Таблица 9 Химично и екологично състояние/ потенциал на повърхностни водни тела на територията на община Левски

№	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
1	BG1OS130R1115	р. Осъм от вливане на р. Ломя при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка	умерено	добро
2	BG1OS400R010	р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм	умерено	добро
3	BG1OS600R1005	р. Бара от извор до вливане в р. Осъм	умерено	добро
4	BG1OS700R1011	р. Осъм от вливане на р. Берница при Александрово до вливане на р. Ломя, вкл. приток р. Градежница	умерено	добро

Източник: ПУРБ 2016 – 2021 г.

Оценката за състоянието на отделните елементи за качество към 2019 г., изготвена от БДДР, на база резултатите от изпълнения през периода 2018 – 2019 г. мониторинг за хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, показва следните резултати за повърхностните водни тела на територията на община Левски:

- ✓ *р. Осъм от вливане на р. Ломя при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка- водно тяло BG1OS130R1115*

През периода 2018 – 2019 г. в анализиран пункт при р. Осъм при гр. Изгрев е установено, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води. Съгласно данни от БДДР, няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на стандарти за качество на околната среда (СКОС) за добро състояние. Общата оценка въз основа на анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водно тяло BG1OS130R1115.

Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. За водно тяло BG1OS130R1115 данните от хидробиологичен мониторинг от пункта - р. Осъм, след вливане на р. Мечка след с. Дебово и резултатите от 2019 година отчитат умерено състояние.

- ✓ *р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм – водно тяло с код BG1OS400R010.*

Качеството на водите се наблюдава с пункт на устието на Ломя, преди вливане в Осъм, при с. Варана. От анализа по физикохимичните показатели водното тяло, съгласно данни от БДДР за 2019 г., водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма измерени високи стойности над СКОС за добро състояние на специфични замърсители. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на р. Ломя за 2019 г. също е добро. Оценката за водното тяло в пункта р. Ломя след с. Варана, преди вливане в р. Осъм по биологичните елементи за качество е умерено състояние.

- ✓ *р. Бара от извор до вливане в р. Осъм – водно тяло с код BG1OS600R1005*

Качеството на р. Бара от извор до вливане в р. Осъм с код на водното тяло BG1OS600R1005 за периода 2018-2019 г. се наблюдава, чрез пункта на устието преди вливане в река Осъм. Във водното тяло попада и язовир Каменец. По отношение на физикохимичните показатели и специфични замърсители за 2019 г., водното тяло се оцени в умерено екологично състояние. Според последните данните за биологичните елементи за качество (БЕК) - макрозообентос и макрофити оценката по биологични елементи за пункта р. Шаварна преди вливане в р. Осъм е умерено състояние.

- ✓ *р. Осъм от вливане на р. Берница при Александрово до вливане на р. Ломя, вкл. приток р. Градежница – водно тяло с код BG1OS700R1011*

Качеството на водите за водно тяло BG1OS700R1011, се следи в един пункт за мониторинг- р. Осъм след гр. Левски. От анализа по физикохимичните показатели за 2019 г., водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба

Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото също се характеризира като добро. Анализираните данни за хидробиологичен мониторинг през 2019 година в пункта на р. Осъм след гр. Левски отчитат на умерено състояние.

3.3. Състояние на подземни води

На територията на община Левски са разположени пет подземни водни тела, в следните водоносни хоризонти – Порови води в Кватернера – Беленско-Свищовска низина, Порови води в Кватернера - р. Осъм, Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм, Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра, Карстови води в Ломско Плевския басейн.

Таблица 10 Подземни водни тека на територията на община Левски

Код на ВТ	Наименование на ВТ
СЛОЙ 1 – Неоген-Кватернер	
BG1G0000QAL008	Порови води в Кватернера – Беленско- Свищовска низина
BG1G0000QAL019	Порови води в Кватернера - р. Осъм
BG1G0000QPL025	Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм
BG1G0000QPL026	Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра
СЛОЙ 4 – Горна Креда	
BG1G0000K2M047	Карстови води в Ломско Плевския басейн

Източник: БДДР, гр. Плевен

Състоянието на подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИОАС изпраща до Басейнова Дирекция „Дунавски район “. За всеки отделен мониторингов пункт, пробонабирането се извършва по схема, както следва:

- 1.) I група – основни-физико-химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно – в пет мониторингови пункта).
- 2.) II група - допълнителни физико-химични показатели** – нитритни йони, фосфати, желязо (общо), манган – анализират се всички или отделни показатели във всички мониторингови пунктове сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно).
- 3.) III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща

β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се всички или отделни показатели във всички мониторингови пунктове веднъж годишно през трето тримесечие, а в четири мониторингови пункта, в които са фиксирани съдържания на радиоактивни компоненти над стандарт съгласно Наредба № 1/2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води – тези показатели се анализират четири пъти в годината.

4.) IV група – органични вещества – четири пъти в годината е предвидено да се извършват анализи на трихлоретилен и тетрачлоретилен.

Оценката на химичното състояние на подземни водни тела (ПВТ) в БДДР се извършва съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания, и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Получените резултатите се сравняват със стандарт за качество съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (ДВ, бр. 87 от 2007г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води и с референтни стойности (РС) (определени по реда на чл. 118б от Закона за водите) на отделните показатели.

Резултатът от извършената обща оценка на химичното и количествено състояние на ПВТ на територията на община Левски, съгласно данни от ПУРБ 2016 – 2021 г. е както следва:

Таблица 11 Количествено и химично състояние на ПВТ на територията на община Левски

Код на ВТ	Наименование на ВТ	Обща оценка на химичното състояние	Обща оценка на количественото състояние	Експлоатационен индекс (разполагаеми ресурси)
BG1G0000QAL008	Порови води в Кватернера – Беленско- Свищовска низина	добро	добро	49%
BG1G0000QAL019	Порови води в Кватернера - р. Осъм	лошо	добро	6%
BG1G0000QPL025	Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм	лошо	добро	6%
BG1G0000QPL026	Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра	лошо	добро	8%
BG1G0000K2M047	Карстови води в Ломско Плевенския басейн	добро	добро	1%

Източник: ПУРБ 2016-2021 г., БДДР

В следващата таблица са представени определените водни ресурси, допустими за черпене от кладенци за собствени потребности на гражданите на община Левски и максимален брой на кладенците в подземните водни тела на територията на общината.

Таблица 12 Водни ресурси, допустими за водочерпене от ПВТ

Наименование на ПВТ	Код на ВТ	Населено място	Допустимост за черпене водни количества (л/сек.)	Максимален брой кладенци в населено място, бр.
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Асеновци	3,2	375
Порови води в Кватерна - между реките Вит и Осъм	BG1G0000QPL025	с. Асеновци	0,1	9
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Аспарухово	1,9	231
Порови води в Кватерна – Беленско- Свищовска низина	BG1G0000QAL008	с. Божурлук	0,1	41
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Божурлук	0,5	63
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Българене	2,9	348
Порови води в Кватерна - между реките Вит и Осъм	BG1G0000QPL025	с. Българене	0,2	25
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QAL019	с. Варана	1,5	173
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Варана	0,1	8
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Градище	1,3	160
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Изгрев	0,4	46
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Изгрев	0,8	90
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	Козар Белене	1,0	119
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	Козар Белене	0,5	56
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	гр. Левски	6,6	791
Порови води в Кватерна - между реките Вит и Осъм	BG1G0000QPL025	гр. Левски	1,0	115
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Малчика	3,0	360
Порови води в Кватерна - между реките Вит и Осъм	BG1G0000QPL025	с. Малчика	0,2	24
Порови води в Кватерна - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Обнова	8,3	985
Порови води в Кватерна - между реките Вит и Осъм	BG1G0000QPL025	с. Обнова	0,5	58
Порови води в Кватерна – Беленско- Свищовска низина	BG1G0000QAL008	с. Стежерово	0,8	100
Порови води в Кватерна - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Стежерово	1,4	164

Наименование на ПВТ	Код на ВТ	Населено място	Допустимост за черпене водни количества (л/сек.)	Максимален брой кладенци в населено място, бр.
Порови води в Кватернера - р. Осъм	BG1G0000QAL019	с. Трънчовица	1,1	127
Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра	BG1G0000QPL026	с. Трънчовица	0,5	64

Източник: БДДР, гр. Плевен

3.4. Зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1 от ЗВ

Съгласно Закона за водите, зоните за защита на водите включват:

- територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела – за питейно-битови нужди;
- водните тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане;
- зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително:
 - уязвими зони;
 - чувствителни зони;
- зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
- защитени територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитанията и биологичните видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване;

1.) Чувствителни територии

Чувствителни зони

Понятието „чувствителни зони“ е термин от Директива 91/271/ЕЕС и характеризира водоприемник, който се намира или има риск да достигне състояние на еутрофикация – обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Чувствителните зони в повърхностните водни обекти са тези, определени съгласно критериите, посочени в Приложение №4 към чл. 12, ал. 1 от Наредба № 6/09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97 от 2000 г.) и със Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите.

Уязвими зони

Уязвимите зони, които са замърсени или застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвими зони в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници са определени със Заповед №РД-660/28.08.2019 г. на министъра на околната среда и водите. Тези зони са в съответствие с изискванията на Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски

източници. Съгласно горепосочената заповед, следните водни тела са определени като води, които са замърсени или води, които са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници:

- BG1G0000QAL008 - Порови води в Кватернера – Беленско- Свищовска низина;
- BG1G0000QAL019 - Порови води в Кватернера - р. Осъм;
- BG1G0000K2M047 - Карстови води в Ломско - Плевенския басейн

Съгласно горесцитираната заповед (Приложение 2), цялата територия на община Левски попада в обхвата на уязвимата зона.

2.) Зони за питейно-битово водоснабдяване

В община Левски 100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски). От своя страна ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) задоволява нуждите изцяло за сметка на подпочвените води. Санитарно-охранителни зони са изградени за 30 броя водоизточници и съоръжения на дружеството с обща площ 123,45 dka. Водоснабдяването се осъществява чрез водохващания, предимно дренаж, шахтови и тръбни кладенци. Качеството на тези води отговаря на хигиените норми и изисквания на Наредба №9 на МЗ.

Таблица 13 Санитарни-охранителни зони на територията на общината

Населено място	Обхваното население	Брой водоизточници	Водоснабдяване	Вид на мрежата	СЗО
с. Градище	100%	1 бр.дренаж	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствен)	Етернитова **ПЕВП	1 бр. добро състояние
с. Асеновци	100%	3 бр. шахтови кладенци	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствени)	етернит	3 бр. задоволително състояние
с. Варана	100%	-	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (от с. Градище)	-	-
с. Аспарухово	100%	-	ВиК – Плевен ЕООД (район Левски) (от дренаж с. Малчика)	-	-
с. Божурлук	100%	1 бр. Местен каптаж *	ВиК – Белене (собствен)	етернит	1 бр. задоволително състояние
с. Обнова	100%	3 бр. Дренаж *	ВиК – Плевен ЕООД (район Левски) (собствено)	етернит и ПЕВП**	3 бр. задоволително състояние
с. Българене	100%	2 бр. гравитачен и помпен	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствени)	етернит	2 бр. задоволително състояние
с. Стежерово	100%	2 бр. *гравитачен и помпен	ВиК – Белене 2 бр. собствен	етернит	2 бр. задоволително състояние
с. Козар Белене	100%	2 бр. – дренаж и шахтов кладенец	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствени)	етернит и ПЕВП**	2 бр. добро състояние

Населено място	Обхваното население	Брой водоизточници	Водоснабдяване	Вид на мрежата	СЗО
с. Изгрев	100%	2 бр. дренаж и 1 бр. тръбен кладенец	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствени)	етернит *	2 бр. добро и 2бр в лошо състояние
с. Малчика	100%	1 бр. дренаж	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) (собствен)	етернит	7 бр. добро състояние
с. Трънчовица	100%	3 бр., от които 2 бр. шахтови кладенци и 1 бр. дренаж	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски) собствени	етернит	3 бр. добро състояние
Гр. Левски	100%	13 бр. дренажни и шахтови	ВиК ЕООД – гр. Плевен (район Левски)	етернит **ПЕВП	13бр. в много добро състояние

Източник: ОУП на Община Левски

3.5. Водоснабдителна мрежа

На територията на общината са разположени два язовира – „Лъженска бара“ при с. Малчика и „Дановски мост“ при с. Обнова, който към настоящият момент не се използва. Разположени са и няколко рибарника край селата Обнова (2 бр.) и Градище. Водоснабдяването на населението в община Левски се извършва от ВиК ЕООД– гр. Плевен, чрез водоизточници, които са разположени на територията на общината. Водоизточниците на територията на общината, експлоатирани от ВиК ЕООД – гр. Плевен са както следва:

Таблица 14 Водоизточници на територията на община Левски

Селище	Начин на водоснабдяване	Вид съоръжение	брой	Наименование	дебит
Асеновци	гравитачно	Дренаж	1	Пустията	-
Асеновци	помпажно	Шахтов кладенец	3	Терасата на р.Осьм	7.00
Бацова махала	гравитачно	Дренаж	1	Азната	1.30
Българене	гравитачно	Дренаж	1	Иванова чешма	2.00
Българене	помпажно	Дренаж	1	Куртовец	5.00
Варана	гравитачно	Дренаж	2	Извор 1 и 2	0.10
Градище	помпажно	Дренаж	1	Тараклъка	6.00
Изгрев	гравитачно	Дренаж	1	Каптажа	0.80
Изгрев	помпажно	Тръбен кладенец	1	местн. Герена	0.70
Изгрев	помпажно	Дренаж	2	Кърските чешми	1.00
Козар Белене	помпажно	Дренаж	1	Глава река	6.00
Козар Белене	помпажно	Шахтов кладенец	1	Глава река	1.75
Левски	гравитачно	Дренаж	1	Шемелика	3.50
Левски	помпажно	Дренаж	1	Лъженска бара	54.80
Левски	помпажно	Шахтов кладенец	7	ПС Асеновци 2	30.20
Левски	помпажно	Шахтов кладенец	5	край с. Аспарухово	16.44
Обнова	помпажно	Дренаж	1	Калчева чешма	5.00
Обнова	помпажно	Дренаж	1	Каптажа	4.20
Обнова	помпажно	Дренаж	1	Погребен	2.20
Обнова	помпажно	Шахтов кладенец	1	Разсадника	-
Трънчовица	смесено	Дренаж	1	Куртовица	1.30

Селище	Начин на водоснабдяване	Вид съоръжение	брой	Наименование	дебит
Трънчовица	помпажно	Шахтов кладенец	1	Куртовица 2	3.00
Божурлук	помпажно	Дренаж	1	Селишоглу	1.80
Стежерово	помпажно	Дренаж	1	до Стадиона	0.80
Стежерово	гравитачно	Дренаж	1	Пиперкова чешма	0.40

Източник: ВиК ЕООД, гр. Плевен

В общината е на лице 100% водоснабдяване на населението с питейна вода, в резултат на което населението се явява най-големия потребител на питейна вода. Водопроводната мрежа в град Левски е изградена на 98%. Цялото население ползва услугата водоснабдяване, като предстои доизграждане на водопроводната мрежа в промишлените зони на града. Изградената водопроводна мрежа в град Левски е с дължина 56 176 m. Общата дължина на водопроводната мрежа за цялата общината е 322,490 km.

Външното водоснабдяване на града по данни от ВиК Плевен се осъществява от два основни водоизточника:

- водоснабдителна група „Лъженска бара”-Малчика с Q=12~14.3л/с и Н= 18~25м
- ПС „Асеновци-2” с Q=50~54.6л/с и Н= 22~27м

Водопроводната мрежа е силно амортизирана и даваща чести аварии. Около 10% от водопроводите са подменени с ПЕВП тръби. Съществуващата водопроводна мрежа е изградена преди повече от 40г. основно от етернитови тръби. В отделни квартали и по част от улиците е запазена и се ползва водопроводна мрежа, изградена с поцинковани тръби и преди повече от 65 г. със стоманени (Манесманови) тръби. (таблица №15).

Таблица 15 Водопроводна мрежа на територията на община Левски

Населени места	Етернит (м)	Стомана (м)	Поцинковани (м)	ПЕВП (м)	Сума (м)
гр. Левски	40 544.00	3 907.00	650.00	8 442.05	53 543.05
с. Асеновци	11 448.00	3 932.00	110.00	64.00	15 554.00
с. Аспарухово	6 954.00				6 954.00
с. Божурлук	7 420.00	619.00			8 039.00
с. Българене	14 626.00			1 102.00	15 728.00
с. Варана	4 229.00				4 229.00
с. Градище	19 336.00				19 336.00
с. Изгрев	12 198.00		40.00		12 238.00
с. Козар Белене	12 362.00	682.00	374.00	1 804.00	15 222.00
с. Малчика	20 398.00				20 398.00
с. Обнова	37 585.00			316.00	37 901.00
с. Стежерово	18 741.00	10.00			18 751.00
с. Трънчовица	12 632.00				12 632.00
Общо	218 473.00	9 150.00	1 174.00	11 728.05	240 525.05

Източник: ВиК ЕООД, гр. Плевен

Водата, която се подава в системата на ВиК е 100% от подпочвени водоизточници, поради което на територията на ВиК дружеството са изградени множество помпени станции за пренос и разпределение на водата. На територията на община Левски, помпените станции са както следва:

Таблица 16 Помпени станции на територията на община Левски

№	Местонахождение	Инсталация/ мощност kW	Автоматизирана	Хлор. помещения, бр.
1	АСЕНОВЦИ -1	25.00	да	1
2	БЪЛГАРЕНЕ	17.50	да	1
3	ГРАДИЩЕ	44.00	да	1
4	ИЗГРЕВ	31.50	да	1
5	ЛЕВСКИ И КОЗАР БЕЛЕНЕ	35.00	да	1
6	ЛЕВСКИ ОТ МАЛЧИКА	205.00	да	1
7	ЛЕВСКИ ОТ АСЕНОВЦИ ПС2	187.00	да	1
8	ЛЕВСКИ ШАВАРНА	5.00	да	-
9	ЛЕВСКИ ОТ ШАХТ.КЛ.АСПАРУХОВО	70.00	да	1
10	ОБНОВА - ШАХТОВ КЛАДЕНЕЦ	-	-	-
11	ОБНОВА -1 "Калчева чешма"	26.00	да	1
12	ОБНОВА -2	26.00	да	1
13	ТРЪНЧОВИЦА -1	28.00	да	-
14	ТРЪНЧОВИЦА -2 /КУРТОВЕЦ/	24.00	да	1
15	ЛЕВСКИ КАНАЛИЗАЦИЯ	-	-	1
16	БОЖУРЛУК	26.00	да	1
17	СТЕЖЕРОВО	20.50	да	-
Общо		770.50		13

Източник: ВиК ЕООД, гр. Левски

През годините се забелязва трайна тенденция към намаляване на дебита на питейна вода от изградените водоизточници – от 30-50 %. Независимо, че реконструкцията и доизграждането на водопроводната мрежа в град Левски е част от по-голям проект - „Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и доизграждане на канализационна система в гр. Левски“, чийто втори етап е прекратен, Община Левски е кандидатствала за безвъзмездна финансова помощ пред ПУДООС за реконструкция и доизграждане на предвидената в проекта водопроводна мрежа.

Населените места с чести проблеми на водоснабдяването са:

- През летните месеци на режим са с. Асеновци, Обнова, Трънчовица и Стежерово и частично в гр. Левски;
- с. Българене - гравитачен водоизточник се намира в непосредствена близост до гробищния парк на селото на по-малко от 100 m., в тази връзка е каптиран друг водоизточник, който е одобрен от РЗИ, но към момента не е доизграден и свързан с мрежата;

- с. Изгрев - старото водохващане е със значително намалял дебит, поради което по-високите части на населеното място са често без вода. Общият дебит е около 2 l/sec.
- с. Козар Белене – чести режими, поради намалелия дебит на водата от 22 l/sec до 6 l/sec. Причината е в голямата разлика между нивата на територията на населеното място.

За територията на общината, загубите във водопреносната мрежа са все още високи, независимо от частичната подмяна на тръбопроводите за питейна вода.

Амортизираните азбестоциментови тръби създават предпоставки за непрекъснати аварии, както в междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи, изградени основно през 60-те и 70-те години на миналия век.

3.6. Пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ)

На територията на община Левски пречистване на питейни води не се извършва. Извършва се само обеззаразяване с хлоргаз. Основно контрола по качеството на питейната вода за битови нужди се осъществява от РЗИ – Плевен и ВиК дружеството. Единствените съоръжения за пречистване на питейни води са хлораторни станции. Общи за територията на община Левски има 13 хлораторни помещения, в които са разположени хлораторни апарати и дозиращи помпи за белина.

РЗИ – Плевен извършва непрекъснато наблюдение и контролен мониторинг на качеството на питейната вода, подавана за нуждите на населението на общината. Броят на пунктовете, честотата и вида на мониторинга са съобразени с изискванията на Наредба №9/2001 година на МЗ за качеството на водата, предназначена за питейно – битови цели. От 01.01.2019 година на територията на областта има само един оператор на ВиК системи – „ВиК Плевен“ ЕООД, гр. Плевен. За 2020 г., водоснабдителното дружество разработи програма за мониторинг на питейната вода в Плевенска област, която се съгласува предварително с регионалната здравна инспекция в изпълнение изискванията на чл. 9, ал. 1 на Наредба № 9/2001 година на МЗ.

Режимното водоподаване, честите аварии по амортизираната водопроводна мрежа и пропуски в обеззаразяването на питейната вода в ПС, са някои от причините за нестандартните проби по микробиологични показатели, съгласно годишните доклади на РЗИ – Плевен.

3.7. Канализационна мрежа

Канализационна мрежа има изградена единствено в гр. Левски. В останалите населени места обслужвани от дружеството няма изградена канализация, включена в активите на „ВиК“ ЕООД гр. Плевен. В гр. Левски изградената канализационна мрежа е с дължина 44,183 km, а степента на изграденост - 79%. Населението на община Левски, включени към канализационната мрежа на общината е 95%. Изградените канализационни отклонения са 2 059 броя, разпределителната канализационна мрежа е с дължина 39 838

m, колектори с обща дължина 4 345 m, ревизионни шахти 627 броя и улични отоци – 759 броя. Канализацията е изцяло от бетонови тръби.

Поддържа се и нормално функционира в централната част на града, северно от ЖП линията. От града има три съществуващи зауствания на отпадъчни води в р. Осъм, за които има издадени разрешения за заустване от Басейнова дирекция.

Първото и основно заустване е от града посредством устообразен монолитен канал У220/139,5, а в последните 120м преди заустването-240/152,2, посредством което цялото водно количество от територията на града, северно от ЖП линията, зауства в р. Осъм. Заустващото съоръжение е разрушено и към настоящият момент е необходимо да се възстанови. Останалите две зауствания са в южна промишлена зона. В западната ѝ част е заустването от Винпром, което не функционира, защото няма производствени предприятия, които да работят в този район. По тази причина се е получило отлагане в тръбите в участъка преди заустването в реката.

В южна промишлена зона съществуващата канализационната мрежа е изпълнена с много малки наклони и е в лошо техническо състояние, ревизионните шахти за затлачени и на практика в тях не протича вода. В момента функционира канализацията в източната част на промишлената зона. В нея заустват отпадъчните води от Вагоно-ремонтен завод и „Силва маш“. Посредством отвеждащ канал с ф600mm тези води се заустват в р. Осъм. Съществуващата канализация в зоната е насочена към отвеждащите колектори за заустване в р. Осъм.

От града има три съществуващи зауствания на отпадъчни води в р. Осъм, за които има издадени разрешения за заустване от Басейнова дирекция. Съгласно Разрешителното за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти № 13140143/27.11.2009 г., изменено с Решение №728/05.04.2012 г. и Решение №1230/09.12.2013г., и с Решение за продължаване срока на действие № 1836/16.02.2016 г., битовите и промишлени отпадъчни води се заустват в Поток №1, 2 и 3.

3.8. Пречиствателна станции за отпадъчни води (ПСОВ)

Единственственото селище в обслужваната територия на ВиК дружеството, с развита канализационна мрежа, предадена за експлоатация, но без изградена пречиствателна станция е гр. Левски.

Град Левски е агломерация с над 10 000 екв.ж, чиито отпадъчни води се заустват директно без пречистване в повърхностен воден обект. Съгласно Директива 91/271/ЕЕС от 21.05.1991г. за пречистването на градските отпадъчни води е необходимо да бъде изградено пречиствателно съоръжение. Отпадъчните води – битови, промишлени и дъждовни от смесената канализационна система на град Левски се отвеждат чрез три Потока в повърхностни водни обеми без пречистване. Поток 1 отвежда битовите, производствени и дъждовни води в река Осъм, формирани в Градската част,

Североизточна и Източна промишлена зона. Поток 2 и 3 отвеждат отпадъчните води от южната промишлена зона на град Левски.

Необходимо е преустановяване на заустването на отпадъчните води от Потоци 2 и 3 и включването им към Поток 1, респективно отвеждането на Потока към ПСОВ. В момента функционира и Поток 2.

Към настоящият момент общината е изготвила идеен проект: „Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и доизграждане на канализационна система в гр. Левски“, общ. Левски, обл. Плевен, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, Приоритетна ос 1 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води”, Процедура BG16PO005/10/1.11/03/19 “Подготовка и изпълнение на проекти за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 екв. ж.”, Съгласно договора за безвъзмездна финансова помощ № DIR-51011119-C006/15.04.2011г. между Министерство на околната среда и водите и Община Левски и сключеното допълнително споразумение към него не е осъществен втори етап от процедурата – СМР.

Съгласно проекта е предвидено ПСОВ – Левски да бъде захранвана от канализационната мрежа на града, посредством довеждащ канализационен колектор. Проекта предвижда непречистените отпадъчни води да постъпват в открит канал в сграда решетки, след което в резервоар на входна помпена станция. Посредством потопени канализационни помпи отпадъчните води се предвижда да се препомпват до ниво осигуряващо гравитачно движение на водата по време на пречиствателния процес при преминаване през пречиствателно съоръжение.

3.9. Територии със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН)

Наводненията са едни от най-често срещаните природни бедствия, които регистрират през последните години най-унищожителните си проявления. Наводненията най-често са предизвикани от проливни дъждове и градушки, които освен, че стават причина за икономически проблеми, водят и до проблеми свързани със здравословното състояние на населението в бедстващите райони. Наводненията са причина за огромни щети на заливните зони, засягайки обширни територии с жилищни и промишлени обекти, земеделски земи и горски масиви.

Определените райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ, съгласно ПУРН 2016-2021 г. за територията на община Левски са представени по-долу както следва:

Таблица 17 Райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН)

Код на РЗПРН	Име на РЗПРН	поречие	Код на водното тяло	Населено място	Степен на риск
BG1_APSFR_OS_011	Р. Осъм при гр. Летница	Осъм	BG1OS700R011	с. Асеновци, общ. Левски	Висок

Източник: ПУРН 2016 – 2021 г., БДДР

За този РЗПРН има само две регистрирани минали наводнения, които попадат извън регулацията на населените места. Съгласно ПУРН, това би могло да се счита за показател, че речното корито има необходимата хидравлична проходимост и не създава сериозна заплаха от наводнения за населението.

Съществуват обаче участъци по западната брегова ивица с прорязани проходи за пътища, ерозирали и отнесени от реката части от дигата. Съгласно ПУРН, в това си състояние корекцията на реката не може да проведе безпроблемно прогнозираната стогодишна вълна. В тази връзка потенциално застрашени участъци са земеделски площи, пътна артерия №111 – 301 от републиканската пътна мрежа, Александрово и ПС – Летница.

3.10. Идентифицирани източници на замърсяване

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Точкови източници на замърсяване

Точковите източници на замърсяване са битово - фекалните води (БФВ), които се образуват в жилищните и обществените сгради и производствените отпадъчни води (ПОВ). Битовите води съдържат най-различни органични и неорганични замърсяващи вещества. В канализационните мрежи на населените места протичат както битови, така и производствени отпадъчни води (ОВ). Съставът на ОВ от населените места зависи и от характера на производствените ОВ, които се отвеждат в канализационната мрежа. В битовите отпадъчни води е увеличено съдържанието на синтетични миещи и перилни препарати, които са повърхностно активни вещества. Тяхното присъствие в битовите отпадъчни води и от там във водоприемниците, води до рязко влошаване на условията за постъпване на кислород чрез дифузия. Смесването на непречистени битови отпадъчни води с водите на водоприемниците води до замърсяването им с неразтворени, колоидни и разтворени примеси, до интензивното изразходване на съдържащия се кислород поради наличието на лесно окисляващи се вещества, както и

до протичането на вторични процеси на замърсяване (в резултат на анаеробно разлагане).

Дифузни източници на замърсяване

Дифузни източници на замърсяване са от населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесените вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други замърсявания, които имат значение са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

Морфологични изменения и регулиране на оттока

Морфологични изменения, водят до следните проблеми.

- Проблеми възникнали в резултат на водочерпения за питейно-битови, промишлени, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.
- Проблеми от регулиране на оттока - това са проблеми възникнали в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (МВЕЦ).

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

Основен замърсител на водни обекти на територията на Община Левски са канализационните системи на населените места, липсата на ПСОВ, както и липсата на цялостна изградена канализационна мрежа в селата. Липсата на канализационни мрежи води до отвеждане на отпадъчните води в земните пластове или заустват в прилежащи отводнителни канали, дерета и реки. В много от селищата отпадъчните води се отвеждат и в попивни ями.

Изводи и препоръки:

- ✓ *Повърхностните водни тела на територията на общината се намират в добро химично и умерен екологично потенциал/ състояние;*

- ✓ *Всички подземни водни тела на територията на общината се намират в добро количествено състояние, в лошо химично състояние, съгласно ПУРБ 2016 – 2021 г. са оценени три водни тела - BG1G0000QAL019 – Порови води в Кватернера – р. Осъм; BG1G0000QPL025 - Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм; BG1G0000QPL026 - Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра;*
- ✓ *Основен замърсител на водни обекти на територията на община Левски са канализационните системи на населените места, липсата на ПСОВ, както и липсата на цялостна изградена канализационна мрежа за населените места на общината, с изкл. на гр. Левски.*
- ✓ *Необходимо е изграждането на пречистителни съоръжения и поддържането им в изправност и добро състояние, с цел елиминиране на заустването на непречистени отпадъчни води.*
- ✓ *Необходимо е в община Левски да продължи подмяната на част от водопроводната мрежа от страна на ВиК ЕООД, гр. Плевен, с цел да се минимизират загубите на питейна вода;*
- ✓ *Необходимо е в община Левски да се осъществи подмяна/изграждане на цялостната канализационна система;*

4. ПОЧВИ

4.1.Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, с което опазването им е приоритет както на държавните органи, така и общински органи, физически и юридически лица.

Съгласно Закона за почвите (ЗП), политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на местно ниво се осъществява от кметовете на общини. В рамките на своите правомощия, кмета на общината осигурява участие на обществеността при вземане на решения и разработване на стратегии, програми и планове за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Кметовете на общини имат задължение да разработят Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите в съответствие с Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите за период не-по-кратък от 3 години. Тези програми са неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда съгласно чл. 26 от Закона за почвите.

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се изготвя съгласно Методическите указания за разработване на областни и общински програми, разработени на основание Мярка 1.1.3 от Плана за действие към Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Съгласно Закона за почвите, кметовете на общините правят предложения за включване на площи с увредени почви, към регистър, поддържа от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), съдържащ информация за местоположението, източника на замърсяване/ увреждане, вида на площта на увреждането, оценка на риска и др.

В съответствие със Закона за почвите, кметовете на общините осъществяват контрол върху изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на приложното поле на Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

4.2. Почвена покривка и разпределение на почвени ресурси

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си. Малко над 95 % от почвите за стопански нужди в землището на общината са излужен чернозем, подходящи за отглеждане на зърнено-житни и технически култури.

Черноземни почви – черноземните почви са се оформили под влияние на ливадно-степна и лъсостепна растителност. Почвообразуващите скали в района на черноземните почви са предимно от лъсови образувания. Характерна особеност на черноземите е отделянето на карбонатите от скалната основа във вид на „карбонатен мицел“.

- **Кестеняви черноземи** – разположени са главно в низините на Дунавската равнина между 50 и 150 м.н.в. Формирали са се под влияние на ливадно – степна растителност, чиято дълбока коренова система е допринесла за формирането на мощен хумусен хоризонт – до 80 -100 см. Почвообразуващата скала основно е лъса и в малка степен варовика, разкрит при разцепването или измиването на лъса от водните течения.
- **Обикновени черноземи** – формирали са се изцяло под въздействието на лесостепна растителност. Скалите върху които са се образували са разнообразни. С най-голямо значение е лъса, но се срещат още варовици и мергели. Тези почви са предимно дълбоки и много дълбоки, но на места по склоновете на платата и хълмистите части са по-измити и дълбочината им намалява. Механичният им състав варира в рамките на песъчливо-глинести почви – от леко до тежко песъчливо – глинести. Сумата от фракциите по-малки от 0.01 мм за А-

хоризонт се дължи от 15.20% за пясъчливо-глинести почви, през 21.68% за средно-пясъчливо глинести.

- **Сиви горски тъмни почви** – срещат се до северните и близките до тях изложения, главно в равнините, падините и по долните части на склоновете. Формират се под церово-благунови насаждения с добра производителност. Отличават се с голяма мощност, добре изразен хумусно-акумулативен хоризонт и малка скелетност. Това са дълбоки, до много дълбоки почви, пясъчливо-глинести по механичен състав. Сумата на фракциите по-малки от 0.01 мм се движи от 15,55 до 34,25 % за А-хоризонт. Реакцията на почвата в повечето случаи е кисела – рН, средно е около 6.00 за най-горния почвен слой, но в дълбочина под влияние на варовиковата основа на почвообразуващите скали, реакцията става все по-слабо киселинна до неутрална в С-хоризонт.

Наносни почви – под това най-общо название са обединени почвите образувани по поречията на реките формирани върху алувиални наноси – пясъци, чакъли. Тези почви са много млади и непрекъснато се доизграждат и са лишени от много признаци, характерни за пълните почви. В зависимост от вида на наносите, въздействието на тревисто-ливадната растителност, дълбочина на подпочвените води и други фактори, те са отделени като отделни или преходни от един в друг типове почви, а именно:

- **Алувиално ненаситени почви** – образуват се в резултат на периодично прииждане на реките и отлагане на влачните материали, за това тези почви нямат генетични почвени хоризонти. Тук в зависимост от силата на водното течение и повърхностния отток се образуват по-мощни или по-маломощни почвени слоеве. Това са дълбоки и много дълбоки, свежи или влажни почви. Имат много лек механичен състав – сумата на фракциите по-малки от 0.01 мм не надвишава 5.13%. Реакцията на почвата е неутрална. Хумусът в най – горния слой е сравнително малко, но алувиалния характер на почвите предполага допълнителен потенциал в дълбочина.
- **Алувиално наситени почви** – алувиалните наситени почви са се образували след настаняването на тревна растителност върху алувиални ненаситени почви, под влияние на което е започнало формирането на генетични хоризонти. Те са много дълбоки, свежи почви, с дълбочина на подпочвените води от 1 до 3 м. Механичният им състав е лек – от пясъчлив до глинесто пясъчлив на места, благодарение на ливадната растителност, която задържа част от глинестите частици от измиване. Реакцията на почвата е неутрална по целия профил.

4.3. Състояние на почвите – замърсяване с нефтопродукти, засоляване, вкисляване, запечатване

4.3.1. Замърсяване с тежки метали

Различните почви имат различна устойчивост към химическо замърсяване, поради което концентрациите на тежки метали – „предохранителни“, „максимално допустими“ и „интервенционни“ са определени в зависимост от редица показатели на почвата като рН, механичен състав, дълбочина, начин на ползване на земите – обработваеми, постоянно затревени, населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/ производствени терени (Наредба 3 от 12 август 2008г.). Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктове в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите в страната са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

За района на община Левски не са известни райони с трайно замърсяване на почвите с тежки метали. Като цяло съдържанието на тежки метали в почвите не превишава „Максимално допустима концентрация“ (МДК). Съгласно т. 3 на § 1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №3 от 1 Август 2008 г. за нормите на допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, *„Максимално допустима концентрация“* е съдържание на вредни вещества в почвите в mg/kg, превишаването, на която при определени условия води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и здравето на човека. На територията на община Левски не се наблюдава замърсяване на почвите в т.ч. на земеделски земи.

4.3.2. Замърсяване на почвата с нитрати

Излезлите от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност представляват опасни отпадъци и за тях се прилагат съответните разпоредби на ЗУО, касаещи третиране на тези отпадъци. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. След прекратяване на дейността на ТКЗС и АПК след 1990 г., в България възниква въпросът за съхраняване и обезвреждане на останалите количества неизползвани препарати за растителна защита (ПРЗ).

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Левски се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики с използване на течна торова маса. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

Въпреки това, тенденцията на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци) на територията на община Левски все още съществува въпреки предприетите мерки и положените усилия от общината. При извършване на проверките по чистотата на населените места от експертите на РИОСВ, констатираните видове отпадъци са основно

от битов характер, голям е процента и на строителните отпадъци, биоразградимите и животинска торова маса.

Въпреки усилията, които полагат общината, все още е недостатъчен контролът от тяхна страна за недопускане на замърсяване на почвите със смесени битови и строителни отпадъци. През 2005г. община Левски кандидатства с Проект "Събиране и постоянно съхраняване на негодните за употреба пестициди в контейнери "Б-Б куб". На територията на общината в границите на площадката на закритото общинско депо/имот с идентификационен номер ПИ№43236.417, в землището на гр. Левски, местност „Арабаджица“ са складираните контейнери „Б-Б кубове“, съхраняващи негодни за употреба пестициди. Местоположението им е определено от междуетатствена комисия и е съгласувано от РЗИ-Плевен, отстои на около 2 км от населеното място и на 630 м от река Осъм .

През 2007г. след провеждане на процедура по ЗОП, Община Левски сключи договор за реализиране на Проект „Събиране и постоянно съхранение на негодните за употреба пестициди в контейнери „Б-Б куб“, с реализирането на който са обезвредени по технология на „БалБок Инженеринг“ – АД – гр. София, общо 81,70 кубични метра, преупаковани и съхранени за постоянно в общо 17 броя контейнери „Б-Б куб“. Обезвреждането на опасните отпадъци е извършено съгласно съществуващата нормативна база, а начинът на безопасно съхранение на преупакованите, третирани по физико-химичен начин негодни за употреба ПРЗ в херметически затворени „Б-Б кубове“ е с гаранция 300 години. Ежегодно се извършват проверки от страна на общинска администрация, като резултатите от тях се описват в протоколи и в специален дневник. През 2015г. по сигнал в РИОСВ-Плевен е направен съвместен оглед на общинско пасище, замърсено с отпадъчни нефтопродукти – отработени минерални масла. Мястото е покрито със земни маси. Мястото е все още замърсено, а Общината е все още в изпълнение на предписанието на РИОСВ-Плевен – за почистване. Предстои подготовка на екологична експертиза от лицензирани експерти по отношение оценка на риска и евентуалните разходи за почистване на замърсеното пасище. (ПИ№43236.298.379 – НТП „пасище“, публична общинска собственост, местност „Каванлък“, землище гр. Левски)

4.3.3. Ерозия на почвата

Ерозията на почвата е явление, свързано с отделяне и пренасяне на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии.

Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой, количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага, изчерпване на филтриращия и буферния капацитет на почвата, намаляване на съдържанието на почвено органично вещество, загуба на биоразнообразие, деградация на почвената структура, образуване на

почвена кора, разпространение и акумулация на замърсители във водните течения и в зоните на акумулация на наноси.

На територията на Плевенска област няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. Единствено равнинният характер на областта е причина за проява на ветрова ерозия, която нанася щети, налагащи противоерозионни мероприятия.

Ерозирали терени в общината се наблюдават предимно в наклони и обезлесени райони. Скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Човешката дейност много често усилва естествената ерозия. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи на процеса на водоплощна ерозия ако се изключат природните и климатични фактори. Площите в община Левски не се характеризират с висок ерозионен риск. Реални резултати за ограничаване на процеса се получават при извършване на залесяване и прилагане от земеделските производители противоерозионни дейности - агротехнически мероприятия, като подходящи почвообработки, засяване и поддържане на култури, имащи за цел нейното укрепване - постоянна тревна покривка и т.н.

Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните насаждения в горския фонд, със своите водозадържащи функции имат изключителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси.

От друга страна, въпреки сравнителната сухост на климата, поради изразената му континенталност, меандрите на р. Осъм и нейните притоци – Пордимска бара и Ломя допринасят за добрата запасеност с влага на почвения слой на територията на общината.

4.3.4. Вкисляване и засоляване на почвите

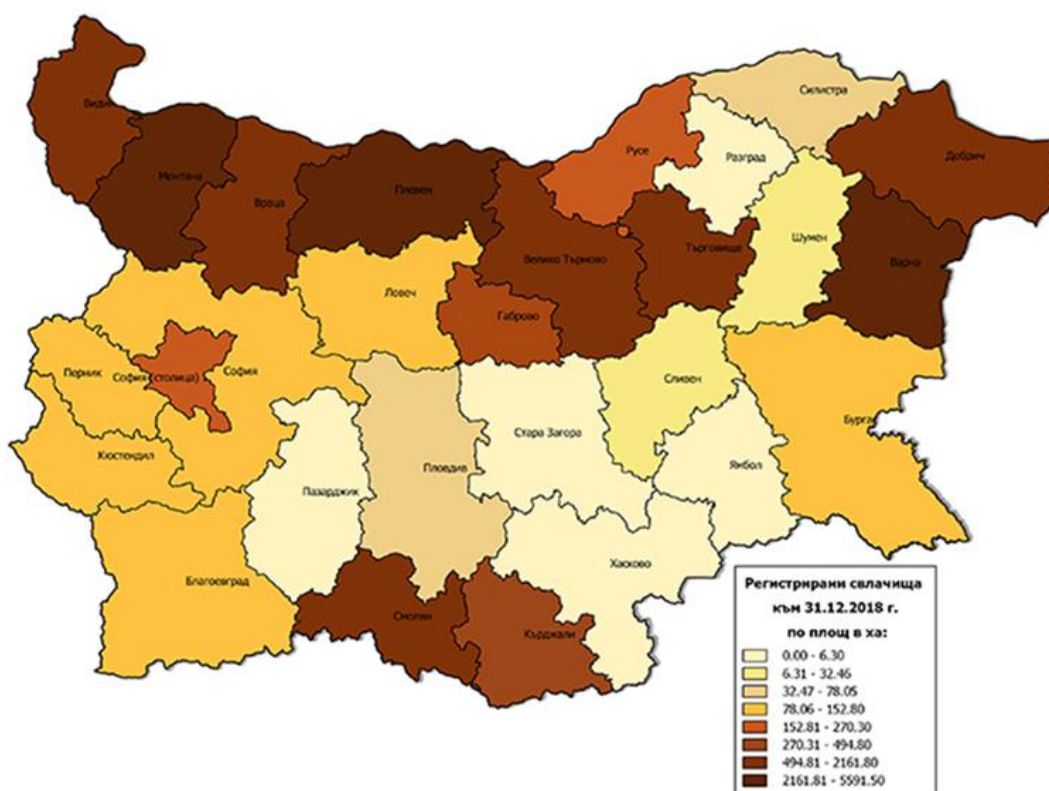
Вкисляването на почвите се дължи на емисии от промишлени процеси, природни биохимични цикли, а за обработваемите почви - и от едностранчивото (без фосфор и калий) торене с азотни торове. За ограничаване на развитието на процеса на вкисляване при обработваемите почви е необходимо прилагане на подходящи модели на торене. При изоставените терени се налага ограничаване на процесите на ерозия, прилагане на стопански решения за увеличаване на почвеното плодородие и извършване на варуване, съобразно конкретните условия на засегнатите площи. До осемдесетте години на миналия век държавата предприемаше действия, чрез финансиране на мероприятия целящи намаляване и ограничаване на вкислените почви (варуване, гипсуване) на засегнатите райони и прилагане на подходящо екологосъобразно земеделие. Понастоящем тези мерки са силно ограничени. По данни на РИОСВ – Плевен, на територията на общината няма вкислени, засоленни или механично увредени почви.

В съответствие с изискванията на чл.26 от ЗП, като неразделна част към настоящата програма е изготвена програма за почвите, представена като Приложение №1.

4.4. Свладища и нарушени терени

Свладищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Активизирането на свладищата се обуславя от неблагоприятни природни явления като земетресения, движения на разломи, колебания в нивата на подземни води и др. В отключването на свладищните процеси въздействие може да окаже и човешката дейност – при извършване на дълбоки изкопи, прекарване на пътища, добив на полезни изкопаеми и др. Като цяло в България тенденцията е към увеличаване на свладищните процеси, като те обикновено се засилват след снеготопене и обилни валежи.

На следващата фигура е представено разпределението на площите в страната, засегнати от свладищни процеси. (фигура № 9).

Източник: ИАОС

Фигура 9 Разпределение на площите засегнати от свладищни процеси в България, ха

На територията на община Левски има регистрирани четири² свладища в землищата на с. Трънчовица и Козар Белене. В таблицата по-долу е представена информация за вида на свладището, годината на регистриране, местонахождение, големина и др. по данни на „Геозащита ЕООД“ гр. Плевен към 2021 г.

Таблица 18 Регистрирани свладища на територията на община Левски към 2021 г.

² Данните на Геозащита ЕООД, гр. Плевен към 2021 г.

№	Местоположение	Национален идентификатор	Възраст	Година на регистриране
1	с. Козар Белене, републикански път I-3 при км 41+379	PVN16.37647.01	съвременно	2015 г.
2	с. Трънчовица, източна част, стр.кв.59, 60, 62 и 66	PVN16.73345.01	съвременно	2018 г.
3	с. Трънчовица, кв. 20, 21, 23, 23а, 26, 27 и 29	PVN16.73345.02	съвременно	1974 г.
4	с. Трънчовица, участък над път PVN1110 /III-304/-Трънчовица-Обнова-Граница общ. (Левски - Пордим) – Каменец - /III-3501/, при км 0+165	PVN16.73345.03	съвременно	2018 г.

Източник: Геозащита ЕООД – клон Плевен

Изводи и препоръки:

- ✓ Град Левски и районът около него са антропогенизирани и съответно почвите и земите са повлияни от това. Като цяло, почвите за района на общината се намират в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи /органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители;
- ✓ На територията на община Левски се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики в следствие на което, почвите в района не са замърсени с нитрати, както и в резултат на предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.
- ✓ Проблеми по отношение състоянието на почвите се явяват периодичните паления на стърнища и замърсявания с отпадъци, в резултат на което се нарушават почвените функции в най-плодородния (хумусен) слой и намаляват плодородието и самопречистващата способност на почвите;
- ✓ Площите заети от горскостопанската единица имат изключително равнинен характер, поради което ерозионни процеси в тях не се наблюдават. В местата, където съществува опасност от ерозионни процеси, превантивни мерки следва да бъдат следните:
 - своевременно залесяване на площите с ерозионна опасност с подходящи дървесни видове.
 - сечищните отпадъци да се използват за запълване на стръмни дерета;
 - при строеж на нови пътища да се предвидят мерки за недопускане развитието на ерозионни процеси чрез изграждането на отводнителни съоръжения;

5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ГОРИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

5.1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Правомощията на общините в областта на „Натура 2000“ и биоразнообразието са разписани в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените

територии (ЗЗТ), и най-общо се свежда до:

Закон за защитени територии (ЗЗТ)

1. Кметовете на общините правят предложения за обявяване на национални и природни паркове.
2. Представители на общините участват в комисии, назначени от Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитени територии.
3. Общините - собственици на гори, земи и водни площи в защитените територии извън тези, които са обект на изключителна държавна собственост, осъществяват тяхното стопанисване, опазване и охрана, съгласно разпоредбите на този и други специални закони.
4. Съответните общини съгласуват плановете за управление на резервати и поддържани резервати, природни забележителности и защитени местности преди тяхното утвърждаване от министъра на околната среда и водите.
5. Органите на местната власт се задължават да оказват съдействие на служителите от парковата охрана при изпълнение на служебните им задължения.
6. Кметовете на общини са длъжни да спират дейности и строителство в предоставени за ползване гори, земи и водни площи в защитени територии - държавна, общинска и частна собственост, извършвани в нарушение на утвърдените планове за управление и устройствени и технически планове и проекти.
7. Нарушенията по чл. 81 и 83 от Закона се установяват с акт на длъжностно лице, определено от министъра на околната среда и водите или от министъра на земеделието, храните и горите, или от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, или от кмета на общината. Наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите, от министъра на земеделието, храните и горите, или от кмета на общината, или от упълномощени от тях лица.

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР):

Общините, в сферата на своята компетентност:

1. осъществяват дейности по опазване на биологичното разнообразие;
2. интегрират опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на ЗБР, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;
3. разработват и внедряват планове за управление на защитени зони и планове за действие за приоритетни растителни и животински видове;

4. сътрудничат с други компетентни органи, когато дейностите имат взаимосвързани или натрупани ефекти върху биологичното разнообразие или когато тяхната компетентност засяга един и същ обект или територия;
5. организират отраслови системи за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и на защитените зони и създават бази от данни и географски информационни системи за характеристиките им, като предоставят на Министерството на околната среда и водите информация, съгласувана по вид и период на представяне;
6. финансират приоритетно научни изследвания и дейности, свързани с опазване на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси;
7. използват резултатите от проучването на биологичното разнообразие при изготвянето на планове, проекти, програми и политики в сектора или между секторите;
8. контролират дейността на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
9. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи;
10. осъществяват международно сътрудничество по въпроси от обща загриженост, свързани с опазване на биологичното разнообразие и защитените зони.
11. общините - собственици и ползватели на горски територии, земи и водни площи в Националната екологична мрежа, осъществяват тяхното стопанисване и охрана съгласно разпоредбите на този закон и другите специални закони.
12. кметовете на общини спират дейности и строителство в гори, земи и водни площи - държавна, общинска и частна собственост, извършвани в нарушение на утвърдените планове за управление и устройствени и технически планове и проекти.
13. Нарушенията по чл. 124, ал. 1 и 3, чл. 125 и чл. 128 от ЗБР в се установяват с акт на длъжностно лице, определено от Министъра на ОСВ, или от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, от областния управител или от кмета на общината. Наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите, от министъра на земеделието, храните и горите, от областния управител или от кмета на общината, или от оправомощени от тях лица.

5.2.Национална екологична мрежа (НЕМ)

Националната екологична мрежа (НЕМ) се изгражда според изискванията на Закона за биологичното разнообразие. Нейните цели са: дългосрочно опазване на биологичното, геологично и ландшафтно разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаване на условия за генетичен обмен между разделени

популации и видове; участие на Република България в европейските и световни екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Националната екологична мрежа (НЕМ) най-общо включва:

- защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР);
- защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ);

Към настоящият момент в България са обявени 1015 защитени територии, които обхващат приблизително 5,3 % от територията на страната. Според Закона за защитените територии, защитените територии са 6 категории: резервати (55), национални паркове (3), природни забележителности (348), поддържани резервати (35), природни паркове (11), защитени местности (563).

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

5.3. Защитени територии

Законът за защитените територии (*Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998 г., посл. доп. ДВ, бр. 21 от 12 Март 2021 г.*) урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Със закона за защитените територии са обособени шест категории защитени територии:

1. резерват;
2. национален парк;
3. природна забележителност;
4. поддържан резерват;
5. природен парк;
6. защитена местност;

За всяка от горепосочените категории в ЗЗТ са определени съответен режим на защита и допустими видове дейности на човешка намеса.

За природни паркове се обявяват територии, включващи разнообразни екосистеми с многообразие на растителни и животински видове и на техните местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа.

Природните паркове се управляват с цел:

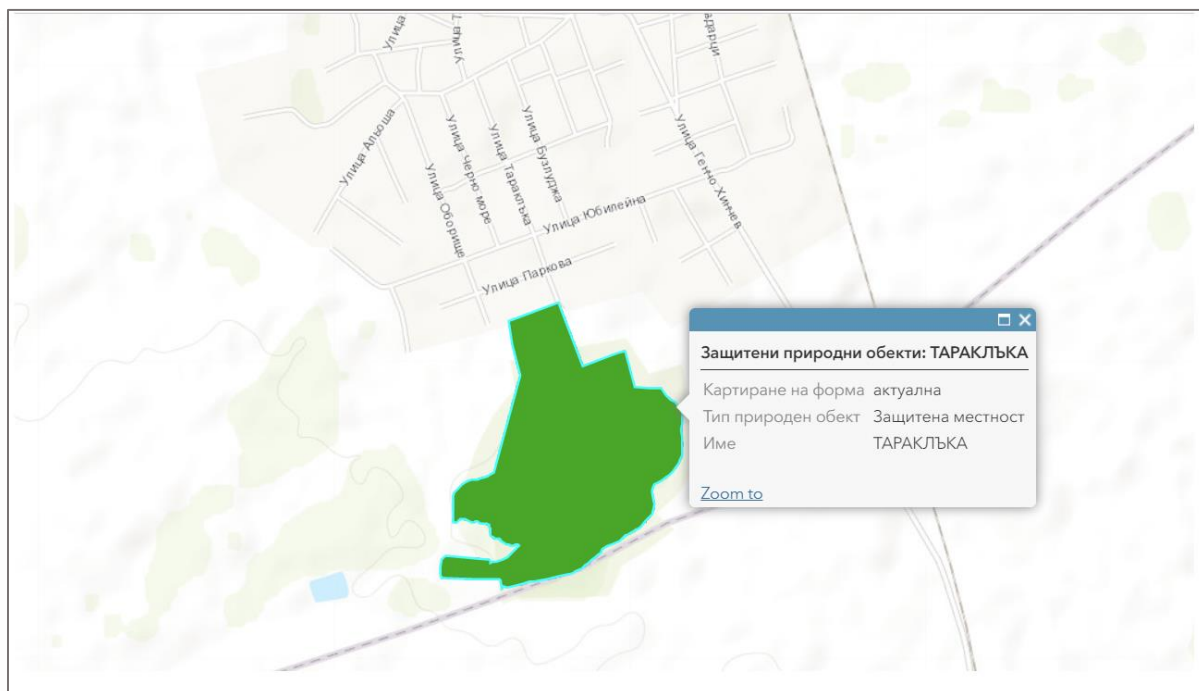
- поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности;
- устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм. За защитени местности се обявяват:
- територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата;
- местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества. Защитените местности се управляват с цел:
- запазване на компонентите на ландшафта;
- опазване, поддържане или възстановяване на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата – обект на защита;
- предоставяне на възможности за научни изследвания, образователна дейност и екологичен мониторинг;
- предоставяне на възможности за туризъм и за духовно обогатяване.

На територията на община Левски е обявена една защитена територия – Защитена местност ЗМ “ **Тараклъка**”, разположена в землището на с. Градище.

Защитена местност „Тараклъка“ е с обща площ 34,02 ha, разположена в землището на село Градище, общ. Левски. Защитената територия, първоначално е обявена със Заповед №РД-468/30.12.1977 г., обн. ДВ бр. 6/1978 г., в последствие прекатегоризирана със Заповед №РД-718 от 10.06.2003 г., бр. 60/2003 г. Със Заповед №РД-145 от 19.02.2013 г., бр. 33/2013 г., площта на защитената местност е променена от 350 дка, на 340,194 дка.

Защитената местност е обявена с цел опазване на уязвими растителни съобщества - вековна дъбова гора. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани с късането, кастренето и повреждането на дърветата и растителността, забранява се пашата на домашни животни, преследването на диви животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им, забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността, така и на водния и режим, забранява се извършването на каквото и да е строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на

защитената територия, забрана за водене на сечи, освен санитарната. Защитената местност е разположена югоизточно в териториалните граници на община Левски и отстои на разстояние от около 4,45 km по въздушна линия от гр. Левски. (фиг. №10)

Източник: ИАОС

Фигура 10 Защитена местност "Тараклъка"

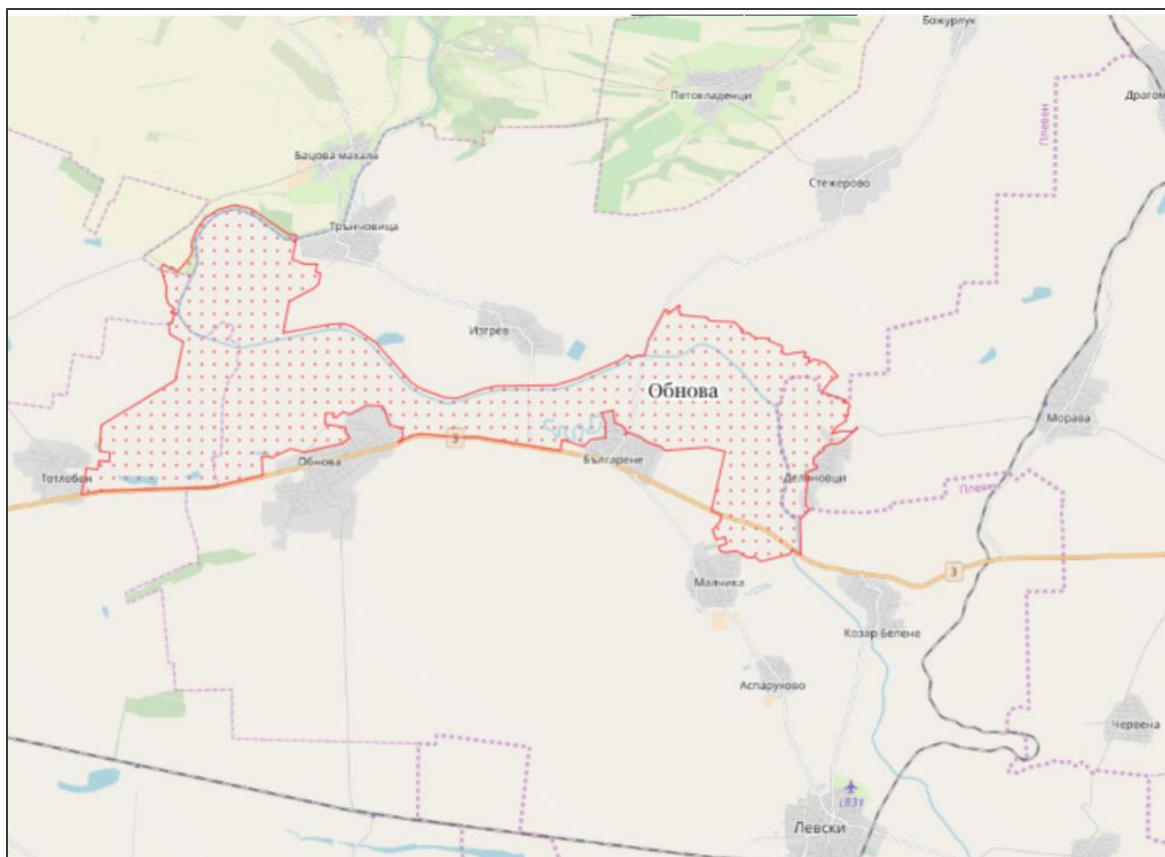
5.4. Защитени зони

Защитените зони (ЗЗ) са територии, предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение. България се нарежда на второ място в ЕС с процент от територията, попадащи в мрежата „Натура 2000“ (34.3% или 3 905 989 ха обща площ). Освен защитените територии, обявени по реда на ЗЗТ, на територията на общината са разположени и зони под специална защита по единната европейска мрежа НАТУРА 2000. Мрежата гарантира поддържането, и където е необходимо възстановяването на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания и местообитанията на съответните видове в естествената им област на разпространение.

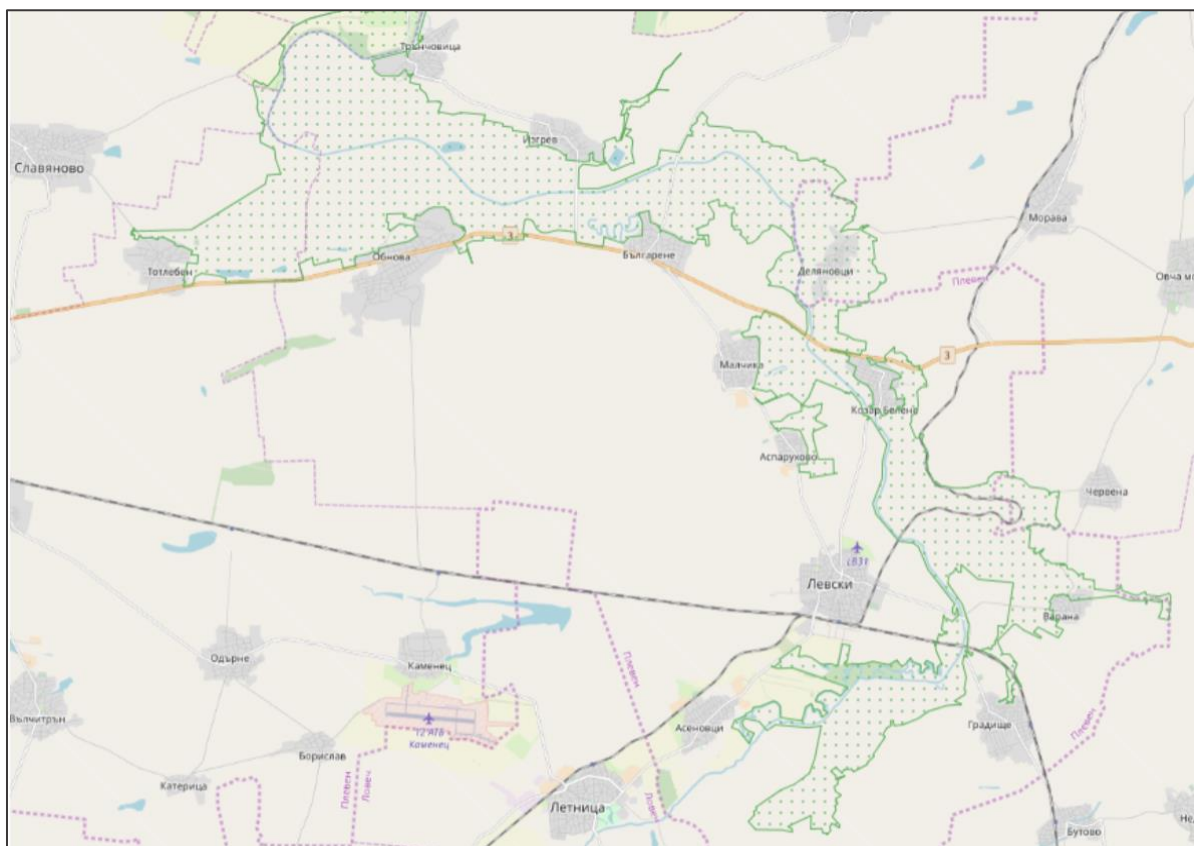
На територията на община Левски попадат изцяло или частично 2 (две) защитени зони по реда на ЗБР, както следва:

- BG0002096 „Обнова“ - ЗЗ за опазване на дивите птици;
- BG0000239 „Обнова – Караман дол“ – ЗЗ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

На фигурите по-долу са представени графично границите и обхвата на защитените зони, попадащи на територията на община Левски.

Фигура 11 Граници и обхват на 33 BG0002096 "Обнова"

Фигура 12 Граници и обхват на 33 BG0000239 "Обнова - Караман дол"

1.) 33 „Обнова“, с код BG0002096

Защитена зона „Обнова“ е вписана в регистъра на защитените зони с код J – Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Общата площ на зоната е 54 222.11 дка, разположена в континенталния биогеографски регион при географска дължина E25°27'48" и географска ширина N43°27'16" при средна надморска височина 59 м. Защитената зона е обявена със Заповед №РД-555 от 05.09.2008 г., обн. ДВ, бр. 84/2008 г. на Министъра на околната среда и водите, одобрена с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007 г. Зоната заема части от общините Левски (в землищата на селата Малчика, Козар Белене, Българене, Обнова, Трънчовица, Изгрев и Стежерово), Пордим, Плевен, Никопол и Свищов (област Велико Търново). Предвид обширната площ, защитената зона попада в територии контролирани от РИОСВ – Плевен и РИОСВ - Велико Търново. Зоната отстои на 5,5 км от гр. Левски.

Защитената зона е място на 98 вида птици, от които в Червената книга на България са включени 35. От срещаните се видове 58 са с европейско природозащитно значение, 5 от тях са включени в категория SPEC 1, като световно застрашени, 15 в SPEC 2 и 38 в SPEC 3, като видове застрашени в Европа. Мястото осигурява подходящи местообитания за 50 вида птици, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за опазване, от които са изброени 47 също в приложение I на Директивата за птиците. Зоната е влажен терен от изключителна важност за водолюбиви видове. Концентрация на видове има през периода на миграция и през зимата. Защитената зона е една от най-важните в страна за белобузата рибарка (*Chlidonias hybridus*), земнородно рибарче (*Alcedo atthis*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), които гнездят в района в значителна численост, както и за голяма бяла чапла през зимата.

Видове по чл. 6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие:

Къдроглав пеликан /*Pelecanus crispus*/, Малък корморан /*Phalacrocorax pygmeus*/, Голям воден бик /*Botaurus stellaris*/, Малък воден бик /*Ixobrychus minutus*/, Нощна чапла /*Nycticorax nycticorax*/, Гривеста чапла /*Ardeola ralloides*/, Малка бяла чапла /*Egretta garzetta*/, Голяма бяла чапла /*Egretta alba*/, Червена чапла /*Ardea purpurea*/, Черен щъркел /*Ciconia nigra*/, Бял щъркел /*Ciconia ciconia*/, Блестящ ибис /*Plegadis falcinellus*/, Лопатарка /*Platalea leucorodia*/, Белоока потапница /*Aythya nyroca*/, Орел змияр /*Circus gallicus*/, Тръстиков блатар /*Circus aeruginosus*/, Полски блатар /*Circus cyaneus*/, Малък креслив орел /*Aquila pomarina*/, Белоопашат мишелов /*Buteo rufinus*/, Вечерна ветрушка /*Falco vespertinus*/, Малък сокол /*Falco columbarius*/, Сив жерав /*Grus grus*/, Голяма пъструшка /*Porzana porzana*/, Средна пъструшка /*Porzana parva*/, Малка пъструшка /*Porzana pusilla*/, Ливаден дърдавец /*Crex crex*/, Кокилобегач /*Himantopus himantopus*/, Саблеклюн /*Recurvirostra avosetta*/, Турилик /*Burhinus oedipnemos*/,

Златиста булка /*Pluvialis apricaria*/, Бойник /*Philomachus pugnax*/, Голяма бекасица /*Gallinago media*/, Малък горски водобегач /*Tringa glareola*/, Малка чайка /*Larus minutus*/, Речна рибарка /*Sterna hirundo*/, Белобуза рибарка /*Chlidonias hybridus*/, Черна рибарка /*Chlidonias niger*/, Бухал /*Bubo bubo*/, Земеродно рибарче /*Alcedo atthis*/, Синявица /*Coracias garrulus*/, Сирийски пъстър кълвач /*Dendrocopos syriacus*/, Горска чучулига /*Lullula arborea*/, Полска бърбрия /*Anthus campestris*/, Червеногърба сврачка /*Lanius collurio*/, Черночела сврачка /*Lanius minor*/, Ястребогушо коприварче /*Sylvia nisoria*/, Градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/.

Видове по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие:

Малък гмурец /*Tachybaptus ruficollis*/, Голям гмурец /*Podiceps cristatus*/, Черногуш гмурец /*Podiceps nigricollis*/, Голям корморан /*Phalacrocorax carbo*/, Сива чапла /*Ardea cinerea*/, Голяма белочела гъска /*Anser albifrons*/, Бял ангъч /*Tadorna tadorna*/, Фиш /*Anas penelope*/, Сива патица /*Anas strepera*/, Зимно бърне /*Anas crecca*/, Зеленоглава патица /*Anas platyrhynchos*/, Шилоопашата патица /*Anas acuta*/, Лятно бърне /*Anas querquedula*/, Клопач /*Anas clypeata*/, Кафявоглава потапница /*Aythya ferina*/, Качулата потапница /*Aythya fuligula*/, Сокол орко /*Falco subbuteo*/, Воден дърдавец /*Rallus aquaticus*/, Зеленоножка /*Gallinula chloropus*/, Лиска /*Fulica atra*/, Речен дъждосвирец /*Charadrius dubius*/, Обикновена калутерица /*Vanellus vanellus*/, Малък брегобегач /*Calidris minuta*/, Средна бекасица /*Gallinago gallinago*/, Черноопашат крайбрежен бекас /*Limosa limosa*/, Малък свирец /*Numenius phaeopus*/, Голям свирец /*Numenius arquata*/, Голям червеноног водобегач /*Tringa erythropus*/, Малък червеноног водобегач /*Tringa totanus*/, Малък зеленоног водобегач /*Tringa stagnatilis*/, Голям зеленоног водобегач /*Tringa nebularia*/, Голям горски водобегач /*Tringa ochropus*/, Късокрил кюкавец /*Actitis hypoleucos*/, Речна чайка /*Larus ridibundus*/, Белокрила рибарка /*Chlidonias leucopterus*/, Пчелояд /*Merops apiaster*/.

Защитената зона е обявявана с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитанията на видовете птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

В границите на защитената зона се забранява:

- Разораването и залесяването на ливади, пасища и мери
- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи;
- Нарушаването на естественото състояние на влажните зони и техните брегове, вкл. пресушаване на влажни зони;
- Косенето на тръстика и папур в периода март-септември.

Най-неблагоприятното въздействие върху водните местообитания има пресушаването на крайречните блата. Използването на пестициди и минерални торове в околните обработваеми земи предизвиква промяна на химичния състав и качеството на водата. Ловът през зимния сезон, предизвиква безпокойство за някои водолюбивы птици.

2. 33 „Обнова – Караман дол“, с код BG0000239

Защитена зона „Обнова – Караман дол“ е вписана в регистъра на защитените зони с код К – Защитена зона по Директива по местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Общата площ на зоната е 107 508,10 дка, разположена в континенталният биогеографски район при географска дължина E25°25'23" и географска ширина N43°25'46" при средна надморска височина 115 м. Одобрена е с Решение на Министерски съвет № 122/02.03.2007 г., обн. ДВ, бр. 21/2007 г. Зоната заема части от областите Плевен и Велико Търново, като в обхвата на община Левски са включени землищата на селата с. Асеновци, с. Стежерово, гр. Левски с. Градище, с. Варана, с. Козар Белене, с. Аспарухово, с. Малчика, с. Българене, с. Изгрев, с. Обнова, с. Трънчовица. Защитената зона попада в територии контролирани от РИОСВ – Плевен и РИОСВ – Велико Търново.

Защитената зона е представена от стари широколистни гори със заливни площи от река Осъм. Това е бивша заливна територия на р. Осъм със заобикалящите я сухи склонове, покрити със степна растителност и ксерофилни дъбови гори. Заливната гора е много променена от човешкото влияние, но има добри възможности за възстановяване.

Зоната е много важна за съхранението на смесените крайречни гори, степни местообитания, видове риби и влечуги. Срещат се много редки видове от дивата флора и фауна. Зоната е миграционна точка за птиците и най-важното място в България за четирилистно разковниче (*Marsilea quadrifolia*). Тук се намират едни от последните оцелели гори от обикновен дъб (*Quercus robur*).

Цели на опазване

- опазване и поддържане на типовете природни местообитания, местообитанията на видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;
- увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природни местообитания с кодове 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6240 * и 6430;
- подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 1530 *, 3150, 40C0 *, 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6250 *, 6430, 6510, 91E0 *, 91F0, 91G0 *, 91I0 * и 91M0;

- подобряване на местообитанията на видовете Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
- при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, местообитания на видове и техни популации.

Предмет на опазване:

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

- 1530 *Панонски солени степи и солени блата (Pannonic salt steppes and salt marshes);
- 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition;
- 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention p.p.*;
- 40C0 *Понто-сарматски широколистни храстчета (Ponto-Sarmatic deciduous thickets);
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6240 *Субпанонски степни тревни съобщества (Sub-continental steppic grasslands);
- 6250 *Панонски лъсови степни тревни съобщества (Pannonic loess steppic grasslands);
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 6510 Низинни сенокосни ливади;
- 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*);
- 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*;
- 91I0 *Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp. (Euro-Siberian steppic woods with *Quercus* spp);
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- 91E0 *Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

БОЗАЙНИЦИ: *Европейски вълк (*Canis lupus*), Степен пор (*Mustela eversmanii*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*); Дългопръст нощник (*M. capaccinii*); Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*); ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ - Червенокоремна бумка (*Bombina*

bombina), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); Жълтокоремна бумка (*B. variegata*); РИБИ - Распер (*Aspius aspius*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*); БЕЗГРЪБНАЧНИ – Алпийска розалия (*R. alpina*); Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*), Бисерна мида (*Unio crassus*); РАСТЕНИЯ: Четирилистно разковниче - *Marsilea quadrifolia*.

Таблица 19 Защитени зони на територията на община Левски

№	Име на зоната	Код на зоната	Землище на населеното място на територията на община Левски, попадащо в обхвата на зоната
33 по Директива за птиците			
1	Обнова	BG0002096	с. Малчика, с. Козар Белене, с. Българене, с. Обнова, с. Трънчовица, с. Изгрев и с. Стежерово, общ. Левски
33 по Директива за местообитанията			
2	Обнова – Караман дол	BG0000239	с. Асеновци, с. Градище, с. Варана, с. Козар Белене, с. Аспарухово, с. Малчика, с. Българене, с. Изгрев, с. Обнова, с. Трънчовица, с. Стежерово, гр. Левски

Източник: „Натура 2000“

5.5. Гори и горско стопанство

Горските ресурси на територията на общината са в териториалния обхват на ТП ДГС „Левски“ и попадат на територията на РДГ – гр. Ловеч. Територията на ТП ДГС „Левски“ се намира в Плевенска област и обхваща изцяло осем общини със съответните землища в тях. За територията на община Левски, ДГС „Левски“ обхваща гр. Левски, с. Асеновци, с. Аспарухово, с. Българене, с. Варана, с. Божурлук, с. Градище, с. Изгрев, с. Козар Белене, с. Малчика, с. Обнова, с. Стежерово, с. Трънчовица. Площта на горските територии в община Левски е 25 904 дка или 4.9 %.

Според действащата у нас класификация на типовете горски масиви, територията на община Левски попада в Мизийска област, подобласт Северна България. Горските масиви са разположени в един пояс със съответните подпояси, а именно:

Долен равнинно – хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0 - 600 м.н.в.)

Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 м.н.в.)

Естествените насаждения в подпояса са представени предимно от влаголюбиви видове като бяла върба, бяла и черна топола. В зависимост от дълбочината на подпочвените води и богатството на наносните почви, производителността им се движи от I – III бонитет. Насажденията са с неравномерен строеж, като пълнотите им варират от 0.3 до 0.7. В този подпояс се срещат храстови формации от глог, трънка, шипка, дрян, кучешки дрян и др.

Част от площта на подпояса е заета от създадените хибридни тополови. Режимът им, подобно на естествените тополови дървостои е добър – от I до III бонитет.

Подпояс на равнинно хълмистите дъбови гори

Най-разпространени в подпояса са акациевите култури и насаждения, получени в следствие на издънковото стопанистване на акацията. Производителността на акациевите дървостои е занижена – средният бонитет е IV. Част от тях са силно изредени и брястът е започнал да се внедрява в състава им.

Основните дървесни видове, които дават облика на естествената растителност са дъбовете – цер, благун, космат дъб и единично летен дъб. Насажденията основно са издънкови. Естествените насаждения имат различен растеж в зависимост от месторастенията, на които се срещат, но производителността им по правило е ниска, поради многобройните ротации, които са претърпели. На много места санитарното им състояние не е добро. Върху деградирани в различна степен терени по бреговете земи на по-големите долове, естествената горска растителност се състои от насаждения с преобладание от космат дъб, мъждрян и келяв габър смесени със сладкопродуктивни цер, благун, бряст и други. Срещащите се тук храстови видове са много разнообразни – глог, трънка, шипка, драка, смрадлика.

Създадените култури са основно от акация и хибридни тополи, като и едните и другите са със средна производителност. Със значително по-малка площ са културите от други дървесни видове, най-вече иглолистните бял и черен бор, създадени предимно с украсна цел край населените места.

Долен равнинно-хълмист и хълмисто –предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м.н.в.)

Подпояс на заливните и крайречните гори (0 – 600 м.н.в.)

Крайречно – алувиално наситена почва (типично топоново)

На това месторастеене основно се срещат чисти или смесени насаждения от черна или бяла топола, както и от бяла върба. Повечето от тези насаждения са с доста ниска пълнота от 0.1 до 0.6, а средната им производителност е III бонитет. В този подпояс са се настанили и насаждения от кучешки дрян, глог, шипки и други храсти.

Създадените култури са основно от хибридни тополи. Тяхната производителност се движи от I до III бонитет, но средният бонитет е II.

Крайречно – алувиално ненаситените почви (дренирано топоново)

Естествената растителност е представена от чисти насаждения от бяла върба, бяла и черна топола или смесени насаждения с участието освен на тези видове и на летен дъб, бряст, клен и др. Пълнотата на насаждения рядко надвишава 0.6, а производителността

им варира от II до IV бонитет. Често са захрастени, като основните храстови видове тук са трънка и глога, но се срещат и дрян, кучешки дрян, черен бяз и др.

Останалата част от месторастеенето е заета в съотношение от тополови култури и от акациев дървостой. Залесявани са в стандартни схеми, а производителността им не е особено висока.

Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0 – 400 м.н.в.)

Долинно, свежо до влажно, на обикновен чернозем и на сива горска тъмна почва

Най-често срещаните естествени насаждения се доближават до състав до насажденията разположени в предходния подпояс, поради това, че се намират почти на една и съща надморска височина и се развиват при едни и същи климатични условия. Единствено почвите оказват по-сериозно влияние при развитието им. Това са върбови-тополови насаждения със средна производителност III бонитет и смесени насаждения в различно съотношение от летен дъб, бряст, клен, мекиш, полски ясен и други с ниска плътност и доста по-слаба производителност IV бонитет. И на това месторастеене насажденията са силно захрастени с глог, трънка, шипка, различни видове дрян и т.н.

Равнинно, свежо на обикновен и кестеняв чернозем и на сива горска тъмна почва

Това месторастеене е широко разпространено, заемащо изцяло равни и полегати терени със северни, североизточни и северозападни изложения. Част от площта на това месторастеене е заета от чисти или издънкови насаждения от цер, благуна, космат дъб и др. Производителността им е сравнително висока до IV бонитет, като средният бонитет е III. В този подпояс се срещат различни видове келяв габър, бряст, мъждрян, мекиш, шипка, трънка, дрян, смрадлика и други, които заемат на места 80 – 90% от площта. Гъстотата на насажденията и силната захрастеност не са особено благоприятни за развитието на жизнен подраст.

Широко разпространени на това месторастеене са акациите, най-често издънковите насаждения получени при нискостъбленото стопанисване на акациевите култури. Тяхната производителност не е много добра – предимно III –IV бонитет, защото част от културите са остарели, сухи, изредени или незаконно сечени на отделни петна, а насажденията обикновено са възобновяеми след втори или трети турнус на сеч и са силно изтощени.

Равнинно, сухо, на обикновен и кестеняв чернозем и на сива горска тъмна почва

Естествените насаждения и културите растящи на това месторастене са със сходен състав, строеж и производителност с тези разпространени на преходното месторастене. Почвите върху които е формиран пояса е формиран върху обикновен чернозем, както и сиви горски почви.

Свежо, на склоновете, на обикновен и кестеняв чернозем и на сива горска и тъмна почва

Тук естествените насаждения са издънкови, дъбови, с преобладание на цер, блаун и ограничено от космат дъб. Единично или с по 1-2/10 в тях участват още различни видове липи, габър, клен, брекия, мъждрян и др. Производителността им е от II – V бонитет, най-добър растеж има церът – III бонитет, следван от блауна – IV бонитет, докато косматият дъб не надвишава V бонитет.

Тук, както при предходните месторастения, акациевите дървостои имат широко разпространение. По-голяма част от тях са издънкови насаждения, получени след трети турс на сеч и производителността им е много по-ниска от очакваната - IV бонитет.

Сухо, на склоновете на обикновен и кестеняв чернозем

Естествените насаждения са предимно дъбови. Тук преобладават освен церът и блаунът, също и косматият дъб. Произходът на всички насаждения е издънков. Дъбовите насаждения имат по-слаба производителност IV – V бонитет, като средният им бонитет е IV, а на косматият дъб е V бонитет. Санитарното им състояние е сравнително добро. На повечето места са се развили храстови формации от драка, смрадлика, люляк, глог, дрян, шипка и трънки, като подлес под склопа на насажденията.

5.5.1. Видове обекти на ловен туризъм

На територията на община Левски има 9 ловни дружинки. Ловуват се предимно лисици, зайци, диви свине, фазани, яребици, пъдпъдъци. Наличните язовири дават възможност за риболов – основно шаран, каракуда, бял амур и толстолоб. Река Осъм и старите корита предлагат условия за спортен риболов. В много случаи горите осигуряват защита на околната среда, осигуряване на отдих и са териториална основа за лова и дивечовъдството. Други странични ползвания на териториите на горския фонд са паша на едър и дребен добитък и добив на сено от голите площи.

Най-важните лесокултурни дейности са:

- Създаване на нови високостъблени гори;
- Залесяването след сечи, ново залесяване и залесяване при реконструкция на насажденията;
- Попълване на редини и подпомагане на естественото възобновяване;
- Запазване и обогатяване на видовото разнообразие на видовете.

Основните проблеми за подобряване на горския сектор са свързани с трудности при управлението на горския фонд поради ограничените налични ресурси за лесовъдни мероприятия, ниското ниво на защита от пожари и други бедствия и лошото състояние на горските пътища.

5.6. Биологично разнообразие

5.6.1. Флора

Характерни представители на местната флора за територията на общината са цер (*Quercus cerris*) дъбове - (*Quercus virgiliana*), (*Quercus pedunculiflora*), бряст (*Ulmus*), липа (*Tilia sp.*), ясен (*Fraxinus excelsior*), явор (*Acer sp.*), тополи (*Populus spp.*), сребролистна върба (*Tilia tomentosa*), бяла акация (*Robinia pseudoacacia*). Низината на р. Осъм е представлявала разнообразен комплекс от заливни гори с доминиране на летен дъб (*Quercus robur*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), бяла върба (*Salix alba*), черна топола (*Populus nigra*), бяла топола (*Populus alba*).

На определени места на територията на община Левски главно по възвишенията, преобладава лесо-степна растителност, от която днес в района на с. Трънчовица са запазени първични степни елементи, като *Caragana frutex*, *Astragalus glaucus*, редки или застрашени за българската флора. По мергелите в местността „Караман дол“, край град Левски и „Червената могила“ при с. Българене са установени ксеротермни съобщества с реликтен произход, като *Hedysarum grandiflorum ssp. bulgaricum*, *Astragalus corniculatus*.

Над алувиалната гора в местност „Караман дол“, по десния бряг на р. Осъм върху сухите заселени мергели е най-голямото находище в страната и света на българския ендемит *Hedysarum grandiflorum subsp. bulgaricum* и специфичните ценози с камфоровка (*Camphorosma monspeliaca*).

Според горско-растителното райониране на България община Левски попада в Мизийската горскорастителна област, по-голямата част към подпояса на равнинно хълмистите дъбови гори, а останалата – към крайречните (лонгозните) гори. На хълмисти терени, има селскостопански площи на мястото на смесени гори от цер (*Quercus cerris* L.) и благун (*Quercus fraineto* Ten.).

Ясна представа за общо ксерофитният характер на района на община Левски дават селскостопански площи на мястото на гори от благун (*Quercus fraineto* Ten.). На територията на община Левски са създадени селскостопански площи на мястото на гори от полски бряст (*Ulmus minor* Mill.), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), дръжкоцветен (обикновен) дъб (*Quercus pedunculiflora* Ehrh.) и други предимно на алувиални почви по поречието главно на р. Осъм. На територията на община Левски са създадени селскостопански площи на мястото на гори от полски бряст (*Ulmus minor* Mill.), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), дръжкоцветен (обикновен) дъб (*Quercus pedunculiflora* Ehrh.) и други предимно на алувиални почви по поречието главно на р. Осъм.

Тревните формации, които се срещат в района на община Левски заемат територии неподходящи за земеделски земи, пасища, ливади и/или необработваеми земи и най-често са разпръснати сред обработваемите площи. Най-често срещани са формациите от мезоксеротермен характер, описана като мезоксеротермна растителност, с преобладание на луковична ливадина, пасищен райграс, трескот, на места и белизма и по-рядко черна садина.

5.6.2. Фауна

В зоогеографско отношение, сухоземната фауна на България принадлежи към Палеарктичната зоогеографска област на Холарктичното царство. Значителна част от

територията на страната е разположена в Евросибирската зоогеографска подобласт, но граничи и с Медитеранската зоогеографска подобласт. Това е основната причина на територията на България да има оформени два зоогеографски комплекса: северен (евросибирски), формиран от студеноустойчиви видове животни и южен (медитерански), включващ множество топлолюбиви видове.

Разнообразния релеф и климат са причина за формиране на богатата и многообразна фауна, която има характерни особености. Община Левски се намира в Централна Северна България, в Дунавската равнинно – хълмиста област. Дунавския район обхваща територията на Дунавската равнина, Лудогорието и южната част на Добруджанското плато (без крайбрежието му). Повечето видове във фауната тук са евросибирски и европейски ендемити. Сред останалите преобладават видове с холарктично и палеарктично разпространение. Континенталният климат е причина за по-голямото разнообразие на животински групи като земноводните, докато влечугите са доста по-бедно представени.

Характера на района, в който попада община Левски като местообитание определя особеностите на фаунистичния комплекс. Това са предимно видове, които обитават открити терени, горски формации, земеделски земи и застроени площи.

Риби – най-големият повърхностен водоем, който преминава през територията на община Левски е р. Осъм, чиято ихтиофауна е характерна за средните течения на реките от Дунавския водосборен район. Ихтиофауната включва различни видове риба и е една от малкото останали в Европа находища на европейския автохтонен див шаран (*Cyprinus carpio*) и редкия за страната вид брияна (*Chalcaburnus chalcoides*). Видовият състав на ихтиофауната в р. Осъм включва моруташ (*Vimba vimba*), сом (*Siluris glanis*), платика (*Abramis brama*), уклей (*Alburnus chalcoides*), костур (*Perca fluviatilis*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*) и червеноперка (*Scardinius erythrophthalmus*).

Земноводни - Дунавският регион се отличава с най-голямо видово разнообразие на земноводни в България - 18 вида земноводни, от тях характерни само за Дунавската равнина са – дунавският гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*), добруджанския тритон (*Triturus dobroticus*), зелената водна жаба (*Rana esculenta*) и обикновената чесновница (*Pelobates fuscus*). Два вида са глациални реликти - алпийският тритон (*Triturus alpestris*) и сирийска чесновница (*Pelobates syriacus*). Към опашатите земноводни в Дунавския регион спадат - дъждовникът (*Salamandra salamandra*), обикновения малък тритон (*Triturus vulgaris*), големия тритон (*Triturus cristatus*) и големият гребенест тритон (*Triturus karelinii*).

От безопашатите земноводни тук се срещат голямата водна жаба (*Pelophylax ridibundus*), планинската водна жаба (*Rana temporaria*), жабата дървесница (*Hyla arborea*), горската дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*), червенокоремната бумка (*Bombina bombina*), зелена крастава жаба (*Pseudepidalea viridis*) и кафявата крастава жаба (*Bufo bufo*). В границите на община Левски територията е с

различен тип земно покритие – обработваеми и необработваеми земи, пасища, мери, гори. Водните площи на реки, влажни дерета и крайречни влажни зони са потенциални местообитания на земноводните. Важно място за обитание от земноводните е р. Осъм и наводнените крайречни земи. В района на с. Трънчовица в крайречното пространство на р. Осъм е установено присъствието на защитения вид червенокоремна бумка (*Bombina bombina*). Със запазването на разливите и на засолените ливади на левия бряг на р. Осъм в района на с. Малчика, с. Аспарухово и с. Българене се постига благоприятно природозащитно състояние на земноводните.

Влечуги - От влечугите свързани с ксерофитни местообитания са сухоземните костенурки (*Eurotestudo hermani boettgeri Testudo graeca iberica*). На територията на община Левски е установено присъствието на шипобедрената сухоземна костенурка (*Testudo graeca iberica*) в района на големия завой на р. Осъм, по сухите части в землището на с. Трънчовица - издънкова гора от летен дъб, клен и бряст в м. „Кривицата“ на карстовите възвишения „Капитанска могила“ и „Печигърбица“. Други слабо пригодни местообитания на този вид са в землището на с. Асеновци, с. Варана, с. Аспарухово, с. Малчика и с. Българене, където видът не е установен.

Бозайници - Бозайната фауна е характерна за неморалния фаунистичен комплекс на широколистните гори. Представена е от видове с широко разпространение, екологично адаптирани към интразонални местообитания – мезо и ксерофитни открити хабитати (ливади, пасища), с формиран тревостой с различна височина, крайбрежия на реки и влажни места. Намесата на човека е повлияла в отрицателна насока върху средата на обитаване и начина на живот на представителите на местната фауна. Най-силно засегнати са представителите на клас бозайници, чиито биотопи са обект на стопанска дейност.

Потенциални местообитания и регистрирано присъствие на лалутера (*Spermophilus citellus*) в района на с. Обнова и с. Българене и Карстовите възвишения на големия завой на р. Осъм – „Капитанска могила“ и „Печигърбица“ при с. Трънчовица. Степният пор (*Mustela eversmannii eversmannii*) е установен в района на с. Обнова и с. Българене. Между с. Българене и рибарниците до с. Обнова на левия бряг на р. Осъм в м. „Ливадето“, „Божкова чешма“ и „Герена“ се разполага комплекс от пасища и ливади, които през пролетния сезон поради преливане на Пордимска бара стават мочури. Това място е важно и за бозайници, като степен пор (*Mustela eversmannii eversmannii*), пъстрят пор (*Vormela peregusna*) и лалутера (*Spermophilus citellus*). Колония от лалутери има и в алувиалната гора в местността „Корукеси“ от летен дъб (*Quercus robur*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), полски клен (*Acer campestre*), бряст (*Ulmus minor*) и габър (*Carpinus betulus*) при с. Градище. Възможни обитания на видрата са старите корита на левия бряг на р. Осъм при с. Българене и района на с. Малчика и с. Аспарухово. На територията на община Левски няма потенциални местообитания на европейския вълк (*Canis lupus*) и на добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*).

Птици -Територията на община Левски може да бъде определена, като аграрно силно повлияна. Делът на земите с естествена природна стойност е изключително малък и тези площи попадат в границите на защитени зони по Натура 2000 места или държавни горски стопанства.

Орнитологичното разнообразие на територията на община Левски се обуславя от специфичния релеф и нейното местоположение. През нейна територия преминава река Осъм, която заедно с вливащите се в нея реки, крайречни разливи, мочурливи крайречни ливади, алувиални гори, откритите площи – мери, пасища и земеделски земи, са едни от най-важните природни обекти за опазване на дивите птици. Това са местообитания на преминаващи прелетни или обитаващи тази територия различни видове птици, включително и зимуващи. В екологичния комплекс на агроландшафтите заети от култури от едногодишни растителни видове на големи площи, в който се настеляват и размножават полска чучулига (*Alauda arvensis* L.), качулата чучулига (*Galerida cristata* (L.)), полска бърбрица (*Anthus campestris*), жълта стърчиопашка (*Motacilla flava feldeggii* Michaheles), пъдпъдък (*Coturnix coturnix* (L.)), яребица (*Perdix perdix* (L.) и др. В района на алувиалната гора „Корукуси“ се срещат редките и застрашени видове – малък креслив орел (*Aquila pomarina*), черен щъркел (*Ciconia nigra*). В алувиална гора в м. „Карамандол“ гнездят черен щъркел (*Ciconia nigra*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*) и тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*).

Старите корита и разливи на р. Осъм на левия бряг на р. Осъм при с. Българене са място за много водолюбивы птици. По време на размножителния период в м. „Барите“, могат да се наблюдават калугерица (*Vanellus vanellus*), както и кокилобегач (*Himantopus himantopus*), лопатарки (*Platalea leucorodia*) и други водолюбивы видове птици. В района на с. Изгрев и с. Обнова има комплекс от стари корита, временни разливи и ливади (местностите „Ливадето“ „Божкова чешма“ и „Герена“), които са влажни зони със значение за мигриращите и гнездящи водолюбивы птици. Това са места, където се срещат калугерица (*Vanellus vanellus*), бекасини (*Gallinago gallinago*), бойници (*Philomachus pugnax*), кокилобегачи (*Himantopus himantopus*), водобегачи, като *Tringa glareola*, *Tringa nebularia*, белият щъркел (*Ciconia ciconia*), черният щъркел (*C. nigra*), патици (*Anas*), корморани (*Phalacrocorax carbo*) и чапли - *Ardea cinerea*, *A. purpurea*, *Egretta alba*, *E. garzetta*, *Ardeola ralloides*, *Botaurus stellaris*. Макар и по-рядко тук може да се види и присъствието на лопатарка (*Platalea leucorodia*), блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), във жерав (*Grus grus*), белокрила калугерица (*Vanellus leucurus*). Възвишението „Капитанска могила“ при с. Трънчовица е ловно поле на обикновения мишелов (*Buteo buteo*) и белоопашатия мишелов (*Buteo rufinus*), на ореда змияр (*Circus gallicus*), както и на малкия креслив орел (*Aquila pomarina*) и сокол-орко (*Falco subbuteo*).

Изводи и препоръки:

- ✓ Община Левски се характеризира с богато биологично разнообразие и висок процент на площите заети от защитени територии и защитени зони.

- ✓ *Необходимо е да бъде извършено проучване на биоразнообразието на територията на общината извън защитени територии и зони, като специално внимание следва да се обърне на биологичното разнообразие в агроценозите и в урбанизираните територии. Данните следва да бъдат систематизирани и публично достъпни;*
- ✓ *Препоръчително е община Левски да провежда информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;*

6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Съгласно Закона за устройство на територията в териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиха на населението.

Зелената система на община Левски се състои от съществуващите и новопредвидените озеленени площи за широко и ограничено обществено ползване в урбанизираните територии, защитни и рекреационни гори (курортни гори и местности, горски паркове и зелени зони извън урбанизираните територии), горите и земите от горския фонд, попадащи в защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии и в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие.

Основа на зелените системи на община Левски са озеленените площи за широко обществено ползване – общоградски паркове, градски и квартални градинки, улично озеленяване, защитни зелени пояси около водни обекти, озеленяването на сервитутни ивици на линейните съоръжения на техническата инфраструктура и др.

Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване – озеленени площи на жилищните, вилни, обществени, производствени и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение - озеленените площи в терените със специално предназначение: гробищни паркове, защитни насаждения, мелиоративно озеленяване покрай деретата, санитарнозащитно озеленяване, зелени пояси около магистрали и промишлени зони и др.

6.1. Законови изисквания за разработване на местна нормативна уредба

Съгласно чл. 62 от ЗУТ, Община Левски има приета и влязла в сила Наредба за изграждане и ползване на зелената система на територията на община Левски. Наредбата е приета с Решение №128/10.09.2020 г. на Общински съвет – гр. Левски, с която се уреждат обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на община Левски. Съгласно Наредбата, зелената система на общината е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места в нея независимо от формите на

собственост. Общинският съвет на Община Левски чрез бюджета на общината осигурява необходимите средства за поддържане на декоративната растителност и общинските зелени площи.

Зелената система на община Левски обхваща всички площи, оформени със средства на парко-устройството и декоративната дървесно-храстова растителност в тях на територията на общината, независимо от тяхната собственост:

- Озеленени площи и алейни (улични) насаждения върху общински терени;
- Озеленени площи и декоративна дървесна и храстова растителност на терени, които не са общинска собственост;

Управление на зелената система се осъществява от:

- Общинският съвет на община Левски;
- Кметът на община Левски;
- Кметове на кметства в общината;

Кметът на Община Левски:

- Ръководи, координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система на общината, организира изпълнението на бюджета по дейност „озеленяване“ и на дългосрочните програми за развитие на зелената система и дава указания по приложението на наредбата.
- Кмета на община Левски организира съставянето и актуализирането на публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните декоративни дървета и дървета с историческо значение на територията на общината, в съответствие с чл. 63, ал. 1 от ЗУТ;
- Кмета на общината назначава специализиран общински експертен съвет по устройство на територията по озеленяване. В състава му се включват и специалисти по озеленяване;

Кметовете на кметства в община Левски:

- Изпълняват бюджета по дейност „озеленяване“ в частта за населеното място и организират провеждането на необходимите мероприятия;
- Изпълняват делегираните им от кмета на община Левски функции.

Поддържане на зелената система

Поддържане на зелените площи на територията на община Левски се ръководи и осъществява от общинска служба по озеленяване. Общинските зелени площи за широко обществено ползване на всеки пет години се подлагат на преглед и преценка за необходимостта от частична реконструкция на амортизирани биологични или благоустроени фондове. Прегледът и преценката се извършва от общинската служба по озеленяване.

6.2. Аспекти и белези на зелената система в община Левски

Зелената система има пет важни аспекта: социален, функционален, естетичен, ландшафтен и екологичен. Тези аспекти имат икономически ефект за развитието на общината. Най-общо зелените площи в община Левски могат да се класифицират по следните няколко белега:

- *Ландшафтно-пространствен белег*: към тази група се отнасят масираните горски насаждения в извънселищните територии на общината; зоната на жилищните комплекси и др.
- *Урбанизационен белег*: селищни зелени площи и паркове, крайселищни зелени зони и паркове;
- *Функционален белег*: обществени зелени площи (градски паркове – паркове за широко обществено ползване, паркове със специално предназначение, горски паркове), обслужващи зелени площи (озеленяване на жилищна среда на административни сгради, промишлени терени, озеленяване на спортни съоръжения и комплекси и др.)
- *Градски паркове* има важно общоградско значение свързано със социално – икономическото развитие, и носят основни функции на отдиха, екологични и други специфични функции. В тях се допуска изграждането на обекти със спортни и атракционни функции, при спазване на предвидените параметри за устройствената зона.

В Община Левски са създадени следните обекти за седмичен и ежедневен отдих:

- 1571 дка общо зелени площи в регулация;
- 1015 дка зелени площи извън регулация;

Таблица 20 Зелени площи в община Левски

№	Населено място	Площи за ежегодно озеленяване, дка	Площи за озеленяване, дка	Площи за залесяване – защитни пояси, дка	Общо	Извънселищни	Общо
1	Асеновци	0,24	46,1	40,3	86,64		
2	Аспарухово	0,63	5,7	47,3	53,63		
3	Варана	0,2	10,1	25	35,3		
4	Божурлук	0,554	9,142	0	9,696		
5	Българене	0,447	30,812	275	306,259		
6	Градище	0,5	19	21	40,5		
7	Изгрев	0,49	40,066	124,4	164,956		
8	Козар Белене	0,195	1,61	132	133,805		
9	Гр. Левски	1,751	217	30	248,751	401	649
10	Малчика	0,771	8,164	222,157	231,092		
11	Обнова	1,68	67,24	100,72	169,64		
12	Стежерово	1,82	75,193	0	77,013		
13	Трънчовица	0,73	13,53		14,26		
	Общо	10,008	543,657	1017,877	1571,542	401	1015

Източник: Община Левски

На територията на град Левски са създадени общо 649 дка зелени площи, в това число вътрешно селищна 248 дка и извън селищна зеленина, което представлява 53,62 м²/ж. Зелените площи в града са разположени неравномерно. По големите съществуващи обекти на зелената система на града определени по устройственият план са: Западен парк и градски стадион - 90 дка, Залесителен акациев пояс – 30 дка., вътрешно квартални градини/скверове и улични зелени ивици.

На територията на общината се намират и един лесопарк „Щаварна“ – землище гр. Левски. Състоянието на парка е в лошо състояние, собствеността е предимно държавна и частна, общинските имоти обхващат пешеходни алеи до местността. Запазени са стари корита на р. Осъм, което се явява привлекателно място за отдих и риболов.

Съгласно националният регистър на вековните дървета в България, наличен на интернет страницата на ИАОС на територията на община Левски са регистрирани следните видове вековни дървета:

Таблица 21 Регистрирани вековни дървета на територията на община Левски

Вид	Местоположение	Възраст
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Козар Белене, общ. Левски	161
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Козар Белене, общ. Левски	161
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Градище, общ. Левски	191
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Градище, общ. Левски	191
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Градище, общ. Левски	191
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Градище, общ. Левски	191
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Градище, общ. Левски	191
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Асеновци, общ. Левски	245
Обикновен летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	с. Асеновци, общ. Левски	245
Цер (<i>Quercus cerris</i>)	с. Божурлук, общ. Левски	157
Ясен (<i>Fraxinus spp.</i>)	гр. Левски, общ. Левски	150

Източник: ИАОС

Съгласно нормативните изисквания зелените площи в община Левски са напълно достатъчни, като е необходимо само отделните площи да бъдат обединени в единна зелена система. Необходимо е така също обогатяване със зеленина на вътрешнокварталните паркове и градини и системно им поддържане във всички населени места.

Преобладаващите видове растителност в наличните зелени площи са: липа, кестен, бреза, чинар, смърч, бор, акация, каталпа и др. и характерни за района овощни дървета. Вътрешноселищното озеленяване е в добро състояние, но през последните години се наложи изсичането на една значителна част от топови, орехови и акациеви насаждения, поради лошото им здравословно състояние и ниската им декоративна стойност. Съгласно нормативната уредба процесът се извършва паралелно със

засаждането на млади декоративни и овощни дървета, в това число чинар, бреза, бор, смърч, шестил, каталпа, върба, червен американски дъб и др.,

Премахването на декоративните дървета се осъществява единствено и само по основателни причини и съгласно ЗУТ и Наредба №16 за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Левски. Необходимо е съгласно тази Наредба да се състави и актуализира публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните дървета с историческо значение на територията на общината по чл.63, ал.1.

Изводи и препоръки:

- ✓ Основните фактори, които имат въздействие върху общата площ и качество на зелените площи в общината са в следствие на урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;
- ✓ Съгласно нормативните изисквания зелените площи на територията на община Левски са напълно достатъчни, като е необходимо само отделните площи да бъдат обединени в единна зелена система.
- ✓ Необходимо е обогатяване на вътрешнокварталните паркове и градини и системно им поддържане във всички населени места.
- ✓ Необходимо е община Левски да състави и актуализира публичен регистър на озеленените площи в т.ч, дълготрайните дървета с историческо значение, съгласно изискванията на Наредба №16 на община Левски.

7. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ИЗПОЛЗВАНЕ

Билките, наричани още лечебни растения и лечебни треви, обхващат голяма група растения, които се използват в медицинската и ветеринарномедицинската практика за профилактика и лечение на болести.

Макар и в малки количества, билките съдържат лекарствено-активни вещества, които благотворно влияят на човешкия организъм. Наред с тях съдържат и придружаващи вещества, които могат да подсилят ефекта на лечебното вещество или да окажат вредно влияние.

Във връзка с това е необходимо да бъдат опазени, както самите лечебни растения, така и техните естествени находища. За опазването им е приет Закон за лечебните растения, който цели, чрез контролирано и организирано използване на лечебните ресурси да се следи за тяхното състояние и количество. В обхвата на Закона е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване.

Находищата на лечебните растения се определят от почвените (типовете месторастения) и климатичните условия, наличието на естествена и изкуствена хидрографска мрежа, надморската височина, наклона на терена, и други биотични и абиотични фактори. Абиотичните фактори са свързани с ползването от горския фонд

(сечите), залесяванията, прокарване на нови горски пътища, пашата от дребен и едър домашен добитък, построяването на изкуствени водоеми, сезонното събиране на билки, цвят, горски плодове, добив на сено и др., които в своята съвкупност дават пряко или косвено отражение върху популациите от лечебни растения.

На основание чл. 10, ал. 1,2 и 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), Министъра на околната среда и води издава и ежегодно заповед за определяне на допустимите количества билки за събиране (които са извън териториите на националните паркове) и забрана за събиране на определен вид билки от естествените им находища. Последната Заповед №РД-162/25.02.2021 г., определя събирането и забраната на следните билки:

1. Божур червен (*Paeonia peregrine* Mill);
2. Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill);
3. Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
4. Катраника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra);
5. Лазаркия, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
6. Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
7. Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
8. Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
9. Тлъстига лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre* L.);
10. Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.);
11. Шапиче (*Alchemilla vulgaris complex*);

Изцяло забранени за добив в цялата страна със заповедта на Министъра на околната среда и водите са следните лечебни растения :

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asp I e nium t r i c h o m a n e s* L.)
- Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis* L. s *sp. aris tatus*) - Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphyllos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина съза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)
- Пелин сантонинов (*Artemis ia s antonicum* L.)

- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica* Griseb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.);
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum*(Link) Ietswaart)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.);
- Салеп (*Orchis* sp. *diversa*);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench.);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh: L. s elago);
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

Ограниченията и забраните за гореописаните лечебни растения не се отнасят за количества билки, събирани за лични нужди. Изключението не се прилага за Пирински (мурсалски алибушки) чай.

Със Закона за лечебни растения се урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, за което са поставени конкретни изисквания при събирането на билките:

1. Извършва се от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателното въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори;
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки;
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия с оглед получаването на качествени билки;
4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността;
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, други химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони;
6. Събирането се извършва след издаване на разрешително за ползване съгласно чл. 21, ал. 2 от Закона за лечебните растения
7. Не се допуска попадане на чужди примеси, в т.ч. камъни, пръст, органични замърсители;
8. Не се допуска контакт на събраните свежи билки с почвата;
9. Съдовете, използвани при събиране на билки, се поддържат чисти и се съхраняват на места, недостъпни за домашни животни, гризачи, птици;
10. Транспортните средства, с които се превозват свежите билки, се поддържат чисти, сухи и при нужда се застилат или покриват.

За периода от 2012 до 2020г. са издадени общо 70 бр. разрешителни от община Левски за ползване на лечебни растения от територии общинска собственост. Най-често събираните лечебни растения са: глог, шипка, черен бъз, гръмотрън, кестен и др. Позволително за ползване на лечебните растения се издава от Кмета на Община Левски, в случай, когато ползването е от:

- а) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места – общинска собственост, след заплащане на такса в Общината;
- б) териториите и акваториите в строителните граници на населените места – общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в Общината;

Позволително се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или първична обработка на генетичен материал от лечебни растения и определя: вида на ползването, разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване.

Ежегодно експерти от РИОСВ-Плевен, извършват проверки на регистрираните билкозаготвителни пунктове. Регистрирани в РИОСВ-Плевен събирателни пунктове, на територията на Общината: с. Асеновци – 1бр., с. Стежерово – 1бр. , с. Българене – 1бр. и гр. Левски – 1бр. През последните години дейността с изкупуване на диворастващи билки значително е намаляла.

До момента нито на национално ниво, нито на местно са правени проучвания на ресурсите от лечебни растения. Точна количествена оценка за ресурсите от популациите на лечебните растения на територията на община Левски не може да се даде, поради липса на изготвена методика за наблюдението и оценката им. Точните количества и местообитания на определените видове билки не могат да се определят, тъй като не е правено обследване на районите в България. Единствения ориентир за това са местните билкари, които ежегодно добиват билки от обследвани от тях местности.

Необходимо е да се разработи приблизителна оценка на ресурса лечебни растения от земи- общинска собственост, както и оценка на ресурсите на национално ниво.

Тъй като обследването на ресурсите би отнело много време и финансов ресурс, който общината не може да отдели е добре да се направи приблизителна оценка като се използват данни от местните билкари, както и кметовете и кметските наместници по населените места.

Съгласно чл. 50, ал. 3 от ЗЛР като Приложение №2 към настоящата програма е разработен раздел „лечебни растения“, представляващ неделима част от Общинската програма за опазване на околната среда.

Изводи и препоръки:

- ✓ *Община Левски се характеризира с богато разнообразие на ресурси от лечебни растения*
- ✓ *За периода 2012 – 2020 г., общинска администрация – гр. Левски е издала общо 70 разрешителни за ползване на лечебни растения от общинска собственост. Установява се, че през последните години дейността с изкупуване на диворастващи билки значително намалява.*

- ✓ *Препоръчително е да се направи приблизителна оценка за ресурсите от лечебни растения на територията на общината като могат се използват данни от местните билкари, както и кметовете и кметските наместници по населените места.*

8. ЛАНДШАФТ

Взаимодействието между природо-географските условия и дадености – климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало ландшафти на територията на общината, които в пространствено отношение са средно големи по площ.

Елементите, които конкретно ги обуславят на територия на община Левски са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, реките, деретата, овразите, населените места, производствените съсредоточия и другите урбанизиращи се територии, селищни формации и др.

Определящ критерий за състоянието на ландшафтите е устойчивостта им, респ. възможностите им за естествено развитие и възпроизвеждане на ресурси и условия за благоприятна околна среда. Природните и антропогенни елементи, формиращи видовете ландшафт на територията на общината, са:

1. *Паркове, градини и зелените площи за ограничено ползване в населените места;*
2. *Гробищни паркове;*
3. *Обекти за спорт и рекреация;*
4. *Транспортни обекти и развити зелени зони около тях;*
5. *Ниви;*
6. *Трайни насаждения;*
7. *Ливади;*
8. *Гори*
9. *Водни течения и площи и дървесно-храстовата растителност около тях.*

На територията на община Левски са определени следните видове ландшафти:

- 1) Урбогенен/Селищен ландшафт;
- 2) Агрогенен ландшафт;
- 3) Дендрогенен ландшафт;
- 4) Дендрогенен ландшафт, около водни течения и обекти;
- 5) Техногенен ландшафт.

1. Урбогенен/ Селищен ландшафт (Зелена система в урбанизираните територии)

Доброто състояние на зелената система е една от най-значимите предпоставки за устойчивото развитие на всяко населено място. По своята същност зелената система се основава на вписването на естествената природна среда в урбанизираната структура. Тя трябва да отговаря на конкретни нормативни изисквания и специфични параметри.

Трябва да допълва градоустройствената композиция и да спомага за екологичното равновесие в селищната екосистема. Добре устроена и поддържана зелена система спомага за обособяването на завършена жизнена среда. Не е за подценяване ефективното ѝ влияние върху редица екологични параметри: пречистването на въздуха, подобряването на микроклимата, туширането на шума и естетизация на заобикалящото ни пространство. Тя се характеризира с количествени и качествени показатели. В община Левски, както и на доста други места в България, е на лице тенденцията за количествена достатъчност на озеленените площи, като се има предвид площния им дял спрямо този на урбанизираната територия и броя на жителите. Основни проблеми се явяват неравномерното разпределение и недостатъчно добра поддръжка. Зелената система на община Левски се формира от всички паркове, градини, зелени пояси около водни обекти и улично озеленяване в границите на урбанизираните територии. Тя се допълва от зелените площи със специално предназначение, като гробищните паркове и такива за ограничено ползване, които включват дворищното озеленяване и зелените зони около обществени сгради, здравни и учебни заведения.

Зелените площи за широко обществено ползване са гръбнака на зелената система във всяко населено място и изпълняват изключително разнородни функции. Те са местата за ежедневен отдих, спорт и занимания на открито на населението, имат важна екологична функция и естетическо въздействие. Предвид характерното за цялата община застрояване, зелените площи, развити около жилищните имоти и богатото улично озеленяване са предпоставка за хармоничното оформяне на селищния ландшафт и създаване на възможности за естественото му развитие.

2. Агрогенен ландшафт

Този тип ландшафт включва всички селскостопански територии – ниви, мери, ливади, зеленчукови градини, овощни градини, пасища и др. Общата площ на земеделските територии в община Левски е 414 652 дка, от които 358 436 дка от тях са обработваеми.

3. Дендрогенен ландшафт

Горските територии, формиращи дендрогенния ландшафт в общината, заема площ от 25 904 дка земя. Според начина на трайно ползване и техните относителни дялове, териториалните фондове на горския фонд заемат 4,9 %. Най-разпространени култури в района на общината са бялата акация, белия и черен бор, хибридната топола.

Някои други естествени и залесявани видове имат макар и нищожно участие в горската растителност на района. Такива са летния дъб, косматия дъб, мъждряна, смърча и др. Те участват в растителността на района като много малки и деградирали гори или култури.

4. Дендрогенен ландшафт около водни течения и обекти

Към този тип ландшафт спадат териториите около водни течения и обекти, заето с влаголюбиви дървесно-храстова растителност, която подчертава и засилва

изразителността на бреговия силует. Визуалното въздействие на този тип ландшафти е най-силно.

5. Техногенен ландшафт

Този тип ландшафти включва дървесно-храстови композиции, развити около елементи на инженерно-техническата инфраструктура – пътища, надземни и подземни проводни. Озеленяването около транспортните трасета е сложен процес, с който се решават технически, екологични и композиционно – пространствени задачи. Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „Е-83“ по направление изток-запад, свързваща столичната агломерация с Бяла. Оста преминава в централната част на общината като посредством изградената общинска пътна мрежа обвързва близко разположените населени места.

Надземните проводни също формират коридори, които оказват влияние върху облика на ландшафта.

Изводи и препоръки:

- ✓ Територията на общината притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типовете с подчертано естествен характер.
- ✓ Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (поддържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.
- ✓ Необходимо е да бъдат извършвани целенасочени залесителни мероприятия, с цел повишаване лесистостта в рамките на общината и подпомагане развитието на местни видове. Благоприятно влияние би имало подпомагането на местни инициативи и дейности в областта на екоземеделието.

9. ОТПАДЪЦИ

9.1. Ключови разпоредби на ЗУО. Задължения на органите на местната администрация по реда на ЗУО

Законът за управление на отпадъците (ЗУО), приет 2012 г. въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъци (РДО) 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща“, „разширена отговорност на производителя“ и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка“ и „странични

продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Някой от ключовите разпоредби, произтичащи от ЗУО са:

1.) *Регламентира количествени цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за изпълнение от общините на територията на Р. България*

Целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци са разписани към чл. 31 ал. 1 на ЗУО, предоставяйки информация за конкретните параметри, които следва да изпълняват общините, а именно:

- т. 1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.³

Със последните изменения на ЗУО (Обн. ДВ, бр. 19, 05.03.2021г.) се предвиждат ключови промени в постигането на целите по чл. 31 ал. 1., а именно:

- 1.) най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- 2.) най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г
- 3.) най-късно до:
 - а.) 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 % от общото тегло на тези отпадъци;
 - б.) най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 % от общото тегло на тези отпадъци;
 - в.) най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 % от общото тегло на тези отпадъци;

³ количеството депонирани биоразградими битови отпадъци в Република България през 1995 г. е 2 247 500 t

ЗУО предвижда и най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10 % или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).⁴

2.) ЗУО, въвежда изисквания към общините да организират системи за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

3.) Кметовете на общините да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др. във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

4.) Позлателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5 000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали в съответствие с наредбите на общините по чл. 22 от ЗУО;

5.) Въвеждане на детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организации;

6.) Въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъците преди депонирането.

9.1.1. Законово основание за разработване на Програма за управление на отпадъците (ПУО)

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) се разработват на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Програмите се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и може да бъдат актуализирани при промяна на фактическите или нормативните условия, при които е създадена.

При разработване на програмите се взимат в предвид Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците (издадени на основание чл. 52, ал.10 от ЗУО и утвърдени със Заповед №АД-211/31.03.2015 г.), както и приложимите общински наредби на местно ниво.

Програмата включва и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, Раздел III на ЗУО. Приложени са необходимите

⁴ Целите по ал. 1, т.3 и 4 ще се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби

административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото прилагане на програмата и упражняване на дейности по контрол и мониторинг на практическото ѝ изпълнение.

Програмата е динамичен и отворен документ, който може да бъде допълван по предложение на кмета на общината, съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

Съгласно ЗУО, програмите за управление на отпадъците се приемат от общинският съвет, който контролира изпълнението ѝ. Ежегодно в срок до 31 март, кмета на общината внася до общинския съвет отчет по изпълнение на програмата за предходната година. Копие от отчета се изпраща до РИОСВ и се публикува на интернет страницата на общината.

9.1.2. Задължения на органите на местната власт в областта на управлението на отпадъци

- Разработване на Програма за управление на отпадъците (ПУО)

Програмите за управление на отпадъците се разработват на основание чл. 52 иот Закона за управление на отпадъците. Съгласно ЗУО, програмите се разработват с целите, структурата и придвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Програмите за управление на отпадъците се приемат от общинския съвет , който контролира изпълнението ѝ. Ежегодно в срок до 31 март, кмета на общината внася отчет за изпълнението на ПУО до общинския съвет за предходната календарна година. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ и се публикува на интернет страницата на общината.

Законът за управление на отпадъците и подзаконовите актове по неговото прилагане регламентират и редица други задължения към общините, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно ЗУО, кмета на общината има ангажимента:

1. Участва в Регионално сдружение в съответствие с чл. 24, ал. 2 от ЗУО.
2. Осъществява контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор на територията на РСУО;
3. Определя реда и начина за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общини – членове на регионално сдружение)
4. Осигурява съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.
5. Събира битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.
6. Почиства уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.

7. Избира площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци.
8. Организира събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.
9. Разделно събира битови отпадъци на територията на общината най-малко на следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.
10. Организира на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.
11. Изпълнява решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба
12. Организира разделно събиране на опасни битови отпадъци извън обхвата на Наредбите по чл. 13, ал.1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и обезвреждане;
13. Разделно събира и съхранява битови биоразградими отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане.
14. Осигурява площадки за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
15. Почистване от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;
16. Осигуряване информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
17. Поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината;
18. Предотвратява изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиране на почистването им.

9.2. Данни за отпадъците, генерирани на територията на общината

9.2.1. Битови отпадъци

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС – Левски“ – гр. Левски, съгласно Заповед № 916/21.10.2020 г. на кмета на Община Левски. Всички населени места (100% от населението) са включени в системата по организирано сметосъбиране и сметоизвозване, което се извършва по утвърдени графици и повтораемост на изпълнението, както следва:

Таблица 22 Райони/зони с организирано сметосъбиране и сметоизвозване в община Левски

Райони с организирано сметосъбиране	Населени места/квартали	Честота на извозване
Зона 1 – жилищна част на гр. Левски	кв. „Югоизточен“,	Всеки понеделник за еднофамилни кофи
	кв. „Запад“,	Всеки вторник за еднофамилни кофи
	кв. „Предцентрален“,	Всяка сряда за еднофамилни кофи
	кв. „Централен“	Всеки четвъртък за еднофамилни кофи и всеки вторник и четвъртък за кофи с вместимост 1,1 м ³ .
	кв. „Североизточен“	Всеки петък за еднофамилни кофи
Зона 2 – промишлена част – гр. Левски		Веднъж седмично
Зона 3 – жилищна част в населените места на община Левски	с. Козар Белене; с. Варана; с. Аспарухово; с. Асеновци; с. Градище; с. Малчика; с. Българене; с. Обнова; с. Изгрев; с. Трънчовица; с. Стежерово; с. Божурлук	Три пъти месечно за съдове с вместимост 1,1 м ³

Източник: Община Левски

Събраните от територията на община Левски отпадъци се транспортират до инсталация за сепариране, разположена на регионално депо за неопасни отпадъци (РСУО) Левски-Никопол. За предходните пет години, количествата на събраните битови отпадъци са както следва:

Таблица 23 Количества събрани битови отпадъци в община Левски за периода 2015 - 2020 г.

година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
тона/год.	6 534	5 051	3 199	2 521	3 387	4 310

Източник: Община Левски

През разглеждания период в община Левски се редуват години на спад и увеличаване на количествата образувани смесените битови отпадъци. За периода 2015-2020 г., трудно може да се направи извода за тенденциите в промяната на количествата отпадъци

образувани в общината през годините. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период ~ 4 000 т.

9.2.2. Разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране

През 2004 г. с проект „Въвеждане на разделно събиране на отпадъци в гр. Левски“, финансиран от ПУДООС, в рамките на националната кампания „за чиста околна среда“, община Левски въвежда разделното събиране на отпадъци на принципа „Разделяне при източника на образуване и отнасяне до екоцентър – предаване на разделени отпадъци срещу финансов стимул“. Системата работи до 2008 г., като година преди това общината сключва договор с организация по оползотворяване „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД. Транспортирането на отпадъците от опаковки се извършва от подизпълнител – външен контрагент – „Евро Инпекс Варна“ ООД- гр. София. Към настоящият момент в община Левски е изградена и функционира система за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа на града и по-големите населени места от общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки включва три вида контейнери: син контейнер – за хартиени и картонени опаковки; жълт – за пластмасови и метални опаковки и зелен – за стъклени опаковки. В населените места от територията на общината са разположени общо 46 контейнера за разделно събиране на отпадъци от опаковки - в гр. Левски, с. Обнова, с. Малчика, с. Асеновци и с. Българене. Обхват на системата включва 81% от населението на общината и 100% от населението на посочените по-горе населени места.

Отпадъци от опаковки се събират разделно и в Център за СВРС на ОБО в полуподземна система за разделно събиране. За отчетната 2020 година, отпадъците от полуподземната система се събират като точка от системата на „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ АД“.

В следващата таблица са посочени количествата разделно събрани отпадъци от опаковки от годишни отчети на „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД, вкл. техният процент от общите количества генерирани битови отпадъци:

Таблица 24 Разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2018 - 2020 г. (тона)

Вид разделно събран отпадък	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	тона	тона	тона
Хартия и картон	32.94	57.19	77.53
Пластмаса	72.64	93.38	106.16
Стъкло	31.63	44.99	40.58
Метали	14.25	21,69	24.96
Общо	151.45	217.25	249.23
% от общото тегло на отпадъци, генерирани през годината	6%	6.4 %	5.8 %

Източник: Община Левски

През 2020 г. общото количество отпадъци от опаковки, предадени за рециклиране са 249,23 тона. Делът на отпадъците, предадени за рециклиране посредством изградената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД към 2020 г. е 5.8% спрямо общото количество генерирани смесени битови отпадъци, за същия период (поради липса на данни тук не е включена информация за отпадъците предадени в пунктовете за вторични суровини). През последните години се наблюдава плавно увеличение в количеството на разделно събраните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От тук следва да се заключи, че през годините населението на общината постепенно придобива навици за правилното сортиране и разделяне на рециклируемите отпадъци. Кампаниите с тази цел повишават информираността на гражданите и това способства за подобряване ефективността на системата.

През 2019г., във връзка с участието на Община Левски в конкурса на ЕКОПАК, „Най-зелена община 2018 г.“, община Левски спечели приза в категория „малки общини“ с проект: „Зелено училище. Предай нататък“. Проектът е с продължителност 5 месеца и включва обучителни програми, открити уроци, тренинг за млади родители, ролеви игри на открито и финална игра „Сливи за смет“. В така нареченото училище са обучени 200 души, в смесени паралелки от всички възрасти. Открити уроци в учебните заведения са проведени в град Левски и с. Обнова – общо обучени 171 ученика и 98 деца. Проведени са два тренинга за млади родители „Формиране на екологично съзнание в семейството, в училището и работната среда“. В изпълнение на конкурса са събрани приблизително 2000кг., разделно събрани отпадъци от опаковки (измерени и претеглени) по време на кампанията. Съгласно годишен отчет на ЕКОПАК България АД, ръста на отделените за оползотворяване/рециклиране, разделно събрани отпадъци от опаковки се е покачил почти два пъти след реализацията на проекта.

9.2.3. Опасни отпадъци от бита

В община Левски е изграден общински център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци по проект „Проучване и разработване на пилотни модели за събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци“, в които участват и общините Съединение, Созопол, Разград и Шумен, заедно с обслужваните от тях 17 по-малки общини.

Общинският център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци е с годишен капацитет от 6т. опасни битови отпадъци (при максимално количество генерирани опасни битови отпадъци около 50т.) и 6т. масово разпространени отпадъци (електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори и масла). В него се извършва приемане на опасни битови отпадъци от домакинствата в общината и подобни на отпадъците от домакинствата, и временното им съхраняване до предаването им за последващо третиране.

Общинският пилотен център Левски е въведен в експлоатация с Разрешение за ползване №ДК-07-Пл-44 от 12.11.2019 г. на Дирекция за национален строителен контрол /ДНСК/ за ползване на обект: „Проучване и разработване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци, Изграждане на малък пилотен център – Левски с подобект БКТП 20/0,4КВ, 1х25кВА, с местонахождение: УПИ XVIII-3474, кв. 159, с идентификатор 43236.401.3474 в землището на гр. Левски, община Левски, област Плевен. Същото е издадено въз основа на Протокол обр. 16 от 11.11.2019 г. за установяване годността за ползване на строежа, съставен от Държавна приемателна комисия, назначена със Заповед № ДК-08-Пл-49/28.10.2019 г. на Началника на РДНСК.

Приемането на опасните битови отпадъци се извършва от звено към ОП „БКС-Левски“ – гр. Левски, като в обхвата на проекта е предвидено освен директно приемане на самата площадка и приемане в мобилни събирателни пунктове. По силата на Договора с ПУДООС, община Левски е задължена да извършва събиране на опасни битови отпадъци с мобилни пунктове и от общините Никопол, Белене и Пордим. Съгласно Решение №178/29.12.2020г. на Общински съвет Левски са съгласувани цените за предлаганите услуги от Център за СВРСОБО – Левски. През януари и февруари 2021г. са сключени Договори с посочените общини за събиране на БО от тяхна територия, по графици, като е включена и допълнителна община – Павликени. Очаква се сключване на Договор и с Община Свищов, която също е извън обхвата на проекта.

На територията на общинския център няма да се извършва оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъците. За дейността на площадката е издадено Разрешение №РД-08-ДО-408-00/18.11.2019г. на РИОСВ Плевен. Видовете опасни битови отпадъци, които се приемат в центъра със съответните кодове, съгласно Наредба №2 от 23.07.2014г. за класификация на отпадъците, са:

- 20 01 27* - бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 13* - разтворители
- 20 01 29* - перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 14* - киселини;
- 20 01 15* - основи;
- 20 01 17* - фотографски химични вещества и смеси;
- 20 01 19* - пестициди;
- 16 01 13* - спирачни течности;
- 16 01 14* - антифризни течности, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 31* - цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти;
- 20 01 21* - флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак;
- 15 02 02* - абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване и предпазни облекла, замърсени с опасни вещества;
- 20 01 37* - дървесни материали, съдържащи опасни вещества;

- 15 01 10* - опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества;
- 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии;
- 20 01 35* - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти ;
- 20 01 23* - излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди;
- 20 01 26* - масла и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25

Събраните и съхранявани отпадъци в центъра периодично се предават на площадки на други оператори, притежаващи съответните разрешения по чл.35 от ЗУО, за последващо третиране. За отпадъци с кодове: 20 01 35*, 20 01 23* и 20 01 33* е сключен Договор с „Топливо Инвест“ ЕООД за последващо оползотворяване, а за останалите кодове е сключен договор с „БалБок Инженеринг“ АД – гр. София. Пилотния център за събиране и съхранение на опасни битови отпадъци, обхваща 100% обхват на населението на община Левски.

В следващата таблица са представени събраните и предадени количества за опасни битови отпадъци за отчетната 2020 г.

Таблица 25 Събрани и предадени за обезвреждане, опасни битови отпадъци в общински център за разделно събиране на опасни битови отпадъци – гр. Левски, 2020 г.

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка	Приети (тона)	Предадени (тона)	Налични към 31.12.2020 г.
15 01 10 *	опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	0,0003		0,0003
20 01 19 *	пестициди	0,0075		0,0075
20 01 21 *	флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	0,1522		0,1522
20 01 23 *	излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди	1,4125	1,4125	
20 01 26 *	масла и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25	0,0105		0,0105
20 01 27*	бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества	0,258		0,258
20 01 31 *	цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти;	0,0545		0,0545
20 01 33 *	батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи Такива батерии	0,1497	0,129	0,0207
20 01 35 *	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти;	6,9962	6,564	0,432

Източник: Община Левски

9.3. Събиране и транспортиране на отпадъци в т.ч. разделно събиране

Общинската системата за сметосъбиране и сметоизвозване в община Левски обхваща 100% от населението на общината. Генерираните битови отпадъци от домакинствата се събират в стандартни съдове за битов отпадък, конструктивно пригодени за сметосъбиращата техника в общината. Използват се следните по вид съдове за събиране на битови отпадъци:

- Еднофамилни съдове с вместимост 0,110 м³ и 0,120 м³;
- Контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1 м³;
- Тротоарни кошчета;

В жилищните комплекси за събиране на отпадъци се използват предимно съдове с вместимост 1,1 м³. Тези съдове се поставят на широки улици или на места с уширения на тротоарите тип „джоб“. През годините в община Левски се закупуват само пластмасови кофи с вместимост 1,1 м³, с които поетапно се подменят закупените през годините поцинковани такива. Общият брой на наличните съдове за сметосъбиране в общината и графика на тяхното извозване е представен в следващата таблица:

Таблица 26 Съдове и честотата на извозване в община Левски

№	Вид контейнер	Собственост	Обем м ³	Брой	Честота на обслужване на контейнерите
1	Еднофамилни кофи	Община Левски	0,110 и 0,120	3397	Веднъж седмично
2	Тип «Бобри»	Община Левски	1,100	828	Веднъж седмично за град Левски (в квартал Централен два пъти седмично). За населени места три пъти месечно.

Източник: Община Левски

Работния обем на сметосъбиращите автомобили варира от 5 м³ до 25 м³ и е съобразен с редица ограничителни фактори – състояние на транспортната инфраструктура, обем и вид на отпадъците, разстояние и подход до регионално депо и др.

В следващата таблица е представен броя и вида на сметосъбиращите автомобили, които се използват в община Левски:

Таблица 27 Технически характеристики на използваните транспортни средства за събиране на отпадъци в община Левски

№	Вид на транспортното средство	Технически характеристики на транспортното средство		
		Година на производство	Брой	Собственост
1	IVECO ML 180 E 25	2016	1	ОП БКС

2	IVECO AD260S36T/PS Евро 5	2015	1	ОП БКС
3	ISUZU HKP	2003	2	ОП БКС
4	VOLVO FM 12	1996	1	ОП БКС
5	MERCEDES 2524L	1995	1	ОП БКС
6	ГАЗ 53-А	1985	2	ОП БКС
7	RENAULT MASTER	2019	2	Община Левски

Източник: Община Левски

Голяма част от автопарка за транспортиране на битови отпадъци е на възраст повече от 5 години, като процентното разпределение и броя на транспортните средства в зависимост от годината на производство е както следва:

- до 5 години – 20 % (2 бр.);
- между 5 и 10 години – 20 % (2 бр.);
- между 10 и 20 години – 20 % (2 бр.);
- между 20 - 30 години – 20% (2 бр.);
- над 30 години – 20 % (2 бр.)

Деятелността на община Левски по сметосъбиране и сметоизвозване е обезпечена с необходимите съдове за събиране, така че да обхване 100% от населението на общината и да осигури необходимата честота на извозване, която да не допуска прегъвяване на контейнерите. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване в общината се осъществяват от ОП „БКС – гр. Левски“, съгласно Заповед № 916 от 29.10.2020 г. на кмета на община Левски.

За отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло община Левски има сключен договор с организация по оползотворяване - „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД. Всички райони/квартали на гр. Левски в т.ч. селата Малчика, Българене, Обнова и Асеновци са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. На територията на общината трицветните контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки към 2020 г. са разположени в общо 46 точки, както следва:

- гр. Левски - 31 точки.
- с. Обнова - 5 точки;
- с. Малчика – 3 точки;
- с. Асеновци – 4 точки;
- с. Българене – 3 точки;

Във всяка точка са поставени три вида контейнери: зелен за стъкло, жълт за хартия и картон и син за пластмаса и метал. Транспортирането на отпадъците от опаковки се извършва от подизпълнител – външен контрагент за общината – „Евро Инпекс Варна“ ООД- гр. София. Графика за извозване на контейнерите е следния: за жълт контейнер – два пъти месечно, за син контейнер – веднъж месечно, за зелен контейнер – веднъж, до два пъти годишно.

9.4. Инсталации за третиране на битови отпадъци

Към настоящият момент на територията на Регионално депо за неопасни отпадъци – Регион Левски/Никопол са изградени и функционират:

1. Инсталация за сепариране - разположена в сграда за ръчно и механично сепариране на територията на РСУО Левски/Никопол с обща площ от 3 966,82 м², в която са разположени следните участъци и съоръжения:

- Участък за приемане на отпадъци ;
- Контролна зала на кота;
- Производствен участък
- Сортировъчна кабина 1;
- Сортировъчна кабина 2;
- Клетките за отпадъци под сортировъчна кабина 2
- Помещение за електрически трансформатори
- Помещение за електрически разпределителни табла
- Общо складово помещение
- Помещения за персонал – (стая за почивка, кухненски бокс, съблекални, бани)

В Инсталация могат да се сепариране смесени битови отпадъци с код 20 03 01, съгласно Наредба №2 за класификация на отпадъците. На изход от инсталацията се отделят оползотворими компоненти като хартия и картон; пластмаси; метали; стъкло, както и горими отпадъци (RDF) и биоразградима фракция, в общо количество до **23 272 t/y и/или 121,5 тона/ден/24 часа при 240**, съгласно технологията и КР №500-Н0/2014 г., актуализирано с Решение № 500-Н0-И0-А1/2020 г.

Процесът, от който се получават рециклируеми продукти, се провежда в рамките на участъка за механично сепариране и ръчно сортиране. Смесените твърди отпадъци се третират на една сортировъчна механична производствена линия, която сепарира отпадъците в 6 потока отпадъчни продукти:

- Потокът на органичните вещества, който се получава от барабанното сито и се довежда чрез транспортър, преминавайки под финален магнитен сепаратор се подава за последващо компостиране;
- Остатъчната фракция, която се получава от материалите, задържани от барабанното сито, след като са преминали през кабина за ръчно сортиране се прекарва отново под магнитен сепаратор. След това се довежда до сепаратор за цветни метали;
- Поток от желязосъдържащи материали, който е получен от три отделни точки на магнитната сепарация се събира в контейнери;
- Потокът от рециклируеми материали (хартия, пластмаси и стъкло), които се получават при ръчно сортиране се пресова и балира;

- Алюминиеви отпадъци се сортират чрез сепаратор за цветни метали, разположен след кабината за ръчно сортиране, след това се събират в контейнер;
- Потокът на „остатъчна фракция“ (гуми, кожа, текстил и др.) се отделя за обезвреждане на депото;

1.1. Балираща машина - разположена в сградата на инсталация за сепариране, след сепариращата инсталация, съобразено с технологичния поток на отпадъците. Пресата е с капацитет: **3 282 т/год.** или **13,68 т/ден/24 часа** при 240 дни в годината. Тя е предназначена за пресоване и балиране на рециклируеми материали, като: смесена хартия, картон, пластмасово фолио, PET бутилки и други пластмаси. Машината се пълни с помощта на захранващ бункер от верижен транспортър към сепариращата инсталация.

Количествата третирані отпадъци в сепариращата инсталацията за периода 2016 – 2020 г., общо за всички общини, част от Регион Левски/Никопол е както следва:

Таблица 28 Общо количество третирані отпадъци в инсталация за сепариране на територията на РСУО Левски/Никопол

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо отпадъци, третирани в инсталацията (тона)	7666.99 т.	17 387,32	17 348,80	19 122,72	21 919,58
В т.ч. отпадъци на изход от инсталацията					
1.отделени за рециклиране (т)	447,30	1 008,20	1 060,92	1 229,50	1 252,53
2.отделени за енергийно оползотворяване (т)	0	0	0	0	0
3. отделени за друго оползотворяване (дейности с код R10)					
4.отделени примеси за обезвреждане – депониране (т)	4115,15	8 664,90	8 792,18	9 500,52	12 473,47

Източник: Община Левски

2. Инсталация за компостиране - с проектен капацитет от **57,84 тона/ден/24 часа** или **13 882 тона/год**, при 240 дни в годината. Инсталацията е предназначена да третирана на зелени отпадъци (от порядъка на 5 879 т/год. по проектни данни), с цел производството на компост за собствени нужди на общините от Регион Левски(Никопол) и за третиране на биоразградими отпадъци получени от инсталацията за сепариране (в прогнозни количества от 8 003 т/год.), с цел производства на стабилизирана органична фракция, като алтернативен заместител на земните маси, използвани при технологичното запръстяване на депонирани неопасни отпадъци в Клетка 1.

Въведената в експлоатация площадка за компостиране е изградена и обхваща общо 5 зони, както следва:

- 1-ва зона - закрито метално хале, предназначено за прием на отпадъци;
- 2-ра зона – открит циментов участък, разделен посредством масивни преградни стени на шест клетки, предназначени за интензивно компостиране в статични купове покрити с полу-пропусклива мембрана с принудителна аерация;

- 3-та зона – открит циментов участък, разделен посредством масивни преградни стени на три клетки, предназначени за стабилизация на покритите с полу-пропусклива мембрана компостни купове;
- 4-та зона – метален навес с три преградни секции – предназначени за зреене на компостният материал;
- 5-та зона – метален навес с три преградни секции – за временно съхранение на готовата продукция (компост и/или стабилизирана органична фракция от МБТ).

Компостиращата площадка е оборудвана с машини за: рязане, пресяване и смесване, както и със система за принудителна аерация на компостните купове, работеща под налягане, която се състои от перфорирани тръбопроводи, сонди за автоматичен контрол на температурата и съдържанието на кислород в компостния материал и вентилатори осигуряващи дифузия на въздух в статичните купове, които купове във фазите на интензивно компостиране и стабилизация са покрити с полу-пропусклива мембрана, която осигурява на покритите купове: защита от дъжд и слънце/контрол на влага; разделяне на дъждовните води от инфилтратата; положителното налягане под покритието подобрява разпределението на въздуха; висока степен на контрол на миризмите и вредни емисии в атмосферния въздух; висока производителност на малка площ. Вентилацията се управлява автоматизирано от компютърна система за автоматичен контрол на съоръжението.

2.1. Шредерна инсталация - предназначена за раздробяване (шредирание) на отпадъците постъпващи на площадката за компостиране, с проектен капацитет: **5 879 т/год. зелени отпадъци** и отделно на **192 т/год. едрогабаритни отпадъци** (получени от инсталацията за сепариране на смесени битови отпадъци), т.е. с общ капацитет – **6071 т/год.** или **25,30 т/ден/24часа** при **240 дни** в годината. Шредерът е предназначен за раздробяване и намаляване размерът на частиците на постъпващите биоразградими отпадъци, с цел минимизиране на техният обем и първичната им подготовка за преминаване през последващ процес на компостиране.

Количество третираны отпадъци в инсталацията за компостиране за периода 2016 – 2020 г., общо за всички общини, част от РСУО Левски/Никопол е както следва:

Таблица 29 Общо количество третираны отпадъци в инсталация за компостиране на територията на РСУО Левски/Никопол

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо биоразградими отпадъци, третираны в инсталацията (тона)	3376,17 +17,00т.- зелени	7 714,22 + 66,14 зелени	7 495,70 +11,94 зелени	7 975,70 +17,12 зелени	9 238,50 + 9,64 зелени
в т.ч: отпадъци на изход от инсталацията					
1.получен компост за крайно потребление(т)	0	8,72	27,64	5,40	10,26

2.структурен материал за компостиране(т)	3376,17	7 714,22	7 495,70	7 975,70	9 238,50
--	---------	----------	----------	----------	----------

Източник: Община Левски

3. Инсталации за оползотворяване на сметищен газ - към датата на въвеждане в експлоатация от системата за управление на биогаз на територията на Регионално депо за неопасни отпадъци – регион Левски/Никопол са изградени само: системата за събиране и разпределяне на биогаз, вкл. мрежа от тръби, отводняващо устройство и газова подстанция, доставена и монтирана системата (инсталацията) за изгаряне на биогаз. Газосъбирателната отвеждаща система е планирана за поетапно изграждане във всяка една от трите клетки на депото, започвайки от 1-ва клетка, с цел събиране на биогаза, през целия жизнен цикъл на регионалното депо.

Общият брой на газовите кладенци в Клетка 1 по проектни данни е 7 бр. Като основата на всеки вертикален газов кладенец ще започва след депонирането и достигането на плътен слой от отпадъци с дебелина 2 м, над дренажния слой, предназначен за улавяне на инфилтратата от отпадъчното тяло, а запечатването с газонепропусклива стоманобетонна плоча и газоотвеждаща тръба ще става след достигане на проектната кота на запълване във височина на клетката (в изпълнение на част: „Технологична“, подобект: „Управление на биогаза“ от Работния проект на Регионалната система.

През 2018 г. в Клетка 1 е започнато изграждането на 3 броя вертикални газови кладенеца при спазване на технологичното задание. През отчетната 2019 г. в Клетка 1 в процес на изграждане са общо 4 броя вертикални газови кладенеца (в това число и тези започнати през 2018 г.) при спазване на технологичното задание.

Инсталацията за обезвреждане на биогаз (сметищен газ) чрез високо-температурно изгаряне е от модела: INCHT 300 RBT – със закрит факел на изгаряне е със следните параметри:

- дебит – 300 m³/h;
- налягане на входа – 100 mbar;
- налягане на изхода -100 mbar;
- диференциално налягане – 200 mbar;
- инсталирана мощност – 5,5 kW;
- ел. напрежение – 380 V;
- температура на горене - 850°C – 1100 °C;
- мощност на горене – 300-1500 kW
- диапазон на работа – 60-300 m³/h с CH₄ до 50%
- възможност за експлоатация – от 1:5 от номиналния си капацитет
- минимално съдържание на CH₄ – 25%.

9.5. Стари замърсявания с отпадъци

В изпълнение на Договор №13095 от 07.08.2019г. за финансиране на проект „Рекултивация на общинско депо Левски“, сключен между Община Левски и ПУДООС, през 2020г. стартира изпълнението на СМР на обекта, с изпълнител Консорциум „Красива и чиста България“ гр. Стара Загора. Стойност на проекта е 554 145, 44лв., от които за изпълнение на техническата рекултивация по проекта се предвиждат 540 415,96лв., с включен ДДС, изцяло финансирана от ПУДООС. За изпълнение на Биологичната рекултивация стойността възлиза на 13 729,48лв., чието финансиране се осигурява от Община Левски с натрупаните отчисления по чл.60 ЗУО, със срок на изпълнение 36 месеца от датата на приемане на извършените работи по техническата рекултивация. С отчисленията по чл.60 от ЗУО се предвижда да бъдат покрити разходите за авторски надзор в размер на 11 160лв. с ДДС и за строителен надзор, в размер на 5 580лв.

Предмет на техническия проект: „Рекултивация на обект: Депо за твърди битови отпадъци на Община Левски" са рекултивационни дейности на депо за ТБО на Община Левски, разположено в землището на град Левски, местност „Арабаджица“, отредено върху имоти, общинска собственост – ПИ№43236.346.503, ПИ№43236.292.417 и ПИ№43236.346.416 с начини на трайно ползване „сметище“. Отредената площ е 34,16дка.

Дейностите се извършват на два етапа – Техническа рекултивация и Биологична рекултивация. Съгласно проекта, техническата рекултивация включва дейности, както следва:

- Изгребване и почистване на отпадъците в границите на сметищната площадка в имоти с ПИ№43236.346.503, ПИ№43236.292.417 и ПИ№43236.346.416 с начини на трайно ползване „сметище“, общинска собственост, както и извън границите на сметищната площадка, тъй като отпадъците са разпилени на по-голяма площ от отредената. Почистена площ 53,20 дка, с обем на депонираните отпадъци 59 512 м³ неуплътнени отпадъци. Прибутване, изгребване, натоварване и превозване на отпадъци от четири зони с обща площ 42,078 дка и с обем на отпадъците 39 524 м³;
- Техническото решение за рекултивация на сметището във фаза работен проект обхваща следните строително-монтажни дейности по реда на тяхното изпълнение:
 - оформяне на отпадъчното тяло на площ 10,847 дка в ПИ№43236.346.416, с обем на отпадъците 19 988 м³. Подравняване на дъното на депото и уплътняване на отпадъците от предходната операция. Построяване на периферните охранителни диги с височина 1м. Уплътняване на отпадъците - валиране на пластове с шиповиден ваяк, достигайки до максимална височина 7м., с оформени откоси с наклон 1:3;
 - улавяне на образувалия се биогаз. Изпълнено с 4 броя ребра с размери 200/50 см от промита баластра и 1 бр. газов кладенец. Събирателните газоотвеждащи тръби са в горния край на дренажните ребра, с дължина по 6м перфорирани, HDPE с ф90мм;
 - изградена мониторингова система за подземните води /кладенци/ и нивелачни репери за контрол на топографията на депото;

- техническа рекултивация на повърхността на отпадъците:
- Горен изолиращ екран. Изпълнени са следните слоеве: изравнителен почвен слой с дебелина 20 см. върху уплътнените отпадъци (запръстяване). Върху почвения слой е изпълнен газов дренаж, който се състои от изкопани в отпадъците четири газови ребра с напречно сечение 200/50 см и с дължина от 53 до 37 метра в зависимост от геометричното им разположение по билото. В най-високата част на газовите ребра са монтирани перфорирани тръби DN 100, които ще отвеждат уловеният биогаз към газов кладенец, през който ще бъде изпускан в атмосферата посредством вентилатор.
- Върху така оформеното тяло е положен минерален запечатващ слой - бентонитова мембрана 3500г/м², върху нея глинести почви 50см. и хумусни почви 30см. Горният изолиращ екран е с обща дебелина 1 метър, в съответствие с Минималните изисквания за рекултивация на съществуващи депа, финансирани по ПМС 209/2009г.

Периодично се констатира и нерегламентирани замърсявания на терени, най-често в малките населени места, край дерета на реките и прилежащите им територии. При установяване на нерегламентирано замърсяване с отпадъци, служители от общинската администрация изготвят констативни протоколи до сметопочистващите фирми, обслужващи съответния район/населено място, с предписания за почистване на замърсяването.

Експерти от РИОСВ Плевен също извършват периодични проверки на речните легла и прилежащите територии и при установяване на нерегламентирано замърсяване, задължават кметовете на общините да предприемат действия за почистването им, както и недопускането на последващо замърсяване.

До момента на територията на община Левски не са констатирани замърсявания с отпадъци, които да крият риск от замърсяване на водоизточници за питейно водоснабдяване. Около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, се учредяват санитарно-охранителните зони (СОЗ), които осигуряват:

- физическа охрана на водоизточника и/или съоръжението;
- защита срещу постъпване на замърсители във водоизточниците;
- запазване на водоизточника в състояние, позволяващо ползването му за питейни цели.

В санитарно-охранителните зони – пояси II и III около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване от подземни води и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди са въведени забрани за преработка и съхраняване на отпадъци.

9.6. Финансиране на дейности по управление на отпадъците

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управление на битовите отпадъци е регламентиран със Закона за местните данъци и

такси. Събирането на такса битови отпадъци и постъпването ѝ в бюджета на общината е регламентирано в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „битови отпадъци“ за населените места от общината.

9.6.1. Дейности, финансирани от приходите от такса „битови отпадъци“

Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите по сметосъбирането, транспортирането и обезвреждането или оползотворяването в депа или други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 66 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане/оползотворяване на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистотата на териториите за обществено ползване. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност.

Отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО като елемент на такса за битови отпадъци

При извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо е длъжен да осигури пълния размер на средствата за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото съобразно с инвестиционния проект/ или проекта за рекултивация на депото чрез обезпечения по чл. 60, ал. 1 от ЗУО.

Редът и начинът за определяне размера и предоставянето на обезпеченията, разходването на средствата от отчисленията и случаите, в които РИОСВ има право да иска условията на банката гаранция се определя с Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина на изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Отчисленията по чл. 64 от ЗУО имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Те се превеждат от собственика на депото ежесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзакновите нормативни актове по прилагането му.

9.6.2. Икономически инструменти при формирането на такса битови отпадъци

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Въвеждането на такива механизми в различни европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията за управление на отпадъците.

Част от икономическите инструменти и стимули, свързани с управлението на отпадъците, могат най-общо да бъдат сведени до следните групи:

- Отчисления за депониране и третиране;
- Схеми „плащане при извхърляне“
- Схеми за отговорност на производителя и вносителя;
- Екологични данъци и такси върху продукти – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда;
- Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности;
- Подпомагане на публични проекти в областта на управление на отпадъците с частично или непълно безвъзмездно финансиране (чрез подкрепа от еврофондове и националните бюджети).

9.6.3. Стимули в сектора на управление на отпадъците

ЗУО предвижда съществени финансови стимули за общините, ако посочените количествени цели за определените потоци битови отпадъци бъдат изпълнени поетапно за всеки от регионите.

Чл. 64 от ЗУО регламентира как се намалява размерът на отчисленията за битови отпадъци при изпълнение на целите. В ЗИД на ЗУО към чл. 64, ал. 5 са разписани т.3 и т. 4⁵:

Чл. 64 (5) Размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в съответния регион по чл. 49, ал. 9 са изпълнени от общините в съответствие с решението по чл. 26, ал. ч. т. 6, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал.1, т. 1
2. с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 5
3. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т.3-4⁶ съгласно сроковете в §15, ал.2 ;
4. с 50 на сто за целите за намаляване на депонираните битови отпадъци, съгласно сроковете в §15, ал.3.

Важно е да се отбележи и следното допълнение към чл. 60 на ЗУО

Чл. 60 За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.

ЗИД на ЗУО предвижда следните допълнения към разпоредбите на чл. 60:

⁵ Тук следва да отбележим, че чл. 64, ал. 5, т. 1 и 2 касаят периода до 2020 година, обхванат от чл. 31, ал. 1. т. 1 и 2; съответно чл. 64, ал. 5, т. 3 и 4 касаят периода след 2020 година, обхванат от чл. 31, ал. 1, т.3-4

⁶ В ЗИД на ЗУО чл. 64, ал. 5, т. 3 има техническа грешка: изписването „чл. 31, ал. 1, т.3-5“ е некоректно тъй като чл. 31, ал. 1 няма точка 5. В настоящият доклад изписването е адаптирано на „чл. 31, ал. 1, т.3-4“

- За осигуряване на обезпечението е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежесечно превежда на собственика на депото дължимите средства за осигуряване на обезпечението на база на количествата отпадъци, които е депонирал.
- Акт⁷ се съставя на ползвателя на депото, който не е превел на неговия собственик дължимите средства за осигуряване на обезпечението. Когато обезпечението не е внесено от собственика, но ползвателят е превел дължимите средства за осигуряване на обезпечението, актът се съставя на собственика на депото.

Следвателно, ако общините изпълняват целите в съответствие с чл. 31, ал. 1 от ЗУО, те се освобождават 100% от заплащане на отчисления по реда на чл. 64 от ЗУО.

Изводи и препоръки:

- ✓ В община Левски всички населени места са обхванати от организирана система за сметосъбиране и сметоизвозване;
- ✓ През последните години в община Левски не се очертава ясна тенденция по отношение на увеличението или намалението на количествата събрани битови отпадъци. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период.
- ✓ Община Левски е осигурила съдове и техника за събиране на смесени битови отпадъци, която обслужва 100% от населението на общината;
- ✓ Приключено е изграждането на инфраструктура за управление на битовите отпадъци на територията на РСУО Левски/Никопол, включващо изграждането на първа клетка от регионалното депо;
- ✓ На територията на РСУО Левски/Никопол са изградена и функционира инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци и инсталация за компостиране на зелени/биоразградими, които обслужват общините част от РСУО;
- ✓ В община Левски липсва интегрирана система за управлението на отпадъците. Необходимо е да бъде създадена необходима организация, включително да бъде назначени служители, чийто основни задължения да бъдат свързани с управлението на отпадъците – да водят отчетност за вида и количествата отпадъци (в т.ч. строителни), третиранни, депонирани, рециклирани и др. отпадъци; да правят необходимите разчети, анализи и планове за екологосъобразно управление на отпадъците и за постигане на целите, поставени в законодателството;

10. АКУСТИЧНА СРЕДА (ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ)

10.1. Въздействие на шума върху човека

⁷ Акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Актът се съставя въз основа на документи, определени с наредбата на министъра на околната среда и водите относно редът и начинът за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиха, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт са източници на шум. Шумът оказва въздействие при хората върху:

- централната нервна система – преумора, смущения в психиката и паметта, главоболие, нарушен сън, увреждане на слуха, раздразнителност, смущения в цветоусещането, нарушения при оценката на разстояния;
- вегетативната нервна система - усилен съдов тонус, циркулаторни прояви;
- сърдечно-съдовата система - повишено кръвно налягане, нарушен сърдечен ритъм;
- дихателната система – ускорено и повърхностно дишане;
- храносмилателната система - забавено преминаване на храната през храносмилателните органи, различни по вид и степен увреждания на стомаха;
- ендокринната система – промени в количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма;
- слуха – при над 80 dB настъпва невъзвратимо увреждане на слуховия анализатор, а при над 120 dB – пълна глухота, която понякога настъпва изведнъж.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често оказва влияние като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда (ДВ., бр. 74/2005 г; изм. ДВ бр. 60 от 30 юли 2020 г.) Министърът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения № 4 към чл. 117 от

Закона за опазване на околната среда. Същият закон регламентира компетенциите на държавните органи както следва:

- Министъра на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ (РЗИ - Плевен).
- Министъра на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ (РИОСВ- Плевен.)
- Министъра на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.
- Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

В РИОСВ Плевен, приоритетно се проверяват промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии. Контрола се извършва чрез контролни измервания на място на площадките на производствените обекти и по документи (представени доклади с резултати от собствените периодични измервания на шум в околната среда). Излъчвания шум в околната среда се контролира съвместно с лабораторията на ИАОС, чрез измервания на показателите при работата на промишлените източници. Измерванията се извършват по Методика утвърдена със заповед № РД-199/19.03.2007 г. по контура на площадката на предприятието.

10.2. Показатели на шум и гранични стойности

Нормирането на шум в България се извършва с Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите на шум в околната среда, отчитащ степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението. Показателите за шум са дневно $L_{ден}$ (от 7 до 19 ч., с продължителност 12 часа), вечерно $L_{вечер}$ (от 19 до 23 ч, с продължение 4 часа), нощно $L_{нощ}$ (от 23 до 7 ч, с продължителност 8 часа) и денонощно L_{24} ниво на шум. Граничните стойности на нивата на шума са дадени в таблицата по-долу:

Таблица 30 Гранични стойности на нивата на шум в различни територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

№	Територии с устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB (A)		
		ден	вечер	нощ
1	Жилищни зони и територии	55	50	45
2	Централна градска част	60	55	50
3	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	65
6	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	45	35
8	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9	Зони за научно-изследователска дейност	45	40	35
10	Тихи зоно извън агломерациите	40	35	35

10.3. Основни източници на шум, свързани с превишаване на граничните стойности на даден показател за шум

Община Левски не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум от диапазона 68-72 dBA. Основните източници на шум в общината са свързани с вътрешноградския и транзитно преминаващ автомобилен транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са по-големите улици в града, както и входно изходните направления. Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др.

С най-голям дял за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта. За транспортния шумов поток е характерна флукуалност, периодичност и променлива интензивност. Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост и от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характера на терена встрани от него. Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки, товарни и тези на междуградския транспорт. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техният брой се увеличава интензивно.

Източници на шум в околната среда са и влаковите композиции движещи се по железопътните трасета на територията на общината. Шумовата характеристика на релсовия ж.п. транспортен поток (еквивалентно ниво на шума) зависи от параметрите на потока (брой влакове - пътнически и товарни, дължина на влаковите композиции, вид на спирачките, скорост) и на ж.п. трасето (вид на горното строене). Източници на

шум в околната среда са и другите инфраструктурни ж.п. обекти – гари, помощни ж.п. стопанства (депа, заводи, бази и др.), индустриални ж.п. клонове и разтоварища.

На второ място по отношение на източниците на шум са локалните източници от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, сметоизвозване, игри на деца (училища, детски градини, детски площадки) и др. Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града е шума, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтни работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради. С най-висока интензивност, шумът се проявява в централната градска част, основно през работно време и делнични дни. В зависимост от разглеждания район битовия шум има различно значение. В централната градска част, където са съсредоточени повечето обществени и увеселителни заведения шумът е с по-висока интензивност. В крайните жилищни квартали битовия шум е с по-високи нива в извънработно време, но те са сравнително ниски по отношение на централната част.

Шумът, породен от строителни дейности е характерен за районите в които се извършва строителство. Към настоящия момент значителни интензивни строителни мероприятия в общината не се осъществяват и поради това не се генерира сериозен строителен шум. Освен това този вид шум е ограничен по време (предимно в светлата част на денонощието) и е с невисок интензитет.

Характерното разположение на промишлените зони – предимно обособени в нежилищни територии, до голяма степен снижава въздействието на производствения шум върху гражданите.

Обществените отношения, свързани с осигуряване и опазване на обществения ред на територията на община Левски се уреждат с Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на община Левски. С наредбата се въвежда забрана за създаването на шум, който нарушава обществения ред или спокойствието на гражданите на обществени места, а именно:

1. Забранява се зареждане на обекти за производство, съхраняване и търговия и на обекти в областта на услугите, разкрити и разположени в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони със смесено предназначение, както и в жилищни сгради с повече от едно жилище и сгради със смесено предназначение за времето от 23:00 до 08:00 часа;
2. Забранява се озвучаването на обекти по т.1 и на открити площи в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони със смесено предназначение за времето от 14:00 до 16:00 часа и от 23:00 до 08:00 часа, с изключение на железопътна гара, автогара и при използване на системи за предупреждение и оповестяване на населението при

бедствия;

3. Забранява се озвучаване на открити площи в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационно зони и територии и зони със смесено предназначение от пътни транспортни средства, с изключение на моторни превозни средства със специален режим на движение
4. Забранява се излъчване на шум по време на строителство за времето от 14:00 до 16:00 часа и от 23:00 до 08:00 часа.

10.4. Анализ на причините за повишение на нивото на акустично натоварване на средата

За територията на община Левски може да се направи изводът, че акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. Нивата на акустичното натоварване зависят предимно от следните фактори:

а. Източник „пътен трафик“

- Висока интензивност на пътния трафик и непрекъснато нарастване на автомобилите;
- Движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за скорост (особено по най-ощумените трасета);
- Съществуваща организация на движение и обособените зони за паркиране;
- Вид и състояние на пътните настилки по уличната мрежа (първостепенната улична мрежа – ПУМ), брой ленти и платна за движение, наличие/отсъствие на разделителна ивица - състоянието и видът на уличната мрежа са от съществено значение за нивата на транспортния шум. Многолентовото движение, отделянето на платната с разделителна ивица, асфалтовото покритие, сравнително доброто състояние на платната и естествено големите разстояния до прилежащите застройки са предпоставка за по-добрите акустични условия.
- Застроителни характеристики на средата – вид на застрояката (едностранна/двустранна), разположение спрямо платното (успоредно/перпендикулярно на оста), сключена, индивидуална в обособени парцели и т.н.- прилежащата на уличната мрежа изграденост също има същественото влияние върху разпространението на шума в дълбочина на жилищните квартали. Сключената по протежение на ПУМ застрояка пречи за разпространението на шума, поемайки върху себе си високите шумови натоварвания. Обратно – неключената застрояка, разположена напречно на ПУМ, многократно отразява уличния шум, пропускайки го в дълбочината на кварталните пространства. По този начин се получават различни ситуации по отношение на засегнатите територии и население от евентуален наднормен шум.
- Шумопоглътящи пояси и ограждения до пътните артерии и жилищните

райони. Изграждането на такива съоръжения се отразява благоприятно на акустичната среда в населените места.

б. Източник „ж.п. Трафик“

- Релсови трасета и ж.п. мотриси с ниски показатели по отношение на предаване и генериране на шум;
- Необходимост от програми за шумоизолации на съществуващите сгради, особено покрай основните ж.п. трасета

Ж.п. трафика поражда локално ниво на шум в зоните, покрай които преминава ж.п. линията.

Изводи и препоръки:

- ✓ Акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. Община Левски не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум. С най-голям дялово отношение за шумово замърсяване в общината може да бъде отнесен автотранспорта, следван от шумът породен от битов характер и производствения шум.
- ✓ Основните мероприятия, които се препоръчват, са свързани с подобряване организация на транспорта, пътната инфраструктура, начина на застрояване и организация на териториите, създаване и поддържане на "тихи зони" и зони, подлежащи на усилен шумова защита, прилежащи към детските, здравните и учебните заведения, жилищата и местата за отдих.

11.РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА, ЙОНИЗИРАЩИ И НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

11.1. Източници на йонизиращи лъчения

Йонизиращи са лъченията, които при взаимодействие с веществото (органична или неорганична материя) водят до образуване на електрични товари с различни заряди – йонизират веществото. Йонизиращи лъчения са алфа- и бета-частиците, гама-лъчите, електроните, позитроните, протоните, рентгеновите лъчи, неутроните, тежките йони и др. естествени и изкуствени радиоактивни източници.

Естествени източници на йонизиращи лъчения

Основната част от облъчването на населението се получава от естествени източници на радиация. Естествени източници на йонизиращи лъчения са: космични лъчи, земна радиация, води, строителни материали и др.

1. **Космичното лъчение** е природна даденост и облъчването от него не може да се предотврати или ограничи. Типичната стойност на средната индивидуална годишна доза, която се получава при външно облъчване от космичното лъчение за средни географски ширини на Земята, включително за България, е равна на 0,4 mSv/y (0,4 милисиверта за година).
2. **Земна радиация** – най-важният от естествените източници е радона. Най-високо е съдържанието на естествени радионуклиди във вулканичните скали (например гранит), както и в земни утаечни породи като глина, фосфати и други природни минерали. Гама-фонът в планински райони, богати на гранити, минерали и почви с високи концентрации на естествени радионуклиди, е по-висок. Резултатите от проведените по света изследвания показват, че гама-фонът вътре в помещенията на сгради е средно 20% по-висок отколкото на открито. Това зависи от количественото съдържание на естествени радионуклиди в използваните строителни материали и от локалния гама-фон на открито.

Изкуствени източници на йонизиращи лъчения

Към изкуствените източници на йонизиращи лъчения се отнасят:

- Газоаерозолни и течните радиоактивни изхвърляния на обекти на атомната енергетика;
- Отпадъчни води и отбита скална маса при миннодобивната дейност в т.ч. и от бивши обекти на уранодобива;
- Отпадъци от изгаряне на въглища при експлоатация на топлоелектрически централи (шлака, стурия, пепел и др.)
- Отлагания, налепи и утайки от инсталации за добив и преработка на нефт и газ;
- Минерални торове, получени от някои фосфорити;
- Странични и отпадъчни продукти от производството на черни и цветни метали, фосфатна промишленост и др.
- Строителни материали и др.
- Производство и употреба на радионуклиди за медицински и научни цели.

11.2. Източници на нейонизиращи лъчения

Нейонизиращото лъчение е термин, даден на радиацията в частта от електромагнитния спектър, където няма достатъчно енергия да предизвика йонизация. Той включва електрически и магнитни полета, радиовълни, микровълни, инфрачервени, ултравиолетови и видими лъчения.

Най-често срещаните видове ЕМП са: ЕМП с промишлена честота – в енергетиката (около високоволтовите линии, в подстанциите за високо напрежение и др.); радиочестотни ЕМП в телекомуникационните системи, машиностроенето, металообработването, електрониката, при физиотерапевтични процедури и др.

11.3. Радиологичен мониторинг

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви и се осъществява чрез:

- автоматизирана система за on line наблюдение;
- лабораторно-аналитична дейност за off line наблюдение (достъпът е ограничен).

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг, утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед №РД-295/28.04.2017 г. и включваща:

- Автоматизирана система за наблюдение на радиационния гама фон;
- Автоматизирана система за радиационен мониторинг на води;
- Лабораторно-аналитична дейност на off line наблюдение.

Автоматизирана система за наблюдение на радиоактивния гама фон

Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон се състои от 26 локални мониторингови станции, измерващи мощността на дозата. Станциите са разположени по цялата територия на страната, работят в непрекъснат режим и изпращат данни в централната станция в ИАОС.

Автоматизираната система е част от Европейската система за обмен на радиологични данни (EURDEP) и ежедневно изпраща информация за радиационния статус в страната.

Автоматизирана система за радиологичен мониторинг на води

ИАОС администрира Автоматизираната система за радиационен мониторинг на води – р. Дунав в района на АЕЦ „Козлодуй“ (АСРМВ). Системата дава възможност при евентуално радиоактивно замърсяване на р. Дунав да се определи категорично, дали източника е АЕЦ „Козлодуй“.

Лабораторно-аналитични дейности на off line наблюдение

Радиометричните измервания в условия на пробонабиране и последващи лабораторно-аналитични дейности се осъществяват от лабораториите за радиационни измервания в София, Бургас, Варна, Враца, Монтана, Плевен, Пловдив и Стара Загора.

Освен фонов радиологичен мониторинг се извършва и надведомствен мониторинг на радиационното състояние на околната среда в наблюдаваната зона на АЕЦ „Козлодуй“, както и в райони на бивши уранодобивни обекти и други потенциални замърсители.

На базата на резултатите от проведения радиологичен мониторинг се изготвят

тримесечни бюлетини и Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в България. Данните от извършвания радиологичен мониторинг се докладват ежегодно към ЕК и се събират в общоевропейска база данни – REM (Радиологичен мониторинг на околната среда).

11.4. Източници на йонизиращи лъчения на територията на община Левски

Агенцията за ядрено регулиране <http://eservices.bnra.bg/sprIzdLicOut.jsf>, поддържа публичен регистър на лицата, извършващи дейности с източници на йонизиращи лъчения (в частност – на територията на община Левски).

За територията на община Левски, агенцията за ядрено регулиране е издала един лиценз за дейност с ИЙЛ – „Многопрофилна болница за активно лечение - Левски“ ЕООД. На територията на община Левски няма обекти, работещи с радиоактивни вещества.

Като потенциални източниците на нейонизиращи лъчения на територията на община Левски могат да секласифицират:

- радиопредаватели на къси, средни и дълги вълни;
- частни радиостанции на УКВ;
- телевизионни предаватели и ретранслатори;
- подстанции за високо напрежение;
- електропроводи;
- трафопостове, захранващи жилищни квартали;
- базови центри на мобилните оператори;
- системи за мобилни комуникации на транспорт, полиция, бърза помощ и др.;
- радарни системи и други сателитни връзки;

Данните за радиационната обстановка са получени от Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2019 година, приет на заседание на Министерски съвет на 26.05.2021 г. На територията на община Плевен е разположен един пункт от Националната автоматизирана система за непрекъснат мониторинг за радиационния гама фонд. През 2019 г. не са наблюдавани стойности, различни от естествените, характерни за съответния пункт.

В необработваемите почви не са установени отклонения от типичните стойности на специфичните активности за уран, радий, торий, за калий и за олово, както и в измерените стойности на радиационния гама фон на почвите

В повърхностните водни тела също не са установени замърсявания с естествени и техногенни радионуклиди.

Изводи и препоръки:

- ✓ Не са регистрирани повишени стойности на радиационния гама-фон, различни от

характерните за пунктовете на мониторинговите станции.

- ✓ За последните години не са регистрирани повишения на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди
- ✓ В необработваемите почви не са установени отклонения от типичните стойности на специфичните активности;

12. СОЦИАЛНА СРЕДА

1. Демографска характеристика

1.1. Брой на населението

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност. В резултат на демографските и емиграционните процеси към 31.01.2021 г. население на община Левски по настоящ адрес 19739 лица. В общинския център град Левски към 31.01.2021 г. живеят общо 10 294 лица, а останалото население в размер на 9445 души живеят в 13 села. (таблица №31)

Таблица 31 Данни за броя на населението на община Левски към 31.01.2021 г.

№	Населено място	Население по настоящ адрес
1	с. Асеновци	1649
2	с. Аспарухово	632
3	с. Божурлук	94
4	с. Българене	749
5	с. Варана	24
6	с. Градище	965
7	с. Изгрев	442
8	с. Козар Белене	704
9	гр. Левски	10294
10	с. Малчика	1230
11	с. Обнова	2064
12	с. Стежерово	370
13	с. Трънчовица	522
	Общо	19739

Източник: „ГРАО“, община Левски

За последните пет години се наблюдава намаление в броя на населението в община Левски, както при градското, така и при селското население. Тази тенденция е характерна за област Плевен и страната като цяло.

Намалението на населението е един от основните лимитиращи фактори за бъдещото развитие на общината, които негативно ще се отразят най-вече върху работната сила и възпроизводствения му потенциал.

По данни от официална справка от отдел „ГРАО“ към община Левски, в общината има три села с население над 1000 души – Асеновци, Малчика и Обнова. С население под 100 души са селата Варана и Божурлук.

Според данни на НСИ, към 31.12.2020 г. населението на община Левски е 16 891 души. Информация за населението на област Плевен и Община Левски по данни на НСИ към 31.12.2020 г. е представено в таблица № 32, а населението под, над и във трудоспособна възраст е представено в таблица №33.

Таблица 32 Население на община Левски по данни на НСИ към 31.12.2020 г.

	Общо			В градове			В села		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Област Плевен	233438	113082	120356	153832	73621	80211	79606	39461	40145
Община Левски	16891	8124	8767	8567	4042	4525	8324	4082	4242

Източник: НСИ

Таблица 33 Население във, под и над трудоспособна възраст в община Левски към 31.12.2020 г.

Възрастови групи	общо			в т.ч. градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
общо	16891	8124	8767	8567	4042	4525
Под трудоспособна възраст	2354	1197	1157	1278	634	644
В трудоспособна възраст	9146	4914	4232	4837	2495	2342
Над трудоспособна възраст	5391	2013	3378	2452	913	1539

Източник: НСИ

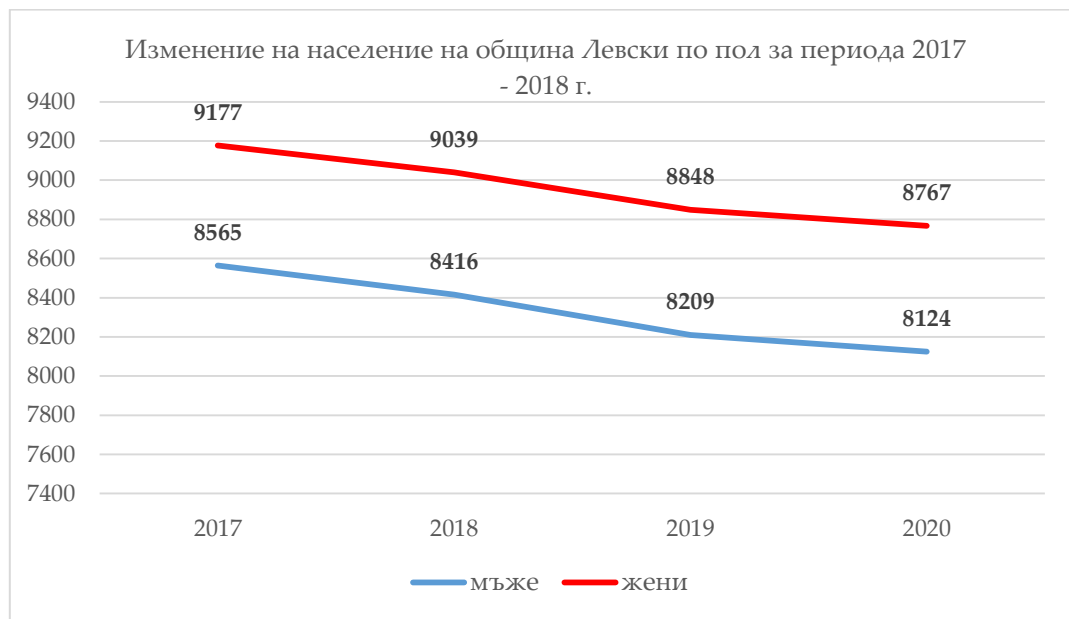
Спрямо общините в областта по брой на населението, община Левски се намира на четвърто място. Най-голяма е община Свищов, а най-малка община Летница. По население Левски е на трето място сред съседните общини. Населението на общината е равномерно разпределено, - 50,7 % живеят град Левски, 49,2% в малките население места.

1.2. Възрастова структура

Възрастовата структура на населението е определяща, както за количеството и качеството на човешките ресурси в общината, така и за демографския ѝ потенциал и не на последно място – за натовареността на социалната система на общината. Тя е с определящо значение за естественото възпроизводство на населението и формирането на трудовите ресурси.

Към 31.12. 2020 г., мъжете в община Левски са 8124 (48.1 %), а жените 8767 (51,9%). Структурата на населението на община Левски по пол (фиг. 13) за периода 2017 – 2020 година показва слабо намаляване на съотношението мъже / жени. Към настоящият

момент, спрямо 2017 г., мъжете са намалени с 5.2%, докато при жените това намаление е с 4,5%.

Фигура 13 Население по пол в община Левски

Във всички населени места (с изключение на с. Аспарухово) се наблюдава струпване на население във възрастова група 50+. Най-отчетлива е тенденцията в селата Божурлук, Българене, Варана, Изгрев, Стежерово и Трънчовица, където населението на възраст 50+ над два пъти надвишава това във възрастова група 15-49 години.

Съществено влияние върху развитието на демографските процеси в общината оказват също половата, етническата и образователна структури, раждаемостта и смъртността, както и миграционните процеси на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

1.3.Раждаемост и смъртност

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на стойностите за раждаемост, смъртност, естествен прираст (ЕП) и др.

В съответствие с характерните за цялата страна тенденции населението на община Левски бележи отрицателен естествен прираст от -328 души (31.12.2020г.). През наблюдавания период 2017 -2020 г., стойността на ЕП варира, като отчетливо по-висока е през 2020 г. Това се дължи на трайната тенденция за намаляване на раждаемостта и задържащата се висока смъртност на населението.

Таблица 34 Основни демографски показатели за община Левски

Показатели	2017	2018	2019	2020
------------	------	------	------	------

Живородени	133	125	129	116
мъже	68	67	63	57
жени	65	58	66	59
Умрели	407	386	383	444
мъже	230	210	200	231
жени	177	176	183	213
Естествен прираст	-274	-261	-254	-328
мъже	-162	-143	-137	-174
жени	-112	-118	-117	-154

Източник: НСИ

От демографска гледна точка, относително ниската раждаемост (по отношение на възпроизводствения процес) се дължи на понижената плодовитост на жените в родилна възраст и на намаляването на техния брой. Проявяващият се в момента отрицателен ефект от намаляващия брой на жените в родилна възраст ще дава отражение върху възпроизводството на населението и през следващите десетилетия. Промяната се дължи на измененията в социално-икономическите условия, а от там и в ценностната система на жените – на преден план излизат такива ценности като завършване на образованието и осигуряване на работа.

Един от тревожните демографски проблеми в общината в момента е относително високото ниво на смъртност. Основен фактор, обуславящ динамиката в общата смъртност е процесът на демографско остаряване, характерен както за страната и област Плевен, така и за община Левски. Поради застаряването на населението и влошаването на здравното обслужване, през последните 20 години се отбелязва трайна тенденция към поддържане на относително високи стойности на смъртността в общината.

Отрицателните стойности на естествения прираст остават относително високи, което води до намаляване на демографския потенциал на общината, а това ще играе ролята на ограничаващ фактор за бъдещото ѝ социално-икономическо развитие. Отрицателният естествен прираст в комбинация с остаряването на населението влошава възпроизводствените възможности, което се потвърждава от стойностите на основните демографски показатели. Подобряването на социално-икономическата ситуация в общината, е една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст.

1.4. Механично движение на населението

Миграциите или механичното движение на населението, заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия.

Стойностите на механичния прираст на населението в община Левски варират, като остават отрицателни през наблюдавания период, т.е. броят на изселванията превишава

броят на заселванията, изключение има единствено за 2020 г., когато броя на заселилите се надвишава този на изселилите се.

Таблица 35 Механично движение на населението в община Левски

Община Левски	2017	2018	2019	2020
Заселени	302	371	366	526
мъже	131	168	172	250
жени	171	203	194	276
Изселени	435	397	510	364
мъже	208	147	242	161
жени	227	223	268	203
Механичен прираст	-133	-26	-144	162
мъже	-77	-6	-70	89
жени	-56	-20	-74	73

Източник: НСИ

И при двата процеса (заселване и изселване) по-голям е броят на жените, което говори за по-голяма мобилност при женския пол, свързана с търсене на по-добри условия за живот и професионална реализация.

Отрицателният механичен прираст през последните години, в т.ч. изселванията на млади хора от общината води до влошаване на демографските структури, а чрез тях и до проблеми в естественото възпроизводство на населението.

Емиграционните процеси се изразяват от една страна в напускането на общината от по-младите хора в посока към по-големи градове, главно към гр. Плевен, с по-развита икономика и повече възможности за професионална и лична реализация. Емигрирането на млади и образовани хора може да има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на общината.

1.5. Заболеваемост и болести

Честотата на регистрираните заболявания в Плевенска област за 2019 г. бележи леко увеличение и е 2495 на 1000 души от населението /2458 ‰ – за 2018 г. и 2431 ‰ – за 2017г./.

Най-високи са честотата и относителния дял на болестите на органите на кръвообращението /22.2%/, заболяванията на дихателната система/13.4 %/, болести на костно-мускулната система/11.%/.

В гр. Левски функционира МБАЛ – Левски ЕООД, която е с надобщинско значение и разполага със следните отделения: психиатрия, физиотерапия и рехабилитационна медицина, образна диагностика, нервни болести, анестезия и интензивно лечение, акушерство и гинекология, вътрешни болести, педиатрия, хирургично, УНГ. В болницата има и клинична и микробиологична лаборатория и кръвна банка. В общината има и два хосписа, които се помещават в сградата на МБАЛ – Левски ЕООД.

2. Икономическа активност

В икономическия профил на общината водещи отрасли остават селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и машиностроителната промишленост. Предприятията, които формират облика на общината, обаче, трудно се адаптират към икономическата динамика и изостават от гледна точка модернизация и конкурентоспособност като губят своите позиции на пазара.

Малките и микропредприятия работят най-често в сферата на ХВП, но често се оказват неустойчиви на промените на пазара и затова и броят им през годините е динамичен. Неблагоприятна тенденция е липсата на инициативност и предприемачество, като така липсва фактор, който да промени настоящата икономическа конфигурация и да внесе свежи ресурси. Селското стопанство има много добри перспективи за развитие, но в момента също е в застой, най-вече поради трудните условия за развитие на земеделието в национален мащаб. Друг отрасъл с потенциал, който за разлика от селското стопанство до момента не е засегнат, това е туризмът. За развитието му, обаче са необходими инвестиции в МТБ, в човешки ресурси, маркетинг и създаване на туристически маршрути, както и поддържане на туристическите обекти.

Сравнителните предимства на община Левски са свързани основно с:

- Наличие на благоприятни природо-географски условия и традиции за развитие на селското стопанство;
- Наличие на машиностроителна промишленост с утвърдени позиции и дългогодишни традиции;
- Благоприятно транспортно-географско положение, добра транспортна връзка, включително с Румъния и възможност за удобен транспорт на продукцията и търсене на нови пазари;
- Потенциал за развитие на туризма.

Конкретните икономически параметри на община Левски я поставят сред развитите общини в областта, която изостава далеч след Плевен и Белев, но се нарежда до Кнежа и Червен бряг. Към 2017 година в общината функционират 403 предприятия⁸, като 267 (66%) от тях са позиционирани в общинския център. В по-голямата си част, предприятията са микро-предприятия с до 9 души, като те представляват 88% от всички предприятия. Малките предприятия поддържат най-висок дял в произведената продукция. Средните предприятия (от 50 до 249 души) представляват едва 2,2% от всички като създават около 1/5 от произведената продукция. Големи фирми не функционират в общината.

Производствените мощности и услугите са съсредоточени в град Левски, докато селското стопанство се развива в селската част на общината. Община Левски концентрира средните и малки предприятия в общинския център. Предприятията са съсредоточени в периферните части на града, а компактна индустриална зона е

⁸ По данни от ОУП на Община Левски

сформирана в южната част на града, където се намира и жп гарата – притегателна точка, осигуряваща бърза транспортна връзка.

Основни предприятия, които дълги години са били гръбнак на икономиката на общината са се сформирали именно във връзка с жп линията от една страна като транспортен възел, а от друга – като обслужващ център. Промяната на ролята на железопътния транспорт в България оказва влияние и върху развитието на този тип индустрия.

Изводи и препоръки:

- ✓ *Населението на община Левски е 16891 жители (2020 г.). Разпределението на населението в общината е сравнително равномерно разпределено.*
- ✓ *Към 31.12. 2020 г., мъжете в община Левски са 8124 (48.1 %), а жените 8767 (51,9%).*
- ✓ *Във всички населени места (с изключение на с. Аспарухово) се наблюдава струпване на население във възрастова група 50+. Най-отчетлива е тенденцията в селата Божурлук, Българене, Варана, Изгрев, Стежерово и Трънчовица, където населението на възраст 50+ над два пъти надвишава това във възрастова група 15-49 години;*
- ✓ *В съответствие с характерните за цялата страна тенденции населението на община Левски бележи отрицателен естествен прираст;*
- ✓ *Един от тревожните демографски проблеми в общината в момента е относително високото ниво на смъртност. Основен фактор, обуславящ динамиката в общата смъртност е процесът на демографско остаряване, характерен както за страната и област Плевен, така и за община Левски*

13. УПРАВЛЕНЧЕСКИ ФАКТОРИ

1. Административна структура на община Левски

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт, който упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. В община Левски, според разпределението на дейностите, които извършва при подпомагане на органа на местната власт, общинската администрация е разделена на обща и специализирана. Към общата администрация се отнася Дирекция „Бюджет, финанси и счетоводство“, включваща финансов контролор, сектор „Счетоводство“, сектор „Бюджет и финанси община“, сектор „Бюджет и финанси кметства“, сектор „Административно и организационно-техническо обслужване“.

В Община Левски няма обособен отдел, в чийто функции са включени само дейности в областта на опазването на компонентите околната среда в т.ч. по управление на отпадъците. Голяма част от дейностите в горепосочения обхват се изпълняват от

служители Дирекция „Градоустройство и архитектура“, сектор „Общинска собственост и екология“, функция „Екология, озеленяване и чистота“.

Сектор „Общинска собственост и екология“, Функция „Екология, озеленяване и чистота“ включва 1 експерт Екология (опазване на околната среда, в т.ч управление на отпадъците), 1 мл. специалист „Озеленяване“(1/2 щат) – с функции, оглед на рискови дървета, подготовка на разрешителни за сечи. Озеленяване на цветни алеи в регулацията на град Левски се извършва от ОП „БКС-Левски“ – гр. Левски.

При разработването на общинския бюджет по дейности „Чистота“ и „Озеленяване“ водеща роля има дирекция „Бюджет и финанси“. Контролни функции в областта на опазването на околната среда има Дирекция „Градоустройство и архитектура“, сектор „Общинска собственост и екология“, функция „Екология, озеленяване и чистота, със задължения да:

- Осъществява контрол на количеството и качеството на извършваните дейности от сметопочистващите фирми и договорни отношения с Община Левски;
- Осъществява контрол по ЗУО, наредбите на Общински съвет – Левски, свързани с опазване на околната среда и опазване на озеленените площи;
- Извършва проверки и дава становища по жалби и сигнали на граждани, отнасящи се до замърсяване и увреждане на околната среда;
- Осъществява контрол по почистването на отводнителните канали и деретата на територията на община Левски;
- Извършва съвместни проверки с РИОСВ – Плевен и БД „Дунавски район“ с център Плевен относно състоянието на околната среда.
- Подготвя заповеди за отсичане на дълготрайни декоративни дървета, издава становища и предписания за компенсационни озеленителни и залесителни програми. Поддържа регистър на зелените площи по изработени елементи;
- Възлага задачи, свързани с поддръжката на зелените площи, резитбите и обектите за благоустрояване;
- Контролира и отчита дейността по поддръжката на зелените площи и резитбите;
- Разработва и периодически актуализира общински програми по основните екологични проблеми;
- Решава проблеми с управлението на битовите, строителните и опасни отпадъци от бита за тяхното депониране, преработка, рециклиране;
- Изготвя екологични оценки, ОВОС, ОС, екологични експертизи и др.

2. Нормативна уредба

Местната нормативна уредба в областта на опазване на околната среда включва следните нормативни актове, приети от Общински съвет – Левски:

- Наредба №1 за опазване и поддръжане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на община Левски;

- Наредба №11 за управление на отпадъците на територията на община Левски;
- Наредба №16 за изграждане и поддържане на зелената система на територията на община Левски.

Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на община Левски

Наредбата урежда осигуряването на обществения ред и спокойствието на гражданите, контрола относно шума, опазването на общинската собственост и поддържането на чистотата на околната среда на територията на община Левски.

С наредбата се забранява:

1. отвеждането на води от строителни площадки, бетонови възли, автомивки, стопански и промишлени предприятия, организации и други към уличните платна.
2. отвеждането на фекални води и помийни ями към други дворни места или улични платна.
3. Миенето на прозорци, витрини и тераси по начин, предизвикващ замърсяване или наводняване на по-долните етажи и прилежащите площи;
4. Замърсяването на водоизточниците, обществените чешми, фонтаните и шадраваните.
5. Извеждането на вредни газове и дим през прозорците, стените и вратите на жилищата и помещенията за обществени и домашни нужди.
6. Изгаряне на автомобилни гуми, пластмасови изделия, отпадъци и други силно димящи предмети и вещества.
7. Замърсяването на площадите, улиците и зелените площи и други публични места с опаковки и отпадъци от закуски, сладкарски изделия, други хранителни продукти, напитки, дъвки, тютюневи изделия и други подобни.
8. Почистването на тротоарите и прилежащите части на сградите с миешипрепарати, когато има опасност за намиращите се в близост дървета, храсти или тревни площи.
9. Изхвърляне на сняг, третиран със сол около дървета, храсти и в зелени площи.
10. Изливането и изхвърлянето в канализацията на опасни вещества и отпадъци, моторни масла и други нефтопродукти.
11. Миенето, гресирането и ремонтирането на моторни превозни средства на улиците, тротоарите, паркингите, площадите, зелените площи, в местата за отдих и край поречия или водоеми.
12. Изливането на вода от прозорците и балконите на сградите към пешеходната зона.
13. Тупането и изгърсването на килими, черги, покривки за маса и други вещи от балконите и прозорците на сградите, както и изхвърлянето на загасени или димящи угарки и цигарена пепел към пешеходната зона.
14. Изхвърлянето на отпадъци, заемаването на тротоарите и уличните платна със стоки или строителни материали, извън необходимото технологично време за извършване на товаро-разтоварната дейност.

- 15.Превозването на строителни материали, смет, въглища и други да се извършва в превозни средства, които допускат разпиляване на товара и замърсяване на улиците.
- 16.Складирането на амбалажи по улиците, тротоарите, пред входовете на обектите, разтоварването на въглища и други за повече от 24 часа, като след прибирането им местата се почистват от съответния отговорник или собственик.
- 17.Поставянето на некролози, плакати, обяви, реклами, указателни табели и други по дървета, огради, стени на сгради и на всички други места, които не са специално предвидени и определени за тази цел.
- 18.Изразходването на питейната вода за поливане на зеленчукови насаждения, както и за миене на улици, тротоари, МПС и други .
- 19.Писането, драскането и рисуването на графити по стените на сградитеи оградите, дърветата, служебни табели и знаци, рекламни, спортни, детски и други съоръжения за обществено ползване.
- 20.Късането и повреждането на обяви, реклами, указатели, табели, и други, които са поставени на определените за тази цел места.
- 21.Преминаване и престой на превозни средства и земеделска техника в градини, зелени площи и детски площадки в населените места
- 22.Паркиране на МПС по начин, който възпрепятства извозването иобслужването на съдовете за битови отпадъци.

Наредба №11 за управление на отпадъците на територията на община Левски;

Съгласно чл. 22 от ЗУ, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предава на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Сега действащата Наредба за управление на отпадъците за територията на община Левски е приета с решение №541/31.07.2014 г. на Община Левски. Наредбата урежда:

- правата и задълженията на общинската администрация;
- изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.
- контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите на настоящата наредба.

- определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови (ТБО) и строителни отпадъци (СО), включително биоразградими отпадъци (БРО), биоотпадъци (БО), опасни битови отпадъци (ОБО), масово разпространени отпадъци (МРО), на територията на община Левски, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.
- екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Левски с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда при спазване на приоритния ред (йерархия) за управление на отпадъците;

Аналитичния преглед на общинската наредба за управление на отпадъците показва, че отговаря на определенията в чл. 22 от ЗУО, най-съществени изисквания за съдържание на общинските наредби.

Наредба №16 за изграждане и поддържане на зелената система на територията на община Левски.

С тази наредба се уреждат обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на Община Левски.

Зелената система на Община Левски е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места в нея независимо от формите на собственост. Общинският съвет на Община Левски чрез бюджета на общината осигурява необходимите средства за поддържане на декоративната растителност в общинските зелени площи.

Органите за управление на зелената система са Общинският съвет на Община Левски, кметът на Община Левски и кметовете на кметства в общината. С наредбата се определят функциите на общинската администрация за изграждането, поддържането и опазването на зелената система на Община Левски

Общинският съвет на Община Левски управлява качеството на зелената система на общината в съответствие с функционалното ѝ предназначение и териториалното разположение на зелените площи.

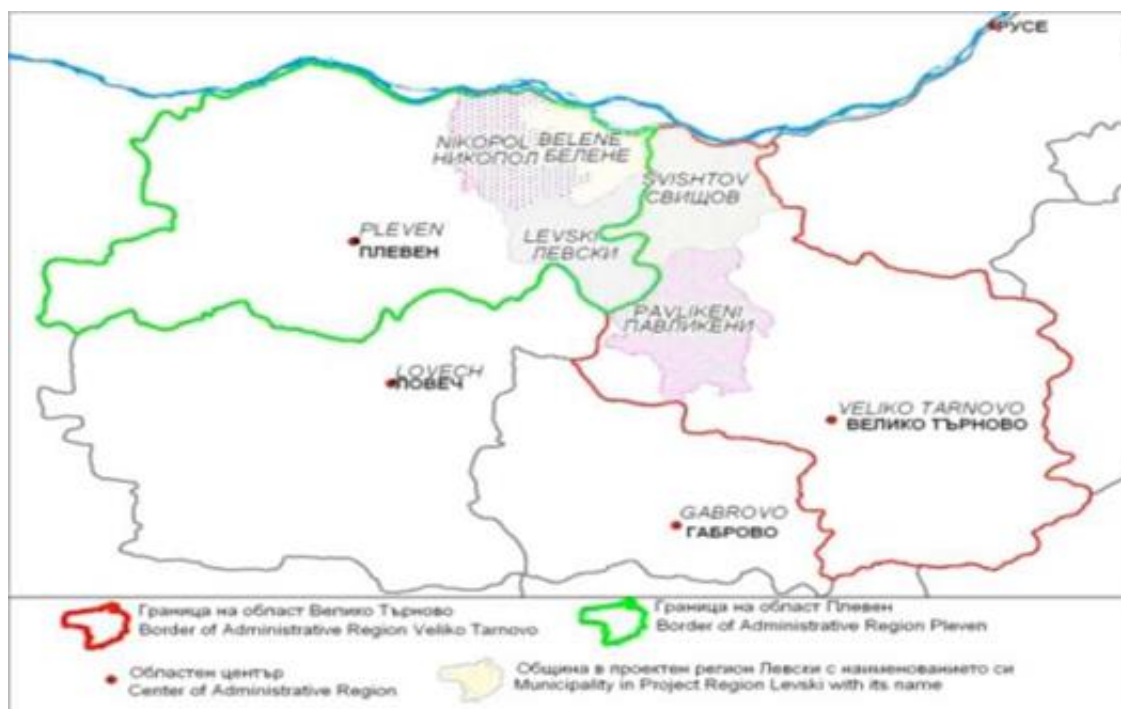
Съгласно наредбата, кмета на Община Левски ръководи и координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система на общината, организира изпълнението на бюджета по дейност “озеленяване” и на дългосрочните програмиза развитието на зелената система и дава указания по приложението на тази наредба.

3. Сътрудничество с други общини и организации

3.1. Регионално сдружение за управление на отпадъците Левски/Никопол

Съгласно ЗУО, общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Община Левски е част от Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Левски/Никопол, заедно с общините Никопол, Белене, Свищов и Павликени. Общините част от региона обхващат територия от общо 2363,3 кв. км, с население от 86 368 жители към 31.12. 2020 г. (фигура 14)

Фигура 14 Административни граници на общините част от РСУО Левски/Никопол

С протокол №1 от 31.05.2013 г. се учредява „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Левски(Никопол)“ с което се приемат Вътрешните правила за работа на сдружението. С Протокол №11 от 04.11.2016г. на Общото събрание на РСУО Левски/Никопол/, и Решение №2 се определя делът на всяка от общините членове на сдружението както следва: Община Никопол- 8,77% , Община Белене – 9,72%, Община Свищов – 40,25%, Община Левски – 18,78%, и Община Павликени – 22,48%.

Регионалното депо за неопасни отпадъци, регион Левски (Никопол) е разположена в ПИ №280011, ЕКАТТЕ 65320, на 2,6 км от с. Санадиново, община Никопол. Имотът е с обща площ от 173,981 дка, от които площта на депото е - 51 199 кв.м.

Общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС) към Министерството на околната среда и водите или други национални публични източници на финансиране само след създаването на регионално сдружение.

3.2. Взаимодействие с държавни и техните регионални сдружение

По редица въпроси в областта на опазването на околната среда общинска администрация Левски си сътрудничи и осъществява обмен на информация със следните държавни институции и техните регионални структури:

- Министерство на околната среда и водите (МОСВ)
- Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ);
- Регионална лаборатория Плевен – към ИАОС;
- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Басейнова дирекция „Дунавски района“
- Регионална здравна инспекция – Плевен
- Водоснабдяване и канализация – Плевен ЕООД;
- Областна администрация – Плевен;
- Областна дирекция „Земеделие“ – Плевен;
- Областна дирекция по безопасност на храните към Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ);

При осъществяване на дейностите в областта на опазването на околната среда общинска администрация Левски си взаимодейства и с Общински предприятия „БКС“ – Левски, както и с фирми предоставящи услуги в областта на управлението на отпадъците.

4. Предлагани дейности и услуги от община Левски

Рамковият закон в областта на опазването на околната среда в националното законодателство е Закона за опазване на околната среда. Той дава общата визия за целите, приоритетите и задълженията по опазване и устойчиво ползване за всеки един от компонентите и факторите на околната среда, които се доразвиват в отделни закони. Основните задължения на органите на местната власт са разписани в чл. 15 от ЗООС.

Най-общо предлаганите услуги и дейности във връзка с опазване на околната среда са:

- Дейности и услуги в областта на управление на отпадъците;
 - o Събиране и транспортиране на битови отпадъци;
 - o Поддържане чистотата на териториите за широкото обществено ползване;
- Дейности и услуги по озеленяване;
- Дейности и услуги по водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчни води;
- Други дейности определени със закон;

4.1. Дейности и услуги в областта на управлението на отпадъците

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС – Левски“ – гр. Левски, съгласно Заповед № 916/21.10.2020 г. на кмета на Община Левски. За организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки общината има сключен договор с организация по оползотворяване – „Екопак България“ АД. Транспортирането на отпадъците от опаковки се извършва от подизпълнител – външен контрагент – „Евро Инпекс Варна“ ООД- гр. София.

За организиране на дейности по разделно събиране на масово разпространени отпадъци, община Левски има сключени договори с „Топливо Инвест“ ЕООД; „Ауторек“ ЕАД и „ТРАНСИНС АВТОРЕЦИКЛИРАЩ КОНСОРЦИУМ“ АД - гр. Варна. Приемането на опасните битови отпадъци в пилотния център за събиране и съхранение на отпадъците се извършва от звено към ОП „БКС-Левски“ – гр. Левски.

Община Никопол е притежател на Комплексно разрешително №500-Н0/2014 г. за експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски/Никопол, актуализирано с решение №500-Н0-И0-А1/2020 г. Съгласно Условие 3.4 от КР №500-Н0/2014 г., притежателя на комплексното разрешително може да възлага въз основа на писмен договор, дейностите по стопанисване на „Регионална система по управление на отпадъците в регион Левски/Никопол“ на българско или чуждестранно юридическо или физическо лице, регистрирано като търговец по Търговския закон или по националното си законодателство, което да изпълнява дейностите свързани с експлоатация, закриване, поддръжка и следексплоатационни грижи за площадката на депото. От 2021 г., избраният по реда на ЗОП, оператор на „Регионална система по управление на отпадъците регион Левски/Никопол“ е ДЗЗД „Регионални системи Левски/Никопол/2020“. Предвид обстоятелството, че друго юридическо лице ще извършва експлоатацията и стопанисването на регионалната система за управление на отпадъците, с договор № 105/09.02.2021 г., община Никопол – като възложител, възлага дейностите от комплексно разрешително №500-Н0/2014 г. на ДЗЗД „Регионални системи Левски/Никопол/2020“, с което дружеството е поело всички произтичащи от договора, права и задължения.

4.2. Дейности и услуги по озеленяване

Кметът на Община Левски ръководи, координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система на общината, като организира изпълнението на бюджета по дейност „озеленяване“.

Специалистите от общинската администрация отговарят за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Община Левски като:

- разработват и предлагат на кмета на общината проект за необходимите средства за следващата бюджетна година за поддържане на зелените площи;
- контролират изразходването на общинските бюджетни средства за изграждане, поддържане и опазване на общинските зелени площи;

- съгласуват визи за проучване и проектиране;
- заверяват заснемания и изготвя експертни становища за съществуващата в поземлените имоти растителност при изработване или изменение на ПУП и при издаване на визи за проучване и проектиране в определените с тази наредба случаи;
- съгласуват инвестиционни проекти по част "Паркоустройство и благоустройство" за проекти и строежи за възстановяване и озеленяване на терена към обектите на техническата инфраструктура в определените с тази наредба случаи;
- дават препоръки за опазване на растителността и указания за извършване на компенсаторно озеленяване;
- определят режима на движение на МПС, зареждащи търговски и обслужващи обекти в зелените площи по чл. 61, ал. 4 от ЗУТ;
- изготвят средносрочни и краткосрочни програми за планиране и изграждане на нови зелени площи;
- изготвят задания за инвестиционни проекти за обекти на зелената система, които се възлагат по реда на Закона за обществените поръчки;

По реда на Наредба №16 за изграждане и поддържане на зелената система на територията на община Левски, приета от Общински съвет – Левски, се установяват и обезщетяват всички вреди, причинени на озеленените площи и декоративната растителност. Наложените глоби и санкции постъпват в общинския бюджет.

4.3. Дейности и услуги по водоснабдяване, канализация и пречистване на води

Дружеството, което поддържа, експлоатира и стопанисва водоснабдителни и канализационни мрежи и системи, съоръжения и пречиствателни станции на територията на област Плевен, е „Водоснабдяване и канализация – Плевен“ ЕООД.

"ВиК" ЕООД - Плевен е Дружество със 100% държавно участие, като функциите на принципал се изпълняват от Министъра на регионалното развитие и благоустройството

Кметът на общината контролира:

- изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи и съоръженията за пречистване на битови отпадъчни води;
- изграждането, поддържането и експлоатацията на водостопанските системи на територията на общината с изключение на тези, които са включени в имуществото на търговски дружества различни от ВиК операторите с държавно и/или общинско участие в капитала.

Регулирането на цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК операторите, се осъществява от Комисията за енергийно и водно регулиране.

Комисията утвърждава цените на ВиК услугите:

- цена за доставяне на вода на потребителите в левове за кубически метър;
- цена за отвеждане на отпадъчни води в левове за кубически метър;
- цена за пречистване на отпадъчни води в левове за кубически метър.

Прилаганите от ВиК операторите цени не могат да бъдат по-високи от утвърдените от комисията.

Управлението на ВиК системите се осъществява от:

- министъра на регионалното развитие и благоустройството, който координира управлението на ВиК системите на национално ниво;
- асоциацията по ВиК, в която участват държавата и една или повече общини – когатособствеността на ВиК системите в границите на обособената територия е разпределена между държавата и общините или между няколко общини.

4.4. Дейности по осигуряване качеството на въздуха

Целта на Закона за чистотата на атмосферния въздух е защита здравето на хората, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културните ценности от вредни въздействия, както и предотвратяване настъпването на опасности и щети в следствие изменение в качеството на атмосферния въздух.

В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми в установени срокове. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда по чл. 79 от Закона за опазване на околната среда и същите включват целите, етапите и сроковете за тяхното постигане; средствата за обезпечаване на програмата; отчетността и контрола за изпълнението и оценка на резултатите.

4.5. Издаване на разрешително за ползване на лечебни растения

Разрешително за ползване на лечебните растения се издава от общинска администрация когато ползването е от:

- земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места – общинска собственост;
- териториите и акваториите в строителните граници на населените места – общинска собственост.

Разрешително се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване.

5. Бюджет и разходи на общината, свързани с опазване на околната среда

Деятелностите в областта на опазването на околната среда, които се финансират от общинския бюджет, могат да се групират според финансирането си, както следва:

- Озеленяване;
- Дейности, финансирани от приходите от такса битови отпадъци;
- Други дейности по опазване на околната среда;

5.1. Бюджет на общината

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др.

Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България. За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери.

Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности- издръжка ОбА, ЦДГ и други.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снегочистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

Годишния бюджет на община Левски за 2021 г. в порядъка от 18 383 685 лв. годишно, разходите по функции озеленяване са 185 297, по функция чистотата 1 574 876 лв. и управление на дейностите по отпадъци 79 680 лв., като приблизително около 10% се изразходват за дейности по околна среда, озеленяване и поддържане на чистотата на обществените площи в т.ч. управление на отпадъците.

5.1.1. Приходи

Приходите на община Левски, свързани с опазване на околната среда за периода 2019 – 2020 г., е както следва:

№	година	Приходи лв.
1	2019 г.	27 758,28
2	2020 г.	30 202,43

Източник: Община Левски

Приходите в бюджета на община Левски за финансиране на дейности в областта на опазване на околната среда се осигуряват посредством:

1. Местни такси – Такса битови отпадъци.

2. Приходи от структурни фондове на ЕС, Кохезионния фонд и държавния бюджет

Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) е една от оперативните програми на Република България, изготвяни в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Финансирането на ОПОС е чрез ЕФРР, КФ и национално съфинансиране.

ПУДООС:

- Безвъзмездно финансира екологични проекти на общини;
- Отпуска заеми за финансиране на екологични проекти и дейности на общини.

3. Друди местни такси, определени със закон

Такси за позволено за ползване на лечебни растения - позволено за ползване на лечебните растения се издава от общинска администрация, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места и териториите и акваториите строителните граници на населените места – общинска собственост. Такса не се заплаща, когато ползването на лечебните растения е за лични нужди.

4. Глоби и санкции

Осемдесет на сто от санкциите за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми по реда на ЗООС от наказателни постановления, издадени от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира санкционираният субект (чл.65, ал.1 ЗООС).

Осемдесет на сто от имуществените санкции за административни нарушения за неизпълнение на условия в комплексно разрешително, свързани със замърсяване на атмосферния въздух, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира инсталацията (чл.65, ал.3 ЗООС).

Приходите от глоби и санкции, налагани от кметовете на общини или оправомощени от тях лица, по реда на:

- Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на община Левски;
- Наредба №11 за управление на отпадъците на територията на община Левски;
- Наредба №16 за изграждане и поддържане на зелената система на територията на община Левски.

Горепосочените приходи се изразходват за екологични проекти и дейности по приоритети, определени в общинската програма за околна среда.

5. Приходи от концесионни възнаграждения по реда на Закона за подземните

богатства

Концесионерът дължи концесионно плащане, размера на което се определя с акт на Министерски съвет, а условията и реда за концесионното плащане се определят в концесионния договор. Цялото концесионното плащане или част от него, в зависимост от вида на полезните изкопаеми и др., се превежда по бюджетите на общините по местонахождение на концесионните площи.

6. Приходи от такса за притежаване на куче

7. Приходи от други актове, регламентирани с местни нормативни актове

В общинския бюджет на Община Левски постъпват приходи от такси за услуги, определени с *Наредба №6 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услугите*, приета от Общински съвет – Левски.

Такса битови отпадъци осигурява основния дял от приходите от такси за общините в България и определя един стабилен процент от общинските бюджетни приходи. Приходите от такса битови отпадъци се характеризират с по-благоприятна динамика в сравнение с общите бюджетни приходи на общините и в частност приходите им от такси. В резултат на това расте и делът на приходите от такса битови отпадъци в общите постъпления от такси за общините, тъй като кризата се отрази драматично върху постъпленията на общините от такса за технически услуги (свързана основно със строителството).

5.1.2. Разходи

Разходите на община Левски, свързани с опазване на околната среда за периода 2019 – 2020 г., е както следва:

№	година	Разходи лв.
1	2019 г.	1 288 407,42
2	2020 г.	1 486 301,04

Източник: Община Левски

Основната разходна части на план-сметките на Община Левски за периода 2019– 2020 г. е за:

- Разходите за дейността събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения за третиране;
- Разходите за дейността по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване ;

Изводи и препоръки:

- ✓ В община Левски няма обособен отдел, който да се занимава само с политиките по опазване на околната среда в т.ч. само с управлението на отпадъците. Контрола по управление както на отпадъците, така и по други политики по опазване на околната среда се изпълняват от специализирана Дирекция „Градоустройство и архитектура“, функция „Озеленяване, екология и чистота“.

- ✓ Функциите на структурните звена в общинската администрация осигуряват в голяма степен възможните с нормативната уредба правомощия.
- ✓ Броя на служителите за изпълнение на дейностите както по управление на отпадъците, така и в останалите дейности в областта на околната среда в община Левски е недостатъчен за изпълнение на възложените функции;
- ✓ Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители в общинската администрация за подобряване изпълнението на функциите в общината, както по управление на отпадъците, така и в други сфери за опазване на околната среда;
- ✓ Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.

14. ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ ПО ВЪПРОСИТЕ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Местни средства за масова осведоменост

Информираността на гражданите за състоянието на околната среда и участието на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда са два от основните принципи, на които се основава опазването на околната среда съгласно ЗООС.

Постигането на съответствие с горните принципи започва с оповестяването на своевременна и актуална информация сред широката общественост.

За да може правото на обществен достъп до информация за околната среда да бъде ефективно, от съществено значение е доброто качество на информацията за околната среда.

Информация за околната среда е всяка информация в писмена, визуална, аудио-, електронна или в друга материална форма относно:

- състоянието на компонентите на околната среда и взаимодействието между тях;
- факторите на околната среда, както и дейностите и/или мерките, включително административните мерки, международни договори, политика, законодателство, включително доклади за прилагане на законодателството в областта на околната среда, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху компонентите на околната среда;
- състоянието на човешкото здраве и безопасността на хората, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда и др.;
- емисии, зауствания и други вредни въздействия върху околната среда;
- анализ разходи и ползи и др.

Информацията в областта на опазването околната среда, която се предоставя на широката общественост, може да бъде най-разнообразна:

- уведомяване за открит обществен достъп до документация в хода на издаването на индивидуален административен акт (комплексно

разрешително, решение по ОВОС и/или преценяване необходимостта от ОВОС, становище по ЕО и решение за преценка необходимостта от ЕО, учредяване на СОЗ, разрешение за ползване на воден обект и разрешение за водовземане и др.) по реда на ЗООС, ЗВ и/или друг нормативен акт;

- уведомяване на заинтересованите лица за открито производство по издаване на общ административен акт – заповед за организиране на услугите по: събиране и транспортиране на битови отпадъци, третиране на битовите отпадъци в депа или други инсталации, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места, както и определяне честотата на събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- уведомяване за изготвен проект на нормативен акт, който ще се приема от Общински съвет – Левски;
- уведомяване за изготвени проекти на планове / програми и осигурен достъп до документацията;
- предоставяне на информация за сключени договори / осигурено финансиране пооперативни програми и други международни източници на финансиране, ПУДООС и др.;
- предоставяне на информация за напредъка на проекти в областта на опазването на околната среда;
- публикуване на интернет страницата на Общината на протоколи от работата на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за
- предстоящи публични събития в общината, бъдещи значими решения, дейности и акции на общинската администрация, предстоящи събития и др.;
- организиране на брифинги, пресконференции и други медийни изяви по значими общински теми;
- осведомяване за предстоящо провеждане на кампании.

Основна форма за предоставяне на информация за околната среда в т.ч. за управлението на отпадъците в община Левски е чрез интернет страницата на общината, социалните мрежи, както и местния вестник – „Левски днес“. Информация за околната среда в т.ч. за управление на отпадъците се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационно табло. Сигнали от обществеността за нередности по всички наредби и закони се приемат от информационен център на Община Левски, както и на официалните телефони на общината. Изработват се рекламни материали за събиране на опасни отпадъци от домакинства, които се предоставят на населението, а през настоящата година и на населението на общините Никопол, Белене, Пордим и Павликени, които имат сключени договори с Община Левски за събиране на ОБО с мобилни пунктове. Графици и информация за отпадъците от опаковки.

Допълнителен обмен на информация се осъществява и чрез привличане на местни

медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

15. АНАЛИЗ НА СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT АНАЛИЗ)

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни“ и „слаби“ страни. Средата в която функционира обекта на стратегически анализ се дефинира на „възможности“ и „заплахи“.

- **Възможности:** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенцици, от които тя се възползва или би могла да се възползва;
- **Заплахи:** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината;
- **Силни страни:** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината;
- **Слаби страни:** Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

След осъществяване на количествен и качествен анализ на средата, се оформя съдържанието на квадрантите на SWOT таблица. От изведените характеристики на обекта и обкръжаващата среда се избират най-важните, които се вписват в съответните квадранти. Този етап съдържа голяма доза творчество, но се опира на направения анализ в предишният етап. В същото време елемент на творчество и интуиция е избора на правилния квадрант за идентифицирания фактор. Практиката показва, че за много от идентифицираните тенденции и фактори стои въпроса в кой от квадрантите да бъде поставен. До голяма степен това зависи и от самата формулировка. Например, наличието на свободна работна сила може да е силна страна, докато високата безработица да е слаба страна; възможността да се развият трудоемки производства да е възможност, а високият процент на трайно безработни да е заплаха. В реалният живот съществуват множество взаимовръзки, които се явяват причини и следствия в

зависимост от гледната точка, от целите на анализа и т.н. Поради тази причина едно и също явление може да се разглежда в различни негови проявления.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заеманата в нея площ само да се увеличава. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитна, е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица .

Таблица 36 Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в община Левски

АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✓ В общината липсват съществени промишлени източници на вредни емисии в атмосферния въздух; ✓ Голяма част от промишлените предприятия, част от общинските административни сгради, вкл. и детските заведения и жилищни сгради са газифицирани; ✓ Към настоящият момента на територията на общината няма данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми.	✓ Състоянието на пътната мрежа и автомобилния парк, оказват влияниев върху КАВ, посредством замърсяване с вторичния унос на отложените върху пътните настилки прахови частици; ✓ Битово отопление - отоплителните инсталации могат да се разглеждат като източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
✓ Постепенно намаляване на МПС на дизелово гориво. ✓ Въвеждане на национални стандарти за качеството на твърдите горива. ✓ Намаляване дела на използваните твърди горива през студенто полугодие.	✓ Увеличаване на пътния трафик, респективно емисиите. ✓ Увеличаване цената на алтернативните варианти на отопление – електричество, газ. ✓ Висока цена за ново присъединяване към газовата и топлопроводна мрежи.

ВОДИ

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Повърхностните водни тела на територията на общината се намират в добро химично състояние
- ✓ Всички подземни водни тела на територията на общината се намират в добро количествено състояние;

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Липсва на канализационните системи за всички населените места,
- ✓ Липсата на ПСОВ;
- ✓ Значителни загуби на вода, произтичащи от състоянието на водопроводната мрежа

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Реконструкция на водоснабдителната мрежа, водеща до повишаване на ефективната работа на водопроводната мрежа, намаляване на аварията, намаляване на загубите на вода;
- ✓ Изграждане и реконструкция на участъци от канализацията с цел достигане на пълна свързаност на населението;
- ✓ Намаляване / прекратяване на директните зауствания на отпадъчни води, които не са пречистени в достатъчна степен, във водни обекти. Изграждане на ПСОВ

ЗАПЛАХИ

- ✓ Недостатъчно намаление на загубите на вода;
- ✓ Невъзможност от подмяна на всички водопроводни и канализационни мрежи, за които това е необходимо.
- ✓ Невъзможност за изграждане на ПСОВ

ПОЧВИ

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Почвите за района на общината се намират в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи /органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители
- ✓ Наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики в следствие на което, почвите в района не са замърсени с нитрати вследствие на предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.
- ✓ Площите заети от горскостопанската единица имат изключително равнинен характер, поради което ерозионни процеси в тях не се наблюдават;

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Почвените ресурси са подложени на естествена и антропогенна деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите;
- ✓ Периодичните паления на стърнища и замърсявания с отпадъци, в резултат на което се нарушават почвените функции в най-плодородния (хумусен) слой;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Подобряване на почвените характеристики чрез изпълнение на мероприятия, водещи до намаляване на ветровата ерозия;
- ✓ Увеличаване на дела на рекултивираните терени.

ЗАПЛАХИ

- ✓ Увеличаване на дела на ерозираните почви;
- ✓ Допускане замърсяване на почвите с тежки метали и др. в следствие на нерегламентирано депониране на отпадъци и др.

БИОРАЗНООБРАЗИЕ (НАТУРА 2000)

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Община Левски се характеризира с богато биологично разнообразие и висок процент на площите заети от защитени територии и защитени зони.
- ✓ Висок процент на горските територии и територии част от мрежата „Натура 2000“

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Намаляване на биоразнообразието поради процеса на влошаване на състоянието на някои екосистеми, местообитания, микроклиматичните условия и естествената хранителна верига.
- ✓ Промяната на ландшафта, вследствие на строителството;
- ✓ шум и вибрации от ЖП транспорта;
- ✓ отработените газове влошават качеството на

въздуха;

✓ в растителността се натрупват оловни съединения (а оттам и вупотребяващите я за храна птици и бозайници) и почвата.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000;
- ✓ Проучване на биоразнообразието на територията на общината извън защитени територии;

ЗАПЛАХИ

- ✓ Строителството може да доведе до безпокойство на видовете, нарушаване/униожаване на местообитания, фрагментация на природни местообитания или местообитания на видове.

ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Съгласно нормативните изисквания зелените площи на територията на община Левски са напълно достатъчни;
- ✓ Приета нормативна уредба на местно ниво;
- ✓ Общината притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типове с подчертано естествен характер.

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Липса на публичен регистър на озеленените площи;
- ✓ Урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Изграждане на изолационни растителни пояси по улиците с интензивно движение, и на терени за озеленяване с подходяща растителност (с прахоулавящи видове).
- ✓ Озеленяване с храстова растителност, абсорбираща праха и аерозолите от въздуха, на булевардите и улиците с интензивно движение.
- ✓ Дейности по естетизиране на градската среда:
 - изграждане на изолационни пояси на промишлените зони, контактуващи с бреговата ивица.
 - приоритетно внимание на уличното и вертикалното озеленяване.
 - акцент върху цветовото оформление и повишаване участието на цъфтящи храсти и местна растителност.
 - изграждане на микрорайонните паркове.
 - уплътняване на растителните групи в междублоковите пространства.
- ✓ Лесомелиоративни залесявания в коритата на поройните реки.

ЗАПЛАХИ

- ✓ Продължаваща урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

ОТПАДЪЦИ

- ✓ Наличие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО във всички населени места от общината;
- ✓ Действащо Регионално депо за неопасни отпадъци - Левски/Никопол, в което се експлоатира инсталация за сепариране и компостиране;

- ✓ Недостатъчна активност на гражданите и неправителствените организации в началните фази на планиране и проектиране на съоръжения и дейности по управление на отпадъци;

✓ Общината предоставя услуги по управление на специфични потоци отпадъците – организации за разделно събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки;

✓ Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;

✓ Няма обособен отдел, чиито служители да са ангажирани само с управлението на отпадъците;

ВЪЗМОЖНОСТИ

✓ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти;

✓ Прилагане на регионален принцип на управление на зелените биоотпадъци;

✓ Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците.

✓ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъци;

ЗАПЛАХИ

✓ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набеязаните цели;

✓ Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проекти на общината;

✓ Неизпълнение или забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината;

ШУМ

СИЛНИ СТРАНИ

✓ Община Левски не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум;

✓ Няма жилища, респективно брой жители, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум от:

- железопътния трафик;
- от промишлени източници на шум.

СЛАБИ СТРАНИ

✓ Движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за скорост (особено по най-ошумените трасета – основните улични отсечки).

✓ Съществуващата организация на движение и обособените зони за паркиране, натоварват градската среда.

✓ Пътна настилка с ниски показатели по отношение на предаване на шума.

✓ Липса на бариери и активни противошумови мерки за зоните с предполагаема приоритетна шумова защита (тихи зони, учебни и лечебни заведения).

ВЪЗМОЖНОСТИ

✓ Реализиране на дейности, свързани със създаване на ефективна организация на транспорта

✓ Изграждане, рехабилитация и поддържане на пътната и уличната инфраструктура в общината и адекватна на нуждите за свързаност и достъп до публични услуги организация на движението.

✓ Подобряване на транспортната свързаност

✓ Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност – основно велосипеден транспорт.

✓ Подкрепа на дейности по разширяване на зелената система на Общината с цел подобряване на акустичната обстановка.

ЗАПЛАХИ

✓ Липса на достатъчно средства отстрана на бизнеса и публичния сектор за прилагане на изискванията на екологичното законодателство, свързани с изменения и допълнения в европейското екологично законодателство.

ОБЩИ ПОКАЗАТЕЛИ (географски, икономически, демографски)

СИЛНИ СТРАНИ

✓ Благоприятно географско разположение за развитие;

✓ Разработени и актуализирани общински наредби,

СЛАБИ СТРАНИ

✓ Липса на значителни природни богатства, благоприятстващи развитието на

хармонизирани с националното екологичното законодателство, заедно с приети програми / стратегии за реализация на политиките по опазване на околната среда.

✓ Добро организиране и планиране актуализацията на стратегии, планове, програми и нормативни актове на местно ниво в областта на опазването на околната среда.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Наличие и достъпност на национални и международни програми за финансиране на общински проекти в областта на опазването на околната среда.
- ✓ Привличане на стратегически инвеститори с интереси.
- ✓ Прилагане на инструментите на Структурните фондове и КФ на ЕС.
- ✓ Доближаване на Европейските стандарти в икономическата и социалната сфери.
- ✓ Конкурентноспособно развитие на малките и средни предприятия.
- ✓ Инвестиции в инфраструктура, недвижими имоти и екологични производства.

промишлеността.

✓ Недостатъчно развити публично- частни партньорства.

✓ Амортизирана транспортна и комунална инфраструктура.

✓ Намаляващо население и формиране на отрицателен естествен и механичен прираст.

ЗАПЛАХИ

- ✓ продължаваща тенденция на намаляване на населението на общината и областта.
- ✓ увеличаване броя на населението в и над трудоспособна възраст.
- ✓ Миграция на способните и предприемчиви хора в активна възраст.

Най силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината. Основните задачи, върху които трябва, да се концентрира управлението на общината са:

- ✓ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- ✓ Оптимизиране на водоснабдителните системи в малките населени места;
- ✓ Изграждане на канализационни системи в малките населени места и изграждане на ПСОВ.

16. ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА

Формулирането на визия за развитието на общината се основава на идентифицираните й предимства и проблеми, и осъществяване на целенасочени мерки и дейности за постигане на стратегическите и специфичните цели.

Визията за развитието на Община Левски, формулирана в действащите на местно ниво планови и програмни документи, може да се реализира само в условията на устойчиво развитие в благоприятна и здравословна околна среда. Принципите за опазване на

околната среда в българското законодателство, което изцяло е хармонизирано с това на Европейския съюз, са насочени именно към постигането на тази цел, а тяхното следване, съчетано с местните дадености, би осигурило на община Левски статута на едно от най-привлекателните места не само в България.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за превенция и опазване на компонентите на околната среда, запазване на достиженията и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенции и задължения на Община Левски.

Стратегическата част на Програмата следва да се разглежда като отворен документ, който има възможност да бъде допълван и актуализиран съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда, дефинирани в стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

Благодарение на целенасочените и последователни усилия на общинска администрация Левски е осигурено опазването на компонентите на околната среда, което подпомага икономическото и социалното развитие, и има решаващо значение за трайното развитие на обществото. Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда: своевременно и регулярно се предоставя информация за предстоящи проекти, приемането на които се предхожда от обществено обсъждане сред широката общественост, въвлича населението като ключов фактор за решаване на екологични проблеми и подобряване на жизнената среда.

Стремешът към постигане на висок жизнен стандарт е в хармония и унисон с развитието на чиста индустрия, разширяване на зелените площи и опазване на биологичното разнообразие.

Устойчивото развитие на Общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности на града и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването, почистването на града и опазване на екосистемите и биоразнообразието им, а крайният резултат от постигането на тези цели – бъдните поколения да получат възможност да посещават и живеят в град, който е запазил за тях духа и материалното наследство от миналото, но същевременно предлага отлични условия за техния бъдещ просперитет.

Предвид всичко гореизложено визията за околна среда на Община Левски се формулира като:

ОБЩИНА ЛЕВСКИ - чиста околна среда, здравословен начин на живот с условия за пълноценен труд и активен отдих.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на общината съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население. Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

17. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че Община Левски е да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2028 г. може да бъде определена по следния начин:

Генерална цел: Поддържане и подобряване на качеството на живот на населението в общината, чрез осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и запазване на богатото природно наследство, чрез устойчиво управление на околната среда.

С оглед на поставената стратегическа цел Общинската програма за опазване на околната среда на община Левски за периода 2021-2028 г. определя следните стратегически цели:

- **Стратегическа цел 1: Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината.**
- **Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда;**
- **Стратегическа цел 3: Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.**

За да бъде постигната така определената генерална стратегическа цел и поставените 3 стратегически цели са идентифицирани специфични цели, към които да бъдат насочени усилията на общинската политика за опазване на околната среда и за устойчиво и балансирано развитие.

Стратегическа цел 1 :

- *Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата, чрез дейности насочени към опазване на околната среда;*
- *Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха;*
- *Специфична цел 3: Опазване и подобряване качеството на водите;*
- *Специфична цел 4: Опазване на качеството на земите и почвите;*

- Специфична цел 5: Опазване и поддържане на биоразнообразието;

Стратегическа цел 2:

- Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците
- Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите;
- Специфична цел 4: Развитие и поддръжка на зелените площи;

Стратегическа цел 3:

- Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината;
- Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност.

Така формулираните специфични цели акцентират върху усилията на Общината, насочени към запазване, подобряване и възстановяване на природната среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до подобряване качеството на живот на населението, привличането на повече туристи и повишаване на възможностите за инвестиции в общинската икономиката.

18. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Левски за периода 2021 – 2028 г. предвижда изпълнението на конкретни мерки и дейности по отделните компоненти и фактори на околната среда, реализацията на които ще доведе до изпълнение както на законови изисквания, вменени на кмета на Общината, така и до постигане на главните и специфичните цели на Програмата. Крайната цел на изпълнението на плана за действие е подобряване на състоянието на компонентите и факторите на околната среда на територията на община Левски и здравето на населението.

Планът за действие към настоящата Програма представя необходимите мерки, средства, източниците на финансиране и отговорностите институции, свързани с реализиране на определените приоритети и мерки за тяхното постигане, представен в следващата таблица:

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 1 : Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината								
Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата чрез дейности насочени към опазване на околната среда								
1. Създаване на зони за отдих – изграждане на зелени пояси, паркови пространства, рекреационни зони около водоизточници и др. за възстановяване на съществуващите екосистеми и осигуряване на равнопоставен достъп;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	постоянен	Подобряване на градският микроклимат чрез създаване на благоприятни условия за всекидневен отдих във всички селищни части	м ² съществуващи зелени площи;	м ² обновена/изграде на площ	Община	ПОС 2021 – 2027 г., частни инвестиции
2.Енергийни обследвания и сертифициране на сгради общинска собственост до получаване на удостоверения за енергийни спестявания. Реконструкция и обновяване на съществуваща общинска социална, здравна, спортна, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети от енергоспестяващи мерки;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.	-	Бр. енергийни обследвания. Брой реновирани сгради, кв. метра санирана площ; бр. издадени енергийни паспорти;	Община	-
3. Мерки за управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението (в т.ч. повишаване на готовността на населението и	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални	До 2028 г.	Повишаване на информираността на населението, относно климатичните промени и	-	Брой проведени мероприятия	Община	ПОС 2021 – 2027 г.,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
силите за реагиране в случай на наводнения, пожари, земетресения, и др.) - изграждането на капацитет за действия на отговорните органи и на населението при природни бедствия. Повишаване на степента на информираност на населението за посочените бедствия.		финансиращи структури		създаване на култура и модел на поведение				
4.Изготвяне и изпълнение на проект за ремонт и модернизация на съществуващо и изграждане на ново енергийно ефективно улично осветление във всички населени места от община;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване на качеството на транспортното обслужване в общината.	Изготвен проект	Подменено енергийно е	Община	-
5.Подобряване на съществуващата транспортна инфраструктура в общината.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Намаляване емисиите на парникови газове, чрез подобряване качеството на транспортното обслужване в общината.	-	Бр. подновени превозни средства	Община	ПОС 2021 – 2027, ПРР 2021 – 2027 г.
6.Повишаване на информираността на населението чрез провеждане на информационни кампании, за ползите от въвеждането на мерки за енергийна ефективност за намаляване на парниковите газове и	10 хил. лв (прогнозно на кампания)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални	ежегодно	Повишаване на информираността на населението, относно климатичните промени и създаване на	-	Брой проведени кампании	Община	НПО, Научни организации, РИОСВ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	целеви	Водеща	Партньор
опасностите от климатичните промени с цел създаване на култура и модел на поведение, свързан с опазването на околната среда;		финансиращи структури		култура и модел на поведение				
Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха								
7.Провеждане на информационни кампании сред населението за приноса на възгледите към замърсяването на атмосферния въздух в приземния въздушен слой.	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ₁₀	-	Брой проведени кампании	Община	НПО, научни организации
8.Системно през цялата година машинно миене на основната улична мрежа.	Съгласно план-сметка	Общински бюджет	постоянен	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ₁₀ и поддържане на уличната мрежа чиста	-	Брой измивания, кв. метра измита площ	Община	-
9.Благоустрояване на крайпътни и улични пространства.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване състоянието на КАВ	Брой разработени проекти	Брой реализирани проекти, кв. метра благоустроени пространства	Община	ПУДОС, НПО, областни администрации
10.Осъществяване на контрол за възстановяване на улици и тротоари при ремонт / изграждане на елементи на техническата инфраструктура.	-	В рамките на контролната дейност на общината	постоянен	Недопускане на замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос или	Контрол за Недопускане замърсяването на въздуха	Брой извършени проверки, бр. съставени констативни протоколи	Община	-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
				ветрово запрашаване				
11.Контрол за недопускане замърсяване от строежите, вкл. по спазването на маршрутите за транспортиране на отпадъците от строителните обекти.	-	В рамките на контролната дейност на общината	постоянен	Недопускане на замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашаване	Контрол за Недопускане замърсяването на въздуха	Брой извършени проверки, бр. съставени констативни протоколи	Община	-
Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на водите								
12. Ежегодно възлагане на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали.	Съгласно проект (прогнозно 150 хил. лв.)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Подобряване състоянието на водите и превенция от наводнения	-	Кв.м почистена площ	Община	-
13.Поддържане проводимостта на оттоците и дъждоприемните шахти.	Съгласно план-сметка	Общински бюджет	постоянен	Подобряване състоянието на водите и превенция от наводнения	-	Бр. проверки, обследвани и почистени райони	Община	ВиК Оператор
14.Периодично изследване качеството на водата на включените в регистъра местни водоизточници.	Съгласно проект	Общински бюджет	ежегодно	Подобряване състоянието на водите		Протоколи от измерване	РЗИ	Община, БДДР
Специфична цел 3: Опазване на качеството на земите и почвите;								
15.Възстановяване на почвеното плодородие на установените нарушени терени; почистване и рекултивация на нарушени терени.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други	До 2028 г.	Опазване чистотата на почвите, водите и въздуха	Контрол на осъществяването на техническа и	Брой закрити и рекултивирани сметища за периода	Община	РИОСВ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
		международни и национални финансиращи структури		възстановяване на функциите на почвените	биологична рекултивация			
16.Ограничаване на строителството в зелените площи и покритие на градските райони с растителност чрез общите устройствени планове (ОУП) на населените места.	-	Държавен бюджет	постоянен	Намалени площи със „запечатани“ почви в зелените площи; Адаптиране към климатичните промени.	Брой реализирани ОУП, и площи в градските райони, покрити с растителност.	Общ брой реализирани ОУП, съобразени с мярката.	Общини	-
17.Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите.	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания)	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински и бюджети	ежегодно	Информирани и ангажирани общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	брой на проведените семинари/информационни кампании	Брой проведени информационни кампании за периода	Общини	НПО, Научни организации
18.Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища.	Служебен анагажимент	-	Ежегодно	Предотвратена загуба на органично вещество вследствие от незаконно	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания Брой санкции за периода	Община	Областни управители, РИОСВ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Деятности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
				палене на стърница.				
Специфична цел 4: Опазване и поддържане на биоразнообразието								
19.Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания	Държавен бюджет – областни/общински и бюджети	Ежегодно	Опазване на биологичното разнообразие	-	Бр. проведени кампании/семинари	Община	НПО, Научни организации
20. Изготвяне на годишни справки за издадените разрешителни за добив на лечебни растения.	Служебен ангажимент	-	ежегодно	Опазване на ресурсите от лечебни растения	-	Брой издадени разрешителни	Община	-
Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда								
Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците								
21.Насърчаване на домашното компостиране. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	15	Бюджет на община, ПОС 2021- 2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община	Домакинства
22. Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи,	5	Бюджет на общини,	до 2028	Мерките за „електронно	Изпълнени проекти за	Предотвратени отпадъци от	Общини	Държавни и общинска

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“		„Програма за техническа помощ 2021-2027“		управление“ са реализирани в пълен обхват	електронно управление	офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги		администрация
23. Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци .	10	ПОС 2021-2027, общински бюджет	01/2022-12/2028	Изградена нова система и разширена съществуваща система за разделно събиране на битови отпадъци	Изготвено проектно предложение и сключен договор с бенефициент и	Изградени нови системи или разширени съществуващи системи	Общини, РСУО	УО на ПОС
24. Широко информирание на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	1	Общински бюджет	01/2022 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикуване на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци до	Публикуване на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общини	-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
					12.2021 г. и актуализиран ето и.			
25.Провеждане на информационните кампании сред обществеността, относно ОО и МРО	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информацио нни кампании	Повишена информираност а на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Община	ОО
26.Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места.	20	Общински бюджет	Постоянен	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	Брой нерегламенти рани замърсявания	% или брой намаление нерегламентиран и замърсявания	Община	-
Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите;								
27.Реализиране на проект за рехабилитация/доизграждане на водоснабдителна мрежа за гр. Левски	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване състоянието на водопроводната система	Изпълнение на проект за рехабилитац ия/доизгражд ане	Лм рехабилитирана/ доизградена мрежа	Община, ВиК оператор	ПУДООС, ПОС 2021 – 2028 г.
28.Изграждане на канализационна мрежа за населените места на община .	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други	До 2028 г.	Елиминиране замърсяването на почвите и повърхностните	Изпълнение на проект	Лм изградена мрежа	Община, ВиК оператор	ПУДООС, ПОС 2021 – 2028 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
		международни и национални финансиращи структури		подземните водни тела от дифузни източници на замърсяване				
29.Реализация на проект за изграждане на ГПСОВ.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Елиминиране замърсяването на почвите и повърхностните подземните водни тела от дифузни източници на замърсяване	Изпълнение на проект	Изградена ПСОВ	Община, ВиК оператор	ПУДООС, МОСВ, ПОС 2021 – 2028 г.
Специфична цел 4: Развитие и поддръжка на зелените площи								
30.Поддържане и изграждане на зелени площи, резитба и отсичане на дървета на територията на община Левски	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Община	-
31. Изграждане и поддържане на публичен регистър на озеленените площи на дълготрайни декоративни дървета и на дървета с историческо значение.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	До 2028 г.	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Създаден регистър	Община	-
32.Създаване и Обогаляване на вътрешнокварталните паркове и градини и системното им поддържане във всички населени места.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Кв.м изградена зелена площ	Община	-
Стратегическа цел №3 Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.								
Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината								

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
33.Запазване на високото ниво на квалификация на служителите чрез системи от обучения, вкл. на новопостъпващите в сектора	2	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Повишаване административния капацитет на общинската администрация	-	Бр. обучения/семинари	Община	-
34. Назначаване на допълнителни служители в общинската администрация, занимаващи в основно с опазване на околната среда в т.ч. с управлението на отпадъците		Общински бюджет, Програми за осигуряване на заетост	До 2028 г.	Подобряване на административния капацитет	-	Бр. назначени	Община	-
<i>Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност</i>								
35.Публикуване ежегодно на интернет страницата на общината на отчет за изпълнението на приетите от Общински съвет – Левски стратегически и програмни документи – Програма за управление на отпадъците, ПООС и др.	-	-	ежегодно	Повишаване на обществената информираност		Повишаване на обществената информираност	Община	-
36.Своевременно разпространяване на актуална информация за околната среда сред обществеността, в т.число за напредъка по проекти в областта на околната среда	-	-	ежегодно	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация,	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дигитални и др.	Община	НПО, общественост

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
37. Осигуряване на публично участие в планове и програми, свързани с околната среда.	-	-	Постоянен	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация,	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дипляни и др.	Община	НПО, обществено ст
38. Организирана бази данни в областта на опазването на околната среда, лесно достъпна за обществеността.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация	Създадена база данни	Община	-
39. Ежегодно организиране на информационни кампании за опазване на околната среда – международен ден на земята и опазването на околната среда, европейски ден без автомобили, разделно събиранена масово разпространени отпадъци и др.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дипляни и др.	Община, организации по оползотворяване	НПО, граждани

19. АКТУАЛИЗАЦИЯ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Мониторинг, контрол, оценка и актуализация на общинската програма за опазване на околната среда

За да бъдат реализирани поставените с програмата задачи и постигнати заложените в нея цели е нужно предложените действия на Общината по опазване на околната среда да бъдат еднакво добре приети от Общинския съвет, общинското ръководство и съответните секторни специалисти. Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели и действия са задължение на Дирекция „Градоустройство и архитектура“, сектор „Общинска собственост и екология“, функция „Екология, озеленяване и чистота“.

В съответствие с изискванията на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. В тази връзка в настоящата програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общинския съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците през предходната календарна година. Екземпляр от двата отчета се представя за информация и в РИОСВ Плевен.

Наблюдението и оценката на ОПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението, както и изпълнението на програмата е отговорност на Кмета на Общината и Дирекция „Градоустройство и архитектура“, сектор „Общинска собственост и екология“, функция „Екология, озеленяване и чистота“.

В процеса на наблюдение Общинската администрация осигурява спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

2. Контрол по изпълнение на програмата

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общинския съвет на Община Левски. Кметът представя пред Общинския съвет всяка година отчет за изпълнението на програмата, който се предоставя и на РИОСВ-Плевен.

Информация за изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда

на Община Левски под формата на годишен отчет ще се публикуват ежегодно на интернет страницата на Община Левски с цел информиране на обществеността.

3. Актуализация на програмата и допълване

Член 79, ал.5 ЗООС регламентира, че общинските програми за опазване на околната среда могат да бъдат допълвани и актуализирани при необходимост.

Необходимост от актуализацията на Програмата за опазване на околната среда на Община Левски може да възникне основно поради следните причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори като например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели в областта на опазването на околната среда и в съответните програмни мерки;
- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;
- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Законодателството (Закон за управление на отпадъците, Закон за чистотата на атмосферния въздух, Закон за почвите) регламентира, че програмите за управление на отпадъците, програмите за намаляване нивата на замърсителите и за достигане наутвърдените норми (изготвят се в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух) и програмите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общините са неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на дадената община.

Мерките от плановете за действие на горепосочените програми, са неразделна част от съответната общинска програма за опазване на околната среда.

При необходимост от актуализация на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Левски, Дирекция „Градоустройство и архитектура“, сектор „Общинска собственост и екология“, функция „Екология, озеленяване и чистота“ ще организира и възложи разработването на същата. Актуализацията на Програмата трябва да премине на процедури на обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на плановете и програми, и едва след приключването им – да се приеме от Общински съвет – Левски.

Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Общински съвет – Левски по предложение на Кмета на Общината.

20. СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМАТА

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/25.09.2002г., посл. изм. и доп., ДВ бр.21 от 12 Март 2021 г.);
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ. бр. 45 от 28.05.1996г., посл. изм., и доп. ДВ бр. 18 от 2 Март 2021 г.);
3. Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012г., изм. и доп. бр. 19 от 5 Март 2021 г.)
4. Закон за водите /ЗВ/ (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999г. изм. и доп. бр.17 от 26 февруари 2021 г.)
5. Закон за почвите /ЗП/ (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 98 от 27 ноември 2018г.)
6. Закон за лечебните растения /ЗЛР/ (Обн. ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.17 от 26 февруари 2021г.)
7. Закон за защитени територии /ЗЗТ/ (Обн. ДВ. бр. 133 от 11.11.1998г., изм. и доп. ДВ бр.21 от 12 март 2021 г.)
8. Закон за биологичното разнообразие /ЗБР/ (Обн. ДВ. Бр.77 от 9.08.2002г., изм. и доп. ДВ бр. 27 ноември 2018 г.);
9. Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр. 101 от 27 Ноември 2020 г.)
10. Общинска програма за опазване на околната среда на община Левски, 2015-2020 г.
11. Общински план за развитие на Община Левски 2014 – 2020 г
12. Общ устройствен план на Община Левски
13. Доклад за екологична оценка на ОУП на Община Левски, 2016 г.
14. Регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ – Плевен;
15. План за управление на речните басейни в Дунавски район (ПУРБ) 2016 – 2020 г.
16. План за управление на риска от наводнения в Дунавския район (ПУРН) 2016 – 2020 г.
17. Бюлетени за качеството на водите в Дунавския район
18. Бизнес план на ВиК Плевен ЕООД, 2017 – 2021 г.;
19. Доклади и анализи, РЗИ –Плевен;
20. Статистически данни от НСИ;
21. Национален доклад за състоянието на околната среда, 2018 г. – НСИ;
22. Годишен доклад на Регионална система за управление на отпадъците – Регион Левски/Никопол;
23. Комплексно разрешително №500-Н0-И0-А1/2020 г. на Община Никопол за „Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол);
24. Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат;
25. Климатични справочник на България, Институт по метеорология и хидрология - БАН, 1983 г

26. Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. (проект!)
27. Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвата, 2020 – 2030 г.
28. Регистър на свлачищните райони в България, Геозащита Плевен ЕООД;
29. Регистър защитени територии и зони, ИАОС
30. Официален сайт на Натура 2000;
31. Горскостопански план на горите, собственост на гр. Левски, 2015 г.
32. Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на община Левски;
33. Наредба №11 за управление на отпадъците на територията на община Левски;
34. Наредба №16 за изграждане и поддържане на зелената система на територията на община Левски.
35. Информация от община Левски;

ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ НА
ОБЩИНА ЛЕВСКИ

2021 – 2028 г.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ДГС	Държавно-горско стопанство
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗП	Закон за почвите
ЗРР	Закон за регионално развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
МДК	Максимално допустими концентрации
НСИ	Национален статистически институт
ПОУПВП	Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ХВП	Хранително – вкусова промишленост

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Географско местоположение на община Левски.....	6
Фигура 2 Почвени ресурс в България.....	8
Фигура 3 Водоплощна ерозия в България	11
Фигура 4 Ветрова ерозия	12
Фигура 5 Карта на запасеността на почвата с органично вещество	13
Фигура 6 Регистрирани свлачищни процеси на територията на община Левски.....	17

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА.....	4
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ	5
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ	5
1.1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ.....	5
1.2. КЛИМАТИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ	6
1.3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	7
2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСНОВНИТЕ ПОЧВЕНИ ТИПОВЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА ЛЕВСКИ	7
3. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ДЕГРАДАЦИОННИТЕ ПРОЦЕСИ ВЪРХУ ПОЧВИТЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА ПРОЯВЛЕНИЕ В ОБЩИНА ЛЕВСКИ.....	10
3.1. ЕРОЗИЯ НА ПОЧВАТА	10
3.2. ВКИСЛЯВАНЕ НА ПОЧВАТА.....	12
3.3. ЗАСОЛЯВАНЕ НА ПОЧВАТА.....	12
3.4. УПЛЪТНЯВАНЕ НА ПОЧВАТА	13
3.5. НАМАЛЯВАНЕ НА ПОЧВЕНОТО ОРГАНИЧНО ВЕЩЕСТВО	13
3.6. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВАТА.....	13
3.7. ЗАМЪРСЯВАНЕ С НЕФТОПРОДУКТИ.....	15
3.8. ЗАМЪРСЯВАНЕ С ОТПАДЪЦИ.....	15
3.9. СВЛАЧИЩА	16
4. ВЛИЯНИЕ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ОТРАСЛИ ВЪРХУ СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ В ОБЩИНА ЛЕВСКИ	18
5. ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРАКТИКИ НА ОБРАБОТКА НА ПОЧВИТЕ, ТРАДИЦИОННИ ЗЕМЕДЕЛСКИ КУЛТУРИ, НАЧИН НА ТРАЙНО ПОЛЗВАНЕ НА ЗЕМИТЕ	19
6. ПОЛИТИКИ ПО ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМИТЕ И ПОЧВИТЕ И РОЛЯТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И СМЕКЧАВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА ДЕГРАДАЦИЯ НА ПОЧВИТЕ В ОБЩИНА ЛЕВСКИ	20
IV. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО.....	21
V. SWOT АНАЛИЗ.....	25
VI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ	26
VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ.....	36

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Левски се разработва на основание чл. 26 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2018 г.). Програмата е програмен документ с дефинирани цели, приорити и мерки за практическо приложение на политиките за опазване на почвените ресурси на местно ниво, съобразно Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.). Програмата е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Левски за периода 2021 – 2028 г., съгласно чл. 26 от ЗП.

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (ПОУПВП) на община Левски обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи. Програмата е разработена за период, който да съвпада с периода на действие на Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. и е в съответствие с целите и предвижданията на Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).

II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната стратегическа цел, която се поставя в програмата е: “Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите на територията на община Левски”.

В съответствие с Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), в програмата са формулирани 4 приоритета, за постигане на генералната цел, както следва:

- Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;
- Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.
- Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

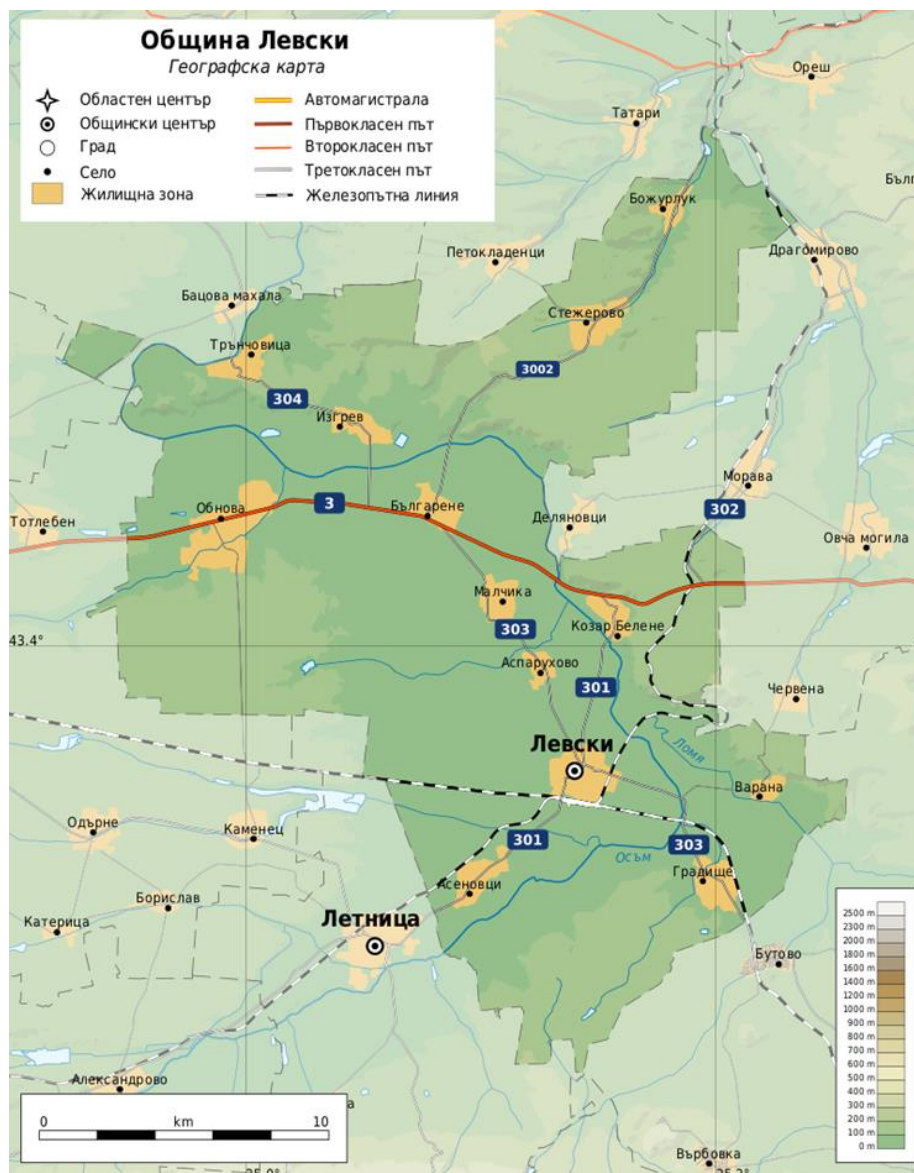
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И ИЗТОЧНИЦИ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ

1.1. Местоположение на община Левски

Община Левски се намира в границите на „Северна и Югоизточна България“ от ниво NUTS 1, Северозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Плевен ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Левски е с площ 414.7 km², което е около 10% от общата площ на област Плевен и около 2% от територията на Северозападен район и се отнася към трета категория община според Закона за административно-териториалното устройство на Република България. Селищната система на общината включва общо 13 населени места - общинският център гр. Левски и 12 села – Асеновци, Аспарухово, Божурлук, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар Белене, Малчика, Обнова, Стежерово и Трънчовица.

Фигура 1 Географско местоположение на община Левски

Най-близко разположеното населено място до административния център гр. Левски е с. Асеновци, а най-отдалечени са селата Божурлук, Стежерово и Трънчовица.

Населението на община Левски наброява 16 891 души (по данни на НСИ към 2020 г.) и по този показател се подрежда на четвърто място в област Плевен след общините Плевен, Червен бряг и Долна Митрополия. По данни от преброяването на населението на НСИ от 2011 г. в община Левски има четири села с население над 1000 души – Асеновци, Градище, Малчика, Обнова. С население под 100 души е само село Варана.

1.2. Климатични характеристики

Община Левски попада в умерено-континенталната климатична област, среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат).

Характерна особеност за този климатичен район е по-интензивната проява на фьон, поради което средните от абсолютните максимални температури за януари са около 11 – 12 °С, докато в северният район те са около 8 – 9 °С.

1.3. Природни ресурси

Водни ресурси

Общината попада в Дунавския район за басейново управление с център гр. Плевен, който включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки. Като административно-териториален обхват дейността на Басейнова дирекция Дунавски район покрива 18 области на България (София, Плевен, Ловеч, Русе, Силистра, В. Търново, Враца, Монтана, Видин, Разград, Добрич, Шумен и други) и 126 общини.

Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренването се извършва в отложенията на речната тераса.

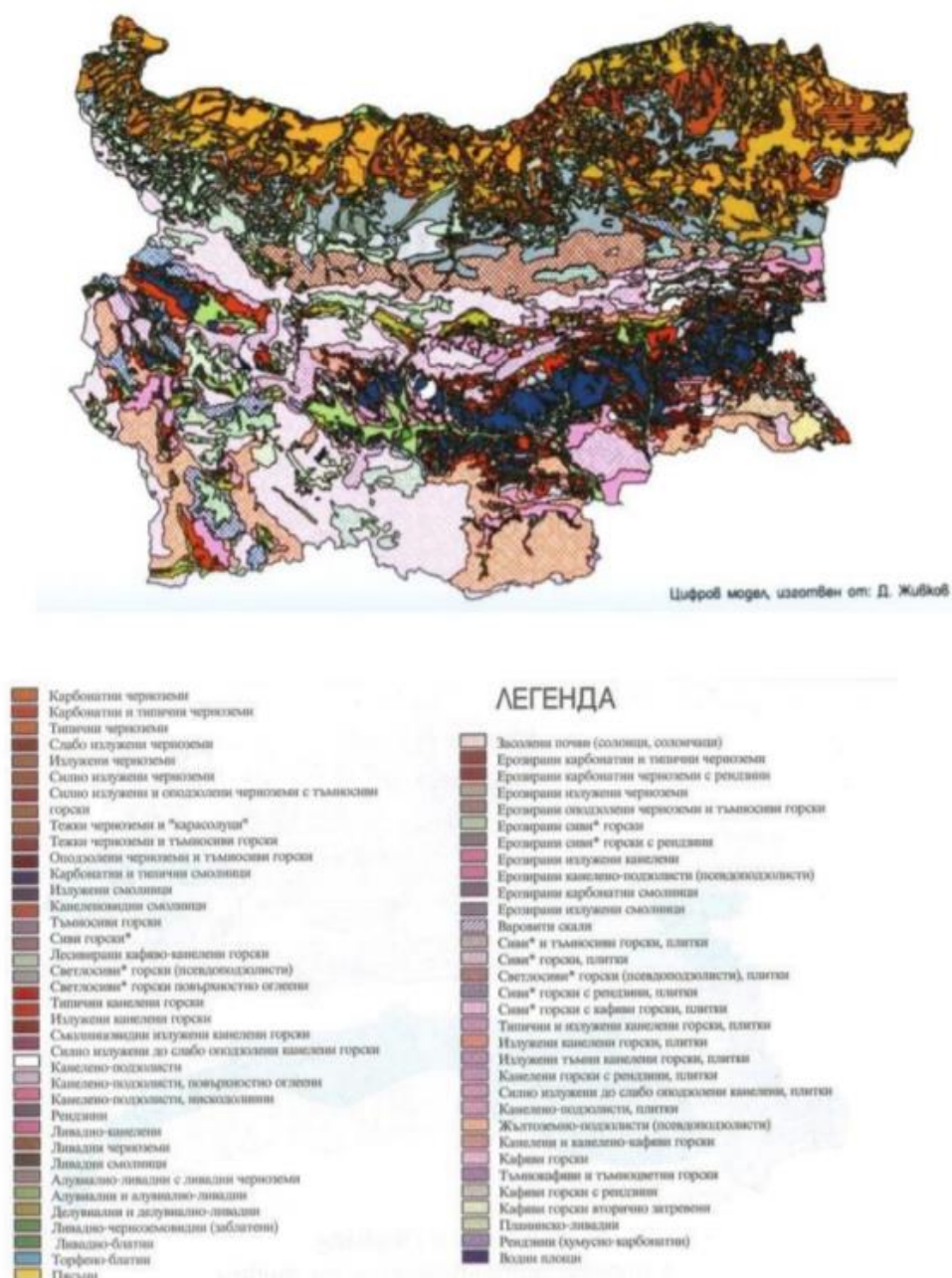
Полезни изкопаеми

Територията на община Левски е бедна на полезни изкопаеми. Срещат се находища на глина в някои от населените места и едрозърнести пясъци по поречието на р. Осъм. В землището на с. Варана са установени залежи на базалт, а в с. Асеновци има разработена кариера за извличане на суровини за производството на керамични изделия.

2. Характеристика на основните почвени типове на територията на общината Левски

Почвената покривка на територията на община Левски е обусловена от геоложки строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, релефа и растителната покривка.

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си. Малко над 95 % от почвите за стопански нужди в землището на общината са излужен чернозем, подходящи за отглеждане на зърнено-житни и технически култури.

Източник: Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).

Фигура 2 Почвени ресурс в България

Черноземни почви – черноземните почви са се оформили под влияние на ливадно-степна и лъсостепна растителност. Почвообразуващите скали в района на черноземните почви на територията на общината са предимно от лъсови образувания. Умереноконтиненталният климат е причина през вегетационния период да се сменят влажни и сухи фази и да се обезпечава развитието на буйна степна и лесостепна растителност с постъпване на голямо количество органична маса в почвата. Тези физикогеографски особености и свойства са подчертано залежали при формирането и

разпознаването им в практиката Характерна особеност на черноземите е отделянето на карбонатите от скалната основа във вид на „карбонатен мицел“.

- **Кестеняви черноземи** – разположени са главно в низините на Дунавската равнина между 50 и 150 м.н.в. Формирали са се под влияние на ливадно – степна растителност, чиято дълбока коренова система е допринесла за формирането на мощен хумусен хоризонт – до 80 -100 см. Почвообразуващата скала основно е лъса и в малка степен варовика, разкрит при разцепването или измиването на лъса от водните течения.
- **Обикновени черноземи** – формирали са се изцяло под въздействието на лесостепна растителност. Скалите върху които са се образували са разнообразни. С най-голямо значение е лъса, но се срещат още варовици и мергели.
Тези почви са предимно дълбоки и много дълбоки, но на места по склоновете на платата и хълмистите части са по-измити и дълбочината им намалява. Механичният им състав варира в рамките на пясъчливо-глинести почви – от леко до тежко пясъчливо – глинести. Сумата от фракциите по-малки от 0.01 мм за А-хоризонт се дължи от 15.20% за пясъчливо-глинести почви, през 21.68% за средно-пясъчливо глинести.
- **Сиви горски тъмни почви** – срещат се до северните и близките до тях изложения, главно в равнините, падините и по долните части на склоновете. Формират се под церово-благунови насаждения с добра производителност. Отличават се с голяма мощност, добре изразен хумусно-акумулативен хоризонт и малка скелетност.
Това са дълбоки, до много дълбоки почви, пясъчливо-глинести по механичен състав. Сумата на фракциите по-малки от 0.01 мм се движи от 15,55 до 34,25 % за А-хоризонт. Реакцията на почвата в повечето случаи е кисела – рН, средно е около 6.00 за най-горния почвен слой, но в дълбочина под влияние на варовиковата основа на почвообразуващите скали, реакцията става все по-слабо киселинна до неутрална в С-хоризонт.

Наносни почви – под това най-общо название са обединени почвите образувани по поречията на реките формирани върху алувиални наноси – пясъци, чакъли. Тези почви са много млади и непрекъснато се доизграждат и са лишени от много признаци, характерни за пълните почви. В зависимост от вида на наносите, въздействието на тревисто-ливадната растителност, дълбочина на подпочвените води и други фактори, те са отделени като отделни или преходни от един в друг типове почви, а именно:

- **Алувиално ненаситени почви** – образуват се в резултат на периодично прииждане на реките и отлагане на влачените материали, за това тези почви нямат генетични почвени хоризонти. Тук в зависимост от силата на водното течение и повърхностния отток се образуват по-мощни или по-маломощни почвени слоеве. Това са дълбоки и много дълбоки, свежи или влажни почви. Имат много лек механичен състав – сумата на фракциите по-малки от 0.01 мм не надвишава 5.13%.

Реакцията на почвата е неутрална. Хумусът в най – горния слой е сравнително малко, но алувиалния характер на почвите предполага допълнителен потенциал в дълбочина.

- Алувиално наситени почви – алувиалните наситени почви са се образували след настаняването на тревна растителност върху алувиални ненаситени почви, под влияние на което е започнало формирането на генетични хоризонти. Те са много дълбоки, свежи почви, с дълбочина на подпочвените води от 1 до 3 м. Механичният им състав е лек – от песъчлив до глинесто песъчлив на места, благодарение на ливадната растителност, която задържа част от глинестите частици от измиване. Реакцията на почвата е неутрална по целия профил.

3. Анализ на въздействието на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление в община Левски

Почвата е ограничен, незаменим и практически невъзобновим природен ресурс, който изпълнява редица функции, които играят важна роля за поддържане на равновесието в природата и съществуването на човешкото общество.

В зависимост от факторите на почвообразуване – биотични и абиотични се формира почвена покривка с различна мощност на почвения профил и хумусния хоризонт, с различен механичен състав, почвена реакция, структура, различно съдържание и запасеност с органично вещество и хранителни елементи, различни, водни, въздушни и топлинни режими.

Деградацията на почвата включва протичането на редица процеси, които водят до пълно или частично нарушаване на една или повече от нейните функции. Основните заплахи за нарушаване на функциите на почвите са дефинирани в Закона за почвите и включват: ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища.

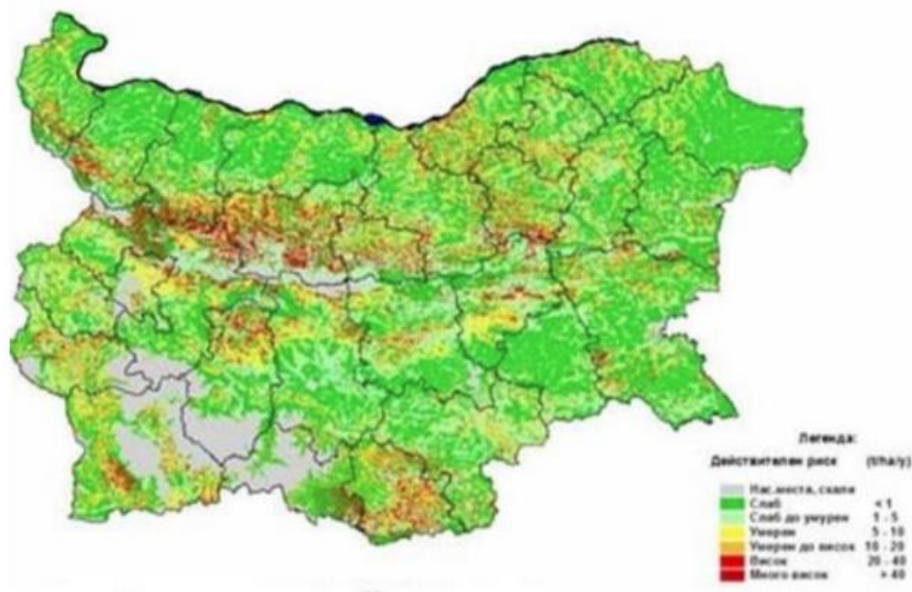
3.1.Ерозия на почвата

Като най-сериозна заплаха за деградацията на почвите в България се определя ерозията, което произтича от природните дадености, начинът на земеползване, обработката на почвата, несъобразена с нейните специфични характеристики, технологията да отглеждане на земеделските култури, прилагане на необосновани сеитбообръщения.

Ерозията влияние съществено върху екологичните и икономически функции на почвата. Негативното въздействие се дължи на намалената мощност на хумусния хоризонт и дълбочина на коренообитаемия слой, пониженото съдържание на органично вещество, количество на хранителните елементи и запаси на почвена влага, деградация на почвената структура, образуване на почвена кора; загуба на биоразнообразие; замърсяване на водните течения, поява на еутрофикация, акумулация на наноси в по-долу лежащите територии по склоновете.

Водоплощна ерозия

Водоплощната ерозия причинява най-големи щети на почвата у нас, тъй като е тясно свързана с наклона на терена. При наклон по-голям от 1° се наблюдава поява на ерозионни процеси. Този фактор е в тясна връзка с валежите и тяхната интензивност, което води до деградивното механично въздействие на водата върху почвата. В следствие на което много от обработваемите земи се лишават от повърхностния слой почва, образуват се бразди, ровини, оврази, което ги прави негодни за селскостопанска експлоатация. Над 65 % от почвите в България проявяват средна до много силна податливост на ерозия (Фигура №3)

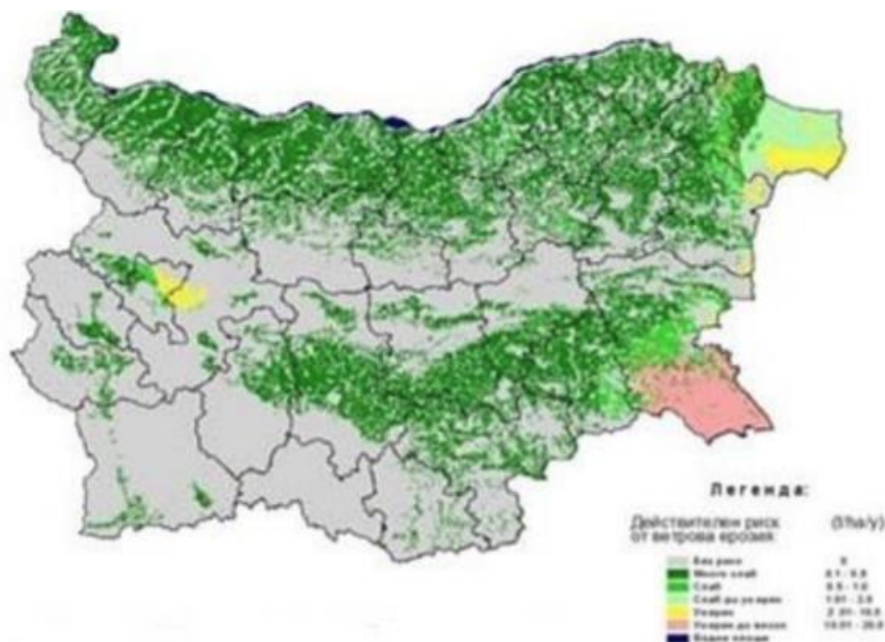
Фигура 3 Водоплощна ерозия в България

Ерозирали терени в общината се наблюдават предимно в наклони и обезлесени райони, като скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи на процеса на водоплощна ерозия ако се изключат природните и климатични фактори. Площите в община Левски като цяло не се характеризират с висок ерозионен риск. От друга страна, въпреки сравнителната сухост на климата, поради изразената му континенталност, меандрите на р. Осъм и нейните притоци – Пордимска бара и Ломя допринасят за добрата запасеност с влага на почвения слой на територията на общината.

Ветрова ерозия

За развитието на този процес основна роля има вятъра и неговата скорост. За разлика от водоплощната ерозия, която е в тясна връзка с водата и наклона на терена, ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини и места със засушливи територии. На такива благоприятни места вятъра проявява своята сила, посока и скорост. Вятъра по важност е на първо място като предпоставка за развитие на дефлационни процеси, след него се подреждат валежите, относителната влажност и

температурата на въздуха. Площите в България, засегнати от ветрова ерозия са представени на следващата фигура.

Фигура 4 Ветрова ерозия

Община Левски не се характеризира с висока степен на ветрова ерозия. Обикновено ветровата ерозия се проявява с различна интензивност и честота, като активността на дефлационни процеси се проявяват през пролетта, причина за което са силните ветрове и все още непокрытите с растителност терени.

3.2. Вкисляване на почвата

Вкисляването на почвите се извършва главно под въздействие на природни и антропогенни фактори. Източник на повишена киселинност в почвата при естествени условия са главно органичните киселини, образуващи се при разлагане на растителните остатъци и просмукващи се с атмосферната влага в почвата. Почвата се вкислява интензивно, когато с реколтата се изнасят значителни количества Са и Mg и не се връщат обратно в почвата. На територията на общината няма вкислени почви.

3.3. Засоляване на почвата

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал.

Предвид, че този деградационен процес се наблюдава на ограничени територии с близки минерализирани подземни води или е вторично проявен при неправилно торене и напояване, той не представлява значим проблем за почви.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове.

На територията на община Левски се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса.

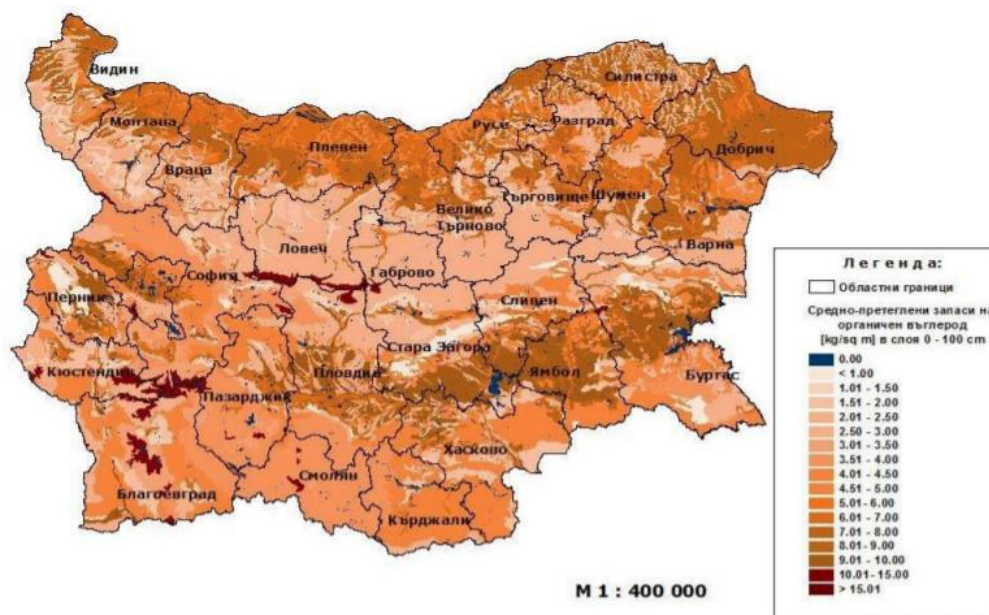
3.4. Уплътняване на почвата

Негативното въздействие на уплътняването се изразява в понижена аерация на почвата, свързана с нарушаване на водно-въздушния и топлинния ѝ баланс, намаляване на водопропускливостта и понижаване на почвеното плодородие. Уплътняването на почвата води и до намаляване потенциала на повърхностния отток, с което се повишава интензивността на водно-ерозионните процеси и рискът от наводнения. В страната няма мониторингови данни по отношение уплътняването на почвите. Според експертни оценки се приема, че около 506 000 ha (4.5 %) от почвите в страната са засегнати от този деградационен процес. Няма тенденция за увеличаване на площите с уплътнени почви

3.5. Намаляване на почвеното органично вещество

Почвите играят важна роля в кръговрата на въглерода на земята, тъй като съдържат голяма част от запасите на въглерод. Това е важно не само за глобалния баланс на въглерода, но също така и за настоящия и бъдещ продуктивен потенциал. Почвите от селскостопанския фонд силно се различават по концентрация на въглерод и свързаните с това свойства.

На фигура №5 е представена карта на запасеността на почвите с органично вещество в kg/m² за слоя 0 – 100 cm. Съгласно представената по-долу карта, най-висока е запасеността при тип Черноземи, разпространени за територията на община Левски и вариращи в границите 9 - 10 kg/m² за слоя 0 – 100 cm

Фигура 5 Карта на запасеността на почвата с органично вещество

3.6. Замърсяване на почвата

Замърсяване с тежки метали

Различните почви имат различна устойчивост към химическо замърсяване, поради което концентрациите на тежки метали – „предохранителни“, „максимално допустими“ и „интервенционни“ са определени в зависимост от редица показатели на почвата като рН, механичен състав, дълбочина, начин на ползване на земите – обработваеми, постоянно затревени, населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/ производствени терени.

За района на община Левски не са известни райони с трайно замърсяване на почвите с тежки метали. Като цяло превишаването не преминава „Максимално допустима концентрация“ (МДК) за съдържание на тежки метали в почвите. Съгласно т. 3 на § 1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №3 от 1 Август 2008 г. за нормите на допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, *„Максимално допустима концентрация“* е съдържание на вредни вещества в почвите в mg/kg, превишаването, на която при определени условия води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и здравето на човека.

Замърсяване с радиоактивни елементи

Замърсяването на почвите с радионуклиди е свързано главно с прилагания в миналото *in situ* метод за екстракция на уран чрез сондажи и използване на сярна киселина като разтворители.

Почвите, замърсени с радионуклиди, са концентрирани около площадките за добив на уран (понастоящем закрити). След прекратяването на уранодобива и уранопереработката във всички обекти са изпълнени редица дейности по биологична рекултивация. На територията на общината не са установени почви, които да са замърсени с радиоактивни елементи.

Замърсяване с органични замърсители

Излезлите от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност представляват опасни отпадъци и за тях се прилагат съответните разпоредби на ЗУО, касаещи третиране на тези отпадъци. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Левски се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

През 2005г. община Левски кандидатства с Проект "Събиране и постоянно съхраняване на негодните за употреба пестициди в контейнери "Б-Б куб". На територията на

общината в границите на площадката на закритото общинско депо/имот с идентификационен номер ПИН№43236.417, в землището на гр. Левски, местност Арабаджица са складирани контейнери „Б-Б кубове“, съхраняващи негодни за употреба пестициди. Местоположението им е определено от междуведомствена комисия и е съгласувано от РЗИ-Плевен, отстои на около 2 км от населеното място и на 630 м от река Осъм .

През 2007г. след провеждане на процедура по ЗОП, Община Левски сключи договор за реализиране на Проект „Събиране и постоянно съхранение на негодните за употреба пестициди в контейнери „Б-Б куб“, с реализирането на който са обезвредени по технология на „БалБок Инженеринг“ – АД – гр. София, общо 81,70 кубични метра, преупаковани и съхранени за постоянно в общо 17 броя контейнери „Б-Б куб“. Обезвреждането на опасните отпадъци е извършено съгласно съществуващата нормативна база, а начинът на безопасно съхранение на преупакованите, третирани по физико-химичен начин негодни за употреба ПРЗ в херметически затворени „Б-Б кубове“ е с гаранция 300 години. Ежегодно се извършват проверки от страна на общинска администрация, като резултатите от тях се описват в протоколи и в специален дневник.

3.7.Замърсяване с нефтопродукти

Регистрират се ограничени локани замърсявания на почвата с нефтопродукти, предимно като разливи около бензиностанции, но техните площадки са запечатани и не представляват опасност за компонентите на околната среда

През 2015г. по сигнал в РИОСВ-Плевен е направен съвместен оглед на общинско пасище, замърсено с отпадъчни нефтопродукти – отработени минерални масла. Мястото е покрито със земни маси. Мястото е все още замърсено, а Общината е все още в изпълнение на предписанието на РИОСВ-Плевен – за почистване. Предстои подготовка на екологична експертиза от лицензирани експерти по отношение оценка на риска и евентуалните разходи за почистване на замърсеното пасище. (ПИН№43236.298.379 – НТП „пасище“, публична общинска собственост, местност „Каванлък“, землище гр. Левски)

3.8.Замърсяване с отпадъци

Въпреки, предприетите действия и усилия от страна на община Левски, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци) на все още съществува, най-често в малките населени места, край дерета на реките и прилежащите им територии. При установяване на нерегламентирано замърсяване с отпадъци, служители от общинската администрация изготвят констативни протоколи до сметопочистващите фирми, обслужващи съответния район/населено място, с предписания за почистване на замърсяването.

Експерти от РИОСВ Плевен също извършват периодични проверки на речните легла и прилежащите територии и при установяване на нерегламентирано замърсяване, задължават кметовете на общините да предприемат действия за почистването им, както

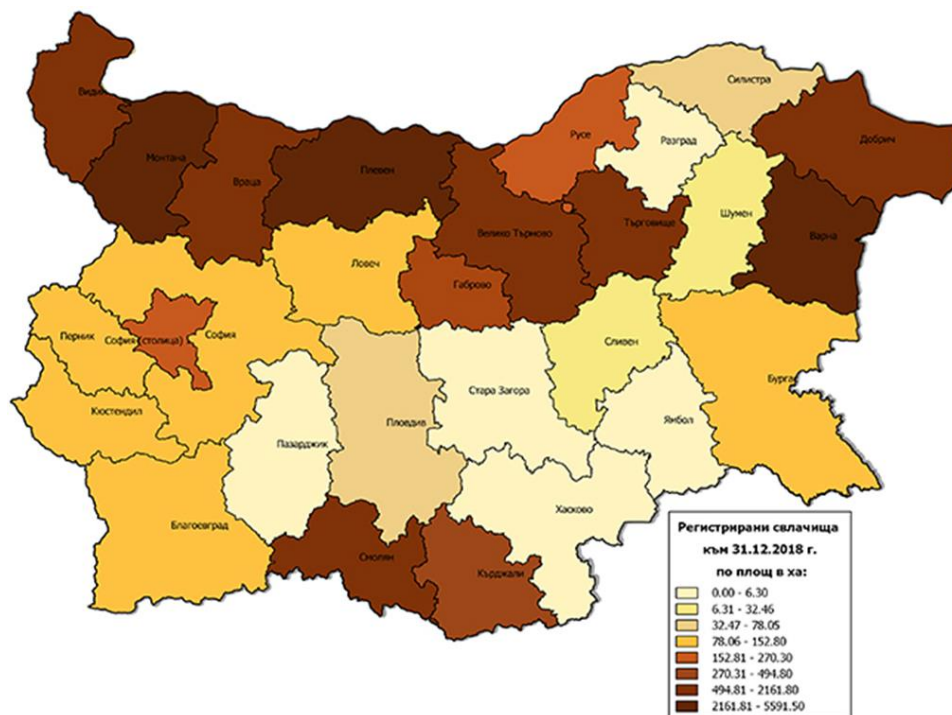
и недопускането на последващо замърсяване.

При извършване на проверките по чистотата на населените места от експертите на РИОСВ, констатираните видове отпадъци са основно от битов характер, голям е процента и на строителните отпадъци, биоразградимите и животинска торова маса. Въпреки усилията, които полагат общината, все още е недостатъчен контролът от тяхна страна за недопускане на замърсяване на почвите със смесени битови и строителни отпадъци.

3.9. Свладища

Свладищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Активизирането на свладищата се обуславя от неблагоприятни природни явления като земетресения, движения на разломи, колебания в нивата на подземни води и др. В отключването на свладищните процеси въздействие може да окаже и човешката дейност – при извършване на дълбоки изкопи, прекарване на пътища, добив на полезни изкопаеми и др. Като цяло в България тенденцията е към увеличаване на свладищните процеси, като те обикновено се засилват след снеготопене и обилни валежи.

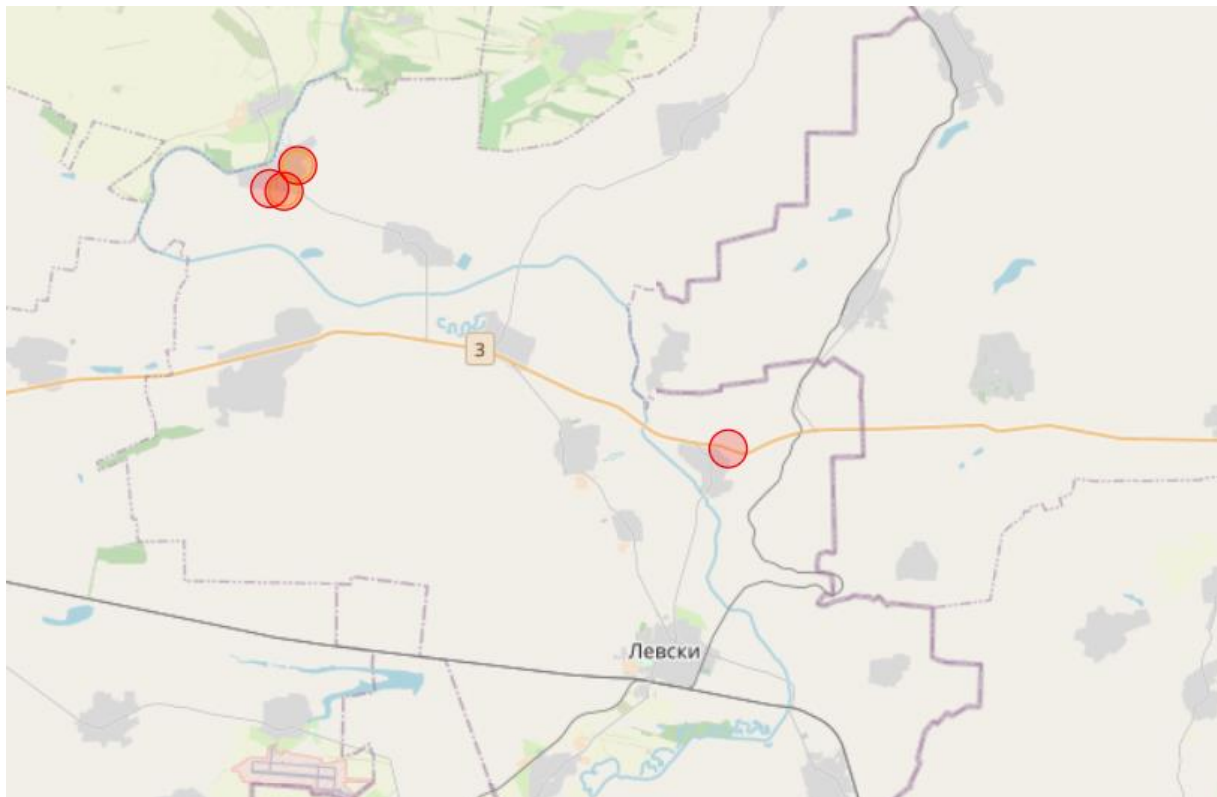
На следващата карта е представено разпределението на площите в страната, засегнати от свладищни процеси. (фигура №6).

Източник: ИАОС

Фигура 6 Регистрирани свладища на територията на България към 2018 г

На територията на община Левски към 2021 г. има регистрирани четири¹ свлачища в землищата на с. Трънчовица и Козар Белене (фигура №6) .

Фигура 7 Регистрирани свлачищни процеси на територията на община Левски

В таблицата по-долу е представена информация за вида на свлачището, годината на регистриране, местонахождение, големина и др. по данни на „Геозащита ЕООД“ гр. Плевен към 2021 г.

№	Местоположение	Национален идентификатор	Възраст	Година на регистриране
1	с. Козар Белене, републикански път I-3 при км 41+379	PVN16.37647.01	съвременно	2015 г.
2	с. Трънчовица, източна част, стр.кв.59, 60, 62 и 66	PVN16.73345.01	съвременно	2018 г.
3	с. Трънчовица, кв. 20, 21, 23, 23а, 26, 27 и 29	PVN16.73345.02	съвременно	1974 г.
4	с. Трънчовица, участък над път PVN1110 /Ш-304/-Трънчовица-Обнова-Граница общ. (Левски - Пордим) – Каменец - /Ш-3501/, при км 0+165	PVN16.73345.03	съвременно	2018 г.

Източник: Геозащита ЕООД – клон Плевен

¹ Данните на Геозащита ЕООД, гр. Плевен към 2021 г.

Изводи

- На територията на общината не са налични почви, замърсени с тежки метали;
- На територията на общината не са регистрирани замърсявания на почвата в следствие на употребата на пестициди;
- Няма информация за заблатени почви;
- Ерозионни процеси са слабо развити и се дължат на различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите;
- Вкисляване на почвите не е констатирано;
- Почвите на територията на общината са характеризират с добра запасеност с почвено органично вещества.

4. Влияние на селскостопански отрасли върху състоянието на почвите в община Левски

В икономическия профил на общината, като водещи отрасли са селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и машиностроителната промишленост. Малките и микропредприятия работят най-често в сферата на ХВП, но често се оказват неустойчиви на промените на пазара и затова и броят им през годините е динамичен. Като цяло промишлеността в общината е със силно понижена активност. Производствените мощности и услугите са съсредоточени в град Левски, докато селското стопанство се развива в селската част на общината. Предприятията са съсредоточени в периферните части на града, а компактна индустриална зона е сформирана в южната част на града, където се намира и жп гарата – притегателна точка, осигуряваща бърза транспортна връзка.

Основни предприятия, които дълги години са били гръбнак на икономиката на общината са се сформирали именно във връзка с жп линията от една страна като транспортен възел, а от друга – като обслужващ център. Промяната на ролята на железопътния транспорт в България оказва влияние и върху развитието на този тип индустрия. Важни предприятия, работещи в тази сфера, които са оказали влияние върху развитието на икономиката на общината са:

- „Вагоноремонтен завод – гр. Левски“ АД - това е третото по големина предприятие за ремонт на пътнически вагони, авторемонтна дейност, машиностроителни услуги на фирми и граждани.
- Локомотивно депо – гр. Левски – обслужва дизелови локомотиви, пътуващи по направление Свищов – Троян. Локомотивите престояват за ревизия и техническо обслужване.
- База „КИП и А“ – единствено по рода си предприятие в страната. Ремонтира измервателните и контролиращи уреди, използвани в системата на БДЖ.

Селското стопанство има много добри перспективи за развитие, но в момента също е в застой, най-вече поради трудните условия за развитие на земеделието в национален

мащаб. Земеделската земя в община Левски заема 358 436 дка или 86,4% от територията на общината, като 88,2% от земеделската територия е обработваема.²

На територията на общината, отглеждането на култури се извършва с прилагането на пълна механизация – от подготовката на площите до прибирането на реколтата /за пшеница, ечемик, слънчоглед, царевица и др./ Почвеният състав е чернозем – преобладаващ, с много добър запас от хумус. На територията на гр. Левски се намира 120 дка зленчукови оранжерии произвеждащи екологично чиста продукция изключително за външния пазар. "

Основните показатели характеризиращи почвеното плодородие са: общ азот, лесно достъпен фосфор и калий, съдържание на хумус и калциев карбонат, рН във водата и калиев хлорид, всички те се определят въз основа на почвени анализи. Тези показатели за плодородие, подлежат на промяна през периода на експлоатация на почвата в процеса на земеделското производство.

За разглеждания регион (територията на община Левски) селскостопанския отрасъл не оказва влияния върху състоянието на почвите в общината. Като антропогенен фактор върху замърсяването на почвата в областта може да се разглежда нередовна оран, лоша селекция на селскостопански култури и насаждения, принудително отглеждане на култури, които се отглеждат на наклонен терен, обезлесяване и други фактори, които водят до ерозивни процеси. В резултат на изброените по-горе антропогенни дейности съществува опасност от унищожаване на големи площи от най-плодородната земя, в т.ч. намаляване на производственият и капацитет.

5. Земеделски практики на обработка на почвите, традиционни земеделски култури, начин на трайно ползване на земите

Съгласно нормативните уредби на Република България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии и нарушени територии за възстановяване.

В структурата на община Левски видовете територии са разпределени както следва:

- Земеделски територии – 414 652 – обработваеми 358 436 дка от тях;
- Горски територии – 25 904 дка;
- Урбанизирани територии – 16 657 дка;
- Заети от водни течения и площи – 10 276 дка;
- За добив на полезни изкопаеми – 806 дка;
- За транспорт и инфраструктура – 2 559 дка.

Според начина на трайно ползване и техните относителни дялове териториалните фондове са подредени както следва:

- Земеделски 85,2 %;

² Източник: НСИ, Баланс на територията на РБ към 31.12.2000

- Горски – 4,9 %;
- Урбанизирани територии – 6,7 %;
- Транспорт и инфраструктура – 2,5 %;
- Води – 0,07 %;
- За добив – 0,6 %.

По данни на общината, селскостопанския фонд възлиза на близо 99% от общия поземлен фонд. Отглеждат се основно зърнени и технически култури.

Основната цел на класическото селскостопанско производство е да увеличи максимално добива на единица земеделска площ. За да постигне тази цел, класическото селско стопанство изразходва огромни количества невъзобновяеми природни ресурси и енергия в своя производствен процес, както и различни видове агрохимикали - пестициди, минерални торове и др. Пестицидите са химически съединения или смеси, които се използват за елиминиране, контрол и унищожаване на растителните и други видове вредители. За разлика от повечето замърсители, които се въвеждат в околната среда без конкретна цел, пестицидите се въвеждат с намерението да помогнат на хората в „борбата“ с вредните микроорганизми и многобройни вредители с цел увеличаване на добивите.

Внесените в почвата пестициди могат, в зависимост от дозата и вида на използвания препарат, да променят състава на почвената микрофлора. Почвените фунгициди и фумиганти обикновено имат отрицателен ефект върху почвената микрофлора. Общ показател за ефекта на пестицидите върху микрофлората е биологичната активност на почвата или интензивността на дишане на почвата (сорбция на O₂/кислород, отделяне на CO₂/въглероден диоксид). Хербицидите се разлагат сравнително бързо в почвата и прилагането им в препоръчителни дози не влияе неблагоприятно върху микрофлората на почвата. При въвеждането им в почвата в увеличени дози, се появява временно прегрупиране на състава на микрофлората. Характерът и степента на действие се обуславят от свойствата на препарата, съдържанието му в почвата, почвата и климатичните условия.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Левски се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

6. Политики по опазване на земите и почвите и ролята за предотвратяване и смекчаване процесите на деградация на почвите в община Левски

За територията на община Левски, оторизираната организация - РИОСВ Плевен, контролира и следи ситуацията и предприема мерки за опазване на почвата. Състоянието на почвата включва извършване на проверки за запазване, подобряване на

структурата и плодородието на почвата. Освен всичко друго, защитата на почвата включва дейности на засилен контрол, относно:

- съхранение и употреба на препарати за растителна защита;
- опазване на почвата от водна и ветрова ерозия;
- контрол за опазване на хумуса от разхищение;
- рекултивиране на нарушени терени.

Въз основа на установената ситуация РИОСВ-Плевен изисква вземането на мерки за ограничаване на замърсяването на почвата, сред които в зависимост от вида на почвата, могат да бъдат:

- използването на биоторове за спиране на по-нататъшното разграждане и повишаване плодородността на почвата;
- насърчаване използването на пестициди (хербициди, почвени инсектициди), които не оказват отрицателно въздействие върху почвата;
- въвеждане на биологично земеделие;

Понастоящем за територията на община Левски се прилагат някои от следните мерки за защита от ерозия и опазване на земите от замърсяване, които обхващат следните дейности:

- на територията на ДГС Левски са извършват залесителни мероприятия с цел бързото възстановяване на ландшафта и овладяване на ерозионните процеси.
- почистване на локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места.
- Рекултивация на нарушени терени и стари общински депа;
- Покрай пътищата са изградени подпорни стени, които предотвратят свличането на земни маси и ерозирането на почвата по стръмните склонове.

IV. ОБВЪРЗАНОСТ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО

Почвата, като компонент на околната среда, е неразривно свързано с опазване на водите, чистотата на въздуха, управление на отпадъците. Опазването на почвите е неразделна част от цялостната политика за опазване на околната среда в страната. В тази връзка при разработването на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) са взети предвид следните нормативни документи:

1.) *Закон за почвите* - е рамков закон за опазването на почвите и техните функции, тяхното устойчиво ползване и възстановяване като компонент на ОС, позовавайки се на следните принципи: екосистемен и интегриран подход; устойчиво ползване на почвите; приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции; прилагане на добри практики при ползването на

почвите; замърсителят плаща за причинените вреди; информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им. Рамковият закон за почвите определя компетентните органи и дефинира техните компетенции при осъществяването на държавната политика по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на национално, регионално и местно ниво.

2.) *Закон за опазване на околната среда (ЗООС)* - регламентира държавната политика по опазване на околната среда и интегрирането ѝ в секторните политики. ЗООС е рамков закон, който регламентира основните положения и принципи на управлението на обществените отношения, свързани с опазването на околната среда. В Раздел III-ти Опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на Глава трета (Опазване и ползване на компонентите на околната среда и управление на отпадъците) са включени всички теми, свързани с опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата, които гарантират ефективна защита на човешкото здраве и на функциите на почвата, като се отчита, че почвата е ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс.

3.) *Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия* - В нея се определят редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучване на площи със замърсена почва (Закон за почвите, съгласно чл. 20, ал. 2 във връзка с чл. 12, т. 6 - замърсяване на почвата). Инвентаризацията и проучванията на площи се извършват с цел да се определят площите със съмнение за замърсяване на почвите и площите с доказано замърсени почви, които да бъдат подложени на мерки за въздействие. В зависимост от проучванията се регламентират мерки за: възстановяване, ограничителни, защитни, както и мерки за обезопасяване. Със съмнение за замърсяване в страната са определени около 1438 места.

4.) *Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви.* - С наредбата се определят редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучвания на площи с почви, увредени от ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване и намаляване на почвеното органично вещество; необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на извършените възстановителни мероприятия за земеделски и горски земи. Инвентаризацията и проучванията се извършват с цел да се установят площите с потенциални и действителни рискове за увреждане на почвите и нарушаване на техните функции в резултат на деградационните процеси.

5.) *Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите* - е специализираната Наредба, въвеждаща система за оценка на замърсяването

на почвата, базирана на равнището на концентрация на индивидуалните замърсители в почвата (неорганични и органични). Определят се три равнища на концентрация за всеки замърсител при 3 стойности на рН, изразени като числени стойности именно: предохранителни, максимално допустими и интервенционни стойности.

6.) *Наредба № 4 за мониторинг на почвите*, с която се урежда редът за провеждане на мониторинг на почвите, чрез създаване на Национална система за мониторинг на почвите (НСМП). Тя е част от Националната система за мониторинг на околната среда и включва събиране, оценка и обобщаване на информация за почвите, както и поддържането на информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение. Целта е оценка на актуалното състояние на почвите, своевременно идентифициране, анализ и прогнозиране развитието на деградационните процеси. НСМП предоставя информация за провеждане на ефективна национална политика и обслужва обществените нужди от информация за състоянието на почвите и тяхното изменение.

7.) *Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт*

На рекултивация подлежат всички обекти разписани в чл. 11, ал.1 от Закона за опазване на земеделските земи: рудници, кариери и други земи с нарушен почвен профил; стуроотвали, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци; стари корита на реки; трасета на изоставени канали, пътища, железопътни линии и строителни площадки, след демонтаж на инженерните съоръжения, облицовки и горно строене. Рекултивацията на земите е двуетапен процес, който включва техническа и биологична рекултивация. С нея се възстановява годността на земята за земеделско или горскостопанско ползване. При невъзможност се създава друг вид ползване, като се оформя подходящ ландшафт.

8.) *Закон за опазване на земеделските земи* - с него се уреждат опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи и се определят условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Законът обръща внимание главно върху опазването на функциите на земеделските земи в селското стопанство. Глава трета „Възстановяване и подобряване на продуктивните качества на земеделските земи“ представя и контролира нарушенията на тези земи от промишлено, урбанизационно и друго антропогенно естество. При изпълнения на проекти е приемливо, при определени обстоятелства, да се въведе изискване за оценка на риска от възникване на ерозионни процеси.

9.) *Закон за водите* – Този закон урежда собствеността и управлението на водите на територията на Република България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения. Той е твърде

широкообхвaten и третира въпроса за собствеността на водите, концесиите, проблемите и програмите, свързани с питейното водоснабдяване, хидромелиоративните системи и водните обекти; обръща внимание на всички фактори, които могат да причинят риск от замърсяване на повърхностните и подземни води, риск от наводнения, ранни системи за предупреждение от бедствия и аварии. Това налага управление на водите на национално и басейново ниво.

10.) Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници - Издава се на основание чл. 135, т. 5 от Закона за водите и отменя Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на повърхностните и подземни водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн., ДВ, бр. 87 от 2000 г.). Със заповед на министъра на околната среда и водите № РД-146/ 25.2.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони.

11.) Наредба № 18 от 27.05.2009 г. за качеството на водите за напояване на земеделските култури - С наредбата се определят изискванията към качеството на водите за напояване, техният мониторинг и контрол за спазване на изискванията за качеството на водите. Наредбата е остаряла и не кореспондира нито с действащите административни структури в МЗХ, нито с регламентирането на брутни поливни и напоителни норми. МЗХГ е стартирало поредица от действия, които ще доведат и до привеждане на наредбата в съответствие с основните нормативни актове в страната. Законодателството в областта на водите е изчерпателно и хармонизирано с останалото законодателство, свързано с почвите и не са необходими изменения и допълнения.

12.) Закон за управление на отпадъците (ЗУО) - Урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и формите на контрол върху тези дейности. Определя изискванията към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци, както и йерархията при управлението на отпадъците.

При разработването на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Левски, освен законовите изисквания, са взети предвид и редица европейски и национални стратегически документи, в т.ч.:

- Тематична стратегия по опазване на почвата (Thematic Soil Strategy) (COM (2006) 231).
- Предложение за Рамкова директива по почвите (Soil Framework Directive (COM(2006) 232).
- Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа.

- Методология за стратегическо планиране в Р. България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.
- Национална програма за развитие: България 2030 г.;
- Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.
- Трети Национален План за Действие по изменение на климата (2013 – 2020 г.);
- Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.;
- Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).
- Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2020 г. и Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 – 2020 г. и тяхната актуализация
- Други;

На местно ниво, Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) на община Левски има връзка със следните стратегически документи:

- Програма за опазване на околната среда на община Левски с период 2021 – 2028 г.
- Програма за управление на отпадъците на община Левски с период 2021 – 2028 г.;
- Общ устройствен план на община Левски
- Общински план за развитие на община Левски 2014 – 2020 г.
- Наредба №16 за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Левски;
- Наредба №1 за опазване и поддържане на обществения ред, контрола относно шума, чистотата и околната среда на територията на общината.
- Наредба №11 за управление на отпадъците на територията на общината

V. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите на програмата. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието.

Силни страни	Слаби страни
- Липса на почви, замърсени с тежки метали; - Липса на заблатени и засолени почви; - Липса на киселини почви; - Почвено-климатичните характеристики дават възможност за отглеждане на зърнено-технически култури; - Висока степен на използваемост на земеделските земи; - Направена е инвентаризация на всички видове Б-Б кубове и складове за негодни за употреба ПРЗ - Правят се ежегодни проверки от РИОСВ за замърсяване на почвената покривка, както регулярни така и по сигнал; - Почвите са в добро екологично състояние по отношение на замърсяването с устойчиви органични замърсители;	- Недостатъчно кадри и административен капацитет на общината за управление на почвите; - Замърсяването с отпадъци и опожаряването на стърнища и суха тревна растителност е основна причина, водеща до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс. - Части от територията на общината са обхванати от ерозионни процеси
Възможности	Заплахи
- Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите; - Благоприятни условия за развитие на биоземеделие; - Управление на финансови инструменти от ЕС, които насърчават земеделието и устойчивото ползване на земите.	- Непълно усвояване на финансовите инструменти на ЕС, насърчаващи земеделието, устойчивото ползване на земите и опазването на почвите; - Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; - Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване;

VI. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ

През последните години Европейският съюз обръща особено внимание на необходимостта от формиране и провеждане на политика за опазване и устойчиво ползване и възстановяване на почвите. В стратегията за устойчиво развитие на ЕС се подчертава необходимостта, държавите-членки да подобрят управлението и да избягват прекомерната експлоатация на ограничените природни ресурси, каквито са и почвите.

Значителните увреждания на почвите се считат за необратими, или могат да бъдат ограничени само с големи усилия и средства. В същото време, почвите осигуряват прехрана, доходи, икономически стабилитет не само на отделните физически лица, но и на държавата като цяло. Освен продуктивната функция, осигуряваща производство на храни и биомаса, почвите притежават и редица други изключително важни функции като буферна, носеща, филтрираща, източник на суровини, местообитание за биологични видове, съхраняваща генетичните ресурси и опазваща историческото и културно наследство на човека. Ето защо е толкова важно да се провежда целенасочена ефективна национална и общинска политика, която да отчита не само необходимостта от опазването на почвата като ресурс, но и нейното устойчиво ползване и възстановяване.

Основно предизвикателство се явява опазване функциите на почвите, тяхното устойчиво ползване и възстановяване. Акцентът следва да се постави върху превантивната защита на почвите и въвеждането на мерки за тяхното устойчиво управление.

Почвената деградация оказва влияние върху качеството на въздуха, водата, биоразнообразието, затова подобряването качествата на почвата, с цел опазване на другите компоненти на околната среда и човешкото здраве е другото основно предизвикателство.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

Протоколът от Киото подчертава, че почвата е основен резервоар на въглерод, който трябва да бъде защитен и да се увеличава, когато е възможно, тъй като запазването на органичен въглерод в почвите при добрите земеделски практики може да допринесе за смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата и поддържане на почвеното плодородие.

Тематичната стратегия за почви на ЕС, както и Конвенция на ООН за борба с опустиняването определят, че са необходими мерки за подобряване на знанието и повишаване на информираността, споделянето на добри практики между страните-членки, тъй като малка част от обществото отчита важността на опазването на почвите и пренебрегва риска, който носи увредената почва за околната среда и човешкото здраве. Включването на въпросите за устойчиво управление на почвените ресурси в програмите за обучение ще помогне за разбирането още в най-ранна възраст на специфичните проблеми, пред които е изправен този компонент на околната среда,

включително за риска, който носи замърсена почва за здравето на всеки един от нас и колко важно е почвите да бъдат опазвани.

Във връзка с посочените предизвикателства и извършените по-горе анализи на състоянието на почвите настоящата Програма си поставя следните цели и приоритети:

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСА ЦЕЛ: *„Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите на територията на община Левски“*

В съответствие с Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), в програмата са формулирани 4 приоритета, за постигане на генералната цел, както следва:

- Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;
- Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите.
- Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: Изпълнението на приоритетите ще съдейства за намаляване на вредното антропогенно въздействие, ограничаване и предотвратяване на по-нататъшно увреждане на почвените функции и устойчиво ползване на почвите. Изпълнението на предвидените мерки, в съответствие с посочените по-горе приоритета се очаква да минимизират риска за околната среда и човешкото здраве, в резултат на намаляване на броя на замърсените места и възстановяване на увредени почви, ще се подобрят знанието и повиши информираността на заинтересованите страни за почвите, ще се споделят добри практики между тях и представители на други страни-членки на ЕС; ще се подобри контрола на местно ниво за опазването на почвите.

СРЕДСТАВА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ: За постигане на целите на програмата е разработен План за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране. Планът обобщава необходимите ресурси за реализацията на програмата и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската

администрация. Ресурсите за реализацията на Плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за опазването, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл в Плана за действие не са включени в пълен обем финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;								
1. Повишаване капацитета на общинската администрация по отношение на опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почви.	Ежегодно след приемане на програмата	5	Държавен бюджет, Общински бюджет, Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.	Служителите на местно имат необходимия административен капацитет по отношение на ефективно управление на почвените ресурси	Повишен капацитета на служителите от областните и общински администрации	Брой обучени служители	МОСВ, МЗХГ	Община, Научни организации, НПО
2. Обмен на знания и добри практики по проблемите по опазване, устойчиво ползване и управление на почвите	Ежегодно след приемане на програмата	5	МОСВ, Държавен бюджет, общински бюджет	Осъществен обмен на знания и добри практики на национално, ЕС и международно ниво по проблемите по опазване и устойчиво управление на почвите.	Брой проведени информационни срещи/семинари/конференции	Брой служители от общинската администрация	МОСВ, МРРБ	Община
3. Ефективен превантивен, текущ и последващ контрол по опазване и устойчиво ползване на почвите и ограничаване на процесите, които ги увреждат	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Изпълнение на агажменти на кмета на общината, произтичащи от ЗП	Недопускане на увреждане на почвите, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвата	Брой направени предписания. Брой наложени санкции. Намалена площ на увредени почви	Община	Областни администрации
4. Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Предотвратена загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища.	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания	Община	Областни управители, РИОСВ

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
						Брой санкции за периода		
Приоритет 2: Предотвратяване и ограничаване на ерозионни процеси								
5. Създаване на защитни пояси и линейни залесявания покрай границите на земеделските имоти, край канали, пътища и др. за защита от ветрове	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, Донорски организации, Бизнес, ПРСР, Общински бюджет	Ограничена ерозия в земеделските имоти, ограничено количество на твърд отток в каналите, крайпътните канавки и пътища-та.	Ежегодни данни за земеделски площи и пътища в ha, защитени от ветрове .	Площ в (ha), със създадени линейни залесявания Данни за площите общо за периода	МЗХГ, Община	Земеделски стопани, Бизнес
6. Възстановяване и поддържане на крайречните гори чрез осигуряване на периодични заливания, при необходимост и временно отваряне на диги и изграждане на специални канали, с цел запазване на крайречните местообитания	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	ОПОС, Донорски организации, Бизнес, Общински бюджет	Ограничена ерозия на брегови и земеделски земи, съхранено биоразнообразие, стабилни екосистеми	Брой финансирани проекти, Ежегодни данни за броя на проектите	Площ (ha) възстановени крайречни гори и влажни зони	МЗХГ, МОСВ	Община, Земеделски стопани
7. Усвояване на ерозиранни земи за отглеждане на алтернативни култури – лекарствени, етеричномаслени, агролесовъдство.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Частни инвестиции, ПРСР, Общински бюджет	Намалени площи с пустеещи земи, ограничена степен на ерозия и повишени добити от получена продукция.	Площ в ha на ерозиранни пустеещи земи, заети с алтернативни култури – ежегодни данни.	Ерозиранни пустеещи земи в ha усвоени за отглеждане на лекарствени, етеричномаслени култури и агролесовъдство – общо за периода	МЗХГ,	Община
8. Възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси	Ежегодно след	150	Бюджет на МЗХ и ИАГ;	Подобряване на почвените характеристики и в	Възстановени и поддържани нископродукти	Площ с възстановени и поддържани	МЗХГ, Община	Областни администрации

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
и извършване на нови противоерозионни и залесявания върху нископродуктивни и земи, изоставени земеделски земи, голи, ерозиранни и застрашени от ерозия площи, извън горските територии, съобразно условията на средата.	приемане на програмата		Общински бюджет	резултат на проведените мероприятия по предотвратяване на ерозионни процеси и опазване на почвите.	вни земи, стабилизирани екосистеми	полезащитни горски пояси, площ залесени територии, текущо за годината		
9. Приоритетно укрепване на свлачищата както и такива, засягащи обекти на инфраструктурата – водопроводи, канализационни мрежи, топлопроводни и газопреносни мрежи	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет, ПОС 2021 – 2027 г.	Безопасност за населението.	Укрепени свлачища, опазване на обекти от инфраструктурата - водопроводи, канализационни мрежи, топлопроводни и газопреносни мрежи, пътна инфраструктура	Брой укрепени свлачища и обектите на техническата инфраструктура	Община, МРРБ, МОСВ	Оператори на обекти от техническата инфраструктура
10. Реализиране на инвестиционни проекти за укрепителни и отводнителни съоръжения в рискови участъци, в т.ч.: - брегоукрепителни и съоръжения (пилотни конструкции, подпорни стени, буни и др.); - подпиране на свлачището -контрабанкети, контрафорси, подпорни стени, буни, габиони, опорни насипи,	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет, ПОС 2021 – 2027 г.	Брой инвестиционни проекти с информация за развитие на свлачищните процеси и за укрепителни и отводнителни съоръжения	Намаляване на броя и площта на рискови участъци, в т.ч свлачища и брегови съоръжения чрез укрепване и отводняване	Брой реализирани инвестиционни проекти за приоритетно изграждане на отводнителни и укрепителни съоръжения	Община, МРРБ	Басейнови дирекции

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
усилени с геосинтетични и други материали, стабилизиране с негасена вар,								
11. Рехабилитация на изградени съоръжения за предотвратяване възникването на свлачищни процеси.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет, ПОС 2021 – 2027 г	Подобрено състояние на съществуващите съоръжения за предотвратяване не възникването на свлачищни процеси.	Предотвратяване на възникването на свлачищни процеси	Брой рехабилитирани и съоръжения за периода	МРРБ, Община	Областни администрации
12. Закриване и рекултивация на нерегламентиран и сметища и депа за отпадъци, неоттоварящи на нормативните изисквания.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет,	Опазване чистотата на почвите, водите и въздуха възстановяване на функциите на почвените	Контрол на осъществяването на техническа и биологична рекултивация	Брой закрити и рекултивирани сметища за периода	Община	РИОСВ
13. Разработване и изпълнение на пилотни и демонстрационни проекти, с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на битовите отпадъци	До 2028 г.	Съгласно проект	ПОС 2021 – 2027, общински бюджет	Общество с нулеви отпадъци и повишаване съдържанието на органично вещество в почвите от пилотните обекти	Изпълнение на демонстрационен проект за прилагане на добри практики	Приложени добри практики, успешни мерки и управленски подходи	Община	Оператори на площадки
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване								
14. Залесяване на земи с ниска категория, негодни за земеделско ползване (агролесовъдство)	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, Общински бюджет, ПРСР	Залесени площи на негодни за земеделско ползване почви	Приложение на различни техники на агролесовъдство на земите с пониска категория – ежегодни данни в ha	Залесени площи (ha) от земите с пониска категория. Общо за периода	МЗХГ, Община	

Мярка/действие	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
15. Разработване на проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи.	До 2028 г.	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет ПРСР* 2014-2020	Създадени условия за напояване	Брой разработени проекти за финансиране на дребномащабни напоителни системи	Брой финансирани дребномащабни напоителни системи	МЗХГ, Община	БАН
16. Залесяване на горите, пострадали от природни бедствия	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет ПРСР* 2014-2020	Намалено отрицателното въздействие на сечи, съхнене, паша и други видове ползване на горите върху устойчивостта на земите.	Брой финансирани проекти, отпуснати средства за възстановяване на горски площ	ha гори, върху които са проведени мероприятия за възстановяване	МЗХГ, Община	Собственици и на земи
17. Ограничаване на строителството в зелените площи и покритие на градските райони с растителност чрез общите устройствени планове (УОП) на населените места	Постоянен		Държавен бюджет	Намалени площи със „запечатани“ почви в зелените площи; Адаптиране към климатичните промени.	Брой реализирани ОУП, и площи в градските райони, покрити с растителност.	Общ брой реализирани ОУП, съобразени с мярката.	Общини	МРРБ
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите								
18. Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	ежегодно	20	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински бюджети	Информирани и ангажирана общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	брой на проведените семинари/информационни кампании	Брой проведени информационни кампании за периода	Общини	НПО, Научни организации

Мярка/действие	Етапи и срокове за постигане	Финансов и средства (хил.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
19. Провеждане на консултации от общините на всички етапи с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	До 2028 г.	20	Държавен бюджет, ОПОС 2021 - 2027	Заинтересованите страни са включени в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	Провеждане на консултации с обществеността по отделните етапи на разработването на Областните и Общински програми и	Всички програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са консултирани с обществеността.	Общини	Обществено с тта и засегнатите страни.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПОУПВП е отговорност на кмета на общината. С оглед на действащата административна структура на Община Левски, изпълнението на ПОУПВП ще се осъществява от експерти от общинската администрация на Община Левски, на които са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПОУПВП и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни (социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество) ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Левски правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретните политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред Общинския съвет за изпълнението на програмата, който ще е част от Годишния отчет за изпълнение на Програмата за опазване на околната среда. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславя от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по

изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПОУПВП ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ) и земеделието (МЗХ, ДФЗ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Орган за контрол по изпълнение на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на Програмата през предходната календарна година.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата е предвидено да се изготвя Годишен отчет. Годишният отчет ще се изготвя от експертите от общинската администрация до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Изготвените отчети също така се внасят и за информация в РИОСВ. Отчетът е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда, който дава ясна информация за постигнатия напредък по изпълнението ѝ. Поради тази причина при изготвянето му е необходимо да се представят графики, таблици и фигури, които да онагледяват по-ясно напредъка по изпълнението на заложените мерки. Годишният отчет за изпълнение на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключение и приложения. Годишният

отчет може да се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Левски. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на територията на общината, са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното ѝ изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

VIII. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

1. Закон за опазване на околната среда
2. Закон за почвите
3. Закон за опазване на земеделски земи
4. Закон за защита на растенията
5. Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 2002 г.)
6. Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ, бр.71 от 12 Август 2008 г.)
7. Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).
8. Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.)
9. Програма за опазване на околната среда на община Левски с период 2021 – 2028 г.
10. Общ устройствен план на община Левски
11. Общински план за развитие на община Левски 2014 – 2020 г.

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ**
за периода 2021-2028 г.

Раздел „Лечебни растения“

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ	3
2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ.....	4
3. НОРМАТИВНА БАЗА	4
II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯТА В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ	5
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ.....	5
1.1. ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ.....	5
1.2. ВОДНИ РЕСУРСИ.....	6
1.3. РЕЛЕФНА ХАРАКТЕРИСТИКА	7
1.4. КЛИМАТ.....	7
1.5. ПОЧВИ.....	7
III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ	8
IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА РЕДКИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ	8
V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВОТО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ТЯХ.....	10

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Във връзка с изискванията на чл. 50 т. 3 от Закона за лечебните като неразделна част към Общинската програма за опазване на околната среда на община Левски за периода 2021-2028 г. е разработен Раздел „Лечебни растения“.

В настоящия раздел са описани видовете лечебни растения находящи се на територията на община Левски, техните местообитания, начин на използване и опазване на находища и мерки за опазване на ресурсите на територията на общината. Разделът има за цел да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазването на естествените им находища и предотвратяване изчезването на отделни видове лечебни растения на територията на община Левски.

1. Основание за разработване

Лечебните растения са важна част от природните растителни ресурси и национално природно богатство. Те имат важно място в бита на повечето български домакинства, а през последните десетилетия добиват и важно икономическо значение. За да се опази и съхрани този ресурс, то той трябва да се ползва устойчиво, в количества и по начин които не водят до трайно намаляване на генетичния или ресурсния им потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения. Съгласно чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда. България е единствената страна в ЕС, която има специализиран Закон за лечебните растения и две свързани с него наредби:

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите;
- Наредба № 5 от 19.07.2004 за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складове за билки;

Според изискванията на чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения към общинската програма за опазване на околната среда се разработва специален раздел "Лечебни растения", което е задължение на кмета на общината. Разделът „Лечебни растения“ към ОПООС на община Левски е разработен на основание чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) и чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Спазени са изискванията на действащото в момента законодателство по отношение на биоразнообразието и лечебните растения, в т.ч. и изискванията на чл. 55 от ЗЛР относно съдържанието на раздела.

2. Цел и задачи

Целта на раздел „Лечебни растения“ е да осигури опазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси на територията на община Левски, като планира ползването, така че то да бъде екологосъобразно и устойчиво. С него се урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Специфичните цели са следните:

- Опазване на естествените находища на лечебни растения в община Левски от увреждане и унищожаване;
- Осигуряване на устойчивото ползване на лечебните растения, недопускащо намаляване на генетичния и/или ресурсния им потенциал;
- Постигане на ефективно прилагане на изпълнителната и контролна дейност на община Левски в съответствие с изискванията на Закона за лечебните растения и наредбите към него.

Дейностите и мерките представени в този раздел са основно за изпълнение на поставените цели, както и за повишаване ефективността на прилагане на нормативните изисквания по отношение опазването и устойчивото ползване на лечебните растения на територията на община Левски. Поставените цели може да бъдат постигнати при изпълнението на мерки, задачи и дейности свързани с опазване на лечебните растения в естествените им находища, в т.ч.:

- Изучаване, описание, характеристика и оценка на основните типове природни местообитания и находища на лечебни растения на територията на община Левски;
- Описание, характеристика и ресурсна оценка на лечебните растения в община Левски;
- Описание, характеристика и оценка на защитените лечебни растения;
- Опазване на естествените местообитания на лечебните растения;
- Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;
- Повишаване на културата на населението при добиването на различните части на лечебните растения за да не се допуска увреждането и унищожаването им.

3. Нормативна база

При разработването на програмата са използвани следните нормативни документи:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) (обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр. 21 от 21 Март 2021 г.);
- Закон за лечебните растения (ЗЛР) (обн. в ДВ бр. 29 от 7 април 2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17 от 26 Февруари 2021 г.)
- Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.14 от 20.02.2004 г.)
- Наредба №5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.85 от 28.09.2004 г.)
- Заповеди на Министъра на околната среда и водите за лечебните растения под специален режим (по ЗЛР, чл. 10, ал. 1, 2 и 3);

II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯТА В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ

1. Обща характеристика на Община Левски

1.1. Географско местоположение

Община Левски се намира в границите на „Северна и Югоизточна България“ от ниво NUTS 1, Северозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Плевен ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Левски е с площ 414.7 km², което е около 10% от общата площ на област Плевен и около 2% от територията на Северозападен район и се отнася към трета категория община според Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Административно-териториалната структура на община Левски граничи на север с общините Белене и Никопол, на запад с община Пордим, на юг с община Летница и на изток с общините Свищов и Павликени.

Община Левски е на четвърто място по територия спрямо общините в областта. Най-голяма е община Свищов, а най-малка община Летница. По население Левски е на трето място сред съседните общини. Населението на общината към 2020 г. По данни на НСИ, наброява 16 871 души.

Град Левски е основен транспортен възел, през които преминава главна железопътна линия София – Варна, както и линии в направление – Троян, Ловеч и Свищов. През града преминават два третокласно, републикански шосейни пътища – Свищов – Левски – Ловеч – Троян и Никопол – Левски – Павликени – В. Търново. На 8 км северно от гр. Левски преминава първокласен път София – Варна.

Голяма част от населените места в общината са 5-та и 6-та категория, съгласно Методиката за категоризация на административно-териториалните единици. Едно населено място е с категория „8“ и две с категория „7“. Административния център на общината е с най-висока категория – „3“, спрямо критериите, които се взимат в предвид: демографски, урбанизационни, инфраструктурни, селищно-административни и културни функции.

1.2. Водни ресурси

Община Левски попада в Дунавска отточна област, чийто речни води се оттичат към акваторията на Черно море.

Общината попада в Дунавския район за басейново управление с център гр. Плевен, който включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки. Като административно-териториален обхват дейността на Басейнова дирекция Дунавски район покрива 18 области на България (София, Плевен, Ловеч, Русе, Силистра, В. Търново, Враца, Монтана, Видин, Разград, Добрич, Шумен и други) и 126 общини.

Количеството на повърхностните води на общината се изчислява като сума от повърхностните води, които се генерират на територията и - от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез р. Осъм. Повърхностните води са със снежно-дъждовно подхранване и неустойчиво до слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Оттокът се наблюдава при Ловеч и с. Изгрев, при средна сума на валежите 552 mm. Валежните води са включени в тези количества, тъй като пунктовете, в които стават измерванията на дебита на реките предполагат тяхното отчитане. Подпочвените води в общината са акумулирани в алувиалните чакълесто песъчливи отложения от терасата на р. Осъм.

Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренирането се извършва в отложенията на речната тераса. По тип водите са порови и със слаб напор. Подземните води на територията на общината залягат на около 4,5 m под повърхността. Територията е богата на високи подпочвени води, като нивото се движи между 0,6 и 1 m. Срещат се и територии с високи подпочвени води, чието ниво се движи между 0,6 и 1 m при с. Варана. Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси.

1.3.Релефна характеристика

Община Левски е разположена в Централа Северна България, Дунавската равнинно – хълмиста област, Тученишко долноосъмски район. Територията на община Левски е разположена в обхвата на Мизийската плоча. Тя представлява плосък свод, в пределите на който са се формирали по-малки морфоструктури. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали, върху които хоризонтално са разположени мезозойски и неозойски седименти с мощност около 2000 метра. Наблюдават и кватернерни утайки, които се характеризират с лъос, лъосовидни глини и кватернерни речни тераси. Според морфохидрографската подялба на Дунавската равнина, община Левски заема Средната ѝ част между реките Вит и Янтра. Релефът е предимно равнинен със средна надморска височина - 87 м. Характеристиката на релефа позволява безпроблемното развитие на техническата инфраструктура (система на сгради, съоръжения и линейни инженерни мрежи на транспорта, водоснабдяването и канализацията, газоснабдяването и електроснабдяването).

1.4.Климат

Община Левски попада в умерено-континенталната климатична област, среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат).

Характерна особеност за този климатичен район е по-интензивната проява на фьон, поради което средните от абсолютните максимални температури за януари са около 11 – 12 °С, докато в северният район те са около 8 – 9 °С. Дните със средна денонощна температура под 0 °С са около 46 – 48. Средногодишната температура е 13,3°С. Често срещани са и засушаванията в края на лятото и ранната есен, което налага изкуственото напояване на земеделските площи. Средната температура през юли е около 25°С. Средната температура през месец януари е около - 2°С. Тук най-добре е изразен континенталният климат на страната, основен белег, на което е значителната годишна амплитуда (например в Дунавската равнина температурната амплитуда е 25°С, в преходната област близо 23°С). За тази област е характерно, че валежите имат главен максимум през лятото и главен минимум през зимата. Годишната сума на валежите е 500÷600 mm за Дунавската равнина и 750 mm за Предбалкана и преходната област.

1.5.Почви

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се

образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си.

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на общината са вида на почвообразуващите материали, надморската височина, разчленението на релефа, хидроклиматичните условия, типа и разпространението на растителната покривка, а също така и антропогенната дейност.

III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естественият растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхранение на екосистемите на територията на община Левски, съдържащи лечебни растения на естествените им местообитания, както и поддържане и възстановяване на жизненоспособната популация на видовете.

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- Събиране на билките от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- Събиране на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на издадено разрешително за ползване, по реда на Закона за лечебни растения (ЗЛР). Разрешителното не се издава, когато билките се събират за лични нужди от земи, гори или водни обекти, общинска собственост. Разрешителното не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собствениците или ползвателите на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА РЕДКИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и техните популации.

Като основни причини за нарушаване на биологичното разнообразие от лечебни растения е биологически неоправданата експлоатация на находищата. С най-големи последствия са урбанизацията, индустриализацията, строежът на пътища, изхвърлянето и натрупването на отпадъци. Наред с това пряко за влошаване на популациите влияе замърсяването на почвите, резултат на неправилната им химизация за селското стопанство. Силно негативно влияние върху популацията на лечебни растения оказва промяната на естествената и характерна за района растителност, предизвикана от неправилно подбрани или изведени лесокултурни мероприятия – голи и изборни сечи, създаване на масиви от монокултури най-вече от иглолистни видове.

Върху запасите на лечебни растения силно влияние оказва и начина на експлоатация на находищата. Не природосъобразното събиране, липсата на период за възстановяване и покой, нарушаване на нормалното семенно и вегетативно размножаване са основните причини за понижаване възможностите на естествените находища като източник на суровини.

В тази връзка мерките, които следва да се предприемат за опазване на ресурсите от лечебни растения на територията на община Левски са както следва:

- Осъществяване на контрол за недопускане ползването на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на местообитанията;
- Брането на билки трябва да става в сроковете, определени за всеки вид, тъй като преждевременното или закъснялото бране води до похабяването на техните ресурси;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Брането на билки трябва да се извършва само в райони с плътни находища на отделните видове. Да се избягва брането на единични и разпръснати растения.
- При събиране на диворастящи видове да не се унищожават цялото находище, като се оставя част от най-добрите екземпляри за естественото семенно размножаване и възстановяване на находището.
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на находището;

- Предписания към собствениците на земи, гори или водни обекти около които има находища на лечебни растения, да не се допуска увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове.
- Участие на обществеността при вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината.
- Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете им лечебни растения, начин на събиране на билките и нормативната уредба.
- При ползване на лечебни растения е необходимо да не се допуска увреждане на дърветата в резултат на чупене, рязане на клони и сеч.

За диворастващите защитени лечебни растения се забранява:

1. Сеченето, брането, късането, изкореняването, хербаризирането независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
2. Унищожаването и увреждането на находищата им;
3. Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
4. Събиране на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи.

Да се спазват изискванията за опазване на находищата на лечебни растения, обект на събиране по чл. 4 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

Експлоатацията на находищата да се редува с период на възстановяване на ресурсите, посочени в чл. 6 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

Позволителни за ползване на лечебни растения да се издават само на физически или юридически лица, срещу заплатена такса.

Разрешителното за събиране на билки следва да се издава в периода на събиране на съответната билка по чл. 7 и 8 по Наредба № 2/ 20.01.2004 година и да има срок на валидност.

Количествата лечебни растения, следва да не надхвърлят предвидените проценти за ползване на ресурса, посочени в Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВОТО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ТЯХ.

Ползването на лечебните растения и ползването на техните ресурси включва:

- Събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- Събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения. Ползването на лечебни растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения.

Кметът на община Левски ръководи изпълнителната дейност на Общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

- 1) Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения (или упълномощени от него длъжностни лица), включени в общинската програма за опазване на околната среда в община Левски;
- 2) Издава разрешителни за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти – общинска собственост, в поземления фонд и в населените места на територията на община Левски;
- 3) Издава удостоверения за билките от култивирани лечебни растения;
- 4) Предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

Списък на лечебни растения на територията на община Левски, описани по видове и морфологичните им части

За територията на община Левски лечебните растения се срещат предимно на петна или по единично. Преобладават лечебни растения по тревисти места, пътища и храсталаци, които се използват предимно за лечебни цели. За целите на настоящата разработка е ползвана информация от списък на лечебните растения в района, според данни на община Левски.

Точна количествена оценка за ресурсите от популациите на лечебните растения в представения по долу списък не може да се даде, поради липса на изготвена методика за наблюдението и оценката им. Като цяло, състоянието на популациите от лечебни растения на територията на общината се преценява, като добро с някои застрашени от изчезване местни видове.

Най-широко разпространени са следните видове лечебни растения:

1. *Acanthus balkanicus* Heyw et Reichard (Балкански страшиник) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми;
2. *Acer tataricum* L. (Мекини) - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.
3. *Alisma plantago-aquatica* L. (Лаваница , жаблек) - Среща се по влажни засъхващи почви край водоеми – с. Обнова – м. "Герене" и "Долно ливаде", яз. "Лъдженска бара"; с. Българене – м. "Пасището"; с. Аспарухово – м. "Арабаджица"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите"; с. Божурлук; с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.
4. *Galanthus elwesii* Hook fill. (Елвезиево кокиче) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.
5. *Leucojum aestivum* L. – (Блатно кокиче) - Среща се много рядко в горски фонд – гр. Левски, но и в крайречни гори (държавна собственост). Ресурсите му са неизползваеми.
6. *Anethum graveolens* L. – (Обикновен копър) - Култивиран навсякъде на територията на общината като растение за подправка.
7. *Angelica sylvestris* L. – (Лечебна тицялка) - Среща се често край реки, потоци, води, стари корита – гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Българене, с. Обнова, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Козар Белене, край Пордимска бара – с. Обнова, край р. Ломя – с. Градище, с. Варана, м. "Корукеси", с. Градище и с. Асеновци. Ресурсите му са ограничено използваеми.

8. *Anthriscus cerefolium* (L.) Hoffm. (Азмацуг/див керевиз) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

9. *Bifora radians* Bieb. (Лъчиисто колендро). - Видът му е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/. Ресурсите му са максимално използваеми.

10. *Vupleurum rotundifolium* L. (Кръглолистна урока). - Видът е разпространен на територията на цялата община най-често край ниви / слънчоглед, царевица, пшеница/ и рядко навлиза в тях, но е много рядък с ниска численост. Ресурсите му са практически неизползваеми.

11. *Conium maculatum* L. (Петнист бучиниш/цволика) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

12. *Eryngium campestre* L. (Полски ветрогон) - Среца се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "Лозята", с. Стежерово – м. "Ходжа баир", м. "Край село", с. Изгрев – м. ", Русалийски гробища", с. Трънчовица – м. "Капитанска пръст", м. ", Камерна", с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. "Гаргалъка", и м. "Арабаджийца"; с. Българене – м. " Лъката", м. " Пасището", м. "Мила", гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. " Ливадите", м. "Самалък баир", м. " Лакаджийска могила"; с. Градище – м. " Тараклъка", м. Дрен", м. Курттепе"; с. Асеновци – около селата и м."Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

13. *Ferulago sylvatica* (Bess.) Rchb. (Горска зимянка) - Среца се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

14. *Foeniculum vulgare* Mill.- (Резене-морач) - Култивира се много нарядко и подивява/ край огради и градини/. Ресурсите му са ограничено използваеми

15. *Heracleum sibiricum* L. (Сибирски девесил) - Среца се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата – край р.Осъм: с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с.Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използваеми.

16. *Laser trilobum* (L.) Borkh. (Загърличе) - Среца се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

17. *Oenanthe aquatica* L. (Обикновен воден морач) - Среца се в покрайнините на водоеми в стари корита – гр. Левски – м. "Карамандол", м. "Шаварна"; с. Градище – м.

"Корукеси"; с. Обнова – м. "Герена", м. "Ливадето"; с. Българене – м. "Лъката" и м. "Пасището". Ресурсите му са ограничено използвани.

18. *Pimpinella saxifraga* L. (Каменоломков анасон) - Среща се нарядко по сухи ливади – с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са практически неизползваеми.

19. *Tordylium maximum* L. (Обикновена нузла) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/ и край пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

20. *Torilis arvensis* (Huds.) Link. (Полски торилис) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/. Ресурсите му са максимално използвани.

21. *Vinca herbacea* W. et K. (Тревист зимзелен) - Среща се нарядко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м. "Широка могила", м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Българене – м. "Миле"; с. Козар Белене – м. "Кукла"; с. Варана – м. "Самалък баир". Ресурсите му са неизползваеми.

22. *Arum maculatum* L. (Петнист змиарник) - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

23. *Aristolochia clematitis* L.- (Обикновена вълча ябълка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/, зеленчукови градини и лозя. Ресурсите му са максимално използвани.

24. *Vincetoxicum hircynicum* Medic. (Лечебен устрел) - Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; ГР. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе". Ресурсите му са практически неизползваеми.

25. *Achillea millefolium* gr.- (Хилъдолистен /Бял равнец) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

26. *Achillea nobilis* L. (Лагороден равнец) - Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Кармандол"; с. Градище – м. "Курттепе". Ресурсите му са практически неизползваеми.

27. *Anthemis cotula* L. Полско подрумче /Бяла рада/) - Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел и рудерал, предимно по влажни места, буница, край огради. Ресурсите му са неизползваеми.

28. *Anthemis tinctoria* L. – Жълто подрумче /Бяла рада/ - Видът е разпространен на територията на цялата община най- често по сухи рудерални места и в запустели ниви, на ерозирали терени. Ресурсите му са максимално използвани.

29. *Arctium minus* Bernh. (Малък реней) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

30. *Arctium tomentosum* Mill. (Мъхнат реней) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

31. *Artemisia absinthium* L. (Горчив пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен и плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

32. *Artemisia annua* L. (Едногодишен пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

33. *Artemisia lerchiana* Weber. (Тънко жилест пелин) - В района се среща ограничено, на сухи, ерозирани склонове близкият вид *Artemisia santonicum*. Установен при – с. Българене – м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничени и не могат да се използват.

34. *Artemisia vulgaris* L.- (Обикновен пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

35. *Bellis perennis* L.- (Паричка)- Среща се често, навсякъде на територията на общината – най – често по влажни места, но и в паркове и в градини в селищата. Край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Обнова, с. Българене, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Асеновци, с. Градище, гр. Левски (вкл. и в регулацията). Ресурсите му са използвани.

36. *Carduus acanthoides* L. (Късодръжков магарешки бодил) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

37. *Carlina vulgaris* L. (Обикновена решетка) - Среща се наредко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

38. *Carthamus lanatus* L.- (Вълнест аспрум) - Среца се много често по ливади от всякакъв тип – с.Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища";с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргалъка" и м."Арабаджийца"; с.Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила, м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка", м."Дрена", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Карьерата". Ресурсите му са използвани.

39. *Chamomilla suaveolens* (Pursh.) Rydb. – (Езичесоцветна лайка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен край огради и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани поради забележима тенденция към намаляване през последните години.

40. *Centaurea calcitara* L. – (Дълго изгеста метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

41. *Centaurea cyaneus* L. (Полска метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

42. *Centaurea solstitialis* L. – (Средиземноморска метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

43. *Cichorium inthibus* L. – (Грапавоплодна синя жлъчка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

***Echinops sphaerosephalus* L. – кръглоглав челядник.** Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

44. *Filago vulgaris* Lat. – (Полска свежица / обикновена /).

Среца се нарядко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Широка могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Кукла"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

45. *Inula ensifolia* L. – (Успореднолистов / менолистен / оман.) - Среца се нарядко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Българене – м."Мила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

46.*Inula helenium* L. – (Бял оман.) - Среща се край водоеми – реки, старици – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукуеси". Ресурсите му са ограничено използваеми.

47.*Lactuca serriola* L. – (Компасна салата.) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

48.*Leucanthemum vulgare* Lat. – (Обикновена маргаритка) - Среща се нарядко по влажни ливади – с. Обнова, с. Варана, с. Българене, с. Козар Белене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

49.*Matricaria trichophylla* (Boiss.) Boiss. – (Влакнеста лайкучка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използваеми.

50.*Onopordum acaanthium* L. – (Жълтеникав онопордум.) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

51.*Pulicaria dysentheria* (L.) Bernh. - Дизинтерийна блъшница - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често по влажни места / край огради канавки, утаители, чешми, водоеми / като бурен и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

52.*Senecio jacobaea* L. – Якобов спореж - Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с.Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използваем.

53.*Senecio vulgaris* L. – Обикновен спореж - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови гради, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

54.*Tanacetum vulgare* L. – Обикновена вратига - Среща се на територията на цялата община, по влажни места в поречието на реките Осъм, Ломя, Пордимска бара, Стежеровска бара и край язовирите; край канали – гр. Левски, с. Аспарухово, с. Обнова. Ресурсите му са използваеми.

55.*Taraxacum officinale* Web. – Лечебно глухарче - Видът му е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

56. *Tussilago farfara* L. – **Подбел** - Среща се най- често на територията на цялата община, по влажни места, на нарушен терен, в изкопи и канавки. Преобладава край р. Осъм, р. Ломя, р. Пордимска бара, р. Барата. Ресурсите му са използвани.
57. *Xanthium spinosum* L. – **Бодлив казашки бодил /рогачица/** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.
58. *Xanthium strumarium* L. – **Влакнест казашки бодил** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община., включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използвани.
59. *Xeranthemum annuum* L. – **Едногодишно безсмъртниче** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селища, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използвани.
60. *Alnus glutinosa* (L.) Gaerth. – **Черна елша** - Среща се нарядко в поречието на р. Осъм на територията на цялата община. Ресурсите му са неизползвани.
61. *Betula pendula* Rothm – **Бреза** - Среща се като парково дърво, най- вече в гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.
62. *Carpinus betulus* L. – **Обикновен габър** - Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползвани
63. *Coryllus avellana* L.- **Обикновена леска** - Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.
64. *Anchusa officinalis* L. – **Лечебно винче** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.
65. *Buglossoides arvensis* L. – **Полска белоочица** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.
66. *Buglossoides purpureo- coeruleum* L. – **Виолетова белоочица** - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.
67. *Cerinth minor* L. – **Малък меденик** - Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир" с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

68. *Cynoglossum officinale* L. – Лечебна наумка - Видът е широко разпространен, но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са ограничено използваеми.

69. *Echium italicum* L.- Италианско усойниче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

70. *Echium vulgare* L- Обикновено усойниче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

***Heliotropium europaeum* L.- обикновена подсунка.** Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница/, ниви, зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използваеми.

***Pulmonaria officinalis* L.- лечебна медуница.** Среца се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваеми.

71. *Symphytum officinale* L.- Зарасличе / черен оман/ - Среца се край водоеми – реки, стари корита – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са максимално използваеми.

72. *Alliaria petiolata* (Bieb.) Cavata et Graub.- лъжичина.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използваеми.

73. *Alyssum alyssoides* L. – Изловръх.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използваеми.

74. *Brassica nigra* (L.) Koch. – Черен синап.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използваеми.

75. *Capssela bursa-pastoris* (L.) Medic. – Овчарска торбичка - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, люцерна , зеленчукови градини , лозя / . Ресурсите му са максимално използваеми.

76. *Descurainia Sophia* (L.) Webb. Ex Prauntl. – Войничница - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / Ресурсите му са максимално използваеми.

77. *Lepidium campetris* (L.) R. Br. – Полска горуха - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.

78. *Lepidium perfoliatum* L. – Пронизанолистна горуха - Среца се по влажни места, като сметища, като рудерал – с. Обнова, гр. Левски, с. Малчика, с. Градище, а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използваеми.

79. *Raphanus raphanistrum* L. – Дива ряпа - Видът е широко разпространен но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел в ниви и зеленчукови градини. Ресурсите му са ограничено използваеми.

80. *Rorippa austriaca* (Crantz.) Bess. – Австрийски пореч - Среца се по влажни места, край р. Осъм – с. Обнова, с. Трънчовица, гр. Левски – м. "Карамандол" и м. "Шаварна", с. Градище – м. "Корукеси", с. Малчика, с. Козар Белене, с. Българене, с. Аспарухово. Ресурсите му са ограничено използваеми.

81. *Sisymbrium officinalis* (L.) Scop. – Лечебна мъдрица - Среца се често като рудерал в селищата – с. Градище, с. Асеновци, гр. Левски, с. Аспарухово, а вероятно и другаде. Ресурсите му са използваеми.

82. *Thlaspi alliaceum* L. – Лукова попова лъжичка - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.

83. *Thlaspi arvense* L. – Полска попова лъжичка - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.

84. *Butomus umbellatus* L. – Водолуб - Среца се по влажни места, стари корита, край язовири, разливи – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Обнова – м. "Герена" и язовира "Лъдзженска бара", с. Асеновци; с. Аспарухово; с. Българене – м. "Лъката"; с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използваеми.

85. *Cercis siliquastrum* L. – Див рожков - Среца се в паркове като декоративно растение. Не се използва.

86. *Sambucus ebulus* L. – Нисък бърз - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

87. *Sambucus nigra* L. – Черен бърз - Среца се като единично дърво в долините на р. Осъм и нейните притоци – Ломя, Пордимска бара, както и барата през селата Стежерово и Божурлук, практически на територията на цялата община.

88. *Agrostemma githago* L. – Къклица - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/. Ресурсите му са максимално използваеми.

89. *Hemiaria hirsute* L. – Влакнесто изсипливче - Среща се по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Широка могила" и м. "Печигърбица", с. Стежерово – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използваеми.

90. *Lychnis coronaria* L. – Свиларка - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.

91. *Saponaria officinalis* L. – Лечебно сапунче - Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места / край реки и други и други водоеми/, но и в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваеми.

92. *Scleranthus annuus* L. – Едногодишна хрущялка - Среща се по каменисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползваеми.

93. *Silene otites* (L.) Wibel. – Ушно плюскавиче - Среща се нарядко по тревисти склонове – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Варана – м. "Самалък баир". Ресурсите му са неизползваеми.

94. *Stelaria graminea* L. – тревна звездица. Среща се нарядко край р. Осъм и притоците и Ломя и Пордимска бара по влажни ливади. Ресурсите и са неизползваеми.

Celastraceae – Целастрови

95. *Euonymus europaeus* L. – Европейски чашкодрян - Среща се често по влажни местана територията на цялата община , предимно в крайнините на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. Пордимска бара. На места се среща и в селищата. Ресурсите му са използваеми.

96. *Camphorosma monspeliaca* L. – Камфорка, монпелийска - Среща се нарядко по сухи ерозирани склонове – с. Българене – м. "Мила" и гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използваеми.

97. *Chenopodium album* L. – Бяла куча лобода - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми

98. *Chenopodium botrys* L. – Огнице - Среща се по чакъли край р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

99. *Chenopodium hybridum* L. – Хибридна куча лобода - Среща се нарядко като рудерал на територията на цялата община . Ресурсите му са практически неизползваеми.

100. *Chenopodium polyspermum* L. – Многосеменна куча лобода. Среща се по чакъла край р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

101. *Salsola ruthenica* L. – Руско вълмо. Среща се нарядко по сухи каменливи и ерозирани скланове – с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Изгрев – м. "Русалски гробища"; с. Българене – м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използваемии.

102. *Calystegia sepium* (L.) R. Br. Дребноцветно чадърче. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често по влажни места / край реки и други водоеми / , гори, но и в регулацията на селищата. Среща се сравнително рядко с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваемии.

103. *Convolvulus arvensis* L. – Полска поветица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен , плевел край жгради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваемии.

104. *Comus mas* L. – Дрян. Среща се често по влажни места на територията на цялата община, предимно в крайнините на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. пордимска бара. На места се среща и в селищата. Ресурсите му са използваемии.

105. *Sedum maximum* (L.) Suter. – Голяма тлъстига. Среща се нарядко във горски фонд или по сухи каменливи места – с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Козар Белене, а вероятно и на други места, но единични растения. Ресурсите му са практически неизползваеми.

106. *Bryonia alba* L. – Бяла дива тиква. Среща се нарядко във влажни гори, край р. Осъм. Ресурсите му са неизползваеми.

107. *Cuscuta europaea* L. – Европейска кукувичка прежда. Широко разпространен на територията на цялата община , най-често като паразит в зеленчукови градини, но и край пътища и по диви растения. Ресурсите му са максимално използваемии.

108. *Tamus communis* L. – Обикновен брей. Среща се нарядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползваеми.

109. *Knaulia arvensis* L. – Полско червено главче. Среща се нарядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Изгрев – м. "Поречие"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Лъката"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемии.

110. *Scabiosa ochroleuca* L. – Жълтеникава самогризка. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемии.

111. *Eleagnus angustifolia* L. – **Миризлива върба** – култивира се. Среща се като адвентивен по влажни места – най-често край р. Осъм и бариичките, вливащи се в нея. Ресурсите му са използваемии.
112. *Equisetum arvense* – **Молски хвоц**. Среща се често на територията на цялата община по влажни места, предимно в низините и долините, но и в селищата – с. Обнова, гр. Левски, с. Българене, с. малчика, с. Аспарухово и др. Ресурсите му са използваемии.
113. *Equisetum palustris* L. – **Блатен хвоц**. Среща се край р. Осъм и някои язовири в района, както и край стари корита при с. Асеновци, с. Българене, гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използваемии.
114. *Equisetum telmateja* Ehrh. – **Голям хвоц**. Среща се нарядко по влажни места – гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемии.
115. *Euphorbia cyparissias* Host. – **Обикновена /кипарисова/млечка**. Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използваемии.
116. *Bituminaria bituminosa* (L.) Stirt. – **Битуминария**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включителнои в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваемии.
117. *Galega officinalis* L. – **Конски ребра /Жаблек/**. Среща се навсякъде по влажни места край водоеми – реки, стари корита, разливи, канали, бари, край всички селища в района. Ресурсите му са използваемии.
118. *Chamaecytisus hirsutus* (L.) Link. – **Космат зановец**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваемии.
119. *Coronila varia* L. – **Пъстра зайчина**. Широко разпространен на територията на цялата община най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използваемии.
120. *Lathyrus niger* (L.) Bernch. – **Черно секирче**. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваемии.
121. *Lathyrus pratensis* L. – **Ливадно секирче**. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработваемии площи. Ресурсите му са неизползваемии.
122. *Lathyrus sativus* L. – **Посевно секирче**. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработваемии площи. Ресурсите му са неизползваемии.
123. *Lathyrus sylvestris* L. – **Горско секирче**. Среща се на територията на цялата община, най- често в селищата. Ресурсите му са неизползваемии.

124. *Lathyrus tuberosus* L. – Грудково секирче. Среща се нарядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Изгрев – м."Поречие"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Лъката"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м."Кариерата"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваеми.

125. *Lotus corniculatus* L. – Обикновен звездан. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово . м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с.Аспарухово – м."Таргалъка" и м."Арабаджийца"; с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла"; с.Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка" м." Дрени", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

126. *Melilotus alba* Medic – Бяла комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

127. *Melilotus officinalis*(L.) Pall. – Лечебна комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

128. *Ononis spinosa* L. – Бодлив гръмотрън. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м." Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова И С. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Таргалъка" и м."Арабаджийца";с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м." Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла";с. Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджиска могила"; с. Градище – м."Тараклъка", м."Дрени", м."Курттепе";с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

129. *Trifolium arvense* L. – Полска /плевелна / детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница /.Ресурсите му са максимално използваеми.

130. *Trifolium pratense* L. – Ливадна детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

131. *Tnifolium repens* L. – Пълзяща детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често

като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

132. *Vicia cracca* L. – Птича глушина. Среща се край селищата и по влажни места около р. Осъм и край всички селища в общината. Ресурсите му са използвани.

133. *Vicia grandiflora* Scop. – Едноцветна глушина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

134. *Vicia sativa* L. – Посевна глушина /фий/. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

135. *Quercus frainetto* Ten. – Благун. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

136. *Quercus robur* L. – Летен дъб. В района видът е доминант в гори – гр. Левски – м."Шаварна", м."Карамандол"; с.Градище – м."Корукеси"; с. Трънчовица – м."Гарванче", а като единично дърво и на други места – с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

137. *Centaureum erythraeum* Rafn. Червен кантарион. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м."Лозята"; с. Българене - м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир";с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

138. *Erodium cicutarium*(L.) L Her. – Цикutowo часовниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани .

139. *Geranium macrorhizum* L. – Обикновен здравец - култивира се в градини като украсно растение.

140. *Geranium pyrenaicum* Burm fill. – Пиринейски здравец. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

141. *Myriophyllum spicatum* (L.)Roth - Класовиден многолистник. Среща се в стоящи води, най- често канали, язовири, стари корита - с. Божурлук, с. Трънчовица, с. Обнова, с. Аспарухово – м."Арабаджийца", гр. Левски – м."Карамандол", с. Асеновци. Ресурсите му са използвани, но ограничено.

142. *Aesculus hippocastanum* L. – Конски кестен – култивира се . Отглежда се като парково дърво – гр. Левски и по- рядко други селища. Може да се използва като ресурс, макар, че предназначението му е друго.

143. *Hypericum perforatum* L. – **Жълт кантарион**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработваеми площи, пасища, изоставени ниви, лозя, и ресурсите му са максимално използвани.
144. *Crocus pallasii* Bieb. – **Паласов минзухар**. Среща се нарядко по сухи баири – с. Трънчовица – м. "Печигърбица" и м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Пасището" и м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила". Ресурсите му са ограничени.
145. *Iris pseudacorus* L. – **Блатна перуника**. Среща се край водоеми – реки, гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.
146. *Iris pumila* L. – **Дребна перуника**. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.
147. *Juncus inflexus* L. – **сиво-зелена дзука**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.
148. *Ajuda laxmanii* (L.) Schreb. – **Обикновено срещниче**. Среща се доста често на териториите на цялата община, по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.
149. *Ajuda laxmanii* (L.) Benth. – **Лаксманово срещниче**. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са използвани.
150. *Ballota nigra* L. – **канела**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.
151. *Calamintha nepeta* (L.) Savi. Subsp. *Glandulosa* (Reg.) Pall. – **лечебно миризливче**. Среща се по сухи места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.
152. *Clinopodium vulgare* L. – **Обикновен черновръх**. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.
153. *Galeopsis tetrahit* L. – **Пъстра бударица**. Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.
154. *Glechoma hederacea* L. – **Самобайка**. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.
155. *Glechoma hirsute* W. et K. – **Урбаличе**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

156. *Lamium purpureum* L. – **Червена мъртва коприва**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

157. *Leonurus cardiaca* L.- **Обикновена дяволска уста**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често на влажни места / край реки и други водоеми /, но в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваеми.

158. *Marrubium peregrinum* L.- **Сусарка**. Широко е разпространен на територията на цялата община най често по пасища, но и край селищата като рудерал. Ресурсите му са максимално използваеми.

159. *Mentha arvensis* L.- **Полска мента**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, , край пътища , обработваеми площи, пасища, изоставени ниви, лозя, предимно на по влажни места и ресурсите му са максимално използваеми.

160. *Mentha aquatica* L.- **Водна мента**. Среща се навсякъде по влажни места, край течащи води, потоци, канали. Ресурсите му са използваеми.

161. *Mentha longifolia* (L.) Huds. – **Дълголистна мента**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

162. *Mentha pulegium* L.- **Блатна мента**. Среща се по влажни засъхващи почви, навсякъде край р. Осъм, край водоеми – с.Обнова – м."Герена" и "Долно ливаде", яз."Лъдженска бара"; с. Българене – м."Пасището"; с. Аспарухово – м."Арабаджийца"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите";с. Божурлук, с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

163. *Mentha spicata* L. – **Обикновена мента (джоджен)**. Среща се малко по- рядко по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

164. *Mentha suaveolens* Ehrh. – **Кръглолиста мента**. Среща се нарядко- с.Обнова – м."Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използваеми.

165. *Origanum vulgare* L. – **Обикновен риган**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м "Капитанска могила", м. "Печигърбица" ; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Среща и се по влажини места – край р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

166. *Prunella vulgaris* L. – **Обикновена пришиница**. Среща се на територията на цялата община, най-често по влажни места, край реките, селищата, барите, по ливади, без най-сухите, по билата на хълмовете, в салкъмовите гори и др. Ресурсите са използваеми.

167. *Salvia aethiopis* L. – бяла какула (конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал.

168. *Salvia nemorosa* L. – горска какула (г. конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал, край пътища и жп линии. Ресурсите му са максимално използвани.

169. *Salvia verticillata* L. – преиленеста какула (п. конски босилек). Среца се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата на селищата – край р. Осъм : с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с. Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна"; м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използвани.

170. *Satureja Montana subsp. Kitaibelii* (Wierzb.) Ball. – планинска чубрица. Среца се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м."Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

171. *Scutellaria altissima* L. – висока превара. Среца се предимно в горски фонд, масово в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използвани.

172. *Sideritis nontana* L. – планински мирислив бурен. Среца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица - м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир";с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с. Асеновци –м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

173. *Stachys annua* L. – едногодишен ранилист. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

174. *Stachys germanica* L . – германски ранилист. Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасищата, но и край селищата,като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

175. *Stachys recta* L. – изправен ранилист. Среца се в покрайнините на горски фонд – с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила", а вероятно и др. места. Ресурсите му са ограничено използвани.

176. *Teucrium chamaedris* L. – обикновено подбче. Среца се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст";с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м." Лозята"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила";с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м."Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използвани.

177. *Teucrium montanum* L. – планинско подбче. Среца се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м."Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

178. *Teucrium polium* L. – бяло подъбче. Среща се по често по сухи ливади – с.Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; Божурлук – м."Лозята"; С. Българене - м."Мила"; с.Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир";с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м."Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

179. *Teucrium polium scordium* L. – луково подъбче. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използваеми.

180. *Thymus callieri* Borb. – калиерова мащерка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"м."Червената пръст"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м."Лозята"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила";с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м."Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

181. *Lemna minor* L – дребна водна леща. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

182. *Spirodela polyrhiza* (L.) Schleid. – многокоренчеста спиродела. Единично находище – с. Обнова –м."Терена". Ресурсите му са неизползваеми.

183. *Alium rotundum* L. – кръгъл лук. Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използваеми.

184. *Allium scordoprasum* L. – рокамбол. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използваеми.

185. *Asparagus officinalis* L. – лечебна зайча сянка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с.Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.

186. *Convalaria majalis* L. – момина сълза. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на град Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използваеми.

187. *Ruscus aculeatus* L. – бодлив залист. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използваеми.

188. *Scilla bifolia* L. – двуливи синчец. Среща се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Ресурсите му са ограничено използваеми.

189. *Lythrum salicaria* L. – обикновена блатия. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

190. *Lythrum virgatum* L. – пръстена блатия. Среща се на рядко – с. Обнова – м. "Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използвани.

191. *Alcea pallida* (W. et K.) Bess. – бледа алцея. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.

192. *Alcea rosea* L. – градинска ружа. Отглежда се често като декоративно растение. Подивява на територията на цялата община. Среща се като рудерално растение край ниви и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани.

193. *Althaea officinalis* L. – лечебна ружа. Среща се на територията на цялата община край канали, реки, бари – с. Обнова, с. Българене, с. Трънчовица, с. Аспарухово, с. Малчика, с. Изгрев, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци – край р. Осъм, край р. Барата – с. Стежерово, с. Божурлук, край р. Ломя – с. Варана, м. "Карамандол" и с. Градище, край Пордимска бара. Ресурсите му са използвани.

194. *Lavatera thuringiaca* L. – лаватера, тюрингска. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.

195. *Malva sylvestris* L. – горски слез. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел, край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

196. *Fraxinus omus* L. – мъждрян. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

197. *Fraxinus oxycarpa* Willd. – полски ясен. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

198. *Ligustrum vulgare* L. – обикновена маслинка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

199. *Syringa vulgaris* L. – обикновен люляк. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

200. *Orchis purpurea* Huds. – пурпурен салеп. Среща се много рядко сред храсталаци – с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Гарванчето", м. "Широка могила". Ресурсите му са неизползвани.

201. *Chelidonium majus* L. – змийско мляко. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи, но предимно на влажни и сенчести места. Ресурсите му са максимално използваеми.

202. *Corydalis bulbosa* (L.) DC – грудеста лесичина. Среца се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Съществува и като изкуствени насаждения. Ресурсите му са ограничено използваеми.

203. *Fumaria officinalis* L. – лечебен росокас. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

204. *Papaver rhoeas* L. – кадънка, полски мак. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използваеми.

205. *Phytolacca Americana* L. – лечебен винобой. Видът е разпространен на територията на цялата община отглеждани като декоративни растения и на много места подивява. Ресурсите му са максимално използваеми и може да се отглежда в култура.

206. *Pinus sylvestris* L. – бял бор. Залесяван на места като противоерозионно дърво. Ресурсите му са неизползваеми.

207. *Plantago lanceolata* L. - ланценовиден живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или в състава на различни типове пасищна растителност, но и като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

208. *Plantago maior* L. – голям живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

209. *Plantago media* L.-среден живовлек. С реца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печи гърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжабаир", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски – м."Карамандол", с. Градище – м."Курттепе", с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.

210. *Platanus orientalis* L. - източен чинар. Залесяван като декоративно и парково дърво – гр. Левски. Ресурсите му са практически неизползваеми.

211. *Briza media* L. – средна сълзица. Среца се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м."Ходжа баир", с. Трънчовица – м."Капитанска могила", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски –

м." Карамандол", с. Градище" – м."Корукеси".Ресурсите му са използваеми , но ограничено.

212. *Lolium temulentum* L. – пиявец /райграс/. Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползваеми.

213. *Sclerochloa dura* /L./ Bauch - склезохлоа. Видът е широко разпространен на територията на цялата община главно по пътища поради специфичния начин на пренасяне на семената му /антропохория/. Ресурсите му са максимално използваеми.

214. *Polygala major* Jacq. – Голяма телчарка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Българене – м. "Мила"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", гр. Левски – м. "Карамандол, с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използваеми.

215. *Polygala vulgaris* L. – Обикновена телчарка. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

216. *Persicaria hydropiper* (L.) Spach. – обикновено пипериче. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

217. *Persicaria maculata* (Raf.) S. F. Gray – водно пипериче. Разпространен е като предходния вид, дори по-често.

218. *Polygonum aviculare* L. – Обикновена пача трева. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

219. *Rumex crispus* L. – къдрав лапад. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

220. *Rumex pulcher* L. – красив лапад. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "лозята"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир", м. "Край село"; с. Изгрев – м. "Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Червената пръст", м. "Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. "Таргалъка" и м. "Арабджица"; с. Българене – м. "лъката"; м. "Пасището", м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. "Ливадите", м. "Самалък баир", м. "Лакаджийска могила"; с. Градище – м. "Тараклъка", м. "Дрена", м. "Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м. "Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

221. *Rumex obtusifolius* L. – щитовиден лапад. Среща се като рудерал край огради в селищата на общината, но доста нарядко. Ресурсите му са неизползваеми.

222. *Portulaca oleracea* L. – обикновена тученица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

223. *Anagalis arvensis* L. – полско огнивче. Среща се доста често на териториите на цялата община по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.

224. *Lysimachia nummularia* L. – кръглолистно ленивче. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците: Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използвани.

225. *Adonis aestivalis* L. – летен горицвет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

226. *Adonis vernalis* L. – пролетен горицвет. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Печиръгбица", м. "Капитанска могила", м. "Широка могила". Ресурсите му са много ограничено използвани.

227. *Anemone ranunculoides* L. – лютиковидна съсънка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

228. *Clematis recta* L. – прав повет. Среща се нарядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси" но и край ж.п. линията Левски-Свищов. Ресурсите му са неизползвани.

229. *Clematis vitalba* L. – обикновен повет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, но най-често на по-влажни места край водоеми, огради, пътища, ж.п. линии. Ресурсите му са максимално използвани.

230. *Consolida hispanica* (Costa.) Greud. Et Burdet – източна ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са максимално използвани.

231. *Consolida regalis* S. F. Gray – обикновена ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използвани.

232. *Helleborus odorus* W. et K. – миризлив кукуряк. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

233. *Isopyrum thalictroides* L. – кокошка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.

234. *Nygella arvensis* L. – полска челебитка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи /ниви/, но сравнително нарядко. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са ограничено използваеми.

235. *Ranunculus ficaria* L. – жълтурче. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречията на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използваеми.

236. *Ranunculus polyanthemus* L. – многоцветно лютиче. Среща се нарядко край селищата и в обработваемите площи, по ливади и в овощни градини. Ресурсите му са практически неизползваеми.

237. *Ranunculus repens* L. – пълзящо лютиче. Среща се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използваеми.

238. *Ranunculus sceleratus* L. – отровно лютиче. Среща се нарядко навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използваеми.

239. *Thalictrum aquilegifolium* L. кандилколистно обичниче. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.

240. *Thalictrum minus* L. – дребно обичниче. Среща се подобно на предния вид, но е малко по-чест.

241. *Reseda lutea* L. – жълта резеда. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица/ и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използваеми.

242. *Paliurus spina-christi* Mill. – драка (челия). Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана. Ресурсите му са използваеми.

243. *Agrimonia eupatoria* L. – лечебен камшик. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен, край огради, пътища и гори от всякакъв вид и много по рядко вторично навлиза в изоставени обработваеми площи / овощни градини / . Ресурсите му са максимално използваеми.

244. *Crataegus monogyna* Jacq. – червен глог. Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "ходжа баир". Ресурсите му са използваеми.

245. *Filipendula vulgaris* Moench. – ливадно орехче. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси"; Ресурсите му са използваеми, но ограничено.

246. *Fragaria vesca* L. – горска ягода. Среща се предимно в окрайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използваеми.

247. *Geum urbanum* L. – градско омайниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използваеми.

248. *Potentilla argentea* L. – сребролистно прозорче. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

249. *Potentilla reptans* L. – пълзящо прозорче. Среща се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използваеми.

250. *Prunus spinosa* L. – трънка. Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и по дигата на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

251. *Rosa canina* L. – шипка. Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и на дигата край р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

252. *Rubus caesius* L. – полска къпина. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места.

Преобладава в горски фонд, поречията на р. Осъм и малките рекички в района и край обработваеми площи. Ресурсите му са използвани.

253. *Sanguisorba minor* Scop. – дребна динка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

254. *Sorbus torminalis* (L.) Crantz. – брекиня. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

255. *Cruciata laevipes* – гергевка. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречията на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

256. *Galium verum* L. – същинско еньовче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като рудерал по сухи тревисти места, край пътища, шосета, пасища от всякакъв тип и други. Ресурсите му са максимално използвани.

257. *Galium aparine* L. – лепка. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често из храсталаците, край пътища и огради, в градините и посеите. Ресурсите му са максимално използвани.

258. *Dictamnus albus* L. – росен. Среща се нарядко, предимно в горски фонд, но и в окръжнините му – с. Българене, с. Козар Белене. Ресурсите му са използвани.

259. *Populus nigra* L. – черна топола. Среща се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровската бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

260. *Salix alba* L. – бяла върба. Среща се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровска бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

261. *Salix purpurea* L. – ракита. (срещуположна черна върба). Среща се край някои язовири и микроязовири, стари корита и край малки рекички, но нарядко. Ресурсите му са ограничено използвани.

262. *Digitalis lanata* Ehrh. – вълнест напръстник. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са използвани, но ограничено.

263. *Kicxia elatine* (L.) Dum. – надводниково трескавиче (лош вятър). Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.

264. *Linaria vulgaris* Mill. – **Обикновена луличка**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използваеми.
265. *Verbascum phlomeides* L. – **Лечебен лопен**. Рудерал. Максимално използваем.
266. *Verbascum phoeniceum* L. – **финикийски лопен**. Среща се предимно в крайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използваеми.
267. *Veronica anagalis-aquatica* L. – **огничевоподобно великденче**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използваеми.
268. *Veronica arvensis* L. – **полско великденче**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и с ниска численост. / Ресурсите му са ограничено използваеми.
269. *Veronica austriaca* L. – **австрийско великденче**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Керттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.
270. *Veronica chamaedrys* L. – **плоскосеменно великденче**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.
271. *Veronica prostrate* L. – **пълзящо великденче**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са практически неизползваеми.
272. *Datura stramonium* L. – **матул**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / . Ресурсите му са максимално използваеми.
273. *Hyoscyamus niger* L. **черен блян**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост / . Ресурсите му са ограничено използваеми.
274. *Physalis alkekengii* L. – **мехунка**. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни и сенчести места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците: Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използваеми.
275. *Solanum dulcamara* L. – **червено кучешко грозде**. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и

сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречието на р. Осъм и в малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

276. *Solanum nigrum* L. – черно кучешко грозде. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / , лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

277. *Sparganium erectum* L. – ежова главичка. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

278. *Tilia tomentosa* Moench. – **сребролистна липа**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

279. *Typha angustifolia* L. – **теснолистен папур**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

280. *Ulmus minor* Mill. – **полски бряст**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

281. *Parietaria officinalis* L. – **лечебна разваленка**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата най-често като бурен и по-рядко плевел-край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

282. *Urtica urens* L. – гръцка коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко като плевел – край огради, пътища, нарушени терени и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

283. *Urtica dioica* L. – дълга коприва, обикновена коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко като плевел – край огради, пътища, нарушени терени и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани. Да се включи в програмата за следващ програмен период.

284. *Valeriana officinalis* L. – **дилянка**. Срещат се единични растения край р. Осъм, р. Ломя (предимно в крайречни, алувиални гори), но и на открити, заблатени места вероятно и в други части на общината. Ресурсите му са практически неизползвани.

285. *Verbena officinalis* L. – **лечебна върбинка**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни места и по-рядко като плевел – край огради, пътища, нарушени терени, водоеми и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

286. *Viola hirta* L. – **влакнеста теменуга**. Среща се предимно в крайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с.

Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

287. *Viola odorata* L. – миризлива теменуга. Среща се във всички видове гори в района (дъбови, салкьмови) и често излиза от тях – с. Българене, с. Обнова, гр. Левски, с. Трънчовица, с. Стежерово, с. Изгрев, с. Варана, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

288. *Tribulus terrestris* L. – трабузан (бабини зъби). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица /, лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

предвидени периоди за възстановяване на лечебни растения, съобразени с посочените в чл. 6 от наредба № 2/ 20.01.2004 година (за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения) периоди.

Експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите.

I. Продължителност на периода за възстановяване:

1. при събиране на корени и коренища от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (гръмотрън бодлив, копитник, коприва, лапад алпийски, прозорче горско, решетка безстъблена, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна, чувен и други) – 2 години;

2. при събиране на корени и коренища от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (дива тиква, здравец обикновен, иглика лечебна, лудо биле, мъжка папрат, орехче обикновено, сладка папрат и други) – 3 години;

3. при събиране на грудки (божур червен, змиряник петнист, орехче ливадно) – 2 години;

4. при събиране на листа (боровинка черна и червена, лудо биле, малина, медуница лечебна, подбел, смрадлика, чемерика лобелиева и други) – 1 година;

5. при събиране на стръкове от видове, които трудно възстановяват ресурсите си (горицвет пролетен, иглика лечебна, тинтява горска, тлъстига лютива и други) – 4 години;

6. при събиране на съцветия от иглика лечебна и лопен гъстоцветен – 2 години;

7. плодове и семена от есенен минзухар и зърнеш – 2 години.

II. Не е необходим период за възстановяване при събиране на следните билки:

1. коренища от вълча ябълка обикновена, коприва, орлова папрат, репей и троскот;

2. стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (ветрогон полски, великденче лечебно, вратига, дяволска уста обикновена, звъника лечебна, змийско мляко, коприва, кучешко грозде черно, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен и други);

3. цветни пъпки, цветовете и съцветия (бъз черен, глог червен, лайка, липа – дребнолистна, едролистна и сребролистна, подбел, равнец хилядолистен, слез горски и други);

4. плодове и семена с изключение на тези по горепосочената точка 7.

Съгласно чл. 5 от Наредба №2 от 20 януари 2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения не се допуска събиране на билки в количества надвишаващи, следните стойности определени като проценти от наличието в находището запаси.

1. За корени, коренища, грудки и луковици от видове които лесно възстановяват ресурсите си (напр. вълча ябълка, обикновено глухаре, гръмотрън бодлив, девисил, лапад алпийски, оман черен, орлова папрад, прозорче горско, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна и др) – до 70%;
 2. За корени, коренища, грудки и луковици, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (напр. божур червен, здравец обикновен, змиърник петнист, иглика лечебна, мъжка папрат, орехче ливадно, орехче обикновено, ранилист лечебен, сладка папрат обикновена и др.) – до 40%;
 3. За кори, листни и стъблени пъпки (напр. бреза обикновена, бор, върба бяла, дъб летен, леска обикновена и др.) – до 40%
 4. За листа (напр. бреза обикновена, живовлек голям, живовлек ланцетовиден, коприва, леска обикновена, малина, смрадлика и др) – до 70%;
 5. За стръкове (напр. великденче лечебно, звъника лечебна, иглика лечебна, камшик лечебен, коприва, мащерка, напръстник вълнест, подъбиче обикновено, равнец хилядолистен, ранилист лечебен, риган обикновен, тлъстика лютива, шапие и др) - до 70%;
 6. За цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена (напр. боровинка червена и черна, бърз черен, глог червен, драка, зърнеш, иглика лечебна, лайка, липа – дребнолиста, едролиста, сребролиста, лопен гъстоцветен, мразовец есенен, орехче ливадно, офика, подбел, шипка и др)
- До 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

ПРИЛОЖЕНИЕ №3

Списък на видовете, поставени под специален режим, за които събирането и издаването на позволителни за тях ще се извършва в зависимост от ежегодните заповеди на Министъра на околната среда и водите и съответно на Директора на РИОСВ –Плевен.

Съгласно Заповед №РД-162/25.02.2021 г., г на Министъра на околната среда и водите на основание чл. 10., ал. 1, 2, 3 от Закона за лечебни растения се определят допустими за събиране от естествените находища, извън територията на националните паркове, количества от следните видове билки:

1. Божур червен (*Paeonia peregrine* Mill);
2. Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill);
3. Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
4. Катраника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra);
5. Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
6. Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
7. Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
8. Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
9. Тлъстига лютива, жълто прозориче (*Sedum acre* L.);
10. Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.);
11. Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex);

Ежегодно със своя заповед Министъра на околната среда и водите, забранява събирането и на следните лечебни растения подложени на специален режим на опазване:

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.)
- Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*) - Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)

- Пелин сантонинов (*Artemisia antonicum* L.)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica* Grisb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.);
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum*(Link) Ietswaart)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.);
- Салеп (*Orchis* sp. *diversa*);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh: L. s elago);
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

Ограниченията и забраните за гореописаните лечебни растения не се отнасят за количества билки, събирани за лични нужди. Изключението не се прилага за Пирински (мурсалски алибушки) чай.

Приложение №4

Примерен образец на заявление и позволително за ползване на лечебни растения

ДО
КМЕТА НА
ОБЩИНА ЛЕВСКИ

З А Я В Л Е Н И Е

(Съгласно чл. 34 от Закон за лечебните растения)

от.....,живущ/а.....
(трите имена по л.к.) (постоянен адрес)

ЕГН.....,л.к. №издадена на.....от.....

Уважаеми Г-н Кмете,

Моля на основание чл. 21, ал.2 и чл. 22, т. 2 от Закона за лечебните растения да ми издадете позволително за ползване на, в размер накг. свежо(вид лечебно растение, морфологична част) тегло, в периода от.....до.....20.....г. в.....за..... (местност, землище, район и др.)

Продажба (първична обработка).

Прилагам копие от квитанция (или др. Документ)№...../..... за платена такса в общината съгласно приета с Решение№...../.....на Общински съвет Тарифа за ползване на лечебни растенияот земи, гори, води и водни обекти-общинска собственост. Списък на билкоберачите съдържащ трите имена и подпис.

Дата:

Подпис:

/Име, фамилия/

ПРИЛОЖЕНИЕ №5
Примерен образец на разрешително

П О З В О Л И Т Е Л Н О

На основание чл.21, ал.2, чл.22, т.2 и чл.26 от Закона за лечебните растения, въз основа на постъпило заявлениеотсе

разрешава: да събере...../кг/...../билка/ в/състояние/ за периода от..... в/местонахождение/ по следния начин на ползване:

1. Събирането да се извършва от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателно въздействие на естествени или предизвикани от човешката дейност фактори.
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки.
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия и годишно време с оглед получаване на качествени билки.
4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността.
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, др. химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони.
6. Цветовете, плодовете и семената се събират, без да се увреждат другите части на растенията.
7. При събиране на надземните растителни части не се допуска изкореняване на растенията.
8. Не се събират билки от млади, не добре развити или увредени лечебни растения.
9. Повторното събиране на билки от определен район или находище се извършва след възстановяване на популацията.
10. Не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи следните стойности, определени като процент от наличните в находището запаси:80%
- 11.Продължителност на периода за възстановяване на находището:

Съгласно чл.6 , ал.3, т.3 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ: не е необходим период на възстановяване.

12. Билките се събират в различен период /фаза/ от вегетацията на растенията, както следва:

.....

13. Начини за събиране на билки:

.....

14. За намаляване на механичното увреждане при събирането и транспортирането им билките се поставят в подходящи съдове, без да се мачкат, притискат, уплътняват и запарват.

15. Събирането на билки се извършва с подходящи инструменти, като те трябва да се поддържат чисти, без ръжда по режещите повърхности.

16. При събиране на билките да се спазват хигиенни изисквания, съгласно чл.14 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.

17. Лицата, които събират билки са длъжни да поддържат добра лична хигиена, да носят подходящо облекло.

18. Да не се допуска събиране на билки от отровни, силно действащи, алергизирани растения от бременни жени, кърмачки и деца.

19. Забранява се на лица, страдащи от остри заразни заболявания, с отворени рани или кожни инфекции да събират билки.

20. Събраните билки до пренасянето им в билкозаготвительния пункт се съхраняват на сухо място, без достъп на насекоми, гризачи, птици и домашни животни.

21. Организатора на дейността преди всяка кампания провежда инструктаж на лицата, събиращи билки, като ги запознава с изискванията на чл.21, ал.1 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.

22. Събирането на билките ще се извърши от:

При извършване на организирано събиране на билки по начини извън регламентираните в

Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения

на МОСВ виновните лица ще бъдат санкционирани по чл.73 от ЗЛР с глоба до 3 000 лева,

съответно с имуществена санкция до 5 000 лева.

За ползването на ползваното по-горе количество да се заплати такса

от